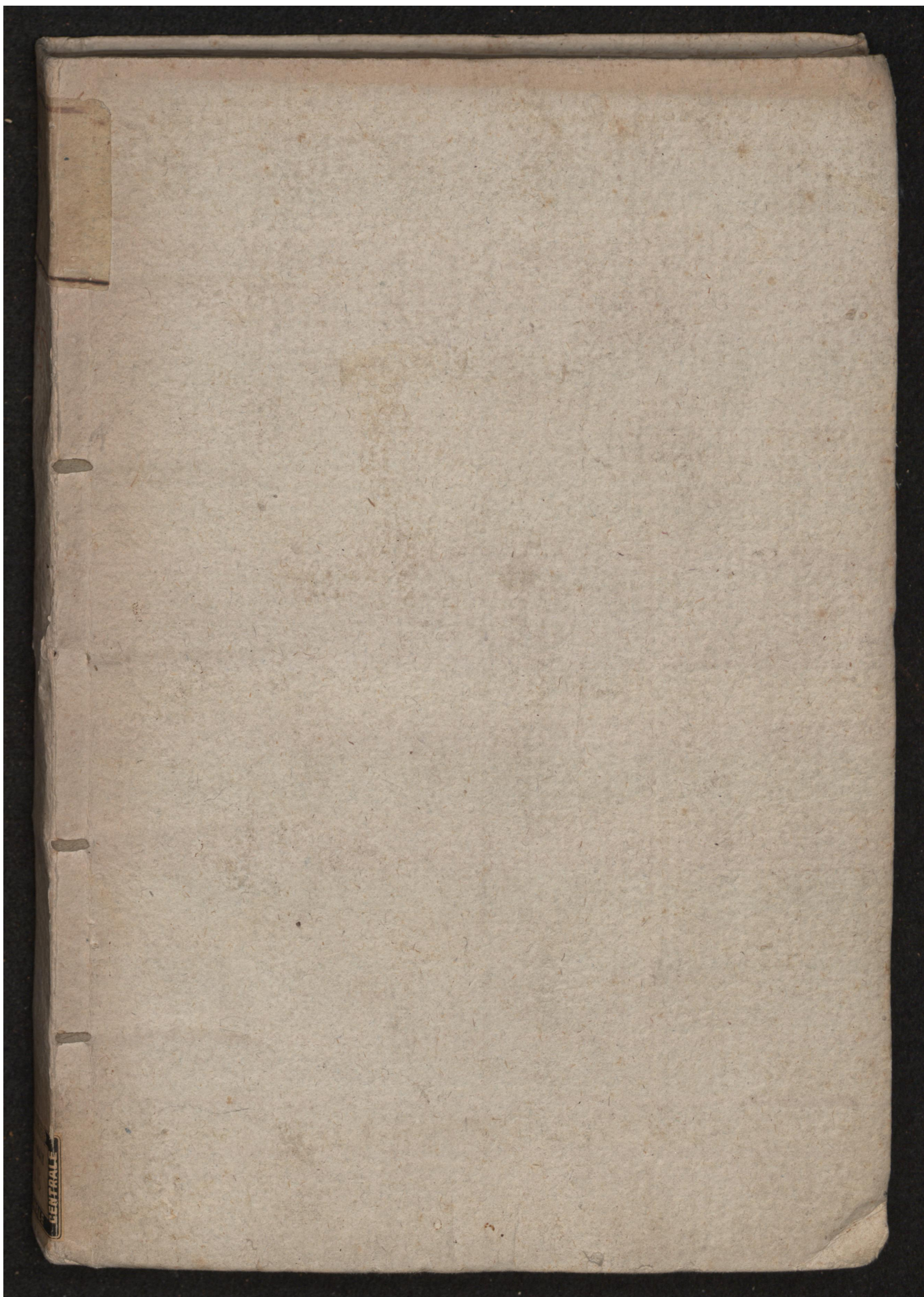
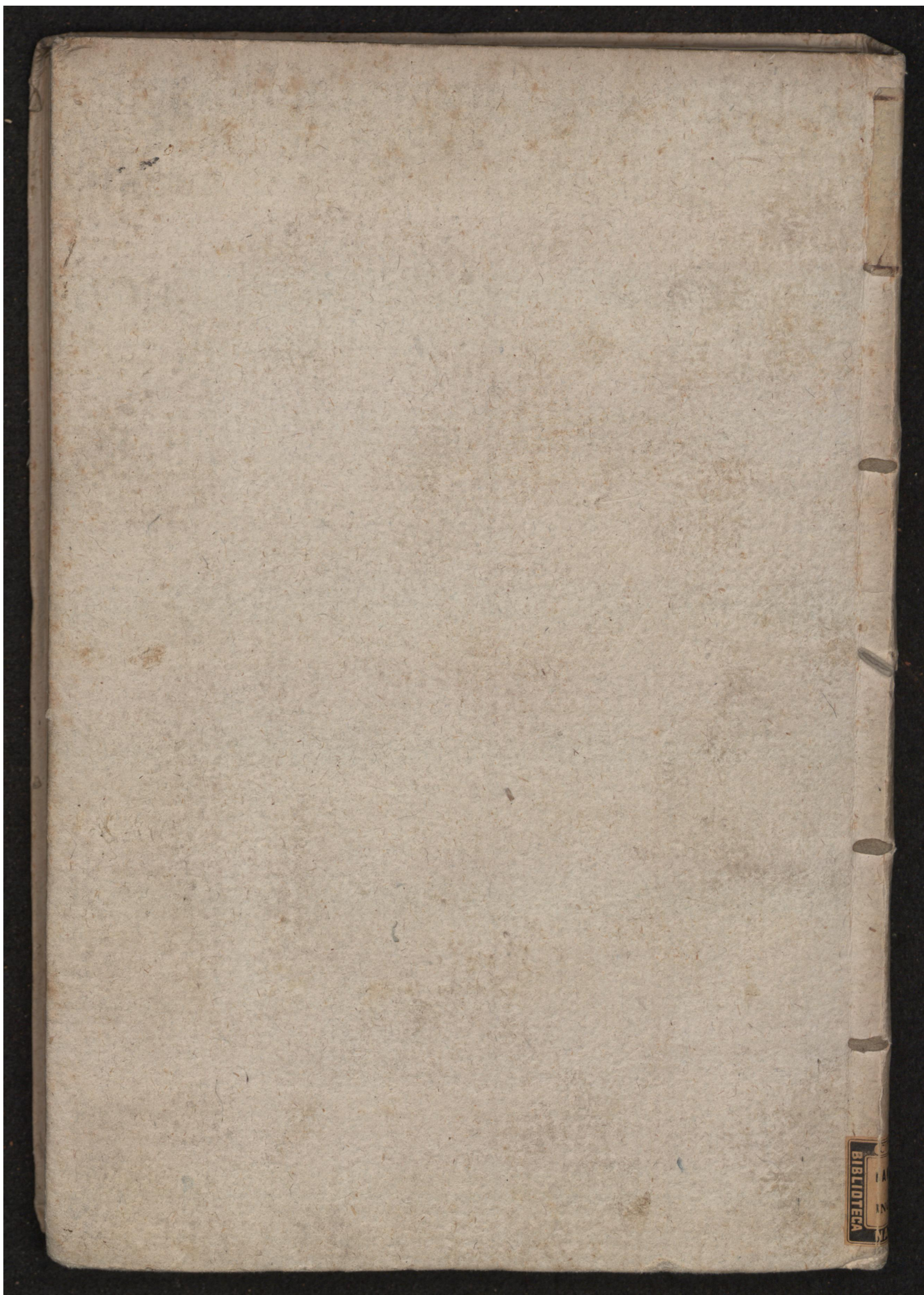
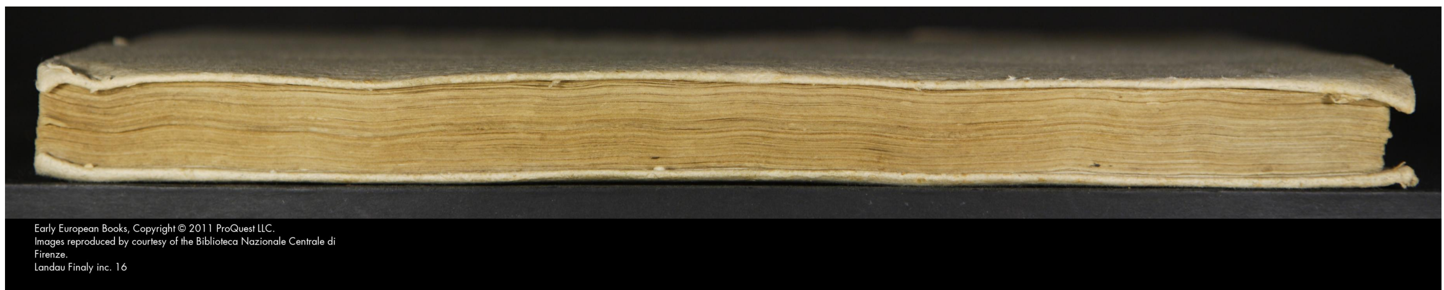

CENTRALE

De Zochis
…TTÀ DI FIRENZE
…NDAU FINALY
…NC. 16
…AZIONALE

BIBLIOTECA

Va.

Ed.e del 1472 rarissima Esemplare perfetto

35

H. C.

OMNIS VTRIVSQ VE: FAMO-
SVM ALTVM DEVOTVM, ET
spirituale est & ideo deuote & spiritualiter
legēdum est Et potissime quia materia con-
uenit tempori tēpus deuotioni deuotio fra-
gilitati spiritus fomentum augmentumq̄
prestabit Et licet me insufficientissimum ad
id esse profitear quia lingua gradiens super
terram os non ponit in celis.c. una tantum xxvi di. confidens
de auctoritate pauli ii ad Chorint.iii inquiētis Spiritus dei ubi
uult spirat transumptiē in c.licet de regulari pulsabo ad hostiū
si forte clauis dauid apire digneť ut me ītroducat rex ī sanctū
celarium iuxta uerba Guilhelmi in principio sui rationalis .in
quo michi demonstret quo hic incedam tramite & materiam
tam profūdā habeā declarare. Dominus misericors & misera-
tor ut iq̄t osti.in Sūma.e.ti ī prin. cuius miē non est numerus
misericorditer semp agēs ad salutē peccatorū exodi xxxiii Eze-
chiel xxxiii.c.trāsūptiue ī.c.qa diuinitatis natura de pe.di.i. p
huius mundi pelagus periculose nauigantibus & quandoque
fluctuātibus multa optulit remedia Inter que spetialiter pauit
duas naues siue tabulas ut inquit Leo papa in.c. multiplex de
pe.di.i. Prima nauis est baptismus In quo uetus hō exuitur &
nouus induit .c.quidam de apostatis de quo satis in ti.de bap-
tismo Secunda tabula siue nauis est penitentia que p mortale
naufragium passis est necessaria ßm Hieronymum sup Amos
primo.c. transūptiue ī .c.secūda tabula e.di. post.c. sup tribus.
Et una consideratione secunda tabula plus ualet q̄ prima quia
per baptismum non subuenit nisi semel & proficit ad salutem
Sed per uerā penitentiā sepius Nam quisquis prolapsus fuerit
in peccatum semper per hanc poterit repari.§. penul / supra
de sū trini.quia dominus yhesus xpūs nō uult mortem pec-
catorum sed ut conuertatur & uiuat Ezechielis xv & xxxiii.
trāsumptiue in dicto .c. quia diuinitatis natura Et ßm Am-
brosium ī li.de pnīa unica & transumptiue in.c. reperitur &
de. pe.di.iii di.i.c. sunt qui arbitrantur Pauci sunt ueram-

Mā conueniens spūi.
Tempus deuotioni.
Deuotio fragilitati.
Paulus apts ad Corinthios
Guilielmus rationale
Ostiensis in summa
Exodi
Ezechiel
Due tabule ßm Leonem pp. scilicet
Baptismus &
Poenitencia
Hieronymus sup amos
Non ueni uocare iustos s peccatores
Ezechiel
Ambrosius in li de poenitencia

NOTA

hanc penitentiam agentes unde ait plures inueni Innocentiã baptismalem seruasse: q̃ uerã penitẽtiam egisse ubi supra. Vide igit benignum dominum misericordiã cũ seueritate miscẽtẽ: ſm Heronimum transũptiue in.c. uide benignum de pe. di.i Qui dominus noster ſm tria tẽpora. s. nature figure & gratie hoc est ante legem legis tpe & post legem.i. tempore gratiæ nobis penitentie parauit medicinam & postea p effusionem sui sacratissimi sanguinis p crucem passiõis & mortem uoluit nos saluare. Antiquissima est illa medicina penitẽtie que appellari potest nature seu mentalis que a primo parente incipiens in Moysen terminauit. Vnde Ambrosius in libro de penitentia transumptiue in.c. Adam de.pe.di.i. Adã post culpam statim eiecit de paradiso ut ageret penitẽtiam. Vnde post Adam usq ad moysen homines rudes erãt nec ullis sub legibus uiuebant: sed nature quodam claro lumine ducti uidebant se peccasse & tacita mẽte secũ cor adeo cõfitebãtur. hoc q dẽ donũ fuit huius medicine à benigno creatore attributum q rationis fruerent lumine & se peccasse cũ turpitudine uicii. Cũ nobilitata fuerit natura hominis que partim angelica est uiderent cognoscerẽt ac intelligerẽt. Ratione quidẽ nature sentit homo quid deceat quid turpe quid uè honestum sit ut dicunt theologi & quidam laureãdus syco polentonus ciuis patauinus notabilis & literatissimus in dicẽdi arte ĩ quodã suo notabili tractatu de cõfessiõe: Cui applaudẽt iura nostra dicentia q in quocũq agibili nature homini datum est cognoscere quid liceat ſm equitatem quid deceat ſm honestatem quid expediat ſm utilitatem .c. magne de uoto in prin. Vnde Cayn qui secũdũ nature tempus fuit de fratricidio cõdempnatus gene. iiii: Nõ doluit corde. Indurauit spe cũ dixit gen. iiii. Nũquid sum custos fratris mei. i & in .c. serpens de pe.di.i. & in c.peccato.v. Cayn nec ratione nature cognouit quid expediẽs sibi esset noluit peccatũ suum cõfiteri sed potius mentiri & in pfundum desperationis submersus ait: Maior est iniquitas mea q̃ ut ueniã merear ut ĩ dicto.c.peccato. Exiit Cayn à facie dei & habitauit in terra naym sic etiã a facie dei fugit adam qui doluit & uidit se indignum conspectui dei.

Tria tpa. Nature. s. ante l. Figure. actus l. Gratie. p. l.

Pnia nãe seu mentalis

Ambrosius in li. de pnia.

Adam eiectus e paradiso ut ageret pniam

Aurea Etas

Na hois prim est angelica.

Sicco polentonus patauinus: nobilis poeta ac orator egregius et summus.

In quocũq agibili nature homini datu e cognoscere qd liceat qd deceat qd expediat

gen.iii:transũp.de pe . di.i.ecce uenit Interrogatus a domino quare fugit dixit audiui uocem tuam timui & abscondidi me: quia nudus eram. Exiit ergo a facie dei quia propter peccatũ erat indignus cõspectui dei. Sancti enĩ manducãt & bibũt in cõspcũ dei dicto.c.ecce uidit tamẽ Adã ratiõe nature q d deceret q d uẽ turpe fecit cogitauit tamẽ maiorẽ esse misericordiã creatoris q̃ ĩ obedientiam creati existiãuit cuius contrariũ mẽtitus ẽ Caym. ❡. Dicunt quidam ꝙ Adã & Eua sunt confessi ore ut in dicto.c serpens & gen.iii.ibi sed nunc cõfessa est peccatum Dicit tamen glo.ibi in ṽbo mulier ꝙ tũc non penituit:sed peccatum retorsit in serpentem & serpens ĩ actorẽ.s.deum ❡ Et Adam dixit sotia quã dedisti mihi fecit me peccare Sed dic ꝙ Adã & Eua ingemuerunt post culpam de paradiso eiecti ut agerent pẽnitẽtiam separatus a deliciis tunica pelicia uestitus est gen.iii. transũptiẽ in.c.Adam de pe.di.ii . ❡ Tempore igitur nature intrinsecus animi & cordis dolor ꝙ deum offendisset culpam remittebat & dampnationem ppetuam euitabat non tamen tũc perueniebat ad regnum celorum quousq̧ ad mortem xpĩ fuerat omnibus ĩterdictũ.c. maiores de baptismo.ṽ.cum uero circũcisio Et sic illo tẽpore criminis ueniã sine cõfessione & sacerdotali Iuditio poterãt promereri ❡ Tempore autẽ figure modus fuit cõfitẽdi secũdus qui usq̧ ad aduentũ xpĩ durauit. hũc figuratiuũ appellant quia que illis temporibus euenerunt ea futura de xpõ qui multos ad annos fuit postea prefigurat hunc modum secundũ reperio quandoq̧ ritum prioris nature insecutum quandoque posterioris gratie tempori conformatum Nam pphã Dauid ps̃ quĩquagesimo miserere mei deus tẽpore legis figure dixit sacrifitium deo spũs contribulatus & cor contritum deus non despicies Item dixi confitebor aduersum me iniusticiam meam domino. Et tu remisisti impietatẽ peccati mei ❡ Quod exponẽs Augu. magna pietas domini est ut ad solam pfessionẽ .i. uolũtatẽ confitendi & sic per solã cordis contritionẽ peccatũ dimisit nondũ pronũctiatum ore tamen deus audit in corde. hec sunt ad lrãm de peni.di.i. in prĩcipio.ṽ. sacrifitiũ Surgat auctoritas Ezechie pphete xxxiii.c. ❡ Inquacũq; hora conuersus fuerit

peccator & īgemuerit uita uiuet & non morietur. Et idē ꝓpheta xxviii.c. & ii.regū iii. Scindite corda uestra & nō uestimēta ut in.c. hoc idem transumptiue & in.c scindite de pe.di. i. Et idē Ezechiel.xviii.& Ioel.i. Zacharię.i.conuertimini ad me in toto corde uestro & ego cōuertar ad uos trāsuptiue in .c. conuertimini de pe.di.i. & xvi.q.i. reuertimini. Hę auctoritates sācte cōueniūt prioris naturę institutioni posteriori uero tpi.s. grę cōuenit leuitici xiii.c.& xiiii.c.ubi Moysi pręcepit dominus ꝙ lepra idest peccatum uel macula siue in cute siue ī domo siue in ueste siue in crine appareret. In cute .i. in opatione in domo .i. ī cōscietia in ueste .i. in uirtutibus q̄ sunt uestes aię in crine .i. in xpō qui est caput nostrum sacerdoti ostenderet & iux̄ eius arbitriū seperati illius iuditio uel contaminaretur uel mūdaret. Saul autē regū xvi.c.cū a spiritu maligno uexaret quia aderat Dauid nō poterat ad sanę mētis offitiū redire nisi prius Dauid psalterium.i. illud instrumentum arriperet & corā eo psalleret & ita ab eius uexatiōe dyabolus recederet. In quo mistice nota ꝙ quicūqꝫ a dyabulo per peccatū mancipatur ab eius dominio nō eripitur nisi prius Dauid .i.ecclesia psalterium accipiat & corā deo psallat.i. spiritualis grę ꝑticipē faciat.i. caritatis & ecclesiasticę uniatis quā quis ꝑticipat digne penitendo. Dauid quoqꝫ ii. regū xi.& xii. cum adulteriū cōmisisset cū Barsabe & homicidiū in Vriā nō ante audiuit a ꝓpheta.s. Nathan Trāstulit dominus peccatum tuum anteq̄ cōfiteretur ore prius enī ꝓphē redarguēti peccatū cōfessus est postea audiuit ꝓphetā dicentem transtulit dominus peccatum tuum a te hec omnia leguntur trāsumptiue de pe.di.i.§.ex his sub.§.deniqꝫ in v̄siculo Saul hoc ergo tpe figurę siue legis tpe aliquādo solam cordis contritionē suffecisse Quādoqꝫ cordis contritionem & oris confessionem sacerdotibus adhibuisse ut.s̄.legimus. Quadoqꝫ reperio satis factum fuisse pro delectis in actione pęnitentię iux̄ illud Agab vii.c.Agab quoqꝫ cū de innocētia scilicꝫ nabuthę sāguinis effusione sētetciā cominātis dei audiret.iii. regū xxi. Induit seipsū cilitio satisfatiens deo ꝑ pęnitētiā. Interiorem & exteriorē unde dominus ait ad Elyam quoniā Agab reueritus est faciem meā

non inducam malum in diebus eius ¶ Niniuite cum audirent adhuc xl. dies niniue subuertetur ex edicto regis & principū penitentiā egerunt dicentes quis scit si conuertatur & ignoscat deus & relinquat post se benedictionē Ione viii hac humilitatis satisfactione imminentem subuersionem euadere meruerunt hec habentur sub .§.deniq preall' ȳsu Agab quorum exemplis ostendit ut nullus a deo consequatur ueniam nisi quis primo satisfecit per penitētiam interiorem & exteriorem ¶ Nabugodonosor quoq ꝑpter superbiā suā a rationabili mente in bestialē cōuersus est ī aīmū comutatus ē atq a regno suo pfugus ēcedēs nō ante regnū recepit q̄ cōuersus deū predicauit Daniel' .iii.& .iiii.c Deniq plebs Israhelitica exodi xxxi.& Iudicū iiii.ob culpā sue trāsgressionis captiuitati tradita est nā non ante liberari meruit q̄ peccata sua confitens ¶ Danielis & aliorū sanctorum precibus ueniam meruit· Danielis.iiii·c Heremie ii.c.& Iudicū xi. & transumptiue sub dicto.§·deniq.v. Nabugodonosor· Tertiū tempus est tempus gratie in aduentu domini qui noster est deus & dominus yhesus xpūs Q uippe auctore ipso hec ista est qua in presentiarum utimur. instituta cōfessio ut homines omnia que egerit peccata rite sacerdotibus confiteantur sua & peccati mundētur labe atq duce dei misericordia ascendant ad celos & quā desiderant uitam assequantur eternam ¶ Secūdus ē hic modus ab ipso domino apl'is traditus dicēte ex ore Iacobi ultio.c.&transūptiue in.c.confitemini de pe.di.i. confitemini alterutrum peccata uestra ¶ Monet quoq xpūs peccatorem ut q̄ sua essent reata cōfiteantur sacerdoti· Inquit enim dominus ad leprosum qui peccati tenebatur lepra Io.v.c. transumptiue ī.c. cū infirmitas· Vade & ostende te sacerdotibus & offeras munus quod precepit Moyses in testimoniū illis·Luce xvii.c.& Mathei .viii transumptiue in.c.reuertimini uersu unde datur intelligi de pe di.i & habetur Mathei iii.& Marci primo q uenientes ad Iohannem ut baptisarentur ab eo primū predicabat baptismū penitentie & confitebantur peccata sua. ostendentes q quisque debet peccata sua dampnando confiteri & inouationē melioris uite si regenerationis gratiā cupiunt accipere transumptiue de

Niniuite

Nabugodonosor.

Plebs Israhelitica.

pe.di.i.c.peccato/al'.est.ϛ.uerꝫ in euangelio comonere facit ergo nos xpūs ut de peccatis nostris/ore proprio/ac uoce cōfiteamur absolutionem petamus/& penitentiam pro peccatis agamus. /xpūs namq legitur al' suscitasse mortuos Luce vii. Mathei ix Marci v.& Io. xi/& alios a lepra mūdasse Luce v.& xvii. Mathei viii.& Marci primo/alios illuminasse Marci ix./aliorum mēbra paralisi dissoluta/consolidasse.omnium tamen sanitatē petentiū propria uoce/ uel amicorū legitur precessisse rogamen/& precē (Luca enim referente) in iii.& vii.c. didicimus ꝙ pro socrō petri prius dominus rogatus est/q̄ eā sanitati redderet/multa queras de his exempla de pe.di.i. in .ϛ. peccato/al' est.c.v.ī euāgelio.

Post aduētum igitur domini facile demonstratur/ sine cōfessiōe oris/& opis satisfactōe nullū ueniā posse ꝑmereri/hic ē quod dicit sāctus Leo papa/sufficit pēitēti cōfessio/q̄ primū domino deo offert. Deīde sacerdoti qui pro delictis penitētis precator accedit. de pe.di.i.c.sufficit/Et Augustinus in sermōe de penitentia. nō sufficit femores ī melius cōmutari/& a preteritis malis recedere: nisi etiam de his que facta sunt satisfiat domino/ per penitentie dolorem/per humilitatis gemitum/per contritionem cordis sacrificium operātibus elemosinis & ieiuniis transumptiue in .c. non sufficit de pe di.i Potestatem hanc absoluendi tradidit dominus sacerdotibus/ut s̄.ī multis patuit auctoritatibus. Unde Hero.ī malachia qs sāctus sacerdos est & comedat in pascha dominum baltheo accingatur .i.lintheo castitatis & audiat cum apostostolis sint lumbi uestri precincti & lucerne ardentes in manibus uestris trāsūptiue in.c.quis sanctus de pe.di.prima. /Et dixit dominus apostolo petro/ priusq̄ in cruce pateretur/tibi dabo claues regni celorū. Et quodcūq ligaueris ut in euangelio transūptiue xxxiiii.q.i. Quodcūq/& aliis apl'is uniuersis talis potestas tradita ē a domino Math.xviii.& Io.ultīo:trāsumptiue in c. noua·s̄.e.ti./Et dicitur ī Matheo & Io.in plurali Amē

Dico uobis quodcūq ligaueritis super terram erunt ligata & in celis & quecūq &.Io.ultīo. accipite spiritum sanctum & quorū remiseritis peccata Idē postq̄ surrexit dominus reiteratum ē cum īsufflauit spiritū sanctū in discipulos suorū discipulorum

& maxime petri ¶ Innocẽtius iii. in cõcilio presidens generali locum in terris uendicans cum ipso cõcilio totam representãte ecclesiam sub stricto precepto statuit & certam regulam formã & modum confessionis tradidit quibuscunq fidelibus xpianis dicendo Omnis utriusque sexus.

¶ OMNIS VTRIVSQVE SEXVS:

Hoc.c. nõ recipit breuẽ Summã Et habet v.partes principales Primo statuit de cõfessione in penitẽtia semel in anno recipiẽda & eucharistia suscipienda / nisi ex causa omittatur: Et de pena contrafatiente ¶ Secũdo de publicatione statuti facienda: Tertio ponit quis sacerdos absoluere possit ¶ In quarto instruit sacerdotem in rebus & circũstanciis adhibendis circa peccata inquirendo & penitẽtiam iniungendo ¶ Quinto monet sacerdotem ut peccatorem non propalet / penã imponẽs contrafaciẽti. ¶ Secunda ibi unde / tertia ibi siquis / quarta ibi sacerdos / quĩta ibi caueat ¶ Et ut faciliorem dicendis adhibeas intellectum: Et ut cõuiua sumas de hac mẽsa qd placuerit mãducare hec erũt tibi apposita ad cõuiuiũ ¶ Primũ quãdo & a quo habuit ortũ con-
fessio de hoc dixi s. ante ingressũ ad litterã ¶ Secũdum erit quis ·5·
debeat confiteri / & qua etate & hoc sumitur ex principio lrẽ ibi
omnis usque ad uerbum peruenerit ¶ Tertiũ de quibus pecc̃is ·6·
debet cõfiteri ibi oĩa sua peccata ¶ Quartũ qualis debet eẽ cõ- ·19·
fessio quod colligit̃ ĩ uerbo solus & in uerbo fideliter ¶ Quĩtũ ·21·
quando.i. quo tempore confitendum sit ibi saltem semel ĩ ãno.
·22· ¶ Sextum cui confitendum sit ibi proprio sacerdoti Septimũ ·28·
quid sit penitentia & unde dicatur Octauum quot & que sunt ·28·
actiões penitẽtie ¶ Nonũ quibus & quot dictis sit ad penitẽtiã ·28·
properãdum: hec tria colliguntur in textu ibi iunctam sibi penitentiam studeat propriis uiribus adimplere ¶ Decimũ an qs ·32·
per alium potest penitentiam sibi iniũctã adimplere ibi ppriis uiribus ¶ Vndecimũ an quis per nũctium possit sacerdoti cõfiteri ibi sibi iunctam Duodecimo quo tempore suscipiendum ·32·
sit eucharistie sacramentũ ibi suscipiat ad minus Xiii quis dicat ·35·
proprius sacerdos cui quis debeat confiteri ibi nisi proprius & sub ista tractabitur quid sit cura animarum ¶ Xiiii. qualiter ·37·

sacerdos se debet habere erga confitentem ibi sacerdos autem
.38. sit prouidus ¶ Xv. que interrogationes fieri debent & possent
ab audiēte cōfessionē ibi & sit cautus more pīti medici & ibi di-
.39. ligenter inquirens ¶ Xvi. quis sit effectus uere penitentię ibi
.40. infundat uinum & oleum ¶ Xvii. que inducant hominem ad
uerā penitentiam faciendam ibi uulneribus ¶ Xviii. que ualent
.42. ad hoc ut post ueram penitētiam & salutem spūalem cōsecutā
.43. quis non paciatur recidiuū ibi sauciati ¶ Xix que impediunt
.45. penitentiam ibi peccatorum circumstantias ¶ Xx. in quo teneat
sacerdos illi cuius cōfessionem audiuit ibi quale debet ei prebere
.48. consilium & remedium & ibi caueat ¶ Xxi .ad quid tenetur
is qui cōfessus est confessori ibi & cuiusmodi remedium ¶ Xxii
utrum penitentia debeat iterari ibi diuersis ¶ Vxiii.an peccata
semel confessa iterum sint necessario confitenda ibi experimētū
¶ Xxiiii. an peccata semel dimissa iterum redeant ibi utēdo.
¶ Xxv an ficte penitenti/uel immortali existenti prosint opera
de genere bonorum ibi egrotum ¶ Xxvi.que pena sit p peccis
singulis iniungenda ibi ad sanandum ¶ Xxvii. quibus & q̄liter
a quibus & in quantum facienda est restitutio male acquisitorū
quod sumitur sup uerbo sanandi ¶ Xxviii.an penitens cui est
iniūcta penitentia a sacerdote cōpellitur adimplere quod sumit
super uerbo ne uerbo uel signo ¶ Xxix nūquid quis possit ad
confessionem compelli qui non conmūicat omni anno quod
sumitur ex uerbo prodat ¶ Xxx q̄stio & ultia quibus mortuis
suffragia ecclesię prosint/& sub ista cadit materia indulgentiarū
sub qua etiam plures poterunt formari questiōes/& hęc questio
potest colligi ex uerbis diuersis experimētis utēdo ad sanadum
egrotum. Et si que mihi alię questiones occurrerēt faciā eas in-
cidentes sub istis questionibus principalibus ¶ Quia prima est
expedita ut predixi uenio nunc ad secundam ¶ Et quero sc̄o.
quis debeat confiteri/& est dicendum.ꝙ omnis utriusq; sexus fi-
delis postq̄ ad annos discretionis peruenerit/ut hic hoc precepto
tenetur ut ī textu isto/qui sit peccator/quicūq; sit ille/qui actuale
peccatū comiserit.hoc ideo dico qa sine peccato originali nullus
est genitus de germine uiri & mulieris sm̄ Hostiēsem in Sūma

e.ti. in. §.quis debeat confiteri/quãuis aliqui legantur in utero matris sanctificati/sicut dicitur de Heremia Iohanne baptista & gloriosa beata uirgine Negant enim ueritatem seducti qui se sine peccato esse iactent nec infans unius diei absq; peccato esse potest de pe.di.iii.§.Item quod frequenter &.c.sequenti incipit adhuc instant ante finem & post medium uersu negant enim ueritatem habetur Iacobi iii. c. ¶ Siue ergo in dignitate cõstitutus/Siue priuatus/siue clericus/siue laicus/paup/uel diues/nobilis/uel ignobilis/Iuuenis/uel senex/ex quo ad ãnos discretiõis peruenit tenetur hoc precepto. Et quod dixi de infante unius diei intellige de peccato originali/ nõ actuali ut dicit glosa in.v̄. preallegato negant enim· ¶ Vnde nec papa ut dic glo.in.c. sane de offi. dele. quo casu ligatur ab eo cui peccata confitetur ii.q.v. mandasti & .c.audiuimus & latius in questione cui sit confitendum.v̄. uerum & per Ostiensem in Sũma/& ex mente hec constitutio papam includit ſm Io.an.in.v̄.omnis & Osti. in.c. significasti de foro cõpetẽti ¶ Est enim subiectus peccato & nulla dignitas excusat ab illo/dicit hic bu.& bene. q; de necessitate nõ ligat papa hoc iure/ut si nõ obseruat hoc ius ĩcurrat peccatũ ex hoc iure/sed bene ligat ex decẽtia eqtatis huius iuris· Æquitas enim.c.nostri fuit generalis & indeterminata ante hoc ius & ex precepto dinini iuris ac noui ac ueteris ut in prima questione dixi quilibet tenebatur & obligabatur ergo & ipse papa sed non hoc iure quia par imparem .ut in.c. Innotuit de elec.&.c̃. fi. de r̃scri.Et papa subiacet precepto naturali/licet nõ positiuo de quo per Ostiensem in Sũ.e.ti.§. cui confitendum v̄· cui papa ¶ Imperator uero/neq; impatrix/rex nec regina/nec alius quicũq; quacũq; fulgeat dignitate temporali uel sp̃uali nõ excusatur ab hoc precepto/quod ẽ antique & noue legis & eccl̃ie mandatum ut dixi supra in prima questione postq̃ ad annos peruenerit discretionis·Ex quo quis potest discernere ĩter bonũ & malum etiã ante xii.annum uel xiiii. ¶ Vnde etiam ad penitentiam spiritualem & ad penitentiam a sacerdote imponẽdam omne delictum cadit in puero/preter q̃ ea crimina q̃ membris genitalibus adheret quia delictũ carnis non cadit in puero.c.i.

Heremias. / Iohannes baptista. / Gloriosa beata virgo / in utero sanctificati

Anpp ligetur hac constit

Et Imperator ligatur hac constitut.

de delictis puerorum ¶ Ex quo talis excessit septimum annum potest mētiri uerum dicere uerum loqui & confiteri Vnde dicit Augustinus in epistola ad renatum episcopū & in glo. de con. di.iiii.c. paruuli Septennis etas pueri & mentiri & uerum loqui & confiteri & negare iam potest & ideo cum baptisatur illa etate simbolum sua confessione ¶ Respondens ad interrogata ut dicit Ostiensis in Sūma de delictis puerorū in .§. patet ex superioribus & .§. sequenti & plena est talis etas xxii.q. quīta pueri &.c. paruuli dicto.c.i. de delictis puerorum & recitat Io. an. Gregorium in dyalogo dicentem in.c.ii. de despon. ī prin. ꝙ quidam puer semptem ānorum propter frequentem periurationem raptus est & portatus a dyabulo ¶ Et quod dixi ꝙ delicto carnis non peccet puer septem & octo uel nouē annorum usque ad pubertatem dico ꝙ hoc est regulare nam recitat idem Cregorius in dyalogo de quodā puero qui ī nono anno īpregnauit nutricem suam & Salomon habuit filium in xi. anno ut etiam refert Ostiensis in Summa de pe. & remissione in .§. cui confitendū in.v.cui pueri hec tamen non sunt trahenda in cōsequentiā quia prima facie presumitur īpotens donec euidēter de cōtrario constet & sic intellige de frigidis.c. quod sedem

¶ Intellige ergo ꝙ quilibet doli capax puer nō intelligo ex proximitate pubertatis sed potius per exteriora bonus uir exstimabit ar.c.ex studiis de presumptiōe & ꝑ Ostiensem in Summa.e.ti. in preallegatis.v.cui pueri De ermafrodita qui nō est masculus nec femina posset dubitari ſm Iohannem an hic dicit ꝙ ex idētitate rationis tenetnr per textum nostrum facit de uita & ho. clericorum .c.primo in fi.de illo autem solum dubitatur circa illos actus qui alteri solum sexui coueniunt ut notat Iohannes an . in .c.forū de.v. sig.ad finem & quod scribit in.c.primo de pactis libri vi.ad finem super ultia glosa ¶ Cum igitur loquamur secūdum Butrium & Car.in materia indifferenter utriqꝫ sexui conuenienti in uerbis dispositionis comprehenditur armafrodita & ex mente constōis & ex paritate rationis.l.labeo .ff.de re dubiosa.& dcā cle.primo.&.c.si postq̄ de elec.libro.vi

Nec ob. ƀm Butrium hic quod comuniter dicitur ꝙ in materia penali sub simplici non uenit compositum .c. statutum de elec. li·vi. canoniste in prohemio Gregoř. & Bar. in. l. ii. ff. de. v. ob & in. l. Si maritus. §. prescripto. ff. de adulterio quia illud limitat nisi odium pene sit rationabile & naturalitatis ĩsequatur instigans ad finem anime ut hic quia fauorabilis est omnĩo anime & finis preferendus est cuiq; pene corporali ut in. c. cũ infirmitas quod est. c. sequẽs. ĩ. e. ti. faciũt nota per legistas ĩ. l. quicũque .C. de seruis fugit. & est bona glosa in. c. ii. de prebẽ. ĩ vi. Et dic ꝙ ista decretalis intelligitur de xp̃ĩfidelibus propter uerbũ fidel nihil enim ad ecclesiam de his qui foris sunt ii. q. i. multi & hoc quo ad finem anime quia infidelis est incapax sacramenti cum baptismus sit ianua ominũ sacramẽtorum . s̃. e. c. deus qui &. c. ueniens de presbiter. non bapti. Et infidelis dicitur quis ex eo ꝙ non recipit sacramenta Et hec de secunda questione principali. Ad tercium descendo de quibus peccatis quis debet confiteri Et existimo quidem si distictio dabitur peccatorum pfacile intelliges peccata tua. Et scies de quibus cõfiteri debebis Et ab ipsis radicibus exordinamur Originale quidem unum actuale alterum ƀm Ostiensem in Sũ. e. §. de quibus Originale appellamus quod ab ipso origine quisque ob culpam primi parentis ĩfigimur Adam enim cum sine peccato creatus esset per peccatum corruptus est de pe. di. iii. §. romanus uersu princeps & precedentibus & sequentibus & sic semen suum postea corruptum & abhominabile factum & natum est & ideo cum formato corpori ĩ utero matris de tali semine infunditur aĩa. lvi. di. nosti necesse est ut ipsa anima quodãmõ ĩficiatur ar· de pe. di. iii. Siue autem &. c. se. &. ff. como. l. in rebus. §. fi. &. ff. loca. l. ƀ ades. §. i. Et quid sit originale uide Io. an. & bu. in. c. maiores de baptis. qui aducunt dicta beati Augustini & magistri sentẽciarum Et hoc quidem originale uirtute passionis redemptoris ac baptismatis uirtute In nomine patris & filii & spiritus sancti deletur Vnde Paulus ad Chorĩthios scribens inquit Sicut in Adam omnes moriuntur ita & in christo omnes uiuificãtur

Actualia aliud est mortale & aliud ueniale peccatum. Id dicimus actuale peccatū quod agimus ipsi nec primi parētis culpa sed nostro uitio ac libera uoluntate peccamus ¶ Quippe uolūtariū est omne peccatum ac ita uoluntarium ꝙ ſm Augustinum ī libro retractationū non est peccatum nisi uoluntarium .c.i.&.c.illa xv.q.i. Et idem Augustinus in libro de uera religione mortale igitur & ueniale actuale est ¶ Mortale quia mortem anime īfert Veniale quia facile ueniam impetrat ¶ Vnde ſm Ostiensem in dicto .§. de quibus ueniale peccatum est illud quod cottidie cōmittimus quod prouenit ex originali peccato cuius originalis fomes remanet in hoīe quātumcumque baptisetur .i. inclinatio & pronitas peccandi ſm pe. lūbardum & Augustinū qui dicit ꝙ peccatum originale transit in actu per baptismū sed remanet in habitu quia illa macula originalis peccati contracta ex pccō Ade que fecit hominem reum pene eterne est remissa Id tamen peccatum originale licet minus proprie dicitur remanere habitu .i. quia in homine post baptismum remāet illa pronitas seu fomes ex quo insurgunt concupiscentie actuales ſm Inno & butrium in .c. maiores de baptismo ¶ Sine ergo ueniali uita ista non ducitur .i. uix ducitur ſm Gregoriū xxv. di. c. qualis & de hoc intelligitur illud quod dicitur septies ī die cadit iustus ut inqt Salomon quod expōit Ieroni. ad rusticū de pniā trāsūp de. pe. di. iii. c. septies Si cadit quomō iustus & si iustus quomō cadit ¶ Sed iusti uocabulū nō amittit qui per penitētiam semp resurgit ſm Ieronimum uide tamen tres glo. in dicto .c. septies expontes illa uerba & Io. apo. Si dixerimus quoniam peccatū non habemus ipsi nos seducimus & ueritas nō esset in nobis Et uenialia quidem per infinitū incidimus & Aurelius Augu. enumerat & hosti. ubi supra ¶ Et Sico polētanus ī suo tractatu in secūdo libro de confessiōe Cibum potum ue ultra debitum sumere supra necessitatem dormire sermones uanos habere plus q̄ res exigat tacere uel loqui ¶ Mēdicum importune elemosinā petentem arroganter expellere ob deuotionem pplō ieiunante non ieiunare ad ecclesiam & diuina officia tardius ire pauperes infirmos carceratos neglientius uisitare discordes non sedare

plusq̄ deceat in proximum seruū uel famulum ex cā descēdere maiori plusq̄ liceat adulari Egenis cōuiuia delicata parare Otiosis se ludis uel uanis fabulis implicare uxorē neq̧ pcreande sobolis neque debiti reddendi causa cognoscere de hoc casu latius dico de sponsa.super rubrica appetitū quidē coniūctiōis quelibet belua masculus & femina a natura habent ¶ Homo uero qui est rationis particeps ex lege dei unusquisq̧ habet suā nec coytus coniugalis semper licet cū aut fragilis sit aut īpetuosus ¶ Fragilis cum delectatio carnalis nos inducit & si delectatio precedit amorem dei .i.nulla consideratio habetur ad deum creatorem matrimonii qui ad salutem nostram tale sacrametū fecit tunc est mortale Si amorem delectatio obsequatur tunc est ueniale Impetuosus autem cōiugalis coytus appellat̄ ac mortale incidit in peccatum cum ardor ex sola libidine oriatur Metasq̧ rationis & honestatis excedat honestius hec intellgi possunt q̄ explicari Fit primo causa saciande libidinis meretricis blādimentis ¶ Secundo contra naturalem modū agēdo Tertio cum tempus uetat Quarto quādo locus nō cōuenit Quinto cum mulier est pregnas uel est proxima partui uel partu.recens uel menstrua patitur.c. ad eius.v. di.dixi super Rubrica de spōsali. Timeo ne longius a proposito transgressus sim cum quesierim de quibus peccatis confitendum sit de ueniali sermo fuit Beda respondit ꝙ non ut inquit Ostiensis in dicto.§.de quibus pccis confitendum sit & Beda exponit illa uerba apostoli cōfitemini alterutrū peccata uestra .s.coequalibus cottidiana & leuia grauiora uero sacerdoti pādimus Sed & grauiora coequalibus etiā pādēda sunt dum deest sacerdos & urget periculim ¶ Venialia uero etiam sacerdoti oblata copia licet confiteri etiam coequali plerique doctores hoc dicūt dūmodo sacerdos non cōtēpnatur Et merito quia ipse contemptus mortalis esset Si persona sacerdotē contēpnitur qui tollerat̄ ab ecclesia.c.uestra de coha.cler̄.& multis s̄m Osti.nō est necesse cōfiteri peccata uēialia sacerdoti etiā si eius copia habet̄ dūmodo nō cōtēpnat̄ ¶ Alii īter quos ē Raimūdus ꝙ sacerdoti sūt confitēda ubi habet̄ eius copia huic opiniōi cōtradicit glo.ī v̄bo benedictionem in salutatiōe li.vi.

Que dicit ꝙ nouē modis delent̄ uenialia uide illa q̄ etiā dicit
ꝙ uenialia nō possūt remitti ubi adsūt mortalia & reddit rationē
& allegat Iura Ideo tu distinguas ſm Hostien. in Sūma .e.ti.ī
§.de quibus.v̄.tu dicas ꝙ uenialia habent tres gradus sicut aplūs
Venialia hnt tres gradus
testatur ad corintheos iii. Et Augustinus in homelia de igne &
purgatorio exponens uerba apostoli transumptiue in. §.nūc aūt
& in.§.nunc al' ita demum xxv. di.s.ligna fenum & stipulā
Per ligna notat grauiora uenialia fenū minora stipulā minima
ut ibi in glo.ligna diutius sunt in igne q̄ fenū & fenum diutius
Maiora uenialia
q̄ stipula Maiora uenialia sunt que nimium sunt inueterata
& in consuetudinem iam deducta que ex ipsa frequētatione &
contēptu efficiuntur mortalia de iure iur̄.& si xpūs .§.quedam
.§. alias ita demū xxv. di. Hinc est ꝙ licet ebrietas non sit mor
tale ī se tamen per consuetudinem efficitur mortale late scripsi
in.c. i.de uita & honestate cle. in.li. vi. Et doc.in c.a crapula
de ui. & ho. clr̄. Et ſm hoc intellige Augustinū ꝙ nullū peccatū
adeo ueniale quod non fiat mortale dum placet .§. crimen &
sequēti xxv.di. & de istis debet confiteri si fieri potest & de istis
dicitur uitastis grandia uide ne obruaris arena de pe. di.iii.c.
Aug. ad foelicianu.
tres sunt actiones ubi Augusti. ad Felicianum Quid enim
interst ad naufragium utrum uno grandi fluctu nauis opiatur
& obruatur an paulatim subrepens aqua in sentinam & per ne
glientium culpam derelictam impleat nauem atq; submergit
Per fenum intelligas minora & hec confitenda sunt saltem in
genere de pe.di.iii. c. de cottidianis & ibi Io. Crisostimus uult
in genere confitenda esse.s. per orationem dominicam Mathei
vi. dūmō ueraciter dimittas aliena aduersus te comissa cū dicit
& dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus debitori-
bus nostris & nos peniteat cōmissorum Per stipulam ītellige
minima uenialia que in sola cogitatione consistunt & quo ad
consensum non per ueniunt.c.sicut tribus de. pe.di.ii.§. Inter
hec ibi Sciendum aliud interest ꝙ animus de temptationibus
carnis patitur aliud cum per cōsensum delectationibus obligat̄
Quot mōis deleant' venialia.
Et licet multis modis mundantur & delentur per digne eucha-
ristiam sumptam de consecratione distictione secūda cū omne

Per unctionem extremam de sacra unc .c.uno in principio per deuotam pectoris tonsionem .c.tres sunt de pe.di.prima ¶ Et per orationem dominicā dicto.c. de cottidianis ¶ Et per alios mōs quos notat glo.ī uerbo benedictionem Extinguantur cū aqua benedicta elymosina & Ieiunio pectoris cōcussioue per benedictionem prelati deuote susceptam in salutationem sexti libri cū glo.unde in libro numeri dixit dominus Moysi & Aaron ponite nomen meum super filios Israhel ego autem benedicā eis .i.q.i.c.dictum & per generalem confessionem in ecclesia factā quādo sacerdos īgredit ad altare & populus cū eo generalr̄ cōfite tuel tamē ī medio ecclisie sacerdos facit populū generalr̄ cōfiteri Et dicit nota osti.in preallegatis.§. de quibus v̄su vi.quod per predictos modos etiam mortalia dimittuntur de quibus non potest recordari ¶ Vnde dicit Augustinus si a mente penitētis aliqua exciderint dicat peccator deus qui nosti occulta cordis & opera mea & delicta a te non sunt abscōdita ueniam mihi largiaris & hec est ueritas confitentis quem diligit deus s̄m Ray.in Summa & in psalmo quinqgesimo Ecce enim ueritatem dilexisti ¶ Et s̄m Io. Crisostomum nullum īuenitur delictorū tale remediū sicut eorum cōtinuata memoria ut recorderis conterendo non delectando ar·c.ualet lxxxi.di ¶ Et qui hoc nō facit in periculo uidetur iō dicit Ambrosius imputari debet peccatori si oblitus sit quia forte contēpsit & distulit confiteri.c.In salicibus de.pe di.iii.&.c.Iudam &.c ¶ Siue autem quis ¶ Et Io. Crisostomus transumptiue de pe· di. i.c. nunc ita Si obliuisceris peccatorum tuorum tunc nolens recordaberis quando in toto mumdo publicabūtur in nouissimo die in conspectu amicorū & inimicorum & sanctorum angelorū · Nec enim deus ad Dauid solū dicebat ii. regum.xii. ¶ Tu secreto fecisti ego cunctis manifestabo trāsumptiue in dicto.c. nūc autem dicit tamen Ostien. in Sūma.e. ti.§.de qubius.v̄. caueat quod hoc pōt ītelligi de illo qui sine peniā uitā finiuit uel q mōitus ē sepe remāet obstinatus usque ad ultimū qa tūc ficte cōtritus nō potuit emēdare de rapto·super eo.§.i. De q bus uenialibus habes debeas cōfiteri & q̄ sint uenialia q̄dā ¶ Tolle tamen prius q̄ ueniam specialiter ad mortalia quatuor

gradus principales peccandi qui poterunt uiam aperire morta-libus & uenialibus suggestionē delectationē cōsēsū & opationē Et sic istis quatuor modis peccatum ī homine nascitur Augu-stinus tamen in sermone dei habito in monte transūptiue in .c. sicut tribus de pe.di.ii. ponit solum tres gradus scilicet sugge-stionem delectationem & consensum Sed primi tres possunt dici producti ui quartus executiuus .§.alie econtra de pe.di.i. Augustinus tamē ubi supra aliter intelligit nā per suggestionē delectationem & cōsensum intelligit tres differentias peccatorū Et in corde & in facto & in cōsuetudine tāq̄ in domo.i. ī corde quādo cōsentit libidini Mathei viii & ix.c. altera quando plata iā extra portā: cum in factum procedit assensus Luce vii.& .c. defleat de pe. di.i ¶ Tertia cum in consuetudinis malo tanq̄ male terrena premit animus & asuescit ad delicta ¶ Sed clarius exemplifico quatuor superiores gradus: Suggestio est motus aī subitaneus sine ratione & est suggestio omnium peccatorum fons origo & prīcipium omnium peccatorum Suggestio animi mouet primum mētiq; inhonesta turpia scelerata offert peccato non asscribitur ulli si modo euaneat subito nec sequentem ad gradū delectationis accidat de pe.di.i. cogitationis iuncta glo. & in.c.cogitatio ¶ Siue ergo de leui ac minima re graui uel tur-pi peccatum nullum parit Primus cogitationis motus non est in potestate nostra neminem ergo dices peccare in eo quod euitari nō potest motus est iste sensualitatis ¶ Delectatio quādo mens hominis capta blandimentis sensualitatis delectatur re suggesta consentit in id quod primo ad mentem euenerat s̄m glo.in.i.cogitationis Si quidem leuis sit ac minima res suggesta in qua mens delectet & consentiat uti est mendatium ad iocum non nociuum alteri ueniali ascribitur. Porro si grauis est uti est pernitiose mentiri delectetq; paululum non tamen ex toto consentit quia non progreditur ulterius ueniale est sed grauius primo ¶ Cogitatio enim istis duobus casibus non fuit contēta suis terminis. Vbi uero de re turpi ac scelerata ac criminosa que sui ex natura sit mortal' suggestio fuerit orta & morosa delecta-tio subseq̄t tūc mortale peccatū fiat licȝ nō sit subsecuta opatio.

Suggestio qd sit.

Attende ergo ꝙ peccatum facit esse mortale ipsa rei turpitudo que blanditur menti & morosa delectatio que repelli subito debuit etiam si ipsa res suggesta non uenerit ad operationem ex ipsa morosa delectatione transitur ad consensum qui in re pernitiosa mortale constituit peccatum etiam sine operatione · hec omnia quere in.c. cogitationis iuncta glosa de pe.di.i.& in .c. sicut tribus cū.§.sequētibus de pe.di.ii . luce.vii Io.xi primo ad corinthe.ix ad romanos vii.¶ Si uero nulla cū deliberatiōe nec delectatione nec cōsensu libere uoluntatis Sed ut fit quādo casu fortuitu uiolenta & exagitata mente subito īpetu ignorācia obliuione peccat homo¶ Cogita an actus ille sit de numero eorum que mortalia uel uenialia snut·Si ad mortalia ut negare articulos fidei mandata legis diuine hereticis credere & similia ecclesie non parere circa sacramēta ascribitur mortali ¶ In his neminem neglientia ignorantia neminem obliuio ebrietas neminem impetus mētis excusat ita intelligit glo.iii.c. cogitatiōis que enumerat aliquos casus spetiales in quibus sola uoluntas punitur quia peccatum·leuitici .iiii.c.i.q.iiii.§.peccato·glo . in uerbo Iur̄ peritiam de sen.excō.¶ Negliētia duas filias habet ignorantiam & obliuionem neglientia ducti Aut non discunt que nesciunt Aut obliuiscuntur que didicerant Nescire illa q̄ ad salutem anime sunt necissaria ut sunt articuli legis precepta de quibus suo loco dicetur mortaliter peccari certum est de Sū. tri.c.i. Aut si ad priuatam uel publicam rem illa spectet Si per cōtēptum neglientia uel ignoratia uel obliuio oritur mortale peccatum erit Adest enim defectus caritatis affectatus circa ꝓximū & mortale oppōitur caritati ſm glo.fi.ī fine in salutatiōe sexti libri·Si uero non aderit cōtēptus tunc poterit dici ueniale quia abest feruor caritatis erga proximum & ueniale opponit̄ feruori caritatis ut in illa glo.¶ Ignorātia facti facilr̄ excusat a peccato uēiali & mortali nisi id potuit ac debuerit scire quod ad suū statū ꝑtinet tūc discernēda ē natura facti ignorāti an faciat mortale an ueniale·Ignorātia uero iuris positiui non excusat si opa data peritos adire potuit īperitus Sūt q̄dē in iure expresse certe ꝑsone priuilegiate quas Iur̄ ignorātia excusat quas omitto

: Gnālis rgla addyscnēdū pccā mortalia a uenialib

Aduerte tamen ꝙ peccans uenialibus adeo mortalia finitima sunt ꝙ nisi bene ꝓspitias a mortalibus non discernūť aliqua. Suscipe hanc generalem regulam pro cognoscendis ipsis Veniliter peccat qui ꝗꝗ opes & fortune bona desiderat ea tamen moderatione ꝙ a deo non recedat nec que mundi sunt magis q̃ deum colat amet desideret iste quidem caritatem habet in deū sed non feruorem caritatis ¶ Qui autem a deo recedit qui bonū est incōmutabile & increatum a deo ꝙ fortuna bona opes uoluptates supra deum amat mortaliter peccat hic non solum dimittit deū .i. caritatem dei sed eius feruorem & ut dixi mortale opponitur caritati & ueniale feruori caritatis Omnia enī ad usum hominis in terris gignūtur homo autē ad deū colēdū Et ut homo homini prosit & seruiat creatus est & altissimi uerbo de caritate uide per beatū Prosperum transumptiue de pe.di.i. caritas cum sequentibus & per Pau. primo ad Chorin. xii. & ad Thimoth. primo & sua peccata facilime discernant si animo constituant quecūq; agant ſm theologos aut sunt ſm dictamen recte rationis & hanc lato sumpto uocabulo uulgo cōscientiam nominamus exemplū de hoc cū deliberate agimus que bona uere sunt ac deo grata putamus aut sunt contra dictamen recte rationis. Exemplum cum deliberate agimus que turpia sunt uel mala & non agimus bona honesta & bona que possimus scimus & deberemus & tūc mortalia obligamur pone nulla ualitudine mala nec necessitate coactus ¶ Verū superbia quadam & animi leuitate ac gulositate ductus ꝓ cōtemptum ac deliberate contra conscientiam seu dictamen recte rationis nō ieiuno scienter & deliberate ecclesie mandata contempno Aut ſm dictamen rationis decepte ¶ Exemplū eccia quadragesime tēpore a carnibus iubet abstinere me tenet illa opinio ꝙ primis diebus quadragesime liceat sine peccato et iure meo comedo et ita cōsciētia mea dictat et maxīe q̄a uidi prelatos uel sacerdotes ita facere fallor tamē licet egeri ſm dictamē ratiōis decepte peccaui mortalr̄ q̄a cōtra cōstituta eccīe comedi ut iiii. di. deniq; de cō. di. iiii. q̄drageſiā Aut cōtra dictamē rōis decepte & tūc non pecco ¶ Exēplū rudis mea cōsciētia mihi dictat sūi eucharistiā

peccatum esse aliorum tamen uestigia sum insecutus & sumo illam ne a ceteris uideor alienus ago contra cõscientiã nõ pecco quia illa conscientia mea decipitur non est ergo uerum semp̲ ꝙ faciens contra conscientiam peccet.c. lrãs de resti. Spolia.c.per tuas el.ii. de Simonia .c Inquisitione de sen.exco ¶ Et est cõsci-entia congnitio sui ipsius cordis & aĩe secundũ archidi.ĩ uerbo conscientię in.c. statutum de r̃ptis. li. vi & est diffinitio papie q̃ cognitio põt se decipere quãdo est cõtra dictamen recte ratiõis uel secundũ dictamẽ rationis decepte ¶ Et hec talis cõscientia in genere sumpta in re indifferenti ad bonum & ad malum potest malũ.i.peccatum causare sicut festucam de terra leuare peccatũ non est licet leuare festucam ex sui natura non sit malum neq̃ bonum conscientia tamẽ mea dictat mihi peccatum esse ipsam leuare decepta conscientia mea dictat atq̃ peccare putans cõtra conscientiam deliberate ac per contemptũ leuo pecco quidem ac mortaliter quia contra conscientiam ago quia deliberate pecco nec enĩ simplex leuatio festuce peccatũ est ¶ Sed quia deliberate ago contra conscientiam mens praua quod peccatũ esse ac deo putat displicere peccatum inducit quia deus mentẽ nõ opationẽ respicit primo regum xvi.c.xiii.q.v.Si quid inuenisti xv.q.vi. . c.i.infine.& ita inteligo butriũ in.c.cum ab omni de ui.& ho. cler̃. Qui dicit ꝙ festucam de terra leuare potest esse peccatũ ut leuare festucã ad mei comodum bonum est ad alterius inco-modum malum est Vnde quicquid agunt homines intentio iudicat eos ita predicant theologi quos refert Sycopolentanus in suo tractatu in fine secũdi libri ¶ Verꝫ si ago aliquid quod ex sui natura bonum sit laudabile ac honestũ.sum tamen dubius mente an sit honestũ an turpe an illud agens peccatum incurro si illud ago turpe quid uolens & cõsentiẽs facere ¶ Exemplum mors xp̃i bona fuit iudei turpe quid uolentes agere peccauarũt interficere christum glo. in.c.i. de collusionibus ¶ Postremo ut uenialibus finis fiat hãc tollo regulam ꝙ in his que per homines aguntur duplex habetur deliberatio Vna quidem facti & altera criminis appellat̃ que aũt crininis nominata est peccatũ inducit mortale quod sciẽtes fit ad dãpnũ proximi uel cõtẽptũ dei facta

Illa uero q̄ facti deliberatio appellat̃ pricipaliter respicit factū ꝫ īopinate uel fortuito uel obliuiōe uel ignorātia subsequit̃ crimē Exēplū abbas silētiū īpōit monacho loquit̃ monachus & peccasse monachum nemo dubitat uenialiter ne uel mortalter dic ꝙ si monachus deliberate locutus est contra preceptum deliberatio criminis appellat̃ & est mortale quia sciens & uolēs contra preceptum locutus est. Sed si precepti oblitus monacho de ea re loqui placuit consulte & deliberate uenialiter peccat & casu isto deliberatio facti nominata ē ¶ Nunc satis ꝓpicius ad mortalia descendamus cū dictum sit de actuali ueniali quādo cōfitēdum sit Actuale uero mortale peccatū cōmittitur ex uoluntate ꝓpria unde Aug. Omne Peccatum adeo uoluntarium est ꝙ si nō sit uoluntarium nō est peccatum & ꝫm Ambrosium transūptiue xv.q.i.c.nō est ꝙ cuiq̄ & duobus .c. precedentibus ¶ Dyabolus neminem astrictum iugo seruitutis possidet nisi se ei prius peccatoꝝ ere uendiderit & per osti in Sū.e.ꝗ.de quibus vsi actuale uero mortale ¶ Origo autem peccati dyabolus est qui ꝑ ꝓpriū liberum arbitrium cecidit ꝫm Gregorium de pe.di.ii.c.pricipiū. Et inuidet ei quem sua fallatia decepit habet mille nocēdi modos xvi.q.ii. uisis.c. non magno ne cleri uel mona ¶ Habet igitur peccatum mortale gradus suos uno modo circa idem peccatum quod grauius dicitur propter circūstatias grauiores non tamen ꝓpter ipsas peccatum nomē immutat ¶ Quādoq̧ inter diuersa peccata habet peccatum gradus suos circa idem peccatum puta si clericus uel laicus eādē mulierē cognoscat grauius est in uno q̄ in reliquo .c.ut clericorū de uita & honestate clericoꝝ ¶ Item idem peccatum in substantia in consensu malum in facto peius in consuetudine pessimū ꝫm Aug.vi.di.c. testamētum ad finē de.pe.di.ii. c. sicut sunt & di.vi.ꝗ.i ¶ Vnde ignorantia graue Infirmitate grauius Studio grauissimum reputatur delictum. Inter diuersa uero peccata habet peccatum gradus suos duobus modis. Primo inter peccata eiusdem generis sicut adulterium incestus Secundo inter peccata diuersorum generum Inter peccata eiusdē generis dicitur unum peccatum maius altero unde Augustinus transumptiue xxxii.q.v.c.adulterium ¶ Adulterii

Quot modis cōmittitur peccatum actuale mortale

Diabolus ē origo peccati

malū uincit fornicationē uincitur autem ab incestu. Et horum oīum peius est cum propria matre q̄ cū aliena uxore concubere ſm Ostiensem. Et pessimum est quod fit contra naturam ut si uir menbro mulieris ad hoc non concesso uoluerit uti uel uiro abuti ¶ Inter peccata diuersorum generū dicitur unum altero grauius sicut homicidiū grauius q̄ adulterium ſm Augustinū transumptiue xxxiii.q.ii.c. Si quod uerius ¶ Item sacrilegium grauius q̄ fractio uoti ut xvii.q.iiii. Sicut antiquitus.xxvii.q.i. nuptiarū & illud clementis xxxii.q.vii.quid in omnibus adulterio grauius. Dic ꝙ non infert negationē sed raritatem quasi dicat de facili non inuenitur uel dic. grauius .i. cōmunius ſm glosam in.c. At si clerici de Iudi. & Ostiensis in Sūma de pe. .§.de quibus uersu Sed īter peccata ¶ Porro si ad quatuor mōs & gradus quibus peccata oriuntur mentē aduertas quos supra posui cum tractaui de uenialibus faciliter intelliges ꝙ nullum est mortale quin attenta prima radice fuerit ueniale uel malum fuerit quando de turpi suggestione morosa delectatio non subsequatur ¶ Exemplum superbia de sui natura peccatum est mortale ipsam enim esse inordinatum proprie excellētie appetitū constat desiderat iniusticiā & potestatem terrenam xxiii. q.iii .c. quod autem at si mens suggerit actum malum nec ꝓgrediatur ultra sed euanescit subito q̄q̄ enī sit supbię appetitus nulli tamen peccato ascribitur Si uero delectatio suggestionem subsequitur nec tamē demoretur diu tunc peccatum est ueniale ac si blandiens sensualitati morosa delectatio fuerit mortale peccatum erit pro istis allegaui Iura cū tractaui de uenialibus Auaritia de sui natura est peccatum mortale Est enim habendi opes inordinata cupiditas Apostolus ipsam adequat ydolatrię & est radix omniū malorum xlvii.di.sicut hii xiiii.q.v. quid dicā .c. auaritię de elec.li.vi. ¶ Veniale est peccatum cum autem sensualitati aduersat ratio aut habēdi amor sit adeo moderatus & prudens ꝙ nihil habere cupiat quod sit contra caritatem dei aut proximi Si uti orta est habēdi suggestio extinguatur nullū peccatum est ¶ Mortale autem tunc auaritia peccatum est cum sensualitas supat rationē uel adeo habendi amor sit īmoderatus

Quid ē supbia ē inordinatus appetitus ꝓprie excellentie

Auaritia ē habendi opes inordinata cupiditas

uel cupidus uel quas affectat habere uel habet opes eas supra
deū & proximū amat desiderat cupit ❡ Luxuria uero est contra
preceptum legis que prohibet omnino mechari suo genere ac
quocūq; i casu nō matrimōiali peccatū dicit᷑ mortale Et luxuria
est infirmitas frangēdi uires nature & per illā agitur separi a deo
xxxii q. vii. nō solum & Ostiēs in Sūma.e.ti.§. de quibus vsu
luxuria neq; solum opatio sed actus quisq; uenereus ac tactus
uisus concupiscentia delectatio stultiloquium amplexus osculū
animo ad libidinē inclinato mortale peccatum est ❡ At si mētē
agitet suggestio sola nec insistat sed ratio sensualitatem uincat
ueniale erit ❡ At si mens suggerit in mente aliquid luxuriosū
nec progrediat᷑ ultra sed euanescit subito ulli peccato nō ascri-
bit᷑ ❡ Quid de Ira sentiūt docti Iram diffiniunt esse īordinatū
subitaneū que animi motum concitatum ad uindictam & penā
contra prouocātem inferendam Ira in suo genere est mortale
peccatum Aduersatur quidem caritati que ut scribit Aplūs ad
Corinthios non irritatur non cogitat malum plurimum ira
innocentes dampnat xi.q.iii.§. Si ergo &.c.cum aput ❡ Verū
si motu maturali ac proprio excitatur ira nec rationē sensualitas
superat ueniale modo peccatum est ❡ Accidit enim sine peccō
irasci posse id solet esse cum detestandum uitium uel in se ipso
uel in ꝓximo uideat Exemplum cape si bonus uir quisq̄ bono
zelo motus moleste ferret & secum irasceretur uehementer Si
audiret ullum in dei nomen uane prorumpere aut dei matrem
eiusq; sanctos īhumane ac impie blasphemare meo iuditio nec
peccat nec multō laude dignus erit & Aplūs attestat᷑ irascimini
& nolite peccare ❡ Gula uero suo genere peccatum est ꝑraro
mortale & sepe uēiale neutrum est quādoque Gula enī ī genere
est edacitas ultra condignū nature sūpta q̄ saporibus excitatur
multis & uidentibus.i.saporibus coq̄ne & est odor carnis assate
ẜm glo.in.c.ne tales de.con.di.v Si cibos natura bonos & salu-
bres ad uitam construandam querimus non peccamus ❡ Gluto
aūt q̄ delectatiōe captus dapes supra modū & generosas & deli-
catas querūt hac tamē lege ꝙ eā ob rē nihil ageret cōtra deum is
uenialr̄ peccat ❡ At si tanta est delectatio gule ꝙ deo has delitias

Quid ē luxuria

Quid ē Ira:

& Gulla

anteponat multis quidem ueuter est deus mortaliter peccāt Nō enim copia cibi non nobilitas exquisita non edendi delectatio & appetitus non uentris ingluuies est mortale peccatum atq; repletio nisi esset multum frequentata ſm nota in.c. a crapula de ui.& ho. clericorum Inno in.c.quia pleriq; de inmu. ecc. Sed qui sunt de genere superbie .s.lauti apparitus ad pōpam inobedientia cōtēptus dei & cōtinuatus usus ut dixi Gula non facit peccatum mortale.§.alias ita demū in fi·xxv.di Et huic uitio ebrietas annexa est ut ī.c. a crapula preall'. Vbi si occurrat iterdū ut plus debito quis bibat seq; fortassis uini suauitate deceptus peccato dabit ueniali· Cōtinuatus quippe usus ebrietatis mortale facit ut dixi late in repetiōe.c.1.de ui.& ho. clericoꝝ li.vi. Qui alium ebriat quia rōne & bona mente proximū spoliat mortale facit peccatum ut nota in dicto .c.a crapula Inuidia suo genere mortale est que aduersatur caritati proximi que de alieno bono tristatur & dolet alieno malo letat & gaudet & est uentus intus & extra cōburens hominem ſm Ostiensē in Sū. de pe.& remis.in.§ de qnibus Vnde uersus Inmundus inuidia cōburitur intus & extra· Periti etiam ita diffiniunt q; est odiū felicitatis aliene & gaudiū aduersitatis At si nō deliberata mēte sed primo quodā motu animi ac ī sola suggestiōe cōsistit nullū est peccatum Si uero mens enim paululū delectata moretur ueniale est· Vbi autē sensualitas supat rationē mortale dicitur peccatum Qui uero bona ex causa alieno honore ac ꝓsperitate dolet uel de tristitia uel dolorose gaudet qa forte preuideat id reipublice uel saluti anime ob futuꝝ id nequaq̄ īuidie nomen habet sed potius boni uiri ad officiū & laudē tribuēdū est Adest proximi caritas in singulari & bonū publicū in plurali nemo audeat dicere hoc esse peccatū Accidia enī suo genere mortale ē.i. grecū uocabulū latīe dicit tediū Est ergo quoddā tediū operādi bonū de pe.di.v.c.i. Si motu oritur naturali tūc nullū peccatū est qa nature id uicio nō uoluntate orit ꝓpria & libera Si hoīs ē nō nature uitiū reputatur Magna agredi & utilia pigricia nō permittit Tū si rē priuatā & secularē īspiciat peccatū est ueniale· Si ad religionem uel rem publicā attinet tūc ē mortal'

Habes usq huc q septem sunt in numero generaliter peccata mortalia Nunc spes gradus filias & comites uideamus corū

Percipe tamē aliud prius q̄ ad ea cōdescendā q oīa mortalia ex duobus hauriuntur fontibus Ex primo quando deliberate quis agit que diuina lex prohibet/uel non agit que diuina lex mādat quod intellige quando eēt mandatū necessitatis non pfectionis iux nota in.c.ad aures de eta.& quali.iiii.di.§.hec & si legibus Horū mortaliū quedā grauia/quedā grauiora & quedam grauissima Inter q̄ alia mortalia sipliciter dicuntur/alia criminalia siue capitalia sm Ostien.i Sūma.e.ti.in.§.de quibus v̄ illud aūt Grauissimā ea appellamus cū in spiritū sanctum peccamus hec sunt ista desperatio presumptio impugnatio ueritatis cognite Inuidentia fraterne caritatis obstinatio finalis in penitentia & blasphemia spūs sancti/largo mō Quilibet peccās mortaliter dicitur peccare in spiritum sanctū sm glo.in.c. hec blaphemia de pe.di.i.quia talis patrem & filium & spiritūsanctū dicit odio habere quia spūs sanctus amor est & benignitas ad patrem & filum p Osti.ubi.s̄.v̄su Sed & quicūq Apostolus qui nō diligit me manet i morte de cōse.di iiii.queris Desperatio sicut i Cayn & Iuda de pe. di.i. §.q aūt v̄su Cayn desperarunt enī de mīa dei que non sit maior q̄ delictum cōmissū Presūptio.s. nimia de misericordia dei cōfidentia Cū si aliquis semp peccet & credit euadere impunitus de pe.di. vii.§.q autem.xv. di.c. sancta romana/uel secure peccās usq ad mortē credens ultimo pēitere sicut penituit latro i cruce cui dixit domīus amē dico tibi hodie mecū eris De quo pccō ait Aplūs maledictus homo q spectat in spe ad corīthios.i.ad galath.v. Et Augustinus in libro de pe.& transumptiue in .c.i.&in c.nullus de pe. di. vii Et hoc pecō dāpnatus est Origenes quia post mortē anathematisatus ut xxiiii.q.ii.c.ult. Impugnatio cognite ueritatis hoc ideo qa qui peccat p cōteptū dicit peccare in spūm sāctū xxv.di. & iste cognoscit ueritatē & ipsam contēpnit Spūs sanctus dicit amor & benignitas sm Ostiensem in .§.de quibus v̄.sed & quicūque & glosa in .§. hec ē blaphemia de pe.distictione prima in glosa iu uerbo dimittenda Inuidentia fraterne caritatis uel superne

glorie al' gratie inuidia ut si de grã dei fratri meo collata ĩuideo ut mihi preferatur ₰m glo. preall' ¶ Obstinatio finalis in penitentia est quando ea mẽtis obstantiõe laborat ꝙ de misericordia dei aut nimium confidit aut desperet prorsus atq; ob eam rem sine penitentia moritur ¶ Vnde dixit Cayn maior est iniquitas mea q̃ ut ueniã merear Vnde dominus in euãgelio Mathei xi. Marci iii. c. transumptiẽ in. §. hec est blasphemia de pe. di. i. siue delectatione peccati siue desperatione uenie usq; ad mortem q̄s in peccato perseueret iustum est ut sine fine pũiatur ¶ Blasphemia in spiritum sanctum hoc ẽ generale cõprehendens omnes superiores modos in. §. preall'. hec est blasphemia Et de talibus habet de con'. di. iiii. c. hii uero heretici & in glo. preall' ĩ uerbo dimittenda & xxv. di. qualis ¶ Qui tamen discordias seminat potest dici spũaliter blasphemare ĩ spũm sanctum hec nãq; peccata que in spiritum sanctum fiunt adeo grauissima sunt & displicẽt alto deo ꝙ inremissibilia sunt in hoc seculo & ĩ futuro .i. raro & difficulter dimittuntur ₰m nota per glo. in dicto. c. qualis & in preall'. c. hec est blaphemia & ita tenent theologi Et dicit glo. in. §. põt sub. c. si sacerdos ꝙ Augustinus dicit ꝙ tãta est labes huius peccati ut hũilitatem penitentie subire nõ possit Quod quidem cõmittit quis ex sola inuidia unitatem ecclesiasticam impugnat & dyabolo scienter attribuit opa spũs sancti Vnde nec christus in passione pro talibus orauit sed pro eis qui ignorãter crucifigebant eum dicẽs pater ignoste eis quia nesciũt quid faciũt Et q̃ q̃ contra deum uiuũ peccata oĩa esse uideantur quadã tamen ꝓprietate alia esse in patrẽ alia in filium & alia in spũm sanctum esse dicunt ¶ Quippe in patre ex ĩpotentia In filio ex ignorantia in spũm sanctũ ex malicia ac improba liberi arbitrii uoluntate peccamus Et hoc quia patri attribuitur potẽtia filio scientia & spũi sancto attribuitur amor & benignitas ac clemẽtia ₰m glo. in preall'. c. qualis & per Osti. in Sũma. c. §. de quibus ṽsu sed & quicũq; habes hec de grauissimis peccatis dicta Grauiora sunt alia & mortalia appellantur noĩe tamen speciali peccata alia disgregantur ex eo ꝙ quia aliqua capitalia siue criminalia uocantur Aliqua mortalia simpliciter Et differũt hec ut

genus a spetie Nam omne criminale peccatum siue capitale mortale est sed nõ cõuertit̃ ſm Osti.in.§. de quibus preall'.v̄su illud autem queri cõsueuit Huiusmõi uero generis que capitalia uel criminalia dicũtur multa sunt Primũ est peccare in fide trinitatis xxii.q.ii.c.primo xxxii.q.viii quid in.oĩbus Est enim primũ preceptum Decalogi dominũ deum tuũ adorabis & illi soli serues Secundum est peccatum cõtra naturam nã per hoc uiolatur societas q̃ cũ deo debet esse.c.flagitia xxxii.q. vii.& de solo.uerbo.tali fedatur os & polluitur aer de pe.di.i.§. ſ cõtinuo & hosti.i.§.preall'.v̄.ſm est peccatũ Terciũ ẽ hõicidiũ terribilius omni peccato xxxii . q . ii. c. si quid uerius .l. di. placuit &.c.maior Quartum crimẽ lese maiestatis lxxix.di. .c.Si quis papa vi.q.i.§.uerũ Quintum crimẽ est sacrilegiũ cum quis frangit ecclesiam uiolenter ii.q.i.in primis xxiii.q.v. rex debet xvii.q.iiii. si quis per dolũ &.c.si quis in atrio &.c.Si quis suadente Sextum est incestus iii. q.iiii.cõsãguineorum xxxv.q.iiii de incestuosis Septimũ conspiratio xi.q.iii cõspirationũ &.c. Si qui clerici & si qui clericorũ Octauũ adulteriũ quod in utroque testõ est detestabile xxxii.q.vii.c.quid in oĩbus Nam qui peccat in matrimoniũ peccat in deum auctorẽ matrimonii.c.q.iiii.c.nemo sibi blandiat̃ Nonũ est falsũ testimõiũ vi.q.i.c.quicũq & c.i.de falsa Decimũ Symonia cuius respctũ cetera pro nihilo reputantur de symonia sicut & .c.tanta.i.q.vii c.si Vndecimũ usura.c. quia in omnibus &.c. cũ tu de usur. hec enim capitalia dicuntur & alia que in ducũt depositionẽ uel decapitationem uel exilium uel intrusionem carceris que etiam de iure ciuili publica iuditia appellãt .ff. de publi Iudi.l.i. & per totũ Multa eni sũt mortalia q̃ hoc nõ inducũt q̃ de iure ciuili appellãtur priuata delicta .ff.de priua. delic.p totum & ideo ad differẽtiã eorũ nõ criminalia sed mortalia simplr̃ appellãt̃ Sed largo mõ oẽ peccatũ appellat̃ crimẽ.§.crimis xxv.di Sed q̃ sũt q̃ g̃uia peccata eẽ dicimus dic supbia auaritia luxuria inuidia gula ira accidia q̃ plura alia & ĩfinita sũt Sed oĩa ad hec q̃ septẽ numero sũt reducũt habet enim unũquodq de enumeratis suos comites Caput omnium ac prĩceps ẽ ĩspa supbia q̃ hos

comites siue sorores habet Seuitiã xli.di. sepe Inobediẽtia centesima di.cõt morẽ Impatiẽtiã xi.q.iii. ista eni ĩprudẽtiã xlvii. di.c.sicut hii. põpã secularẽ ¶ Vnde gen. ĩ diebus illis erant uiri famosi & potẽtes seculo inanẽ gloriã iactãtiã ypocrisim presũptionẽ & uanitatẽ ẜm Osti. ĩ Sũma .e.ti. ĩ.§.supbia Hos comites siue sorores distinguo ꝑ sex mõs & ĩ spẽs tres quatuor effectus & duodecĩ ĝdus ¶ Primus modus cũ credit quis bona q̃ nõ habet habere ecce arrogantia ¶ Secũdus cũ laudẽ hũanam qs querit ꝓpter bona q̃ habet ecce ĩanis gloria ¶ Tertius cũ bona q̃ habet q̃ nõ deo attribuit ecce rapina ¶ Quartus cũ q̃ quis non habet mẽtiť se habere ecce iactãtia ¶ Quintus cũ bõa q̃ habet meritis & nõ a deo cognoscit ecce presũptio ¶ Sextus cũ habere qs cerdit bõa ulẽ alios & merita ulẽ alios Vnde phariseus nõ sũ sicut ceteri hoĩes ecce singularitas ¶ Prima spẽs cõtẽptũ dei habet & illos ãplectiť q articulos fidei negant uel nesciũt q deũ labiis nõ mẽte colunt blasphemãt uel nõiant uane ius iurandum uiolãt aut falsũ iurat q sortilegiis carmibus sompniis studẽt Qui sacerdotẽ marẽ feminã religiosũ uel religiosã vberat sacram rem capit tẽplũ euertit ne singula metiamur scito illos eẽ ĩ hac spetie elatiõis atq͡ rei diuine cõtẽptu q pacto ullo ĩ deum in sanctos in religionẽ ĩ sacra peccẽt ¶ Secũda spẽs cõtemptus proximi nõiať illudiť miser opa mĩe negligũtur Que aũt sunt opa mĩe tpales & spũales dixi in.c. inter opa caritatis de spõsali ¶ Tertia spẽs cũ qs se cum nõ sit potens nec sapiens dicit se potẽtem & sapientẽ Aut cũ sit potẽs & magnus q̃cũq͡ uelit iusta aut iniusta oĩa posse ac sibi licere uult ¶ Contumax iste est erga parentes dominos & maiores deridet sceuat pauperes & afflictos contempnit pares negligit minores equando sibi nobilitatem opibus sapientia nullum putat illi deum & sanctos isti homines uilipendunt In tercia spetie enumerantur qui magnificentia domus multitndine famulatus excellentia uestium uẽtose inflant pectores incendunt arroganter loquuntur Superbe uiuunt difficile audiunt ¶ Effectus sunt isti Primus est excusatio inobedientia despectio ingratitudo Excusatione utuntur qui se peccasse uel irasse negant semper ¶ Et si que mala sua culpa euenerunt

dispositione dei aut operatione dyaboli aut proximi uitio non suo studio accidisse dicunt Sic & crimen gustati pomi & in serpētem Eua ī Euam Adam iniecit ut allegaui supra iura ī primo articulo ī pricipio ¶ Secūdi uero effectus inobediētes cōtumcaes rebelles sunt diuinas leges & humanas spernunt excōicationes cōtempnunt sabata non sanctificant Ieiunant raro nō cōfitent peccata corpus xpī non sumunt que libeāt quasi liceant oīa suo arbitrio uolūt & faciunt ¶ Tertius effectus habet illos qui adeo proterui sunt diuina ac humana ita despiciūt ꝙ debitū honorē reuerentiam non parentibus maioribus dominis & prelatis & sanctis uiris non exibent non xpī corpus cū leuatur ad altare non animo humili & pio non genuflexo non capite nudo uenerantur nec colunt deum nec beatam uirginem nec sanctos ulla cum reuerentia nominat sacras edes nulla cum reuerentia intrant siue ueneratiōe : Qui corpore in ecclesia mente in foro turpi & pessimo est in cogitatu ¶ Missam & que diuina celebrāt offitia raro audit dū predicatur uel diuina celebrātur aut plebis fabulis ambulāt ꝑci predicantem non auscultant auscultantes impediunt ¶ Adde in dei templo mercatos contractus facinora ꝓditiones adulteria lenocinia tractāt contra perceptum dei qui eiecit numularios & uendentes turtures quia domus dei domus orationis est .c. decet de inmūi. ecc. li. vi ¶ Vide textū exponentē illud .i. q. iii. ex multis ¶ Quartus effectus & posterior supbie est ingratitudo subito effectu iacent qui obnoxios quidem sibi & deum & homines putant Isti beneficia opes honores & dignitates & bona que assecuti sunt ea quasi debeantur sibi suo iure tenent nec gratias deo nec hominibus referunt nō cōsiderant ad se benefitia liberalitate & dei gratia prouenisse atꝙ homines necnō beluas xpiānos necnon paganos fecisse ¶ Non considerant xpī passionem ab eterna pena redemptos ¶ Id uenit modo & quot habet superbia gradus absoluatur xii. numero isti sunt ¶ Primus curiositas est aliquid facere ad ostentationem & pōpam seculi ut scire archana res ocultas & aliena inuestigare uel alios id docere & hōestis doctrinis & rebus scibilibus & cognitiōe dignis ad uite comodū studia nō adhibet Hec curiositas

2us effectus
Tertius effectus
Quartus effectus
Xij Gradus supbie
.1. Curiositas

uult alliena scire nō sua hec q̄ alta sūt & de corpore xpī de ocul tis misteriis plus q̄ capere possit & uetat inuestigare uult deus q̄ nobis uoluit eē cōgita explicauit & q̄ nobis uoluit eē icognita ab ocul' nostris & itelligētia retraxit & ita rtraxit q̄ etiā diligētibus & studios' nō ppalauit Et Aplūs scripsit ad romanos non plus sape q̄ oportet Et de padiso primi parētes eiecti sūt ea culpa q a ea que prohibita erant sciri conati sunt ¶ Secundus gradus est leuitas iuuenum est hoc feruent eni saguine opibus florent tument nobilitate nulla gerendarum rerum cura mouet eos ¶ Quid dicant agant honestum siue turpe nulla ratiōe conside- rant non homines non deum metuunt Voluptati & libidini student & dicunt pulcrū & licere putant ¶ Tertius effectus est uana leticia qui rerum tempalium que fluunt & refluūt pspero aduentu exultant uane & ob secūdas res pleni ioco risu cantu se propter illud tollūt supra modum felices beatos se super ceteros supra modum efferūt & putant ¶ Quartus effectus est iactā- tia dampnatur isti qui opinione fortunati sua & gloriosi exultāt laudibus & uanis iactant se ita extollūt ut excedant a metis Et ob singularē uirtutem oīa scire omnia posse digne ac merito uideātur Aures adhibent adulatoribus q̄ eos laudent gloriosos dicant extollunt eos uerbis dicūt q̄ aput homines illo nemo est gratior & acceptior ¶ Quintus effectus est sigularitas super- sticiorum est iste locus Isti non sequunt̄ conuē. uitam sed suā opinionem Omniū denique lege uiuendi sunt a ceteris alieni q̄ indicit festa sacerdos nō celebrāt ieiunat non iussi die dormiūt noctem ducunt in sōpnem que instituta sunt a maioribus & bonas leges ciuitatis amittunt & nouos ritus uiuendi inducūt nihil sibi quod alius placet placere dicūt suapte uiuūt tāq̄ sub alio celo nutriti hos apellat Sico polētanus stracuitatos q sunt extra conmūitatem a moribus separati hos potes arrogātes apellare ¶ In gradu sexto sunt qui lingua uultu superbi qui uti iubēt atq̄ mox ut iubent adimpleri uolūt asperi graues difficiles omibus nulli benigni & humani ¶ Septimus gradus est presumptio hic non dei amore non proximi caritate nō publica nō priuata ducti utilitate non necessitate coacti sed quadam elatione &

temeritate impulsi res magnas arduas periculosas inconsulte ac supra uires non uerentur agredi ¶ Isti se tanti faciunt ut inflati sua opinione ceteris nobilitate opibus uirtute anteponẽdos putant & primos honores dignitates kathedras sibi dari petunt Vltimo negociis se immiscẽt alienis & consiliis contra Cathonem ad consilium ne accesseris antequam uoceris Non rogati sententias dicunt grauitate. digesta presumũt reprehendere

8 ¶ Octauus gradus includit eos qui malitiã sciẽtes suã sua scelera fraudes dolos falsis argumẽtis tegunt ac ut uideantur prudẽter & iure fecisse tuentur suum defendunt errorem potius q̃ se pecasse confiteri uelint ¶ Impatientia enim nonum habet gradum superbie hoc est proprium nihil aduersi patienter ferre possunt siue iure siue ĩiuria ueniat humilitatis inimica est impacientia ¶ Cum aut corporis infirmitas aut animi egritudo aut opum uel honoris diminutio aut fortune aduersitas contingit Vrgescunt subito atq̧ deberent laudare deum ore turpe ac polluto blasphemant ¶ Gradum decimum facit rebellio res nouas moliũtur superbi non contenti suo ut deponant potẽtes dominatores & euertant omnia factionibus uiolant publicam quietem tum odio dominãtium tũ spe melioris fortune occultis insidiis armis & bello & uerbis turbant: Nõ considerant dãpna pericula exilia excidia & cades mulierum uiolatiolatiões ex hĩc prouenientes contra istos Apostolus inquit super epistola ad romanos xii· decensi· omnis anima ¶ Omnis anima sit subdita sublimioribus Nõ est potestas nisi a deo Et qui resistit potestati dei ordinatiõi resistit ad romanos xiii. actu .v. & uerba Augu. transumptiue xi.q.iii.c. qui resistit & Ambrosii transnmptiue ĩ.c. Iulianus Isto ordĩe sunt heretici scismatici excõicati rebelles ecclesie ¶ Gradum undecimum facit peccãdi libertas isti sunt qui presunt aliis & illam sibi uiuendi licentiam usurpãt uti libet minores & legibus & contra leges uexare uectigalibus grauant alienas adulterant uxores uendũt Iudicia lacerant bellis quos in pace seruare possunt ¶ Duodecimus est nominatus gradus superbie consuetudo peccandi qua se obruunt permaxime bi-

buli usurarii prodigi blasphemi fures adulatores mendaces hii tam asueti sunt in tantum ꝙ peccandi consuetudinem & licētiā uix deponere possunt Et is difficile continentiam seruāt qui se illicito concubitu per consuetudinem se maculare permisit d' pe di.iiii.c. quod uero de .pe.iii.c. reperiuntur in glo.pe.glo.iii.c. quod a te de cler̃ cōiuga Hec de superbie gradibus ❡ Sororem habet uanam gloriam ipsa superbia Efferre se omnium utriꝗ uana gloriosus studet omnibus cupit preesse honorari & uerbis laudari ❡ Quatuor speties habet sub se uana gloria laudē hāc & gloriam uanam cupit uana gloriosus assequi Tum ob dignitatem amplissimam quam sunt assecuti Tum ob summam libertatem qua potiuntur Tum ob singularem auctoritatem & sapientiam hominis famam Tum ob potestatem qua posse que uelint reputantur sua uirtute & sapientia non a deo gloriantur assecutos ❡ Vane glorie filie sunt iste Inobedientia ostentatio ypocrisis pertinatia solertia discordia presumtio nā qui se hac inflant uana gloria quibus debēt superioribus obedire minores contempnunt ❡ Ad pompam dicta sua & facta ostēdūt simulatiue uiuūt cum pessimi sint & id agūt ut boni uiri esse putent licet errorem cognoscant suum perseuerare malunt animi q̄dā pertinatia quam corrigi & reprehendi Sunt alii qui uulpis in modum alios decepisse gloriantur ❡ Sunt alii qui ut laudem & uanam gloriam uendicant opinioni omnium aduersantur scienter & studiose per fas & nephas nec uerentur esse discordes ut esse opiniōe singulares ac prestare omnibus sapientia diuulgentur sunt qui de se tāta presummūt ut licet nullo iure digni magnos magistratus & dignitates petere ostendunt Iā de sup̄bia & que sua est soror uana gloria dictum est ❡ Nunc que sunt auaritie filie & comites uideamus Rapacitas Venalitas de pe.di. v. consideret Contemptus fidei xxviii.q.i.ydolatria ❡ Ex hiis sequitur mentis & mortis obliuio s̃m.Io xxviii.di.nonne nobis uidet̃ Oritur p̄ditio fraus fallatia periuriū inquietudo & contra misericordiā cordis īdignatio s̃m.Osti.ī.ꝗ.de q̄bus ī.v̄.auaritia Alii theolologi has appellant filias & comites in humanitate

inobedientiam mendatium fraudem cupiditatem & rapacitatē.
Primū ideo de īhumanitate auari erga parentes liberos uxores q̄q̄ hominum nullam habent humanitatem nullam ad deum pietatē nullam ad animi salutem qua possunt fraude & astuciā die nocte augere querunt amant illas toto corde suo pro deo colunt homībus lupi sunt quod debent nūq̄ dant exactores sūt duri nil uendūt nisi duplicato precio ¶ Secūda filia est inobedientia auari legibus inobediētes sunt que honesta iubēt & diuinis & humanis Nihil aput eos turpe si mō opes aut retineant aut accrescant. Nihil ad ciuilem uitam nihil ad bonos mores nec ad religionem nec ad sanctimonie uitam agunt ¶ Tertia filia est inquietudo quietē animi nūq̄ fruūt auari fluctuās terras lustrāt maria circuūt naufragiis uitā exponūt pericula subeunt magna non referunt gratias deo nec ad subleuandas suas egestates sed animo cumulandi agūt opes quas diu nequeūt retinere ¶ Auaritie quarta filia est mendatiū. Auari dicunt alterutrū se posse decipere patiscentes nec aduertunt nullū mendatium sine pctō esse xxii.q.i. ne quis nil emūt nil uendūt auari nil tractant nisi falsis & pernitiosis mendaciis & iuramētis ut melius credantur que dicūt esse uerissima. Nulla in auaro fides nulla ueritas nullū ius iurandum nulla religio ¶ Fraus quinta sit filia astuti sunt auari dolis & fraudibus ad cumulandas opes usuris predibus questubus inhonestis sine pudore uacant. fingunt se puros & simplices Que sciunt nescire dissimulant aput eos nō libre nō mēsure iuste nullus iustus numerus nec cōputus reperitur risu & blandimentis tegūt fraudes Insidias passim ut decipiant credulos ac rudes parant ¶ Filia est sexta cupiditas sitibūda insatiabilis est nec aquis mare nec opibus unq̄ saciatur auarus Inhiat gazis semper & cōgesta paup est in auro sine fine desideratas cōpōit opes fenerat āple lege spreta dīna boues agriculis eorū pericula comodat. Iudicia cupidus magistratus uendit testificat ac scribit falsa turpe nil uidetur dum opes accumulat.
¶ Filiarum septima & ultima est rapacitas hoc loco sunt qui ut se ditent ui spoliant miseros peregrinos alienigenas predant sequuntur bella dominatus usurpāt occupant prelaturas quasi

liceat iure belli ¶ Luxurie nūc detur locus & hos comites habet & filias. Vētris ingluuiem xliiii. di. §. i. & .c cōmessationes unde Ezechiel. xvi hoc fuit inicium iniquitatis sodomie saturitas pāis habūdātia & ociū xxxii. q. vii. flagitia ubi dicitur Q᷑ si omnes homines peccassent illo uitio oēs homines cōbusti essent uestis molitiē xxi. q. iiii. c. i. soporis resolutionē delectationē. ii. q. i. scelus Cecitatē mētis Incōsideratiōe Incōstantiā precipitationem amorem sui & odium dei affectum presentis seculi horrorē uel desperationē futuri uide per Osti. i sū. e. ti. §. de q̄bus. v̄. luxuria Hec ut intelligas luxuria in quinq̧ gradus in decem spēs ī nouē filias distributa sit ¶ Gradus sunt uisus gustus & tactus flāma & actus uidens oculus peccat primū incitata mens assentit concupiscit animus motus q̧ lenocinii paulatim in ignem accendit. Rem uero tangens manus blandit & auget tum magis stimulat & flamescit uenus extuans caro carnem affectat atq̧ desideriū si nequit actu saltem uoluntate adimplet ¶ Spēs uero sunt iste ¶ Meretriciū coniugium adulteriū stuprum uiolentia incestus sacrilegium sodomia ¶ In prima spetie sunt qui soluti coeunt cum soluta & isti dicūtur fornicarii q̄uis lato sumpto uocabulo quicūq̧ illitito utentes coitu fornicarii soleat nominari ¶ In secunda sunt spetie qui meretricie aut cum diuersis oculte aut publice agunt ¶ In tercia sunt specie coniugati qui non ut decet licet ac expedit utuntur matrimonio ut dixi cū tractaui deuenialibus & in ru. de sponsali ¶ In qnarta qui matrimonii iura defraudant stupro peccant qui uirginibus se cōmiscent uim in uictis uiolentia in fert Incestum cum attinente agit quis Sacrilegiū qui cū mari uel femīa religiosa uel spūali cū filia uel mr̄e se iniungit Sodimia loco femine masculū habet cōtra naturā ad singula possēt allegari iura. c. i. Cū oībus sequētibus xxvi. q. i. de pe. di. i. Si quis non dicā. e. di. §. sed cōtinuo xxiii. q. i. §. Si quis cū matre adde cū istis eos qui se sompnio polluūt Circa quos distingue ut habetur in. c. testamentum vi. di ¶ Quia quādoq̧ ex crapula quādoq̧ ex natura superfluitate quādoq̧ ex infirmitate uēit de quo quere lacius ibi ¶ Nūc ad filias luxurie descēdamus Nouē sunt cecitas mentis themeritas īcōstātia precipitatio

amor sui odium dei & pximi affectus presetis uite & desperatio future uite celotopia Hominis mentem obcecat accensa libido quid deceat non concernit ulla ratione religionem spernit que mechari uetat dei legem contempnit nil cōstanter agit consilio nudus precipitat Conuiuatur laute uescit picte loquitur uane appetit stulte uiuit lasciue nihil pudicum querit nulla est ei colendi dei cura nulla spes eterne uite nec cogitatio nulla preter uoluptatem putat summū bonum uxorem proximi adulterari studet suam prospici fert moleste stimulat enim suspitio q̄ tristis est iugalium pestis ¶ Filias ire septem habet lites contumelias blasphemias odium tumorē mentis clamorem & indignationē Habet has comites audatiam mutationem faciei imprudentiā xi.q.iii si epūs forte &.c.episcopi &.c.illa prepositorum ut nota Ostiens. in Sūma e ti.§. de quibus .v.ira ¶ Hec simul declara lesus animus tumescit subito uindictam poscit indignatur uehementer ledentē non modeste alloquitur non potest nisi oculo curuo prospicere blasphemat non solum offensorem sed etiam in deum & sanctos insurgit furens replet omnia clamoribus cōtumeliis lacerat gladio minat̄ & sepe in bello & calamitatibus ruit quid agat iratus nō uidet neq̄ considerat ¶ Gula oriri facit ineptā leticiā Scurilitatē imūdiciā multiloqum ebetudinē sensuum circa intelligētiam s̄m Osti.i preall.§.v.gula Hec simul declaro hic gulosus extranea colit uina nec minus sepe q̄ multū bibit rerū copia fastiditas peregrinos querit cibos q̄ dētibus neq̄ oculis mādit preciosa dape stomachū acuit sapores in auditos & diuersos q̄rit ubi uio caput & uēter plenus est cibo ludi ioci risus adueniunt ebrii autem garriunt scurilia & stulta loquunt̄ silēs porco iacet eorū uēter ē sibi deus ¶ Spēs quippe gule sūt hoc uersu notate Propere laute cibos nimis q̄a excedunt mēsuram ardēter ac studiose pprie gulosi debitū peruertūt honorē laute quia preciosos querunt cibos nimis quia nullū modum ededi seruant quasi famescunt semper studiose quia nimium magno studio querunt delicatos cibos ¶ Inuidia enim has comites habet dolorem de bono alterius de penitētia distinctione prima .c.cōsideret Et gaudiū de malo ut ibi Vnde v. Inuidus alterius

marcescit rebus opimis ¶ Ex hac oritur odiũ susurriũ detractio exultatio in aduersis proximi & afflictio in ꝓsperis emulatio Odit proximũ inuidus & eius bonam famam detrahit palam susurrãdo tacite denigrat de hoc per Ostien. in preallegatis. §. de quibus .v. inuidia ¶ Accidia supremũ capit locnm .i. infimũ hos comites habet ſm Ostiesẽ in dicto. §. de quibus vsu accidia Torporẽ ignauiam de pe. di. iii. inter hec ¶ Hec amplectit᷑ hos qui nullum negotium honestum habent laudabile temporale uel spũale ad bonum sicut Inertes agunt nec sibi nec proximo ulla in re boni sunt nulla cura ad anime salutem istis manent mente hebetes & tristes sunt nihil ad uitã eternam ociãdi causa agũt aut negotiando que sunt facienda non faciunt ¶ Accidie filias accipe maliciam rancorem pusillanimitatem desperationẽ torporem euagationem ¶ Malicia pessimum est uicium nutrix est simulationis & dissimulationis se uult prudentia appellari ſ ita differt ab ea quia illa malis bona ista bonis mala continue anteponit machinandi mali uoluntatem esse malitiam diffinit Augustinus ¶ Malitia in proposito operat᷑ ꝙ illis obesse cupit q̃ ad uiam rectam & bonam opa illam exortatur Rancor accedit cum dedignitate tristatur mente & odio inueterato desinimus agere bona que possemus ꝓpter malitiã ¶ Accidiã q̃dã ayũt ex ira nasci uetustatem uero ire ex accidia Pusillanimitas isto uitio militat cum opera bona diffidimus agredi nulla uiri fortis rõne sed formidine quadã puerili retrotrahimur Nempe que facilia sunt ea difficilima dicunt pusillanimi ¶ Desperatio quarta est filia eo quia nullis bonis operibus studet accidia plenus q̃a forte desperat ꝙ eternam gloriã paradisi quisq̃ assequatur ¶ Quinta filia est torpor hinc oritur quedam animi & corporis ĩueterata pigritia que inertia blandiente inducit homniẽ nõ obedire mã-datis ecclesie nec ullum bonum opus ad beatam uitã efficere

¶ Vltĩa filia euagatio nomĩatur hoc ĩ uicio sunt qui mẽte sũt uagi nec ullo graui cõstanti ac firmo Iuditio gubernãtur ignaui sũt isti uaniloquii non ulla re honesta delectantur sed quadã nimia rex copia fastidiũ nũc illud nũc istud nec q̃dẽ aliq̃d quod sit ad mox honestatẽ sanctimoniã grauitatem & uirtutem sed ꝑditũ

ocium uana ſed ad uoluptatem querunt Euagantur iſti & de-
guſtant multa opinionem mutat ſepe quod heri placuit hodie
diſplicet Et hec de mortalibus ſufficiant ¶ Quartum prĩcipale
erat qualis debeat eſſe confeſſio Dic ꝙ uoluntaria amara frequẽs
Integra diſcreta feſtina ſm Oſtienſem in Sũma.e.ti.in.§.ql'
¶ Voluntaria enim non coacta ſicut cõfeſſio acchor ſed ſpõtanea
ſicut confeſſio latronis in cruce ¶ Et an quis poſſit compelli
ad confeſſionem uel cõmunionem dicitur in.q.xxix Dolere
enĩ debet penitens ꝓpter peccata que cõmiſit ii. regũ xii. Gau-
dere etiam propter uitam quam recuperat ut in pſalmo ſecũdũ
multitudinem dolorum meorum in corde meo conſolationes
tue letificauerunt animam meam de pe.di.vii.c.fi. Et que in-
ducant hominem ad uoluntariam confeſſionẽ uide ĩ.in ix.q.
¶ Item debet eſſe amara ut in pſalmo Rugiebam a gemitu cordis
mei de pe.di. iii.ille rex & Ieremias Statue tibi ſpeluncam & põe
tibi amaritudines Item ſigna amaritudinis ſunt hec ¶ Primum
uerecũdia unde Auguſtinus laborat mens patiendo erubeſcẽtiã
& qiua uerecundia magna eſt pena & ideo talis fit dignus mĩa
Et dicit Ambroſius de pe. di. i.quem pẽitet quod uerecundia eſt
magna pars ſatiſfactionis Caueas ne uerecundia diuidas con-
feſſionem c.i.de peni di..v. eſt textus Augu. in libro de pe.
Secundum ſignum eſt humilitas unde hũiliamini ſub potenti
uia dei & publicanus non audebat oculos ad celum leuare xcv.
di.c. eſto ¶ Tertium eſt ſignum lacrime ut in pſalmo fluminis
impetus letificat ciuitatem dei ¶ Vnde Iohannes.Criſoſto.
lacrime lauant delictum quod pudor eſt confiteri .i. cum ue-
recundia confitendum ¶ Quartum ſignum eſt fortitudo ut
apparet in Magdalena que adeo fortis fuit in confitendo ꝙ nõ
obſtante pudore publice confeſſa eſt ſua peccata de pe.di.i.c.
Iudicet ibi Ieronimus. Timor domini omnẽ ſoluit timorem
Quintum ſignum eſt pronitas obediẽtie ut patet in yhũ qui
factus eſt pro nobis obediens uſq ad mortem mortem autem
crucis Vnde Augu. in libro de pe.trãſiptie de pe.di.v cõſideret
ponit ſe penitens in poteſtate ſacerdotis nil ſibi reſeruans ſui ut
omnia eo iubente paratus ſit pati pro recupanda anime uita q̃

:Qualis debet esse confessio .iv. quo... 19

est in peccato ¶ Item confessio debet esse frequens uno modo intelligitur ut frequenter confiteatur alioquin semel cadens in terra semp prostratus remanet resurgat ergo si frequēter cadit per hoc enim sacramētum non tantum semel succurritur sicut est in baptismo sed pluries ut dixi in principio.c.de pe.di.iii.§. quod autem p penitentiam &.c. septies ¶ Pōt & secūdo modo dici frequens ẜm Ostiensem in sūma.§. preall' ṽsu alio modo ut etiam eadem peccata frequenter confiteatur ẜm Augustinū quem intellige quando alteri fuisset confessus non integre de quo dicetur .ī.in.q.xxiii. quia talis difficilius consequitur remissionem de pe.di.i.quē penitet Confitearis ergo omnia eidē Vnde Ysayas xxiii.c. ¶ Sume cytharam circue ciuitatem bene cane frequenta canticum Et caue ne uerecundia diuidas cōfessionem ut propter congeriē magnā uni sacerdoti partem unā & alteri partem alteram dicas.c.i.de pe.di.v. & hic in.c. nostro Omnia eidem fundas in corde nil remaneat iuxͣ illud gen.ii. ¶ Effunde sicut aquam cor tuum corā domino Non dixit tāq̄ aq̄ de qua nec sapor nec color nec odor remanet ī canali ut sic ne dum peccata detegas sed etiam circūstantias que etiam peccatū agrauare possūt ẜm Ostien. ubi.s̄.& .c. deus.ī.e. & hic in .c. nostro.§.sacerdos Circūstantie dicunt qualitas criminis psona locus tempus pseuerantia & similes de homicid.c.sicut dignū ¶ Quedam sunt circūstantie allicientes ut ornamenta mulierū & hominū electuaria calida pocula amatoria siue alia artificia q̄ quis studiose facit ut peccet.c. si aliquis de homicidio legitur de his circūstanciis allicientibus Ysaye iii. Eleuate sunt filie syon & ambulauerunt extento collo nutibus oculorum ibant plaudebāt cōposito gradu nudabit dominus crimen earum ¶ Auferet ornamētum calciamentorum armillas & mitras Et quedā circūstātie adherēt proprie ipsi pctō ut detestatio ī uitio sodomitico horribilitas ī homicidio Qualitas utrum peccatum sit publicū uel occultum Peccati quantitas utrum magnum uel paruum ¶ Quedam circumstantie adherent persone peccantis dignitas officium sexus libertas.c.sicut dignum in principio de homici. xl.di.homo christianus & .c si papa .l. omne delictū.§. augetur

Confessio debet esse frequens

Circumstantia peccati

de re milita ¶ Quedam uero circumſtantie nec peccato nec perſone adherēt locus tempus quas oīs penitens cōfiteri debet ꝑ poſſe & dolere & penitere & abſtinere. Nam quis plus peccat & grauius ī loco ſancto q̄ prophano & die feſto q̄ feriato xxv.q.i. nulla.i.q.iii.ſaluator ¶ Integre igitur confitet̃ qui circūſtantias integre confitetur & peccata. Et qui in toto cōuertitur Ioel̃.ii. Cōuertimini ad me in toto corde ueſtro & in pſalmo cōfitebor domino Si in toto ergo non in parte non ergo diuidas peccata ut dixi quia nihil celandum non dicit in toto ut in alium retorqueas crimen ſed te accuſas ¶ Non dixit in tactu ut leuiter tranſeas ſed cū mora meditatiōe & circūſtanciis nō in ficto ſicut illi qui dicunt ludendo uel bona intētione feci de preſūp. .c.i. ¶ Vel cauſa curialitatis uel aliis excuſationibus delicta ſua ſatagunt paliare inter dilectos de exceſ. prelato ¶ Vide per Oſtienſem in Sūma·c. in preallegato.§.in fine de infinitis circūſtanciis quas omitto ¶ Et per hoc expeditum eſt quod dicitur de integritate nam oīa debet peccata dicere nec unum retinere quod recordetur nam deus ſūme bonus qui opus imperfectiōis non nouit aut totum hominē ſanat ſi integra ſit confeſſio aut nihil ſanat ſi aliquid cōceletur de baptiſ.c.maiores.§.ad hoc.c. defleat de re. iur̃.i.xxxii.q.ii.cum renunciatur Ideo dixi non ſufficit omnia diuerſis dicere ſacerdotibus uel omnia eidem & omittere circūſtātias ¶ Vnde cōuenit ꝙ ſupra dixi Yſaye xxii. Sume cytharam & circui ciuitatem bene canta meretrix obliuioni tradita ꝙ ſiquis nō fecerit ſit in facie eius dictum Amos prophete in quarto.c. leuabunt uos in conchis & reliquias urās molis feruentibus & per aperturas exibitis altera contra alterā proiciemini in armō ¶ Expōe leuabunt uos demōes ſemiplene confitentes in conchis ſicut fit in porco depilato qui ſuſpendit̃ per pedes in concha.i. pertica & dicitur concha ſm Oſtienſem pertica apta ad cōmouendum anguillas in luto depreſſas Reliquias ueſtras .i.peccata & circūſtantias quas celaſtis in cōfeſſione molis feruentibus ideſt perpetuis penis infernalibus per aperturas exhibitis altera contra alterā .i. una anima pugnabit in penis contra alteram & proiciemini in armon .i. in infernū

sm Ostiensem in fine. §. allegatis Item debet esse discreta sunt huius multa signa Primum si querat discretum confessorē Vnde Augustinus trāspūtiue de pe. di. vi. c. i. Q uere sacerdotē qui sciat te soluere uel ligare de pe. di. vi. placuit & in c nostro Nā licet qlibet sacerdos siue bonus siue malus / siue doctus uel imperitus habeat potestatē clauiū cum non ipse sit qui absoluit sed deus de .pe. di. prima uerum tamen īperitus nescit sic agere sicut doctus unde accedens studoise ad imperitum inique arbitrantem non releuat illa sola penitētia de quo est glo· de pe. di. i. mēsuram facit. c. quem penitet. e. di. & si proprius sacerdos nō uellet dare licētiam recurrat ad superiorē ar. c. nullus de iure pa. Secundum signū est si se non excusat nec alium accusat al'. detractor & pditor est puerbiorum xviii. iustus ī principio accusator est sui de pe. di. i. c. qīuis & si non responderit ueritatem in futuro seculo habebit multos accusatores .s. deum conscientiā dyabolū & peccata sua & totum mūdū Sapiētie pugnabit contē eū orbis terrarum contra insensatos & in psalmo non declinet cor meum in uerba malitie ad excusandas excusationes in peccatis xi. q. iii. excellentissimus fallit forte in heresi ubi speciale q debet sotios ppalare de quo dicā in xx. q. Et sicut peccatum quod fecit nō deb& celare sic nō dicat peccatū quod nō comisit Vnde Augu. super psalmo ueritas de terra orta est transūptiue in. c. ueritas de. pe. di. i Veritas de terra oritur .i. confessio de homine ut se accuset & sic iusticia de celo prospexit. i. a deo data est iustificatio penitenti Si ergo te excusas deus accusat Et si te accusas deus excusat Si tamē humilitatis causa mentirī te peccatorem si non eras peccator anteq̄ metireris mentiendo pctōr efficieris nam ubi regnat falsitas ibi non pōt esse uera hūilitas de pe di. iii. c. talis est mihi xxii. q. ii· cū hūilitatis Ad illud Io. primo Si dixerimus quoniam peccatum nō habemus ueritas non est in nobis dic q peccator debet se dicere peccatorem in genere quia nemo sine crimine uiuit ut dixi supra in. iii . q̄stiōe Sed in specie nullus debet dicere causa hūilitats aliquod peccatū se perpetrasse sm Ostiens in Sūma. e. ti. §. qualis debet esse v́su sed cōtra ī his Nec peccat sacerdos ī generali cōfessiōe quā facit

ſpecificando aliquā que non fecit quia loquitur in pſona ecclesie non cōfidāt tamen ſacerdotes de confeſſione generali ad altare credētes per hoc ſe cōfiteri ſed ſe ipſos seducūt ſm Oſtienſem ubi.ſ. Sed prius q̄ uadāt ad altare confiteantur ſi ſentiunt ſe in aliquo ſpecifico crimine mortali ut per ſe ipſos non ꝑ epiſtolam uel per nuncium confiteātur ita dico de alio peccatore de pe. di.i. quē penitet ubi Auguſtinus Et dominus precepit leꝓſis ut ſe ſacerdotibus oſtēderent ❡ Tertium ſignum ꝙ ſecrete cōfiteat̄ ſi peccatum eſt occultum de pe.di.i non tibi dico Si publicū confitendum eſt publice .c.i.ſ.e.& preall.c. quē penitet in fine Quartum ſignum bona intentiōe & ſine ypocriſi confiteatur non ad uanam gloriam nec timore ſeruili ſed filiali & ſine aliq̄ fictione de pe.d.i. quem penitet in fine Et filialis amor bonus ē & poteſt introducere caritatem ſicut ſeta introducit filiū ita timor caritatem de pe.di.i.c.ſicut ſeta glo.in regula qui ex timore ī de re.iur̄ & Yſaie xvi. A timore tuo domine cōcepimus & peperimus ſpiritū ſanctūm.i.di.c.de his ❡ Quintū ſignū quādo nō ī curſu ſed moroſe cōfitet̄ penſate & cōſiderate ut dixi q̄ndo poſui de integritate facit de pe.di.vii.c. ſcito quid feceris curſor leuis explicans uias tuas de pe.di.i. Sunt qui arbitrantur & .c. uide benignum ❡ Item ultimo confeſſio debet eſſe feſtina nec tardet igitur conuertere ad dominum deum tuum xvi.q.i.c. reuertimini unde Auguſtinus trāſumptiue de pe .di.vii. nullus expectet quouſꝙ peccare non poteſt feſtina igitur ut in textu noſtro ❡ Et hoc propter multa Primo porpter hore mortis incertitudinem. Luce xii. ueniet dominus ſed in die qua non ſperatis & hora qua neſcietis & Mathei xxv ❡ Et clamabunt uirgines domine domine aperi nobis & reſpōdebit Amē dico uobis neſcio uos. Vigilate itaꝙ .i. confitemini quia neſcitis diē neꝙ horā ❡ Secūdo ꝓpter pccoꝝ accumulōnē apochalipſ xxii. .c.qui in ſordibus eſt ſordeſcat & Oſee iiii. Maledictionem & mēdatium homicidiū & furtū mūdauerūt & ſanguis ſanguinē detegit Et gregē peccatum quod per penitētiā diluit mox pondere ſuo aliud trahit ❡ Tertio propter gratiam dei inducentem ipſum peccatorē & expectantē ad penitentiam ad Romanos.ii.

An ignoras ꝙ benignitas dei ad penitentiã te inducit tu aũt ſm
duriciem tuam & cor impenitens theſaurizes tibi iram in die
ire ¶ Quarto propter dei elongationem ut in pſ. domine ſi ſe
elongant a te peribunt ¶ Quinto propter minorem ad cõuer-
tendũ ad deũ humilitatẽ eccleſiaſtici.xx.Curua ceruicẽ filii tui ĩ
Iuuentute & trade latera eius dum infans eſt ne forte induret
& non credat tibi dic filii tui .i. ſenſus proprii uel peccati dum
infans eſt .i. tempore primi motus uel quãdo recens eſt peccatũ
undeuerſus ¶ Qui non eſt hodie cras minus aptus eris Prin-
cipiis obſta ſero medicia paratur Dũ mala per longas cõualuere
moras ¶ Sexto propter finalem & periculoſam cõuerſationem
in peccatis uix enim uel nunq̃ poteſt homo bene in egritudine
confiteri quia de peccatis propter ĩfirmitatem cogitare nõ ualet
.c. cum infirmitas. ĩ.e.ti. ¶ Et rapitur intentio mentis propter
anguſtias doloris tenent filii quos dilexit uxor urget quam re-
linquit Age ergo penitẽtiã dum ſanus es nõ expectes ĩfirmari
de pe.di.vii.c. qui egerit &.c.nullus expectet ¶ Septimo ꝑpter
dei obliuionem & clamoris nõ exauditionem Vnde Criſoſt.&
Auguſ.hac aĩaduerſione percutit peccator ut moriens obliuiſ-
catur ſui qui dũ uiuerit oblitus eſt dei Et Yſaye xxiii. Ve tibi q
ſpernis nõne ipſe ſperneris Et ꝑuer.xxi.qui obſtruat aurẽ ſuã
ad clamorẽ pauperis.ſ. xpĩ clamantis penitẽtiam agite clamabit
tpe infirmitatis uel in die iudicii & non exaudietur Et ideo cã-
temus pſalmũ cũ Dauid ¶ Cõuertere domĩe & eripe animã meã
ſaluũ me fac ꝑpter miaꝫ tuam .i. da mihi gratiam faciendi in
uita & ſanitate uerã penitẽtiã ut ſic ſalutẽ obtineã quoniã non
ẽ ĩ morte q memor ſit tui.i.ſi differas uſq ad mortẽ uix ſaluabor
Nũc deſcendo ad quintũ principale ſcilicet quãdo & quo tpe ſit
cõfitendũ dic ꝙ quãdocũq hõ peccauit nec retardãdũ ẽ ut dixi
in precedẽti queſtiõe v̾ſu feſtina & v̾ſu frequens ¶ Et ad mĩus
ſemel in anno cõfiteri oportet ut hic in.c.nr̃o ſal.incurret penã
de qua hic ¶ Et hunc textum cũ dicit ſemel in anno in paſcha
non intelligas ꝙ nõ tenearis prius ſi peccaſti ſed excuſaris a pẽa
de qua in textu noſtro Vnde ĩtellige iſtũ tex. ſm Butriũ.& glo.
ſi ĩ.c.de hoĩe de celo miſſaq ſaltẽ ſemel in ãno ſufficiat cõfiteri

& sic differri interim dūmodo interim sit contritus & nō possit confiteri propter aliquam necessitatem alias non satisfacit ecclie si semel in anno tantum. Peccat enim differēdo & est in peccato propter contemptum quod bene nota ymo si sacerdos ī mortali constitutus contritus cum proposito confitendi & non potest confiteri celebrando non peccat ſm illam glosam & Butrium in dicto.c.de homīe. Item confitendum est tempore pueritie ut dixi in.q.quis debet confiteri. ¶ Item & in tempore senectutis quo casu si est ī decrepita etate ut puta post lxxx ānos a Ieiunio excusatur & etiam non debet grauari orationibus de pe.d.v. c.i. Sed redimat peccata puta cū peccūia de.pe.di.i. medicīa. Si uero sit senex intra lx. & lxxx.ānos fortius puniri debet q̄ decrepitus tales enī ducūt iuuenes ad īteritū. ¶ Vnde grego.laq̄us iuuenū oīs malus senex & maledictus puer cētū ānoꝝ ii.q.vii .c. Paulus Vide Osti.in Sūma e.ti.§. quando confitendum. ¶ Si uero esset adeo senex ꝙ careret discretiōe idē dic ꝙ de pupillo & de furioso ut dixi in confessione quis confiteri ¶ Item cōfitēdum est tempore sanitatis & tempore quo homo potest peccare nō expectet quando peccare non potest quia tūc pecaata dimiserunt te non tu peccata. Talis enim penitentia est incerta non tamē denegāda de.pe. di.vii.c.i. ¶ Tēpore īfirmitatis est etiā cōfitendū.c.cum infirmitas.ī.e. Vera tamen confessio in ultimo tempore potest esse xxvi.q. vii.c. presbiter & . c. agnouimus Infirmo non est iniungenda penitēcia sed īnotescenda qualitas & quantitas ut dicat sacerdos si tu eēs sanus talem penitentiam debēs agere. Sed quia infirmus es nō tibi īiungo si tamē decedas iniūgas tale quid faciendum heredibus tuis. Vide xxvi.q.vii ab infirmis si reconualueris iterum humiliter confiteraris & facies penitentiam que tibi fuerit iniuncta dicto.c.ab infirmis.l.di.c. de his xxvi .q. vii.c. siquis de corpore & .c. sequenti ¶ Et si tales decedāt cōtriti & cū ceteris signis cōtricōis etiam post mortem absoluūt ab ecclesia .i absoluti p cōtritionē ostēdūt & nūctiant .c.a nobis cl.ii.de.sen.ex ¶ Venio ad sextum pricipale cui cōfitēdum sit dic ꝙ sacerdotibus quibus data est potestas ligandi & soluēdi a deo de pe.di.i.c.multiplex &.c.v̄bū. Et a prochiali uel

altero de licẽtia prochial. Vnde licet sacerdos ĩ ordĩatiõe recipiat licentiam & potestatem clauium recipit tantũ in habitu non in exercitio. Requiritur ergo sacerdos specialis ſm Ray. ĩ Sũma. e. ti. & ſm Osti. e. ti. in Sũma in. §. cui cõfitẽdũ & eo ipso ꝙ per epũm est decreta certa cura alicui sacerdoti sine alia licẽtia speciali habet licẽtiam & potestatem audiendi cõfessiões prochianoꝝ suoꝝ & extra territorium ut in. c. nr̃o & faciendi ea que sunt de cura. Et que sunt illa uide ꝑ Inno sup Rubricã de perrochiis. Et quid sit cura. ĩ. dicam in xiii. q. & extra teritoriũ. ꝓpriũ poterit sacerdos audire confessionẽ sui prochiani quia audire cõfessionẽ est uoluntarie Iurisdictiõis ar. l. ii. de. offi. ꝓcõsu. c. ad eminẽtiã de sen. exco c. nouit de offi. legat. Et ideo. c. nr̃m nihil exprimit de loco ¶ Vnde ꝑ Osti. in dicto. §. cui cõfitẽdũ. v. sed nunquid fallit tamen in casibus quãdo alius sacerdos põt de licẽtia ꝓprii. Primus est quãdo proprius nõ est discretus ut hic & de pe. di. vi. q uult dixi ĩ questiõe precedẽti si sacerdos proprius sit sufficiẽs uel se sufficientem credat & si potest presumere ꝙ perrochianus suus petat licentiam ut euitet confusionem & erubescentiam q̃ est magna pars satisfactionis ut dixi. s̃. in iiii. questiõe in v̄bo amara non concedat. Consulo tamen ne nimium presumat sacerdos si forte prochianus habet aliquam causam latẽtẽ ul' odiũ uel est particeps criminis & tũc cõcedat ¶ Sed si uideat se cõtẽpnere non debet dare q̃ diu ab ecclesia tolleretur. c. vr̃a de coha. cler. & mul. capiat tamen de conscientia sua ¶ Secũdus quando alienus prochianus transtulit domicilium ſm Ray. & goff. Sed dic ꝙ tunc non est amplius ꝓprius perrochianus de proch. c. fi. ¶ Tercius in uagabũdo. ff. de iudi. l. liciet abnẽs ¶ Quartus cum quis querat domicilium quo conferat ꝓprium relinquens is est sine domicilio. l. labeo ad mũicipi. in principio ¶ Quĩtus ſm Osti ratione delicti. ĩ. ꝓpriam prochiam ab extraneo perrochiano cõmissi de rapto. c. i. vi. q. iii. c. placuit ¶ Dic ꝙ istud habet locũ in foro contentioso in pñiali nõ ſm glo. in. c. placuit xvi. q. i. que factis argumẽtis tenet ꝙ forensis ratione delicti nõ sortitur forum ubi deliquit in foro penitẽtie. Et potest esse ratio quia actus cõfessiõis est actus ducens in deũ solũ unde nõ põt

alligari territorio ¶ Vnde respectu recipientis patiētiā actus iste
nō ligatꝰ territorio ¶ Ex quo seqꝰ ꝙ ꝓprius sacerdos pōt audire
cōfessionē subditi sui ī alieno territorio ſm. pe. de. ancha in re-
gula ea q̄. Et sic habes ꝙ nō ita de facili nec eodē mō fit ꝓrogatio
fori pn̄ialis sicut fori iudicialis ſtr̄ūt notā doctorꝰ ī. c. significasti
de foro cōpe. ꝑ pe. de ancha in regula ea q̄ ī ii. oppo. & Io an. in
dicta regula Item quia cū ꝓprius sacerdos multū suā & subditi
cōditiōe cognoscat melius presumēdū ē ꝙ eius cōsciētiā exa-
minabit hoc intellige nisi morā tlis forēsis tractaturus eēt ī loco
q̄ mora eq̄pararetꝰ domicilio ut est scolaris ratiōe studii qui aliēo
sacerdoti ī cuius ꝓchia habitat debet cōfiteri uel de eius licētia
alteri ſm Osti. in Sūma e. ti. i. ꝗ. preallꝰ. Cui cōfitēdū uersu sexto
ratiōe studii de quo uide latius ꝑ eūdē ī sūma de perroch. ꝗ. quis
intelligatꝰ vͦsu q̄d de scolaribus Vbi Osti. uidetꝰ sentire ꝙ scolarꝰ
forēsis respectu fori pn̄ialis ē de iurisdictione epī & nō alterius
ergo petat licētiā ab epō loci uel eius uicario quādo uult cōfiteri
& hoc uidetꝰ tucius licet seruetꝰ ꝙ scolarꝰ petat a sacerdote ī cuius
ꝓchia habet domū suā quod satis est tollerabile ¶ Sextus casus
tēpore necessitatis xxvi. q. vi. Si pres bͥter de pe. di iii quicūq̄ ut q̄a
īfirmatꝰ uel ꝓprius sacerdos abest quo casu laycus posset audire
nō tamē absoluere de offi. ordi. pastoralꝰ & per Osti. ī Sūma e.
ti de pe. ꝗ. Cui cōfitēdū vͦsu vii. ¶ Octauus si pōat spem suam ī
sacerdotem proprium ut ratum habeat ix. q. ii. c. ludētem Et in
quocūq̄ casu quo aliquis alienū perrochianū sine licētia audierit
iniūgat ꝙ q̄ cito poterit presētet se ꝓprio sacerdoti & quod actū
est significet ar. c. decetero de sen ex Et in tali licētia retinenda a
suo iudice est cōsiderādū ſm Osti. in preall. ꝗ. &. vͦsu ¶ Tu tamē
dic ꝙ aut specialꝰ concedit ꝙ possit confiteri tali & tūc ille talis
secure audiat Aut habet ī genere ꝙ cuitūq̄ uoluerit possit con-
fiteri indefinite Et tunc si studiose iret ad īdiscretum & īperitū
non releuatur illa penitētia ut dicit glo. de pe. di. iii. mensurā Si
uadit ad peritū tunc secure potest confiteri & alius secure audit
¶ Et aduerte ꝙ quādo hꝫ ī genere licētiā ut possit cōfiteri cui-
cūq̄ uoluerit nō pōt parrochianus cōfiteri alicui q nō hꝫ curam
aīaꝝ licet pres bͥ posset hoc comittere nō habēti curā aīaꝝ uide

Cui licet cōfiteri scholaris existens ī studio

Scholaris rōe fori pn̄ialis ē de iurisdictiōe epi

6 casus

Etiā laycꝰ pōt audire cōfessionē tpr̄e necessitatis

bonā glo. in v̄bo speciali in cle. i. de priuile. & ratione differentie ibi pōit paulus q̄a ī primo casu fit ꝓrogatio in secūdo delegatio uide nota in. c. quāto de cōsue. ꝑ doc. nec simplex curatus pōt ad lōgum tēpus cōmittere alteri curā suoꝝ prochianoꝝ sine litētia epi xvi. q. i. c. i. nisi ꝑ aliquos modicos dies ut nota Io. an. in nouella de elec. ex. co. li. vi. ¶ Vnde v̄tute talis licētie nō possit prochianus eligere aliquē religiosum q̄a religiosi licet sint priuilegiati curā non habent ſm glo. in. c. i. xvi. q. i & glo. in cle. dudum in v̄bo impendeutes de sepultu nisi spetialem licentiam sacerdos ꝓprius cōcederet ut posset eligere religiosū loquor de religioso in genere etiā si tal' r̄ligiosus eēt priuilegiatus a papa ut possit audire cōfessiōes q̄a tūc nihilominus tal' religiosus deberet hrē licētiā & ita ītelligo glo. ī v̄bo alieo ī. c. nr̄o ꝑ argumēta glo. nr̄e & ꝑ multa alia que recitat Bu. in. c. nr̄o de predicatoribus & minoribus dicēdū est ut ī cle dudū de sepult. §. statuimus vbi illi rellgiosi electi ad cōfessiōes audiendas ex quo sunt presētati prelatis ut de illorum gr̄a & licētia & beneplacito confessiones audiāt non est necesse ꝙ a perrochiali sacerdote licētiā postulēt & illa clementina ꝑ Clementē quintū ꝓrogata fuit ad heremitas sancti Augu. & carmelitas per Iohannem uicesimū secūdū ut nota hic Io. an. in nouella & nota in dicta cle. ¶ Sic ergo intelligatur Goff. & Ray. in Sūma qui non consentiunt ꝙ religiosi possunt audire confessiones quando sine licentia & sic uellent usurpare perrochiam suam auctoritate ut eorum dictum non intelligatur de predicatoribus minoribus carmelitis & heremitis tales tamen electi ſm formā dicte clementine durant ad beneplacitū prelatorum quod ꝓbatur ibi in v̄bo beneplacito nō aūt durabunt sub successore cōcedentis ar. c. si grōse de repeti. li. vi. quod procedit si sub his v̄bis fuerint deputati . s. ad beneplacitū prelati ¶ Secus ergo si simpliciter quare dico ꝙ debet attendi forma excessionis ſm. car. flor. in cle. dudū ibi tamē in v̄bo & idē uidetur sentire ꝙ auctoritas illoꝝ deputatoꝝ sit perpetua tanq̄ assumentes auctoritatē ab hac constitutione clemētis uide ibi ī. i. & . ii. q. illius. §. siue. v̄. ꝑ eundem q̄ dicit ꝙ scolares alienigene poterūt istis electis cōfiteri etiā si essent prelati exēpti immediate

subiecti pape de quo ibi latius p Guilh. de mote laud. ¶ Et dic q ex quo parrochianus h3 licentiā a suo parrochiano nō expedit postulare ab ipso ut in. c. nro nisi in casibus q ad epūm spāliter pertineret quos casus poit Osti. in Sūma e. ti. §. cui cōfitendum vsu nec in hoc reqro uide per glo. & doctores in. c. ii. e. ti. li. vi. & ibi per doc. nec tales religiosi priuilegiati de qbus in cle. dudū possent tales casus audire sine licentia spāli epi ut ibi pbatur in vbo cōcessa iūcta glo. ymo si epūs cōmisit alicui generalr uices suas ad penitentiā iniūgendas non poterit his casibus absoluere sm Ray. in Sūma & Osti. in. §. all' vsu quid siquis epūs cōmiserit & ibi dicit q epūs non debet cōmittere tales casus nisi perito & discreto uiro qui noscat circūstātias peccatoꝝ & peccata maxīe quo ad dispensatios absolutiones & restitutiōes ymo si est datus official' p epūm simpliciter intelliget datus ad cōtētiosa non ad pnialia ut dicit Osti. in Suma eodē vsu quid de officiali Sed ne lōgius euagemur a pposito quia qstio pricipal' est cui cōfitendū sit ¶ Exordiamur a capite cui papa debeat cōfiteri q supiorē nō h3 & locū dei tenet ī terr̄ ut ecc. bene. c. unico. ī §. i ¶ Nec uidet q egeat pnīa cū locū dei teneat Osti. e. ti. §. preall p multa media pbat in. §. cui papa q gruius peccat papa aliis & gruior pnīa esset illi iniūgēda ¶ Alii tenent q sufficit q cōfiteatur soli deo sicut tenēt greci de pe. di. i. c. fi. ¶ Alii q epō hostiensi q ipsū cōsecrat unde uidet superior ar. xciii. di dominus nr̄ de elec. uenerabilē §. i Tu dic q potest sibi eligere confessorē quēcunq uoluerit nā incotentiosa iurisdictione hoc receptū est ii. q. v. mandastis & c. auditū ii. q. vii. c. nos si incōpetēter &. c cū balaam multo fortius in uolūtaria potest se cōmittere cuilibet sacerdoti uide glo. in. c. sane de. offi. del' ¶ Cui cardīal' si isti delinquāt acrius debēt puniri cum domino pape existant exemplum ¶ Adde illud quod dicit Augustinus q quanto erat angelus lucifer proximior deo tanto plus peccauit de pe. di. v. c. consideret de pe. di. ii. c. principium ¶ Caueant cardinales qui sunt tāq cardines ad hostium sancte romane ecclesie xxii di. c. sacrosancta romana ecclesia ¶ Et multa dicit Osti. qui fuit cardinalis contra istos in vsu cui cardinales Et concludit q debēt confiteri pape sine cuius licētia

Offitial datus p epūm simpliciter intelligitur datus ad cotentiosa non ad pnialia

Cui papa debeat cōfiteri

Cui cardinales confiteri debeant

Aug

non possunt testamentum facere sm consuetudinem romane ecclesie que seruanda est de sen. & re. . Iudi in causis ¶ Alii dcūt ꝙ diaconus & subdiaconus cardinalis confitentur presbitero cardinali/ & presbiteri cardinalis episcopo cardinali / & episcopi cardinales domino pape ar. xciii. di. a subdiacono ¶ Alii ꝙ penitentiario domini pape ar. xciii. di. c. fi. xciiii. di. c. i./ dic ꝙ si absens est causa legationis/ potest eligerere sibi confessorem . c. fi. i. e. Si presens crimen publicum confiteri debet domino pape sm Osti. vbi s̄. Si occultum tunc confiteri debet penitentiario licet alii dicunt ꝙ utroqꝫ casu sufficiat confiteri penitētiario quo ad salutem anime non quo ad dispensationē quā penitentiarius facere non potest sine speciali mandato pape sic tenet curia/ licet putet Osti. ꝙ tucius sit ꝙ quilibet habeat licētiam a papa ut sibi possit eligere confessorem cum subsit ei immediate ¶ Episcopi tamen habent licentiam & priuiligium de quo. ī. e. c. fi. ¶ Quod intellige quo ad oculta peccata non publica ut ipse notat loco ubi . s̄. & in . §: utrum in fine in Sūma e. ti. & dicam in xxiii. q. Cui capellani & curiales q sunt de familia domini pape hii subsunt penitenciario suo ¶ Qui uero sunt de familia cardinaliū possunt de licentia domini sui qui eorū curam habet de cōsuetudine curie alteri cōfiteri ar. vi. q. iii. c. placuit & . c. i. & . c. nr̄o Omnes autem alii possunt sine aliqua licentia penitēciario pape ar. xciii. di. c. fi & xciiii di. c. i. ¶ Cui patriarcha qui grauius puniri debet & maxime si peccatū suum est publicū/ est q̄ īferiores & tot mortibus digni sūt quot sūt eoꝝ peccata xi. q. iii. precipue de uoto magne . §. i. a solo papa puniendi sunt ii. q. v. sicut inqt ¶ Et Innocentius tertius punit patriarchā Anthiochenum de translat. . c. i. ¶ Gelasius & Felix cōstantinopolitanū xxiiii. q. i. Achatius/ Nicolaus bituricensem primatē xi. q. iii. cōquestus/ leo dyascorum alexandrinum patriarcham· Ideo dic de pupblicis criminibus confiteri habent pape & ideo dic de archiepiscopis & episcopis· In ocultis uero possunt sibi eligere confessorem sm Osti. in Sūma . §. cui confitendum v̄su cui patriarche nisi sint in curia/ quia tūc debent confiteri penitentiario sm ꝙ ut refert Inno vbi. s̄. / sic ꝙ epi & supiores etiā nō exēpti & inferiores epīs

Cui confitendum epi.

Cui capellani & curiales.

Cui patriarche.

exempti in occultis quibuscūq͂ possunt sibi eligere confessorem .c.ne ꝑ dilatiōe.ī.e.ti. licet aliq intelligāt illā ī exēptis & remotis tātū dicētes ꝙ illa dictio exemptis determīat illam epīs sed male notauerūt mētem illoꝝ uerboꝝ necnō & illius vbi sꝑiores nā si ītellexisset de exēptis tātū nō dixisset superioris sed expressisset de papa .ar.c.relatū de. sen. exco.& vbū ibi positū in principio ne pro dilatiōe fuit cā impulsiua nō finalis uide satis habunde q̄ fuit causa finalis & causa illius.c. & de intellectu illius per Osti. in Sūma loco vbi.s̄.v. sed.breuiter dicas ¶ Et in fine ibi dicit ꝙ nō putat tale priuilegiū expirare etiā si talis priuilegiatus ad curiam romanā accedat. xxv.q.ii.§.i.&.c.sequentibus Ceteri uero non priuilegiati habēt tres iudices papam dyocesanū & ꝓprium sacerdotem nec nisi in casibus alteri possunt alii confiteri ¶ In publicis uero & in grauibus epī & superiores & nō exempti uel exempti inferiores oportet cōfiteri suo ꝓprio tātū sacerdoti ut dixi.s̄.cū dixi de cardinalibus & Osti.ubi.s̄.in v.in publicis aūt. qui & ibi dicit ꝙ licet in foro cōtentioso nulli credi debet sine ꝓbatione quia nō iudicabo aliq͂ si nō sum certus de delegatione de foro cōpetenti significasti de offi. dele. cū in iure peritus In pn̄iali uero credā si quis dicat se habere licētiā a suo iudice & illi credam ar. c. significasti de homicid.cl.ii.& glo. ibi quia non presumit mētiri nec īmemor sue ꝓprie salutis ex quo petit salutē aīe i.q.vii.c.sāctimus glo.pen̄l.c.tua d' spō. Sed q̄ro q̄ potestatē h̄z cōfessor sibi electus per epūm dic ꝙ illā quā habet epūs in subditum non aliam ergo super irregularitate nō potest secum dispēsare nec in aliis criminibus ad papam reseruatis ſm Osti. in preall.§. vsu sed quam potestatem quia quādo epūs eligit cōfessorem non potest illi attribuere potestatem quam non habet. ff.c.de re iur̄.nemo.c.ꝙ autē de iure patro .i.q.vii. daybertum. Nec obstat epūs & exēptus sibi eligit de licētia pape ut ī.c.fi.ergo cōfessor electus pōt id quod pōt p̄p̄ q a uidemus ī.c.nr̄o si de licētia ꝓprii sacerdotis eligo cōfessorē ille potest electus q͂ proprius meus sacerdos Respōdet ſm Osti.ubi.s̄. ubi exēptus eligit cōfessorē ille h̄z potestatē pn̄iarii pape de cuius ptoestate dixi q̄ndo posui de cardinalibus ¶ Si uero alius eligat h̄z potestatē Iudicis

illius cui subest is qui eligit xciii.di.c. si.xciiii.di.c.i.c. sane de offi.dele.nec tutū ē epō diuisos eligere & sepe uariare sed eligat unū & nō plures & eo ipso ꝙ uni cōfitetur uidetur illū in suum cōfessorē eligere uide de utroqꝫ.§.cui cōfitēdum uersu sed nūqd potest & uersu nūqd eo ipso & ī.v. sequenti ibi ponit notabile dictū ꝙ archiepōs debet scire quis ē confessor epī uelit nolit & ipsum pōt cōpellere ut sibi cōfiteatur si suspectū hꝫ cōfessorem epī qa ab archiepō de aīa epī ratio exigetur c. irrefragabili de offi. ordi.c.romana de censi.li.vi.nec istud prohibet.c.final.e.ī.c.ti ꝭ pocius hoc admittit cū intendit occurrere aīarū periculis Cui archiepūs quidā uolūt ꝙ patriarche si habet illū ꝓpinquū alioqn pape ¶ Et si in peccato sit non debet stare una hora diei de pe. di.i. c.& ueniet & de pe.di.iii. ille rex &.c.septies presertim prelatus qui nullo mō subditos iudicare debet cum hꝫ in se quod condēpnet iii.q.vii.ne licet ille & c. in grauibus & c. postulatus Osti.in Sūma in·§.prell.ponit distictionē multorū ¶ Sed qdq d sit dic de archiepō ut dictū est supra de patriarcha de quibus episcopis multa scribit Osti.in Sūma e.ti.§.cui cōfitēdū vsu.cui epī sub quo versiculo ponit per quatuor colūpnas quadraginta octo casus & excessus quos scire debent episcopi & superiores & alii prelati prelaturam super alios habentes a quibus debent abstinere & sciant illos ut uideant & habeant in frōtibus assignatos in quibus debet esse tota prelatorum consideratio uide illos ordinate Osti in Sūma ubi supra ¶ Cui abbas dicuut qdā distinguēdū esse ut si exēptus sit & remotus potest confiteri cui uult de occultis sed si est ꝓpinquus tūc soli pape uel eius penitentiario & hoc quando non habet supra se alium maiorem abbatem quo casu siue exemptus eēt abbas siue non eius supiori abbati confiteri debet ar.de consuetudine cū dilectus de v.sig· abbates ¶ Et breuiter dicunt isti idem de abbate exempto ut dictum est supra de patriarcha & de non exempto ut dictum est de archiepiscopo habente patriarcham supra se uel primatē. Et de epō ut dixi supra in suis locis Si uero nō habet aliū abbatē supra se nec est exemptus tunc proprio episcopo debet cōfiteri qui est suus iudex·lxi.di·obitum xix.di.c.si.nisi forte ꝭm regulā

Cui debeat confiteri archiepiscopus

Vid. quae omnes episcopi debent considerare et abstinere

Abbas cui debeat confiteri

per sedē apostolicam approbatā posset sibi eligere/alias nō possūt
Vicia quos frequenter irretiti sunt abbates. — sine licētia epi· ut in.c.nr̄o ¶ Que aūt sunt uicia quibus abbates
frequēter sunt irretiti: Osti. in Sūma.§.all.cui cōfitendū· uersu
cui abbas numero detracto pōit/q̄ p eūdē uide tu qui es abbas·
: Cui Monachi debeant confiteri. — Cui aūt monachi/& dic abbati: qui ipsos non solū extrīsecus sed
etiā intrinsecus cgnooscere debet·ar.s̄.de terri·ordi.ad aures quē
supra caput loco dei posuerūt/ita ꝙ non habent uelle/nec nolle
·xii.q.i.nolo & nō dicatis ¶ Abbate uero absente/uel presente/de
licentia eiusdem/uel secūdū cōsuetudinē/uel ßm statuta regule
priori cōfitēt· de sta.mona·cū ad monasteriū.§.priori·& sequēti·
Et dicit Osti. in preall.§. v̄su cui monachi·& v̄su sequēti·ꝙ etiā
epō poterunt cōfiteri·qui epūs pniaꝫ abbatis impositā p abbatē
poterit relaxare/quia superioris auctoritas semp uidet̄ excepta
de iureiur̄ uenietes/dicet tamē ꝙ epūs ipsū sēp remittat ad abbatē
ar. de offi· or.quāto &.c. ad reprimēdā &.c. cū ab ecclesiarum·
Et uide per eundem Osti.de offi. or.§.quid pertinet·uersu quid
Vicia detestabilia monachorum — de subditis in Sūma/Et que sint uicia detestabilia frequenter in
monachis & penitus condempnāda/que sepe cōmittunt ponit·
Osti.numero·xiiii·in preall.uersu·cui monachi·que uideas tu·q
Cui decanus confiteri debeat — es monachus ¶ Cui decanus/episcopo suo/uel alteri de licentia
episcopi/sui ut hic ī c·nostro & de pe.di.vi. qui uult &c. placuit
/& de quibus debent confiteri in quibus frequenter cadunt uide
numero·xiii. ßm Osti.§. cui confitendum·v̄.cui decanus·
: Cui Archidiaconus. — ¶ Cui archidiaconus/dic episcopo/cui subest/cum sit maior post
episcopum/de offi.archid.c.i. xxv.di. plectis/uel alteri de licēcia
Excessus archydiaconorum — sua·ut in.c.nostro·Et nouem excessus quibus frequēter īuoluūt
archidiaconi:ponit Osti. in dicto.§. cui confitendū·uersu cui
: Cui Archipresbiter confiteatur. — archidiaconus ¶ Cui archipresbiter/dic ꝙ epō suo/cui subest
·xxv.di.c.perlectis.c.i.ii.&iii.de. offi. archipres ¶ Et in quibus
frequenter peccant archipresbiteri uide per Osti.in preall.§.v̄su
cui archiipresbiter/& hec intelige de achipresbitero ciuitatis/idē
de rurali/qui quandoꝗ uocatur archipresbiter ruralis/de officio
archipresbiter. ut sigulis/quādoꝗ decanus de offici. archid .ad
hec .§. fi. Aliquando plebanus de offi. or. c.cum ab ecclesiarū
prelatis ¶ Quādoꝗ abbas/licet īproprie de renuc. ex trāsmissa

Cui prepositus siue prior: Nã & prepositus dicitur q quadã primatus curã pre aliis gerit de v.sig·quis ¶ Dic si est religiosus suo superiori a quo castigãdus est & inferiores ab eo de iureiur Sicut tuis de ma. & obe.cũ in ecclesiis ¶ Si secularis epõ uel penitẽciario suo .c. pposuit·§.i. de. cleri exco.nimis uel alteri qui eius curã habet de licentia epi ut.s̃. in c. nr̃o ¶ Cui sacrista siue thesaurarius epõ suo uel alteri qui eius curã habet de licẽtia epi ut supra pxime & in quinqȝ cõmũiter isti peccãt de quo uide per Osti.i Sũma.e.§.cui cõfitẽdũ.vsu cui sacrista ¶ Cui cãtor dic ut .s̃. & septẽ uicia quibus isti cõmũiter peccãt uide p ¶ Osti.i dicto ·§.cui cõfitendũ .v. cui cantor ¶ Cui doctor siue magister illi in cuius perrochia cõmorat alteri nõ ut nota. xi.q.ii.c.i.ii.& iii.& vii ¶ Vicia in quibus doctores cõmũiter uersãtur uide per osti in Sũm e.ti.in dicto.§.cui cõfitẽdũ in uersu cui doctor ¶ Cui aduocatus dic ut.s̃. proxime ¶ Et xi. uicia in quibus aduocati cõmuniter delĩquũt uide per Osti .ubi supra in dicto.§. v.cui aduocatus ¶ Cui iurisconsultus dic ut supra pxime & est ille q qstiões ppositas solũ determĩat p ius nõ aduocat ut si pponatur qstio de facto ipsã soluit & de iure respondet & quãdo salarium posunt recipere uide xiii.q.iii non licȝ Et idẽ dic de istis quod de doctoribus & aduocatis ¶ Cui pres biter perrochialis dic epõ suo uel alii cui forte subest spũaliter uel tẽpaliter uel sibi adĩuicẽ cõfiteri possunt de licentia prelati sui quod tamẽ nõ multũ expedit ne cõscii similiũ criminũ adinuicẽ sibi defferãt ar.xvi.q.i uisis post mediũ ibi hũani moris est ¶ Et licet hii q multa gũia cõmittere nõ formident aliqua tñ specialiter frequentant q sũt xiiii. numero que ponit Osti.in Sũma e.ti. in dicto.§. cui cõfi. vsu cui pres biter perrochialis ¶ Cui Imperator uidetur qꝑ pape non alteri quia ei ĩmediate subest & ab eo cõfirmatur rẽpbatur inũgitur & coronatur c.uenerabilem .§. i.de elec. ¶ Alii qꝑ epõ leodinensi in cuius dyocesi est aquisgranis ubi coronat ĩ regem ab archiepõ coloniẽsi ibi est caput reni celebris est & cõsueuerũt ibi concilia celebrari.xxxvi.q.ii.c.fi. ¶ Alii dicunt qꝑ cuicunque uoluerit dũ est sanus quia legi non subiacet est lex aĩata ĩ terris xxiii.q.viii cõuenior ix di.c.primo.C. de legi.l. digna uox ¶ Si

Cui confitentur prepositus.

Cui cantor.

Cui doctor: ut Magister. Vicia [illegible] doctorum.

Cui aduocatus

Cui iurisconsultus:

Cui presbiter parochialis.

nõ. con[illegible]

Cui Imperator.

uero ĩfirmaťtũc debet cõfiteri epõ in cuius dyocesi iacet dic ẽm Osti. in dicto. §. cui cõfitendũ. v̄su cui Impetor ꝙ Impator & Impatrix de cõsuetudine antiquissima cuius nõ est memoria in cõtrarium habent certos cõfessores prelatos qui sunt magistri capelle sue & sub ipĩs tenent alios capellanos cottidianos quibus cõfitenť & qui habent curam animarum suaꝝ per cõsuetudinẽ nõ reprobatã per dominũ Papã illis ergo cõfiteanť. ar. c. cũ cõtingat de foro cõpetẽ. c. super quibusdã. §. preterea de v̄. signi. possit tamẽ papa talem cõsuetudinẽ reprobare & ĩhibere ꝙ sine licentia sua non eligerent confessorem & ꝙ actenus factum est mediocriter tolerãdũ c. aqua de cõ. ecc. uel alta ¶ Tucius esset ꝙ pro se & familia sua impetrarent licentiã cõfessorẽ eligẽdi. Et octo ĩ quibus Imperator & Impatrix cõmuniter peccãt põit Osti. in loco ubi s̄. v̄su Cui Impator ¶ Cui rex quidã uolunt ꝙ pape ubi nõ recognoscãt superiorẽ sicut Rex Francie ut in. c. per uenerabilem. §. uidebatur v̄su ĩsuper q si sint legi ¶ Alioq̃n metropolitano. iii. q. iii. scitote Alii aliter ut dixi de Impatore aut est sanus aut infirmus ¶ Tu dic ꝙ si habet domiciliũ ꝓpriũ & prĩcipale in una ciuitate illi epõ debet cõfiteri nisi aliud sit de cõsuetudine cuius inicii memoria Vel priuilegio spãli sicut est dictum de Impatore & quod dicit de consuetudine ĩtelligit hoc Osti. ꝙ daret hoc priuilegiũ certe ecclesie Nam ꝙ posset eligere quẽcũq̃ uelit non putat ꝙ cõsuetudo teneret q̃a esset onerosa & per eam disrũperet neruus ecclesie cõtra de cõsue. c. i. & c. cũ inter uos & faceret eũ acephalũ cõtra xciii. di. nulla rõe Si uero cõmisisset peccatũ ĩ diu̾sis locis dicit Osti. ꝙ põt cõfiteri cuilibꝫ epõ sui regni quod tamẽ ĩtelligit ita ꝙ ꝓprio sacerdoti semel in anno oĩa cõfiteať peccata uel alteri de sui licẽtia Et decẽ in q̃bus cõmuniter peccant reges ponit Osti. vbi. s̄. in v̄su cui rex

¶ Cui dux quidã quod metropolitano si habꝫ ipsum ĩ suo ducatu al'. illi in cuius dyocesi deliq̃d vi. q. iii. placuit postulasti de foro cõ. ¶ Tu dic ꝙ illi episcopo in cuius dyocesi habet domicilium prĩcipale. Vnde epũs pragẽs dyocesanus regis boemie nunc olĩ enĩ ducis sñiaꝫ diuorcii ꝓtulit iter ducem boemie & uxorẽ suã de testi. cõstitutus cl. ii ¶ Et breuiter de pñia dic ut dixi de rege

:Cui sit confitendum̄ .6. q. c. 27.

supra ¶ Et quatuor excessus in quibus cōmuniter frequentant duces ponit Osti. in loco ubi.s̄. in ṽsu cui dux ¶ Cui marchio dic ut dixi de duce marchio minor est duce ſm Osti. maior tamen comite unde marchio dicit̄ spectabil' comes clarissimus.ii. q.vi.anteriorꝝ ſm quosdam ¶ Sed dic ꝙ ſm diuersarū regionū cōsuetudinē debēt talia iudicari sicut de aliis officiis ecclesiasticis ſm Osti .qui ponit decē in quibus cōmuniter excedunt marchiones in dicto.§. cui cōfitendum ṽsu cui marchio ¶ Cui ꝓcer seu baro dic ut dixi de rege .s.quando est talis ꝙ habet ciuitates uel ciuitatem sub se si tantū castra habet debet cōfiteri illi sacerdoti in cuius perrochia principale habet dominiū al'. domiciliū. uel de eius licētia alteri ut ī.c.nostro ¶ Si in diuersis nec apparet principale uel caput baronis uidetur ꝙ possit cōfiteri cuilibꝫ.ī. parrochiam moratur .ff. ad municipales .l.assūptio. §.pēultīo. de parro.c. si de foro cōpe. ex parte & tunc confiteatur omnia cuilibet aut de licētia epī unum sibi eligat cōfessorē ne cōtingat diuidi confessionem quod fieri non debet ut dixi in questione qualis debet esse confessio: & si castra uel domicilia sint in diuersꝭ epātibus ab utroque epō liceutia impetretur ar.c pro illorum.§. Si uero claustralis de sen.exco. ¶ Vel recurrat̄ ad metropolitanum de deci quoniā de foro cōpetē.sane ¶ Si sit diuersarꝝ ꝓuītiarum recurratur ad primatem uel ad papā de Iure patro nullus tucius tamē est recurri ad papam quia illud est sine dubio.ix.q. iiii.cuncta per mundum & .c.per principalem ¶ Et quinꝙ in quibus cōmuniter isti peccant ponit Osti. in dicto §. cui confitendum in.§.ṽ.cui procer ¶ Cui miles planum est ꝙ sacerdoti suo ut hic in.c.nostro In quinꝙ enim cōmuniter excedunt ſm Osti.ī Sūma.e.ti.in.§.cui confitendū.ṽ.cui.miles ¶ Cui mercator dic ut s̄ Et decem in quibus cōmuniter peccāt mercatores ponit Osti in loco ubi supra ī ṽ.cui mercator ¶ Cui rusticus dic ut supra Et quatuor in q̄bus cōmuniter peccant rustici ponit Osti. ī loco ubi.s̄.ṽ.cui rusticus Quid aūt si isti rustici ī alienis perrochis hyemarent uel estiuarent non animo ibi remanendi debent ab antiquo sacerdote suo habere licentiam uide Ostien. in alio uersiculo quod incipit rustici post uersiculum pueri.

:Cui Marchio
:Cui princips seu barones.
:Cui Militi.
:Cui Mercatoris.
:Cui Rusticus.

Cui pueri dic ut supra Et quinque ĩ quibus cõmuniter peccant pueri uide per Osti. in sepe allegato §. cui confitendũ in v̄. cui pueri ¶ Vltimo quid de familiã epĩ uel archiepĩ si sit de alia dyocesi idem uidetur quod de familia alterius prĩcipis layci Si de illa dyocesi sunt tũc debent cõfiteri proprio saderdoti uel alteri de eius licentia ut hic in .c. nostro ¶ Et per eundẽ Osti in loco ubi .s. in .v̄. quid de familia ¶ Si uero usq̧ ad .c. omnis utriusq̧ sexus non seruarunt hanc formã non credit Osti. per hoc eos peccasse si simpliciter sunt confessi cui uoluerint fecerunt iuxta uerbũ Aplĩ alter alterius onera portate & confitemini alterutrꝫ peccata uestra & rogate ad inuicem ut saluemini de pe· di i.c.si de quo per Ost . in dicto §. cui confitendũ .v̄. quid de his est .v̄ finalis illius.§ ¶ Septimum erat principale Quid sit penitẽtia unde dicatur ¶ Penitentia aũt ſm. Augus. Est quedam dolentis uindicta puniens in se quod dolet cõmisisse de pe. di. iii. pnia ẽ ¶ Sed ſm Ambro. & Grego. Pnĩa est mala preterita plangere & plangenda iterum non cõmitere de pe. di. iii. c. i. & vi: ¶ Et dicitur penitẽtia quasi penam tenens uel pene tentio a puniẽdo ſm Osti. in. §. quid sit penitẽtia in Sũma .e.ti quia requirit q̧ peccator in se semper puniat ulciscendo quod cõmisit peccãdo Alioquin si paucis diebus quis penitẽtiam agat demũ ad peccata redeat merito ꝑcutitur sñia primi pastoris .s. Petri prima petri .ii. .c. qui sic ait ¶ Canis reuersus ad uomitum & sus lota in uolutabro luti ꝓuerbiorum xxviii. de pe. di. iii c. iii. Si autem dicũtur ¶ Vel dicitur penitentia a penitendo ſm goff. in Snmma e.ti. faciũt multe auctoritates sãctorꝫ ad predicta de pe. di. iii. a prĩcipio usq̧ ad. §. sed v̄ba circa prĩcipium tertie colũpne Et occasione supra scriptorũ uerborũ aliq̄ dixerũt q̧ si q̄s ueram pnĩaꝫ egerit nũq̄ postea peccat mortalr̃ quod nõ ẽ uerꝫ q̄a predicte auctoritates ſm Osti nõ sũt ad diũsa tp̃a sed ad illud tãtũ tẽpus ĩ quo q̄s agit pnĩaꝫ ut illo tp̃e quo q̄s cõmissa plãgit alia nõ cõmittat nec cõmittere ꝓponat ut dicit Grãnus in dicto. §. si uerba unde alia lr̃a hꝫ ĩ diffinitiõe ut plãgẽda interim nõ cõmittat ¶ Et iõ dicit Ysidorus irrisor est & nõ penitẽs qui adhuc agit quod pẽitet nec uidet deũ poscere subditus s subianare fratribus multi lacrimas

indesinenter fundūt sed peccare nō desinūt ❡ Et Augu. inanis est penitētia quā insequens culpa coinqnat nec prosunt lamēta si replicent peccata ❡ Unde Gregorius quid pdest ꝙ quis peccata luxurie defleat & adhuc ad auaritie exitus anhelat. Si igitur estis penitentes & non irridētes mutate uitam & mutate mores & recōsiliamini deo ❡ Sufficit ergo ad ueritatem penitentie cōmissa deplāgere & firmiter ī animo pponere alia non cōmittere ❡ Que si cōmittant apparet nūc ꝙ prima penitentia non fuit pfecta nec pdest ad salutem nisi hō p aliam penitentiā reparet ut pbat Gracianus per multa dicta sanctoꝝ ab illo. §. sed uerba superius inducta usqꝫ ad. §. ꝙ frequenter peītēti & . c. adhuc instant & sequentibus de peni. di. iii. ❡ Dixi quid sit penitentia ❡ Sed quero qd sit confessio Aurelius Augus. in li. de pe. diffinit actum esse per quē morbus latens spe uenie aperitur ❡ Peccatū enim quod est morbus anime aperit sacerdoti datqꝫ uenie spem cū ē canoīce facta cōfessio. Cuius confessionis duplex est forma: ❡ Una implicita & generalis ❡ Altera explicita & specialis. Generali utitur sacerdos cū est missam celebraturus ❡ Specialis est que specialiter & sigillatim de peccatis fit sacerdoti ❡ De effectu utriusqꝫ posui cum tractaui de qbus peccatis cōfitendum sit. ❡ Quia per generalem remittunt uenialia & p specialē mortalia. ❡ Octauū nūc principale sequatur ❡ Que & quot sūt actiōes penitentie poīt Augu. tres & etiam Osti. in Sūma e. ti. §. que & quot sunt ❡ Prima est que nouū hominē pturit & hec fit ante baptismum nisi enim baptisatū subaudi adultum & discretum peniteat uite ueteris nouam uitam inchoare non potest. c. qdā de aposta. recipit tamen talis caracterem licet non gratiam spūs sancti ut de baptismo .c. maiores Ab hac paruuli & furiosi cōtinui quia non posunt uti libero arbitrio excusantur ut p Osti. in Sūma de baptismo. §. quis sit effectus ❡ Secūdus actus pnīe est quā quis facit post baptismū de peccatis mortalibus ut in .q. precedenti que penitentia agitur de his que lex decalogi cōtinet & dixi ī. q. iii. Et de qbus Aplūs ayt si nos ipōs iudicaremus nō qppe a domīo iudicaremur. Et ſm Grego. Aut hō in se ipsū penitēs punit aut deus iudicās cū homine pcutit ❡ Tertia actio est

penitẽtia que agitur pro peccatis uenialibus q̄ humanã fragilita-
tem q̄uis parua tamen crebra subripiunt que si colata in nos
fuerint ita nos grauabũt & opprimunt sicut unũ graue peccatũ
dixi in tertia questione ubi posui exemplum & allegaui de naue
fluctuante propter hoc necesse est ut oratiões & ieiunia inuigilẽt.
¶ In quibus dum dicimus & dimitte nobis debita nostra mani-
festamus nos habere peccata que nobis dimittantur atq; in his
uerbis hũiliantes animas nostras cottidianam quodãmõ agere
penitẽtiam non cessamus ꝓbantur hec de pe.di.i.c. tres actiões
& c.sequẽti & de conse.di.iiii.c.tunc ualere &.c.agat & ne quod
absit &c. sine penitentia ¶ Nunc satis propere questioni none
principali locus accomodatur ut in ea uideatur quibus & quot
dictis ad penitentiam properandũ sit Et dic ꝙ tribus Prima est
cordis contritio secũda oris confessio tertia operis satisfactio
¶ Vnde Crisost. de pe.di.iii.c.perfecta ¶ Perfecta penitentia cogit
peccatorem omnia libenter conferre In corde conterere In ore
confiteri In opere tota hũilitate perficere Et ista penitentia est
fructuosa quia tribus modis deum offendimus delectatione co-
gitationis impudentia locutionis & superbia operis ut contraria
contrariis curantur Prime opponit̃ contritio ¶ Secũde oppõit̃
oris confessio ¶ Tercie opponitur operis satisfactio Regula oĩs
res de regulis iuris hec tria ſm Osti. & Goff.sunt tres mortui
quos dominus legitur suscitasse filiam archi synagogi ĩfra do-
mũ ecce peccatum cogitationis quia ipsam intus inuenit de pe.
di.i.§. non sunt hec &.c. quem penitet in fine filium uidue ad
portam ciuitatis Ecce peccatũ locutionis de pe.di.i.c.fleat La-
zarum in sepulcro iam fetentem Ecce peccatum operationis de
peni·di .i. quãtum libet ¶ Et nota ꝙ puellam ṽbo ¶ Puerum
motu Lazarum cũ fremitu quia dominus infremuit clamore
& lacrimis suscitauit Lazarũ de his tribus dictis loquit̃ Moyses
dicẽs deus hebreoꝝ uocauit nos ut eamus uiã triũ dieꝝ in soli-
tudine & sacrificemus domino deo nr̃o ne forte accidat nobis
pestis aut gladius.i. culpa ĩ preſẽti & pẽa ĩ futuro In hoc triduo
q̄siuit uirgo glõsa filiũ suũ & inuẽit hec est scala cũ tribus g̃di-
bus quã uidit Iacob erectã a terra usq; in celũ & dominũ inixũ

scale iste nixus est propter tria Primum est ut dominus fortis gigas uere penitētem & scalam.s.penitentiā fortiter sustineat ❡ Secūdū cum forte laborauit & fatigatus fuerit ī ipsum respiciat iux.ps. Iacta cogitatum tuum in dominū & ipse te enutriet ❡ Et Mathei xi. Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis & ego reficiam uos Et Augu. proice te in dominū non enī ita est crudelis ut se eripiat & te cadere permittat ❡ Terciū ut usq ad cacumē scale ascendenti manum porrigat & ipsum suscipiat & cū tripudio ī sua gloria inducat & gaudere sempiterne faciat Prima igitur dicta est contritio Circa quam cadunt quatuor ❡ Quid sit contritio Que inducant cōtritionē ❡ Qualis debet esse contritio Et quis sit effectus contritionis Contritio ꝑm theologos & canonistas ut inqt Osti.in sūma e.ti.§. quibus & quod dictū ē a malo ad bonum a dyabulo ad deum conuersio ❡ Vnde Ioel ii. Cōuertimini ad me ī toto corde uestro Vnde conuersio ē cordis undiq uersio de pe.di.i. cōuertimini ❡ Vel sic ontritio est penitētis peccasse dolor uerus atq cōtinuus cum ꝓposito abstinēdi confitendi & satisfaciendi sponte sumptus Et dolor ꝑm beatum Bernardum debet esse triplex ❡ Acer acrior acerrimus Acer quia deum nostrum creatorem offendimus Acrior quia patrem celestē qui nos pascit īpugnamus ❡ Acerrimus qa redemptorem nostrum q nos ꝓprio sanguine redemit a peccatoꝝ uinculis & eterna dāpnatiōe iteꝝ crucifiximus ❡ Et de tribus debemus dolere de comisso peccato & de omisso bono & de amisso tempore ❡ Que aūt inducāt contritionē sunt ista: cum amaritudine & dolore continuo recensere & cogitare sua peccata Vnde Ezechias recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee ❡ Secūdū toto corde & animo pēitere & pudere deum & proximum offendisse Iob res dignas confusione agunt ❡ Naum tercio reuelabo omnia pudenda mea in facie tua ❡ Tertium turpitudinem peccati cōsiderare & detestari propter cuius uilitatē homo uilis est factus & abiectus Iohānis .v. qui facit peccatum seruus est peccati ❡ Et Seneca si scirē deos ignoscituros & homines ignoraturos non tamen uellem peccare propter uilitatem peccati ❡ Quartum est timor sniē

dampnationis eterne ideo dicit Osti. in. §. preall'. & fuerũt vba Ieronimi ¶ Quotiẽs diem illum considero toto corpore cõtremisco siue bibo siue comedo siue aliud facio semp illa tuba terribilis uidetur insonare auribus meis Surgite mortui & uenite ad iudiciũ Et grege de. pe. di. iiii. si iustus quid faciet uirga deserti ubi concutietur cedrus paradisi ¶ Quintum timor yehenne appocal'. xix apprehensa est bestia & cũ illa pseudo pphã Et qui acceperũt caracterem bestie & qui adorãt eius ymaginem missi sunt in yehennam ignis ¶ Sextum dolor de amissione patrie celestis apocal'. iii. Tene quod habes ut nemo accipiat coronam tuam & xvi. beatus qui uigilat & custodit uestimenta sua ne nudus incedat & uideat turpitudinem eius ¶ Septimũ dolor de multiplici offensa creatoris ut. s̃. dixi ĩ diffinitiõe ¶ Quid sit cõtritio Octauũ spes uenie q̃ remittit peccatũ Spes gratie qua bene opamur ¶ Spes glorie qua remuneramur apocõ. iii. Ecce ego sto ad hostium & pulso si quis audiuerit uocem meam & aperuerit mihi ianuam intrabo ad illum & cenabo cum illo & ille mecum ¶ Et dabo illi edere de ligno uite & sedere mecum in trono meo ¶ Et precursor domini sanctus Iohãnes baptista ĩ principio sue predicatiõis clamat pñiã agite subaudi securi de premio Vnde sequitur appropinquabit enim regnũ celorũ & Mathei viii. nõ ueni uocare iustos sed peccatores ad penitẽtiam reuertere igitur sunamitis cãticorũ vi. i. anima captiua pp̃ter peccatũ reuertere propter peccatum ĩmunde cogitationis turpis locutionis praue opationis obstinate cõsuetudinis ¶ Que quatuor purgãt cordis contritione oris confessiõe opis satisfactione bone uite conuersatiõe continuatiõe quia qui perseuerauerit usq; in finem hic saluus erit ¶ Noli igitur desperare cũ Cayn quia plus potest deus dimittere q̃ tu peccare Sed neq; cum Origene nimiũ presumas de dei mĩa. sed granũ. i. aĩa3 tuam & cogitationẽ tuã põe inter duas molas. s. timoris & mĩe cõteras ut ex farĩa sic trita uetilabro discretiõis mũdata aq̃ lacrimarꝝ cõmixta bonũ panẽ & delectabilẽ in clibano cordis igne caritatis decoctũ pares & offerre hospiti tecũ cenare cupiẽti & ad hostiũ pulsãti ut apoca. iii. preal'. Qualis debet eẽ cõtritio & qui dicũtur uere cõtriti illi q̃bus tãta

mentis cõtritio ꝙ singillatim & cũ pudore peccata suã recogitãt & se peccasse dolẽt amare & sunt in continuo ꝓposito abstinẽdi confitendi & satisfaciendi qui aũt peccati displicentia quadam ac dolore leui nec continuo sed aliquãdo mouetur hii nõ cõtriti sed attriti nõie appellantur ¶ Debet enim esse contritio cõtinua & vlis de oĩbus peccatis nec satis est peccatorem. dolere moueri nisi doleat & dolendo perseuerãt ꝙ acriter & continue doleat ut sm Augusti. sicut peccatum magna delectatione peccauimus ita dolore non semper doluisse dolentissime ac ingenti dolore dolẽdo nos peccasse pẽiteat & ad istud Ezechias vii ¶ Recogitabo tibi omnes ãnos meos in amaritudine anime mee & in psalmo lauabo p singulas noctes lectũ meũ & lacrimis meis stratũ meũ rigabo Quoniã ĩ flagella paratus sum & dolor meus ĩ cõspectu meo semper ¶ Doleat igitur ex fide & doleat nõ semp doluisse de pe. di. iii. c si Aplũs in fine ¶ Ex his manet satis clarꝫ quis sit effectus contritionis ex ui nominis ꝙ debet esse consequens rebus instit de donat. §. est & aliud xxi. di. cleros de prebẽ. cũ sm Aplũm ¶ Et dicitur cõtritio quasi simul ex toto tritio quod passiue & actiue potest intelligi quia totum cor terit & scinditur p nimiam angustiam dolore ira & cogitatione que accepit cõuersus & contritus contra ipsa peccata Ioel. ii ¶ Scindite corda uestra & nõ uestimenta de pe. di. i. c scindite & in ps. Sacrificiũ deo spũs contribulatus de pe di. i. in printipio. Punge igitur & percute cor tuum spinis clauis & lãceis quibus pro te xpũs fuit passus Actiue quia contritio tanq̃ fortissima machina conterit totam congeriem peccatorũ diminuit laqueos dyaboli ut in ps. laqueus conaritus est & nos liberati sumus ¶ Destruit carcerem ĩfernalem Eneruat uires demonũ que omnia possunt denotari in Samsone ut dicit Osti. in Sũma. e. ti. §. quibus & quot dictis vsu Item quia destruit carcerem Hec reparat muros yherusalẽ quos destruxerat Nabugodonosor .i. dyabolus in psalmo benigne fac domine in bona uoluntate tua syon. i. contritione a te solo gratis data uel danda syon idest anime tue & sic edificẽtur muri yherusalẽ. i. ĩ patriã celestẽ trãsibis ¶ Effectus ergo uere cõtritiõis est qa mũdat aĩaꝫ a reatu culpe liberat a pena yehẽne ab

Vtrum sola contritione sine confessione peccatum dimittatur.

horrēda demonū societate a uilissima peccati seruitute restituit bona spūalia q homo amiserat p peccatū societatis in spūalibus & cōmunionem bonorum ecclesię de filio ire filiū gratie reddit de filio dyaboli filium regis altissimi heredem dei & coheredem xpi nos fecit & sic edifficantur muri yherusalē .i. ad sanctā dei celestem & sanctissimam ciuitatem trāsuolamus His taliter decursis circa contritiouem ¶ Queri consueuit dubitatur utrum sola contrione sine confessione peccatum deleatur hoc plenissiē disputat Gratianus pro & contra de pe. di. i. & glo. circa prīcipiū ibi multa scribunt uarię sunt opiniones ¶ Quedam q sola cōtritio non sufficit ubi adest sacerdos de pe. di. i. c. fi ¶ Secunda opinio q ymo fit remissio sed conditionalis in casu q confiteat & satisfaciat ar. c. sane in fi. de pe. di. iii. ¶ Tertia q sufficit sola contritio si facultas non suppetit penitendi. ar. xv. di. duę. Gratianus scripsit hoc lectoris arbitrio relinquendum de. pe. di. i. auctoritatibus quibus ¶ Quarta q per contritionem solam non deletur peccatum nam sicut tribus modis deū offendimus corde uerbo & opere sic tribus modis debemus satisfacere sm q innuit Crisost. de pe. d. iii. perfecta Et auctoritates que Innuūt sola contritione peccata deleri non obstant quia intelliguntur cum oris confessione articulus necessitatis excludat .s. cum quis uere cōtritur sed morte preuenitur uel alio iusto impedimento cōteri uel satisfacere impeditur ¶ Hugo tenuit q sola cordis cōtritione in adulto si uere contritur & proponit de cetero non peccare & de conmissis confiteri & satisfacere & si posterior cōfessio & satisfactio non sequatur peccatum iam dimissum in contritione non reddit peccat tamen mortaliter is qui potest confiteri & satisfacere & hoc non facit sic intelligit de pe. di. i. magna ¶ Et auctoritates inuentes peccata non dimitti sine confessione & operis satisfactione intelligi debent de cōfessione interiori que est recognitio peccati in mēte sua uel propositum confitendi uel gratia qua sic homo disponitur ut doleat de pctō & proponat in mente confiteri & satisfacere si locus & tempus affuerit ¶ Et idem intelligit de satisfatiōe interiori que est dolor interior & amaritudo aīe de pctō cōmisso & ut abstinere ppoat

.ix. q. : Quibus est dictis ... sit ...

de pe.di iii. satisfactio c. si Aplus & di.i.§. hiis uerbis huic opioi cōmūiter solet oppōi ex quo sola cōtricioē delet peccatū ad qd est opus oris confessiōne & satisfactioē respōdet ꝙ sūt necessaria ad humilitatem & iusticiā exercendā de pe.di.iii. ꝓductior & ut satisfaciat ecclesie q̄ lesa est ex peccato ¶ Hāc ultimā tenet Osti. in.§. quibus & quot ͮsu hec ultima & dicit illā celebrem & conmuniorē Non tamen intelligas ſm ipsum ꝙ ipsa cōtritio peccata dimittit sed ex ipsa contritione gratia dei oīa liberaliter cōdonat ¶ Vnde Ambro. uerbū .i.filius dei tollit peccata mūdi & de pe·di. i. uerbum Et Augu. nemo tollit peccata mūdi nisi solus xpūs qui est agnus tollens peccata mundi de pe.di.iiii.c. nemo tollit al'. de cō.di·iiii. Et quod dicitur ergo peccata dimitti cordis contritione cum precedat interior contricio intellige in oībus gratia dei preueniente ¶ Vnde uersus Q uicquid habes meriti gratia preueniente donat Nil deus ī nobis nisi dona sua ī nobis coronat de cō.di.iiii.c.grā.deutro.v.& exodi xx. Vnde peccati remissio est attribuenda gratie dei que est causa cause Naturaliter enī precedit gratia cōtricionem Contritio sequitur nā dilectio dei precedit quoniā qui gratiam habet diligit deum In de sequitur contritio quoniam qui diligit deū cōtritur ꝙ deū offendit ¶ Et ex hac contritione sequitur peccatorum remissio ut hec probātur de pe.di.i. omnis qui nō diligit deum in morte manet Io.i.& iii. Et ista dilectio dei est caritas in deum qui est fons uiuus cui nō conmūicat alienus a fide.i.qui nō habet fidē in deum ¶ Spūs ergo gratie dat fidem que etiā non petita a deo conceditur ut & homini penitēti & alia concedātur nam fides nō in libero arbitrio tantum sed donū dei de.cō. di.iiii.c.gratia caritas ergo per.fidem oꝑatur que caritas est uia ad contritionē & peccatorum remissonē sicut sine.uia nemo ꝑueniet quo tēdit ita sine caritate que uia dicta est ambulare nō possunt homines sed errare ¶ Sine ergo caritate ueram cōtricionem non possunt homines habere de pe.di. ii.§.i.ergo si caritas & c. precedente & §.cū ergo q criminaliter peccat & c.sequenti ¶ Q uid sit caritas sunt multa iura de pe.di.i. Prosper ita diffinit Est recta uolūtas ab oībus terrenis semꝑ aduersa inseparabiliter deo iuncta unita

Quid sit charitas ſm Prosperum

igne quodã spũs sãcti a quo est & ad qd refert icensa Inqnamẽti oĩs extranea corruptiõis inscia diuine contemplatiõis anxia & multa alia dicit Prosper ¶ Vide p Osti. i preall. §. vsu prosper caritas ẽ Vide de pe. di. ii. Caritas ẽ ut mihi uidet & i multis. c. q̃ icipiũt caritas Et quod dictũ ẽ qd solus deus dimittit. pectã nõ excludas prẽm nec spũm sanctũ de cõ. di. iii. oĩs i fine & di. iiii. quoniã circa mediũ Et p ueritate ultĩe opiõis uide exẽplũ Lazari quẽ dominus prius suscitauit dicens Lazare ueni foras deinde uiuus egressus fuit a discipulis absolutus xi. q. iii. tũc uera patet etiã per. x. leprosos qui in uia mundati sunt anteq̃ ad sacedotes uenissent patet etiam de leproso qd dominus a lepra mũdauerat postea precepit sm legẽ offerre sacrificia de pe. di. i. §. ¶ Si autẽ cor uerũ sm Goff. & Ray. Et dic sm Osti. in §. preall. quibus & quot dictis iuxta finẽ qd qlibet xpianus peccans mortaliter duplici uinculo ad satisfactionem astrĩgitur ¶ Vno quo ad deum ligat i cõtriciõe remitti Alio quo ad ecclesiã & hoc per cõfessiõez & satisfactionẽ iiunctã & absolutiõe sacerdotis relaxatur hoc pbant dicta exempla pbat in. c. a nobis el. ii. de sen. ex. §. i. ibi uĩculũ igit. quo peccator ligatus est aput deũ i culpe remissiõe subaudi p contritionẽ obtẽtam ¶ Dissoluet illud aũt quo ligatus ẽ aput eccleiã cũ snĩa remittit subaudi uel cũ a presbitero absoluitur relaxatur exemplo Lazaĩ ut ibi sequitur sacerdos igitur minister dei ei cui iam dominus per cordis cõtritionẽ peccatum remisit satisfactionẽ iponit & penã tẽporalẽ iiungit alleuiat uel remittit sed hec intellige de pe. di. i. multiplex & c. quẽ penitet in fine & c. cõsideret in fine dominus ergo remittit eternã presbr̃ temporalem penã ¶ Et nota tria circa hãc materiam sm Osti. confessionẽ cõtritionẽ & mũdationẽ Confessio nõ est res signi sed siguũ tatũ. s. cõtritionis Cõtritio nõ est res signi. s. cõfessiõis sed est siguũ. s. mũdationis ¶ Mundatio non est signũ alicuius rei s ẽ res signi tãtũ. s. cõtritionis sicut i Simili dicit de cele. mis. c. cũ Marthe vsu primũ ¶ Secũda dicta est cõfessio qd aũt sit cõfessio dixi i vii. q. pricipali in fine. ff. de confes. l. certũ ¶ Tertia dicta ẽ opis satisfactio hãc unusquisqd itelligit qa pctis tuis aput sacerdotẽ oĩbus recitatis & quãtũ fuit recordatio patefactis quã

tibi penitentiam discretus confessor imponit eam tu animo equo sumas feras quod patienter & integre & obedienter implebis frustra enim esset facta confessio si qua iniungitur penitentia & satisfactio non sit impleta ¶ Nunc ad decimam questionem stilus convertitur Et quero an penitentiam possit quis per alium adimplere ¶ Dic si loquimur de confessione debet illam per se facere non per nunctium secundum Io. an. hic in verbo per se de pe. di. i. c. quod penitet in principio si sit simplex potest per se confiteri per scripturam xxx. q. v. qualis secundum uinc. Unde dicit Innoc. hic quod si esset surdus uel mutus uel alterius lingue uel sit eger quod sine periculo non posset loqui confitebitur per scripturam uel per alium penitentiam autem per alium poterit adimplere si per alium sit ad implebilis secundum Bu. hic & Io. an. facit. c. presbiter lxxxii. di. & quod nota glo. in c. licet de uoto Et dicit hic Bu. hoc esse uerum quando ipse cui est penitentia iniuncta non potest ipsam adimplere propter aliquod impedimentum superueniens alias secus per istum textum qui dicit propriis uiribus facit quod nota Inno. in dicto c. licet in iii. glo. cuius dictum potest intelligi in penitentia non afficiente personam ut puta si esset dare elimosinam uel pecuniam expendere in redemptionem captiuorum non enim uidetur referre an per se uel per alium faciat ¶ Si uero esset penitentia in ieiuniis in orationibus & peregrinationibus uigiliis flagellis afficientibus personam in illis nisi iusta causa subsit non potest fieri executio per alium nam ista requirunt industriam persone & penitentiarius uidetur eligisse industriam ut magis propter afflictionem corporalem corporaliter sumptam peccator magis retrahetur a peccato ¶ Undecima erat questio an quis per nunctium possit sacerdoti confiteri & expedita fuit in principio precedentis questionis ¶ Duodecima erat questio notabilis quo tempore sit suscipiendum eucaristie sacramentum textus noster supius soluerat quod saltem semel in anno debet unusquisque xpianus confiteri saltem ut dixi in v. questione & intelligit Io. an. hic in uerbo saltim ac si dicat quia sepius homo cadit sepius deberet facere de pe. di. iii. septies saltem faciat semel in pascha ¶ Vel intellige secundum eum de his qui postquam penitentiam egerunt non peccauerunt mortaliter quibus hic in c. nostro consulitur licet non sint in peccato mortali tamen semel confiteantur quia non debent se

: Monachi debent communicare prima dominica cuiuslibet mensis.

: An in cena domini vel in pascha sit suscipiendum corpus domini nostri Iesu christi.

nimiũ assecurare v.di.ad eius. ❡ Vel loquit̃ de his qui peccãt q̃a semel sãtem ĩ anno & per hoc sentit q̃ statim cum peccauerunt debent confiteri licet aliqui dicant posse usq̃ ad annum differre sed non est securum & ideo intellige ut dixi in.v.q.statuit̃ tamẽ specialiter in monachis ut prima dominica cuiuslibet mẽsis cõmunicare debeant cle.ne in agro. §.sane de.statu reg. postea textus noster subiũgit q̃ ad minus ĩ pascha reuerenter suscipiãt eucharistie sacramẽtũ ❡ Aduerte apud plures religiosos dubitat̃ an in pascha an in cena domini suscipiendũ sit reuerenter sacratissimũ corpus textus est in c. & si non frequentius de cõ.di. ii· allegatus in glo.nostra dicit q̃ ter in anno sumi debet in pascha in penthecosten & in natale domini Tex.ibi sequẽs incipit in cena domini q̃ usus ecclesiasticus demõstrat in cena domini eucharistiã sumi dicit glo. ibi sic olym hodie non sed monachi hoc faciunt ita ibi dicit glo.de monachis ꝓuisum est in cle·ne in agro preall. dubium est in aliis religiosis glo. in illa cle.dicit q̃ honestum esset dillatare illam clemẽtinã ad omnes religiosos tã monachos nigros q̃ alios quia in principio loquitur de nigris Religosi enim omnes seruãt q̃ in cena domini sumunt omnes eucharistiã ❡ Dubium remãet quid de laycis littera nostra uidet̃ hoc determinare quia in pascha ❡ Sed certe non deberet induci disparis ritus obseruãtia ĩter religiosos & seculares ar.c. quoniã de vi & ho.cler. ❡ Et uidetur cõfusio quodãmõ religiosorũ alias religionis xpiane diuersitatem inducere inter laycos & cleros nulla ostensa ratione ar. c· q̃. sit de Iudeis maxime cum omnis xpĩ actio sit nostra instructio c. significasti de elec· facit textus in c. qui passus uerso ecce de conse.di.ii·ubi unicũ corpus xpĩ sumimus ut simul omnes unã fidem unã spem unamq̃ simul teneamus & diligamus caritatẽ ergo ut euidẽtius hoc demõstrat̃ conuenientius est ut inter nos & ecclesiasticos ista non notetur ritus differentia Et persuadet ibi textus sequens qui incipit cum frangitur hostia dũ sanguis de calice in ora fidelium funditur quid aliud quam dominici corporis in cruce ymolatio eiusque sanguinis de latere effusio designatur Et est dictum Prosperi in libro sententiarum ❡ Et facit illud euangelicum quociensc unq̃

.12 q°: ꝗ nõ tpr̃ sit suscipiẽ eucharistia sacramẽtum. 33

hoc feceritis in meam cõmemorationem mortem dimini nuncibitis ad hoc faciũt multa Iura de cõ.di.ii.Sed signum cõueniẽter precedit signatũ ut dixi ĩ fine none q̃stiõis c.signum c.sacrificiũ c.species de con.di.ii.c.cum Marthe uersu primo de cele.misse. Sicut dicimus materialiter ꝙ coruscatio & fulgur precedit sagit tam neutnram a celo ita conuenientius uidetur ꝙ cum deus & christus dominus noster filius patris per sacramentum tale notauerit & significauerit mortem suam tunc de proximo subsecuturam & illa die ĩstituit tale sacramẽtum ita proportionabilius & conuenientius satisfacient ecclesie sumendo in domini cena & cum mors christi tanq̃ dolorosa per tale sacramẽtum nũctiet resurrexio notat & significat gaudium ut cantat tota ecclesia Hec dies quam fecit dominus potius ut uideamur passionẽ xp̃i & mortẽ deplãgere conuenit magis in cena domini q̃ in pascha & pascha.i. transitus ideo ante diem qua facerit transitum ad patrem.i. ueniret ad mortem ¶ Deinde uita resurgeret sanctificauit hoc sacramẽtũ eucaristie ideo cõuenientius ĩ cena domĩ Adduco tex. in.c.qa corpus de cõ.di.ii.quia corpus assũptũ ablaturus erat ab oculis & ablaturus ad sidera necessarium erat ut die cene sacramentum nobis corporis & sanguinis consecraret. ¶ Ad huiusmodi ergo signum euidens conuenit magis in cena q̃ in pascha & facit dictũ Ambrosi transumptiue in c. Si quoc. de con. di.ii. ¶ Si quociensꝰcunq; effunditur sanguis xp̃i in remissionem peccatorum effunditur Debeo igitur semper accipe qui semper pecco & semper sumere medicinã ideo si non cado usque ad pascha non puto quem peccare qui non cõmunicat ĩ cena domini uel in pascha licet puto esse tutum sumere etiam ĩ cena domini uel pascha per c. Si non sunt de con. di.ii. Vbi dicitur si nõ sunt tãta peccata ut quis excõmũicet.i.digna mortali peccato non debet se a medicina corporis separare ¶ Et quia non debet quisq; fidelis differre cõfessionem peccatorum & si distulerit debet saltem semel in anno cõfiteri ut dixi in principio huius questionis & in c. nostro eodem modo dico ꝙ non debet differre suscipere eucharistiã dicto .c.si quoci. & si differo ipã3 assumre q̃ndo pecco dubitatur q̃ndo debeo assumere tex.noster

dicit q sumat reuerenter ad minus in pascha pondero uerbū ad minus qui est terminus peremptorius & ultima meta statuta ab ecclesia & sic termīus ad q. ¶ Si igitur in pascha suscipiat magis satisfacit edicto quia quod pluris est utique tanti est ff. de regula iur. regula quod pluris. Et facit etiam illud uerbū si non potes mihi dare denariū saltē cōmoda bisantē est nomē diminutiuū denarii ¶ Ita dico qui accipit in pascha diminutiue agit Si igitur cōmūicauit ante quociens peccauit fecit id qd' debuit & si fecit id quod plur ē Si igitur plur fecit dicit fecisse id quod tāti ē .i. in pascha suscepisse ¶ Verum qa cōis usus fideliū ē solū semel ī āno cōmūicare eucaristiā aliq ī cēa domī & aliq ī pascha resurrectiōis. Dico qui in cena faciunt mortem & passionem xpī nunctiātes bene faciunt & satisfaciunt ecclesie & cōueniencius agunt. Sed quia non omēs habent illam cōpūctionem & dolorem passiōis xpī & mortis & ideo non possunt plangere mortem & passionē xpī & illam ānuctiare per assūmptionem corporis xpī & sanguinis nec possunt corde crucifigi cum christo dolore sue sacratissime passionis saltem qa mors christi nil nobis profuisset nisi fuisset resurrectio letentur christum surrexisse a mortuis & ipsū iam resurgentem qui pauloante mortuus fuerat deuote gaudio suscipiant sincero et letantur ī domino quem assumunt et quidē gaudere non possunt nisi memores sint etiam sue passionis.

¶ Concludo igitur diuerso respectu & gaudii et doloris et mortis et resurrectionis proprie deuotioni populum relinquendum.

¶ Dico tamen q in me sentio aliquando suscepi in cena domini tenens magis conuenire scripture cū die illa tantum sacramētū īstitutum fuerit ¶ Sed postea considerans q die tali fit sermo de corpore domini et sanguine de cuius miraculis uide in .c. cum Marthe de cele. misse de quo per totū annū nō habemus integrā contēplationem nisi illa die et in die corporis christi cle. si dūm de reli. et uene. sanc. sensi me magis humilē ac cōtritū ad eucaristiam in die pasche cum uel studio camerali uel predicatorum doctrīa precedēte sermōe et studio de corpore christi ad maiorē deuotionē et cōpunctionē ductus fuerim merito differre uolui ad illam diem in qua memor fui et passionis et resurrectionis

Conclo.

domini cōsciētie & deuotiōi mee reperui satisfactū nō ea distuli
rōe ut magis putauissem conuenire illa die & magis satisfacere
ecclesie illa die q̄ in cena.domini sed ut me magis paratū & pur-
gatum in die pasche reperirē ❡ Et inter confessionē & eucaristiā
tutum est facere interuallū ut magis peccata plangi possint ante
cōmunionē assumēdam cū ipsum corpus solū dari debeat uere
penitentibus & cōfessis c.ꝙ in te s̄.c. ❡ Et ad uerā pniaꝫ multū
confert post absolutionē sacerdotis plangere & penitētiam agere
cum tunc quecūꝗ bona in statu gratie per nos facta proficiant
ad salutem anime c.quod quidam.s̄.e. in glo. Et tūc recipimus
fructum penitētie qui fructus est eucaristia domini hoc est reci-
pimus & comedimus crucifixum nostrum c.deuotam & c. quā
xpō xxvii .q.i.glo. in dicto.c.ꝙ quidam hanc questionē postea
disputando resūpsi arguendo plenius ꝓ & .cōt quā pono ī fine
istius tractatus ❡ Sed quero cū sacerdos in altari recipit corpus
& sāguinē quare laycis dāda ē pura aqua & uiuū & nō sanguis
contra illud quod legitur in euangelio qui non mādūcauerit
carnem meam & biberit sanguinem meum nō habebit uitam
eternā In eplā Iacobi ii. c.& in c.cū Marthe de cele mis.de con.
di ii.dupliciter.c.ecclesia & c.hoc est ubi dicitur īcorporet hunc
cibum homo & potum si uult uitā eternā habere Reiteratur ibi
Et per hoc sacramētum carnis & sanguinis peccata relaxet & c.
quid est sanguis non iam audiendo sed bibendo bene didicistis
& in c. in calice v̄su ❡ Item quociēscūꝗ bibis remissionē accipis
peccatorum & inebriaris spū sancto Et Mathei xxvi & Io c.ii.
accipiēs calicem gratias agens benedixit & dedit discipulis dicēs
bibite ex hoc oēs hic est enim sanguis meus de con.di.ii.panis
& c.utrū sub figura quare uidetur ꝙ nullus possit saluare nisi
christi sanguinem biberit ❡ Quidam dicūt ꝙ laycis non dat̄
sāguis ꝓpter periculū effusiōis & dicūt sufficere ꝙ eis det̄ caro
quia dicunt carnem non esse sine sanguine ❡ Alii ꝙ per calicem
intelligitur mors quā prelati & clerici tenētur suscipere pro xpō
quia ex officio tenētur ut hoc probatur ex uerbo domini nūqd
potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum quasi dicat nōne
potestis pati mortem quā passurus sum & hoc probatur ex istis

uerbis ꝙ per calicem intelligitur mors & ꝙ prelati & clerici in sacris ordinibus tenētur ipsā mortē sumere pro chirsto cū sint portio domini & specialiter in sortem dñi uocati ·xxi. di. cleros c. cum secundum apl'm de preben. Sed layci possunt mortē pro christo subterfugere iuxta uerbum domini si persecuti fueritis in una ciuitate fugite in aliam & sic ad hoc designandū & significandum clerici bibunt sanguinē & non layci & sic seruat ecclesia· Consilium basiliense ad tollendū errores & scandala pragensium concessit illis ut uolentibus laycis conmunicare sub utraqꝫ specie liceret & uolentes nō peccarent & ideo aliqui adhuc hodie de pragensibus conmunicant in sanguine & aliqui non·

¶ Sed nunquid si aliquis est suspectus eo quia non cōmunicat omni anno· nunquid posset cogi ut cōmunicet uidetur ꝙ non quia cōmunio eucaristie non recipitur in peccato dic ꝙ potest cogi ut faciat se dignū. i. ut peniteat ut de pe. di. ii. c. Si quis ītrat uide glo. in c. ult. xxx. di. ita tenet hic Io. an. & Bu. & ceteri·

xiiij. q.

Quis dicatur proprius sacerdos cui quis debet confiteri

¶ Tredecima subsequitur questio quis dicatur proprius sacerdos cui quis debet confiteri questio ista plene est expedita in sexta q. in qua dixi cui confitendum dicit tamen Io. an hic in c. nostro quia ꝓprius sacerdos est ille cui cura sue perrochie siue prochial' sue ecclesie sit comissa ut sit rector uel uicarius facit quod nota in c. iii. de offi. archidi. & idem ¶ Osti. hic qui describit curam dicens ¶ Cura est uigil onerosa atque solicita custodia animaꝝ cōmissa alicui ut curet ne pereant sed saluentur: que cōpetit ex lege siue cōmissione canonica aut cōsuetudine uel prescriptiōe per fidē apostolicā nō imꝓbata hec ex diuersis iuribus colligūt.

Quid sit Cura diffinitio

¶ Vnde cum dicitur in diffinitione Cura est uigil onerosa & sollicita costodia animarū coligitur ex eo quod legitur & nota in c. Intelleximus. §. si de etate & qualitate c. pro humani. §. i. de homici. li. vi. de offi. archi. c. i. de offi. archipres. c. i. fi. de offi primice c. unico viii qōe. i. c. qui episcopatum ¶ Postea subiūgiꝛ in diffinitiōe cōmissa alicui ut curēt ne pereant sed saluentur c. cū sit de eta. & quali. Et dic curet' s. instruēdo in fide & moribus necnon de uiciis fugiendis ac uirtutibus exercendis & bonis operibus ut patet x questione prima placuit c. ut quisqꝫ de uita

 .is. qd (?) dicat' ... 35.

& ho. cler.c'ut clericorum &c. deus qui uersu Apostoli exquo sequitur si male & neglienter curet obligatur deo ar.instit. de inutil'.stip.§ Si quis alium c.irrefragabili primo responso de offi.ordi.cum ad monasterium de sta. mona.§.abbas Hec ergo debet curari predictis modis necnon uisitando corrigẽdo puniendo sacrã ecclesiastica exhibẽdo. de elec.c.dudũ cl.ii.§. tandẽ de.transac .c.ueniens primo respõso & in c. nostro §.sacerdos facit c. cum infirmitas .ĩ.e.habeat ergo semp hanc obligationẽ pre oculis ut non reperiatur dormiens iux illud psalmiste non dormitabit neq; dormiet q custodit Israhel nec mirũ quia dicit beatus Barnardus non dormitat neq; dormit q̃ Isrhl' ĩpugnat Et ideo presbitero curato dicitur pv. vi c. detraxisti apud extraneũ manum tuam illaqueatus es uerbis oris tui te ipsũ libera festina discurre suscita animum tuũ ne dederis sompnũ oculis tuis nec dormitẽt palpebre tue ꝙ si hec diligenter seruauerit exto ꝙ propter duriciem plebis non proficiat tutus erit hec probant xxvii.di.sit rector & c. epheses sed non obmittat seculare brachiũ inuocare exto ꝙ peccatores sine effusiõe sanguinis neq̃at coartare de homicid.c.postulasti ¶ Ex hoc fine seq̃tur id quod queritur.ĩ.in.questiõe xxviii. an penitens cui est iniuncta pnĩa a sacerdote cõpellatur illã adimpelere Videtur ꝙ sic p predicta & ita tenet hic Io an in uerbo studeat in nouella & per censurã ecclesiasticã cõpellendus est ut patet de spõsa ad audientiã ĩ fine & uide ꝙ late ibi scripsi ĩ lectura mea & tãdẽ inuocabit brachiũ seculare si censura ecclesiastica negligatur quod uerũ dicit hic Io.an.in peccato publico secus in occulto vi.q.i. si oĩa de symo. sicut tuis ĩ fine & Osti.& Bu.ibidẽ et car.flor.et sic erit expedita xxviii.q ¶ Et adde hic quod dico.ĩ.xiii.q.ĩ fine Verũ qa dixi s̃ ꝙ prochialis sacerdos debet instruere subditus ĩ fide & ĩ moribus necnõ de uiciis fugẽdis et uirtutibus bõis morib, exercẽdis ĩ fide adiscenda ut sciant articulos fidei qui notãtur ĩ c.i.de Sũ.trini. et fide catho. ¶ Sunt enim xii. qui in symbolo continent puo et ideo sybolum dicitur quia quilibet apostolorum posuit suum bolum ¶ Petrus princeps apostolorum incepit Credo usque ad uerbũ celi et terre inclusiue ¶ Secũdus est Andreas Et in yhesũ

p. 28. q (?)

Que (?) continent in sybolo ... et sybolum:

xpūm filium eius unicum dominum nostrū ¶ Tercius Iacobus maior qui cōceptus est de spū sancto natus ex maria uirgine ¶ Quartus Iohānes euāgelista passus sub pōtiopilato crucifixus mortuus & sepultus Quintus Thomas descendit ad inferna tercia die resurrexit a mortuis ¶ Sextus Iacobus minor Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris omnipotentis ¶ Septimus Philippus Inde uenturus est iudicare uiuos & mortuos ¶ Viii. Bartholomeus Credo in spūm sanctū ¶ Nonus Matheus Sanctam ecclesiā catholicā ¶ Decimus Simon scōrū cōmunionē remisionē peccatorum ¶ Tadeus xi. carnis resurrectionē ¶ Xii. Mathias Et uitā eternam tūc omnes dixerūt amen ¶ Doceatq̧ etiam ecclesię sacramēta uide per glo. in. c. ueniens de transac. ¶ Doceatq̧ spūs sancti dona q̄ sūt sapiētia intellectus cōsilium fortitudo sciencia pietas & timor dei ¶ Donum sapiencię large sūptum uersatur in cognitione dei expimētali & cōsistit actus eius in suauitate domini degustanda ¶ Donū intelectus est gr̄a intelligendi salubres significatiōes signorū naturalium & legis diuine .s. dei ac aliarum sciētiarum que sub cognitione cadunt naturali ¶ Sed intellectus a sapientia differt quia sap̄ia in quātū est donū est de creatore tātū ¶ Intellectus uero & cratorē & creaturā amplectitur ¶ Scientię donū duplex habetur aliud cōsistit in intellectu puro speculatiuo ¶ Aliud in intellectu inclinato ab efectu ¶ Donum consilii est habitus aī expediens & dirigens animū ad eligendū bona & ad fugiendum mala ¶ Donū fortitudis attenditur respectu ardui & laboriosi & difficilis ¶ Donū pietatis ad diuinū cultū spectat ¶ Donū timor̄ est specialiter ad fugam mali ne perdat homo quod amat ¶ Doceatque uirtutes theoloycales & morales. Theoloyce sūt tres. s. spes fides & caritas ¶ Morales sunt quatuor prudentia iusticia fortitudo & tp̄antia de his theoloycis & moralibus uide p glo· i v̄bo uirtutes & seq̄ti & in uerbo sanctorum in cle. unica de Summa trinitate & fide catholica & xxviii q. i. ς. ex his ¶ De donis spūs sancti habetur in Paulo & in Ysaya xi c: in principio ¶ Doceat que etiam opa misericordię ¶ Et que sunt temporales & spirituales dixi in c. īter opera de spōsa. in lectura mea doceatq̧ legis diuine mādata

Quis dicat ypsus sacdos .30
.qo. 13.

si q̄ris numerum decem sunt ¶ Si auctorem deus fuit Moysi ī monte synai dominus tabulas dedit tres ex ipsis legibus ad ipsū deum attinent & septem ad proximum attinent que deū inspiciunt. Prima tabula de duobus tabulis continet que proximum secūda respicit tabula ¶ Prima lex prime tabule nō habebis deos alienos ī cospectu meo & nō facies tibi sculptile ad similitudinē omnium que in celo sunt desuper & in terra deorsum ¶ Et que uersantur in aquis sub terra non adorabis ea ¶ Secunda lex tabule non assumes nomen dei inanū ¶ Tercia sanctifices sabbata ¶ Secunde tabule legis ¶ Honora patrem & matrem non occidas nō mechaberis non furtum facies non loqueris adv̓sus proximum tuum falsum testimoninm non concupiscas rem proximi tui nō agrum non uxorem. Vide glo. de his in uerbo in penis in. v̓. quid in omnibus xxxii. questione vii. docebit que multa alia que dicā in questione sequēti qualiter sacerdos debet se habere erga confitentem ¶ Sequitur in diffinitione que cura cōpetit ex lege scripta siue iure conmuni sicut patet in episcopis de offi. ordi c. conquerēte & prelatis qui per electionem creant̃ & etiam rectoribus ecclesiarum perrochialium ex quo sūt auctoritate sui iudicis instituti ut in c. nostro & legit̃ in c. fi. de cler̃ pere de offi. ordi si sacerdos & c. cum ab ecclesiarum & c. ad reprimendam de offi. ordi & de sen. exco. c. nuper. §. ii. & fi.

¶ Et dixi in questione cui est confitendum & hec cura extenditur ad habitantes infra limites predictorū qua ratione prouentus spūales inde prouenientes percipiūt in usus necessarios cōuertendos de his que fi. a prela. c. pastoralis & c. super eo de perroch. nisi obstet cōsuetudo uide hic per Io. an. qui alia prosequitnr.

¶ Sequitur in diffinitione uel concessione canonica dic ab episcopo generaliter uel spetialiter facta sicut patet in archydiacono de offi. archidiaconi c. primo & archipresbitero de offi. archipresbiteris c. fi. ¶ Et ī officiali suo de insti. c. ii. de appel. romā. i. Respō. li. vi. Et ī uicariis ecclesiaꝝ ꝑpetuis de offi. uita ad hec ul̃ ex causa ad tempus cōstitutis de appel. ꝑuenit de offi. or. cū uos uel a papa ꝑ priuilegiū generale uel speciale ut patet xxii. di. c. i. xxv di. c primo Vide alia hic per Io. an ¶ Sequit̃ in diffinitione

aut cõsuetudine uel prescriptiõe Nã & Metropolitanus in sua & etiã in aliena prouincia & epĩ in alienis dyocesibus & etiam abbates archidiacõi & capellani & silẽs iura epãlia & prochialẽ curam & ad hec pertinentia & ĩ quãtũ possunt ista in eos cadere Et per consuetudinem & prescriptionẽ acquirũt sicut de cõsuetudĩe probatur in eo ꝙ nota de elec. dudũ cl. ii. §. & tandẽ de offi. ordi. c. quãto & c. duo simul & c. irrefragabili §. excessus de foro conpe. licet. §. i. & c. cũ contingat de foro cõpe. de appell. romana & de offi. ordi. c. romãa li. vi De prescriptiõe ꝓbatͬ ĩ eo quod legiͭ Et nota de prescriptis ex trãsmissa & c. auditis & c. ueniẽs & c. cum olym de reli. domi. constitutus Aliqui tamẽ dicunt ꝙ per cõsuetudinem non acquiritur cura nisi sit cõsuetudo per sedem apostolicam approbata quod non est uerũ uide hic per Io. an Sequitur in diffinitiõe per sedem apostolicã non ĩprobata hoc ideo dicit. quia cõsuetudo non ꝓficit nisi sit prescripta & rõnabilis de cõsue. c. fi Et uide hic per Io. an quando iudicetur rationabilis Sed quãtum ad personã priuatã reꝓbatͬ consuetudo ut quis acqnirat curam uide hic Io. an. dixi in qõe cui confitẽdũ sub. v. cui Imperator Et in prescriptiõe taliũ bona fides & iustus titulus requiritur alioqn per papam ĩꝓbatur uide hic per Io. an. qui allegat iura Xiiii. qõ est qualiter sacerdos debet se habere erga cõfitentem ponit Osti. in §. qualiter sacerdos debet se habere Primo querat an sit suus perrochianus si nõ sit suus perrochianus remittat nisi in casibus de quibus dixi in vi qõe cui confitendũ Si uero põt eum audire tunc doceat illum de forma cõfessiõis & cõsideret unde est ubi fuit nutritus & ubi conuersatus si uideat ydeotam uel simplicem doceat pr̃ nr̃ aue maria Credo in deum mãdata legis. sacramenta Articulos uirtutes. dõa spũs sãcti. uel mõeat ut adiscat Et nõ sit dubius in articul' fidei qa tal' ẽ ĩfidelis & hereticus ut de hereti. c. i doceat ne crimĩa necnõ circũstãtias & q̃ sint crimĩa & eorũ distictiões de qbus dixi ĩ iii. q. & forma cõfitẽdi ut dixi ĩ. q. q̃lis debꝫ eẽ cõfessio Doceat ꝙ se hũiliet & põat ad pedes illius si sedeat femĩa ex trãsvẽso nec faciẽ eius respiciat unde Abacuc facies mulierͬ uetus urẽs et ozee ii. auferat fornicatiões a sua facie & adulteria dͤ medio

c. xiiii. qo.
Qualiter sacerdos debet se habere erga cõfitentem

.xiv. q° Quantum sacerdos debet ... circa confitentem:

uerborum suorum ¶ Item pio ac suaui & dulci eloquio moneat ad cõfitendũ & inducat ipsam ad cõtritionẽ & pponat beneficia a deo collata creãdo & recreando aĩe eternitatem uite breuitatem mũdi mutabilitatem fallaciã & deceptionẽ pietatẽ xpĩ qui uenit nõ ppter iustos sed ppter peccatores ut de petro paulo & latrõe uide lacius q̃ inducãt ad uerã penitẽciã que dixi in qõe quibus & quot dictis & specialiṫ rememoret passionẽ xpĩ de q̃ Ieremias intremuit ¶ O uos omnes qui trãsitis pes uiã attẽdite & uidete si est dolor sicut dolor meus miãʒ dei dicat ad peccatorẽ Ysayas xlix nũquid potest obliuisci mulier infantẽ suũ ut nõ miseriaṫ filii uteri sui & dicat si totũ quod cõmisisti uere cõfitearis sine dubio remittetur tibi culpa & ego te absoluam a pena de pe. di. i. uerbũ Nimiã uerecundiam auferat etiam quia non confitetur hõi sed deo Et si nũc tegit peccata deus deteget ĩ die iudicii & si uelit uel nolit cõfitebitur in cõspectu celestis curie amicorum & inimicorum de pe. di. i. §. ex hiis uersu nũc autem ¶ Et iungo que dicentur in questione que impediant ueram penitẽtiam que est xix ĩ ordine. Et quod dixi in questione v. in uersu amara Si sic non proficit addat de penis inferni. Ysaye xiii ¶ Vnusquisq; ad proximũ suũ stupebit facies cõbusti uultus iunge que dicta sunt in questione qualis debet esse cõfessio in uersu festina. Procedat interrogationibus ut dicetur in qõe. xv. que interrogationes ¶ Et sic ab ore suo exthat quod forte ignorat. Vel forte uerecũdia ductus celat nam clauis aperitiõis est sermo interrogationis & correctionis quia increpando culpa detegitur quam sepe nescit is q perpetrauit. xliii di. sit rector. Itẽ patus sit erigere pctõrẽ ad onus secũ portãdũ offerat se patũ ut diceṫ in q. in quo tenetur sacerdos. Habeat dulcedinẽ & affectũ pietatis nõ terreat q a tãtũ affligiṫ iustus qñtũ amaṫ. Vnde Aplũs qs ĩfirmaṫ. s. de peccato & ego nõ ĩfirmor. s. cõpaciẽdo. vii. q̃stiõe i. §. Sed tũc obseruãdũ non tamen sit indiscretus ad absoluendum propter nimiam pietatem ¶ Non intelligas ꝙ omnia hec superiora & inferiora semper ad unguem seruanda sint Sed discretus sacerdos considerabit qualitatem personarum & eliget quod sibi fuerit necessarium utile uel expediens ¶ Post uero penitenciam iniunctam

moneat ut honeste uiuat suū unicuiq tribuat.l.i.ff. de isti.& iur & id sumū bonū est xii.q.ii.cū deuotissiā ꝙ uitet heresim adulteria & cetera crimina & ꝙ credat iudicii diem & resurrectionē futurā x q. ii.placuit ¶ Inducat peccatorē ad soluēdas decimas & primicias al' saluari nō potest.c. Reuertimī xvi.q.i.&.c.deciē ꝙ soluat legata & debita predictorꝝ maxīe piis locis relicta alias mortaliter peccat c. qui oblationes & c.clerici xii.q.ii.Et breuiter illū moneat quod sibi non uult fieri aliis nō inferat i.di.c.i. ii.q.vi.decreto.l.di. pōderet & de bono in.melius ꝑficiat. de.pe di.ii.querēdū & c.penata & sic perseuerādo securius huic exhib ſm Augu. de.pe. di.vii qui egerit & c.si quis positus Si sacerdos habeat aliquē perrochianū peccatorē publicū qui nō uult pēitere nec confiteri monitiōe facta debet illū excōicare uel superiori denūctiare ſm doc. hic xxii. q.v preceptū si hbet odiū contra fratrem debet illū ad pacem cōpellere xc.di.placuit et c. si quis cōtristatus et cōpelere ipsum ad penitētiā de spōsa..c.ad audiā de cler.cōiug.c.i. Et si inobediēs fuerit expellat ipsū de ecclesia nec postea de facili admittatur xi.q.iii.qui iubente latentia uero delicta penā nō habent xxxii q.v.c.xpiana vi.q.i.c. si oīa Verꝝ circa hāc cōpulsionē doctrina Augu.et Grego est sequenda ꝙ primo arguat oportune ad monēdo et corripiēdo ¶ Secūdo inportune suspendēdo tertio excōicando xxiii.q.iiii .ita plane et c.forte xliii.di.sit rector. Et si forte hoc facere nō potuit ꝓpter multitudinē uel potētiā hominū admoneat eos uerbis et terreat quātū poterit et facit ꝙ in se est. xxii.q.ii factat hō ¶ Et dicat cū Ap'lo munde sunt manus mee a sanguine omnium uestrum xliii di ephesis uide Osti.in Sūma e.ti.in.§. qualiter sacerdos debeat se habere in fine Et quod nota ī Summa de renuc.§.cui v'su graue scandulū Et quod dixi.s̄.in questione xiii.in uersu Ex hoc fine sequitur. Et per ibi dicta & hic est expedita xxviii questio principalis ¶ Decimaquinta huic proxima sit Que interrogationes fieri debeant et possint ab audiente confessionē Osti..late in Summa e.ti.§.que interrogationes Aliqui dicunt et utūtur religiosi ꝙ nulle fiant sed simplir̄ audiat sacerdos et pnīa īpōat facit dictū Criso.nō tibi dico ut te ꝑdeas de.pe.di.i

XV. q° Que interrog. fieri debeat et possint a sacerdote audiente confess.

14 q. Quali debet hic sacerdos interrogare penitentem. 38.
15. Qua interrogare fieri possit et debeat a sacerdote audiente confessionem.

Sed statim sequit̃ ar. cõt̃ cũ dicit ĩ publicũ ergo ĩ occulto secus.
Sed ista opĩo ẽ periculosa ꝑpter simplices q̃ remanerẽt ĩ fecibus
nisi instruerẽt ut dixi in precedẽti qõe & xiii.q.s̃. Itẽ in hoc foro
sacerdos est iudex de pe.di.iii.uerbũ. Et iudicantẽ oportet cũcta
rimari xxx.q.ult̃. Iudicãtẽ graue eñ nimis est sup re ĩcerta cer-
tã ferre sñiã3 xi.q.iii.gue. ¶ Et breuiter cũ c.nr̃m hoc determĩat
nõ est instãdũ. Sit ergo sacerdos discretus & cautus ut hic debet
eẽ discretus more periti medici & cautus & sic nõ sufficit q̃ hẽat
solã potestatẽ sed debet habere sciãm circa pñiales canões sicut
al' legitur de consangui. & affini.c.i. circa finẽ. Sit igit̃ diligens
inq̃sitor & subtilis ĩuestigator & caute & sapiẽter a peccatore ex-
trahat quod ignorat nõ plures tamẽ ĩterrogatiões faciat q̃ expe-
diat & maxĩe in peccato fornicatiõis & gule ne forte sibi modũ
q̃ nũq̃ audiuit aperiat & quodãmõ instruat ad peccãdũ & acci-
dat tali medico spũali sicut dicit̃ de fatuo medico temporali qui
credẽs adhibere medelã egroto mortis facit subire periculũ.c.
ad aures de etate & qualitate ¶ Vt ergo tu simplex sacerdos de
fiẽdis ĩterrogãtiõibus instruaris circa ꝑsonas circa peccata circa
peccatoꝝ circũstãtias ĩterrogabis c.nr̃o.c.deus qui de pe di.v.c.i.
Circa personas debes eẽ instructus ut cõsideres an sit serua uel
libera uel extranea utrũ simplex & talẽ instruas ut dixi ĩ preced.
q. & xiii ¶ Vel discreta & talem sĩpliciter audias nec tu multum
scruteris cũ in oĩbus sit instructa nisi forte tibi deus aliquid re-
uelauerit plus q̃ sibi xcv di.c.esto subiectus. In istis eñ ĩterro-
gatiõibus q̃ circa personas existũt cõsiderari oportet quis est q̃
peccauit & de uariis personis incipiẽdo de papa usq̃ ad ĩferiores
& ab Imperatore.ĩ.dixi.s̃. in q' cui cõfitẽdũ & quibus peccatis
unũquodq̃ hominũ genus cõit̃ cõsueuit frequenter peccare ibi
remisi ad osti. Vnde ergo cõsiderata q̃litate peccatoris debet fieri
ĩterrogatio q̃s ẽ q̃ peccauit & cũ qua peccauit nõ cũ q̃bus q̃a nõ
debet aliũ accusare ß se tãtũ ut dixi ĩ q.q̃lis debet esse sub uerbo
discreta ¶ Contra quos deliquit ut sciatur que emenda sit fienda
de iniuriis cum olym & per. Osti.in Sũma de iniur̃.§.& ĩquãtũ
detur corã quibus peccauit ex hoc peccatum augetur Instit.de
iniuriis.§. atrox c. cũ illorũ de sen.exco. Si hoc fecit per se uel

per aliū ꝓprio motu mādato uel ad sugestionē alterius uel cuius utrū ille q mādauit esset dominus pater uel extraneus de hōicid' sicut dıguū.c. mulieres de sen exco.& ꝙ ibi nota ¶ Circa peccata q̄rat q̄ sint pctā & pricipalit̄ q̄rat de septē mortalibus comitibus sororibus filiab3 mōis ḡdibus & effectibus quos ꝑ ordinē dixi ī q.iii.de qbus peccatis q̄ si inspexeris scies circa unū quodq; peccatū q̄s facturus sis īterrogōes Osti.tamē ī Sū·q̄ īterrogātiōes ī v̄su circa peccata q.s.sūt peccata· Prīo circa superbiā pōit q̄tuor īterrogatiōes q̄ fieri debēt ¶ Circa iuidiā pōit sex īterogatiōes· ¶ Circa irā xii Circa accidiā xvii iterrogatiōes pōit Circa auariciā xii ¶ Circa gulā xiii Circa luxuriā xii Et ibi paulo post ī v̄su hic tamē nota ſm Augu . Osti ī Sūma preall' ponit q̄ sunt genera mendatioꝝ ¶ Et in quo ꝓpter mēdaciū peccat mortalit̄ & q̄ndo uenialiter & q d in ꝑfecto hōie & q d in nō ꝑfecto Et ibi pōit.q. de latitāte in domo mea & alius uult eū interficere & q̄rit a me an sit in domo mea an debeo mētiri ibi late disputat hēt xxii.q .ii.c. ne quis & ponit Osti.multas cautelas & ponit opinionem Ray. ¶ Ibi etiā pōit Osti.in v̄su q d si maritus ducit uxorem & postea coram ea cōfitetur ꝙ cognouit eius cōsanguineā & uxor dicit ꝙ nō credit q d hoc casu cōsulendum sit ¶ Postremo Osti. circa finē in v̄. circa circūstācias ꝑsonaꝝ & peccatorū dicit mlta esse inquirēda & de circūstāciis & peccatis & iteꝝ ꝓseq̄t per unā colūpnā Et circa religiosos q̄ cōsiderāda sūt & īquirēda & ꝓseq̄t & ꝑ unā colūpnā q studiosius illa uoluerit scire recurrat ad osti Attamē si advtis ad ea q̄ dixi ī.q. de quibus peccatis est cōfitēdū & in qōe cui est cōfitēdū multa percipies de quibus se extendit osti·ī Sūma ī dcō §.q̄ iterrogatiōes ¶ Iā tēpestiue satis xvi·seq̄t q·q s sit effectus uere pnīe pōit osti.ī.§.q s sit effectus Dic ꝙ est q a hō reparat & renouat & incipit esse quod nō fuit l.di.ferum c.i.§.penultīo de Sūma.tri.& fide catholica Et nota ꝙ peccata tribus modis purgantur aut dampnantur aut delētur aut tegūt Dampnantur per gratiam baptismi ita ꝙ si baptisatus moriatur purgatoriū nō sentiet de pe.di.vi.nullus peccet delētur ꝑ mēoriā sanguinis xpi de con·di.iiii.baptismi uicem Tegūt ꝑ caritatem de pe. di.ii.caritas Verū exceptis paruul' & cōtinue furiosis qui

15 q° Que satisfactio [illegible] 39
16 q° Quis sit effectus vere pnie

p baptismū saluātur ¶ In oībus aliis intelligo peccata dāpnari
deleri & tegi per uerā pnīaȝ.i. cōtricionē cōfessionē & satisfacti
nē licet cōtricio tanta esse posset q̄ sufficeret ad salutē de pe di.iii.
ille rex Itē si nō pōt cōfiteri p uerā cōtricionē saluus erit de pe.
di.iii.c. prima cōsolatio dixi ī qōe q̄bus & quot dictis ¶ Et nota
q̄ a dixi de effectu uere pnīe q̄ sit uera dixi in qōe q̄lis debet esse
de falsa pnīa exēplificat Osti. ī dicto.§.q̄s sit effectus & ibi dicit
q̄ arma cōtra iustitiā gerēs nō est uere penitēs ¶ Et ibi pōit an
uere penitēs possit miliciā exercere uel negociari Et cōcludit ut
habeat effectus uere pnīe & in totū s̄m Augu.debet submittere
se iuditio sacerdotis nil in se reseruās dixi in qōe q̄lis debet esse
cōfessio Et sit paratus facere quecūq̄ p salute aīe que faceret pro
euitando mortē corporis de pe.di.v.c.i.post mediū Et quis sit
effectus uere cōtritiōis dixi ī qōe quibus & quot dictis q̄ effectūs
cōcurrit cū effectu uere pnīe Cuius pnīe ut effectus & fructus
habeat offerat penitens deo mētē prius q̄ aliā oblationē iux̄ illud
sacrificium deo spūs cōtribulatus cor cōtritū hūiliatū deus nō
despicies triplir̄ satisfatiat creatori corde ore & opere ut dixi in
qōe quibus & quot quia illis tribus modis offendit deus Primo
satisfit corde & eius cōtritiōe quādo .s. ut dixi se offert deo iux̄
illud miserere anime tue placens deo Et de ista intellige quod
in ecclesiastico dicitur sicut aqua extinguit ignem ita elimosina
peccatū Corde etiā sacisfacimus quādo affligimur & cōpatimur
proximo nr̄o ī adu̇sitatibus suis taq̄ mestus Iob mecū cōualuit
miseratio & ab utero matris egressa est mecū Etiā corde satisfa-
cimus quādo ieiunamus sed etiam corpore uti.ī.dico Et ieiuniū
curat uulnera delinquētis & curata sāctificat de.con.di.v. si tibi
ieiuniū Secūdo satisfit ore ¶ Oratio est contra peccatū oris siue
supbie q̄ orō si pura sit peccatū purgabit de cō.di.v.mediocriter
& ¶ Osti. hic plene tractauit de orōe & Io.an. in uerbo orōes in
cle si dūm de reli.& uene.sanc.facit unū tractatū p modū Sūme
q̄d sit orō unde dicat q̄ sit eius diuisio ad q̄ sit porrigēda & ad q̄
ad q̄d fiēda & q̄lir̄ & ubi & q̄s sit eius effectus uide ubi .s. late p
osti.& Io an. Ore etiā satisfacit q̄ndo dilectiōe nō ficta & carita-
te oposa ūbo opamur dādo cōsiliū īdigēti ne dū ī largitiōe rerū

ꝑ etiã ĩ cõsilio aduocatiõis tã in curia spũali q̃ tẽporali ¶ Tertio satisfit operatiõe unde ieiuniũ ẽ cõtra pctũm carnis & cordꝰ ut dixi Elimosina cõtra peccatũ operis siue auaricie si pecuniã habes peccata tua redime de pe. di.i. medicinã & c.si quis domũ &.c. quẽ penitet elimosina oĩa bona perficit unde date elemosinã & oĩa mũda sũt uobis de pe.di i.medicamẽtũ c.tres & c.q̃ ob rẽ ¶ Et Ambro. pasce fame morientẽ si nõ pauisti occidisti. lxxxvi. di. pasce uide ĩ Sũma de tempo.or.§.& cui sub.§.septima regl'a ꝯm Osti. in Sũma Carnis maceratio cõsistit in q̃tuor Primo in orõnibus.ꝯo in ieiuniis tertio in uigiliis quarto flagellis unde Aplũs ad thesolonicẽses i.&.v. sine intermissione orate.i. non intermissis oris canonicis de quibus in psalmo septies ĩ die laudẽ dixi tibi de cele.misse c.i.uel sine ĩtermissiõe.i.iuste uiuite & eterna. desiderate Et dicit Amos ꝓphã iustus nũq̃ desinit orare nisi desinat iustus eẽ semꝑ orat q sꝑer bene agit & hinc sũpta occasiõe ꝓsequitˀ ĩ §.preall.de oratiõe ut supius dixi ꝯm Io.an. Secũdo maceratur caro uigiliis hoc maxime spectat ad prelatos & sacerdotes ut in psalmo non dormitabit neq; dormiet qui custodit Isrhl' & Mathei xii.sint lũbi ũri precicti & lucerne ardẽtes in mãibus ũris expectãtes dominũ quãdo reuertetˀ a nupciis Et si uenerit in secũda uigilia Et est uigilare sõpnũ a se excutere Vnde ꝓv.vi. usq;quo piger dormis & ueniet tibi q̃si uiator etas alia lr̃a.habet estas ¶ Et eodẽ xx.ꝓpter frigus piger arare noluit mẽdicabit ĩ estate Et uigilare est mãdatis diuinis attẽdere Vigilãe est semꝑ se uigilias noctis custodire ut.dicitˀ de pastoribus custodiẽtibus uigilias noctis suꝑ gregẽ Luce ii. Mathei xxvi uigilate & orate & i. pe.v.Sobrii estote & uigilate ¶ Vigilare est ad deũ mẽtis oculos aperire. Vnde hẽtˀ in deutro. Erit uita pẽdens ante oculos tuos.s.xp̃us in cruce positus Debẽt ergo ĩuigilare prelati qa pastores sunt regula pnl't..ĩ. de reg.iuris & geñ. xxxi dixit Iacob ad Labã uiginti annis fui tetum oues tue & capre steriles non fuerũt arietes gregis tui non comedi nec captam a bestiis ostendi tibi Vtinam tales essent spũales pastores uigilate igitur pastores & curati sacerdotes doctores sciatis & quomodo docebitis nisi sciatis & quomodo sciatis nisi studeatis i.ad Thimo iii.

Ꝯ. helymosina

Quatuor modis caro maceratur. s. orationibus: Ieiunijs: Vigilijs: Flagellis.

Ꝯ. Vigilijs.

.16. q° Quis sit effectus vere pnie 90
.17. Que inducat hoiem ad ueram pniam faciendam.

Et debet quis docere Primo credenda sicut articulos fidei Secundo facienda & seruanda sicut mandata Tertio fugienda .s. peccata Quarto timenda .s. mortem eternam Quinto querenda .s. regnum dei & iustitiam eius secundum Apostolum ad corint. xiiii. Item uigilare debetis quia infirmorum spectatores estis c. cum infirmitas .i. e .i. ad corint. xi. multi infirmi & imbecilles inter uos. Item nutrices estis i. ad corinth. iii. lac dedi uobis in potum c. deus. s. e. Item estis speculatores Ezechiel xxxiii. Item ianitores habentes claues regni celorum ii. regum iiii. uigilate ergo ne dyabolus tanquam leo rugiens querat quem deuoret de uariis nominibus pastoris .i. epi Io. an. in regula penultima .i. de reg. iuris Macerat & tercio ipam caro ieiuniis & hinc supra occasione Osti. in Summa ubi. s. e. ti. §. quis sit effectus ponit de triplici ieiunio. Vide lacius per Io. an. super Rub. de obseruan. ieiun. & per eundem Osti de obseruan. ieiu. §. quid sit ieiunium Quarto multis aliis flagellis maceratur caro cinere cilicio lacrimis l. di. i capite tonsione genuflexione disciplinis afflictione peregrinatione infirmitate ut Iob ii. ad hebreos xii flagellat dominus omnem seruum quem recipit. Et sit cautus sacerdos post iniunctam penitentiam dicat & omnia bona que feceris & mala que sustinueris tibi proficiat ad salutem. Effectus ergo penitentie is est ut si perfecte in hoc seculo fuerit satisfactum anima ad patriam conuolabit Aut si quod purgandum remanserit igne purgabitur purgatorii deus enim cum sit iustus & misericors penitenti ignoscit non reseruans peccatum ad penam eternam. Ex iustitia uero impunitum non relinquit aut enim homo punit aut deus Unde Augu. Si conuersus fuerit uita uiuet & non morietur non tamen euadat omnem penam nam prius purgandus est igne purgatorii qui ignis licet non sit eternus excedit omnem penam quam quis posset in hoc seculo per martirium suscipere de pe. di. i. c. fi. Si uero impenitens decederet illo transitorio igne non purgatur sed eterno unde Apostolus purgari non poterit sed eterna illum flamma sine ullo remedio trucidabit xxxv. di. §. alias Et qualis hinc quisque egreditur talis in iuditio presentatur xxv. di. qualis secundum Grego. Et effectus etiam est ut qui frequenter resurgit per penitentiam iusti uocabulum non amittit de. pe. di. iii. septies Decimaseptima nunc sequitur questio que inducat hominem ad ueram penitentiam faciendam. Tria principaliter mali status & peccatorum liberatio diuersorum consideratio multorum bonorum

Quis debet docere plebi.
de ieiuniis.
de flagellis.

.xvii. q°. Que inducat hoiem ad ueram pniam faciendam.

acquisitio mali status ¶ In pessimo enī statū ē peccator īpenitēs. hec enim mala ueniūt impenitenti notorio rebelli maxime excōmūicato & immortali constituto Separatus ē a deo & traditus sathane xi.q.iii.audi deniqꝫ uide ꝑ Osti.in Sūma e'ti. §.q̄ īducāt uide quod idem nota in·§· que īpediant·v'su desperatio & dicā ī.in xii.q. ¶ Secūdū quia cito perit eius memoria ut ī psalmo uidi impium suꝑ exaltatum & eleuatū super cedros lybani q̄siui & ecce non erat quesiui & non est inuētus locus eius de pe·di. iii. achab ¶ Tercium quia timet ubicūqꝫ est ut in psalmo timor & tremor superuenerūt super me & cōtexerunt me tenebre xiii. di. nerui circa mediū ubi Grego. de tali dicit undiqꝫ metuit & suspectus omne latus pertimescit ¶ Quartū quia perdit bona temporalia & minoratur uita unde psal. fiant dies eius pauci & epātū eius accipiat alter·c. cum infirmitas .ī·e. ¶ Quintum hominibus est odiosus xxiii.q.iii. iam uero ¶ Sextum remotus est a testamenti factione actiue & passiue iii.q.iiii. cōsaguineorū ii·q.vii nō potest de isto tamen casu uide nota in .c. decernimus de sen.exco.& in.c.ii.de usur· li. vi.& Io.an.in dicto .c.decernimus ¶ Septimū quia nullū genus sācti debet ei exhiberi xcv. di. illud xxxiii.q.ii.amouere ¶ Octauum quia semper cadit de malo ī peius de pe. di. iii· c·i.ii.& sequēti ¶ Nonū quia īpenitēs peccat ī spūm sanctum de·pe.di.iii. c. inter hec uide lacius circa hoc peccatum quod dixi supra in.q.iii. ¶ Decimū si sic moriat̄ sine fine torquetur de pe di.i.uoluissent iniqui di vii. .§.fi.in fi. & ꝑ tali nō orat ecclesia xiii.q.ii ꝑ obeūtibus xxiii.q.v.c.placuit ¶ Secundū principale est diuersorum consideratio Primo debꝫ considerari diuina gratia quia quos predestinauit hos per cooperationem euocauit ut probat Augu. de. pe. di. iii. adhuc instant & c. in tantum & c·finis. ¶ Saluat enim deus ex gratia quos ex iusticia dampnare posset xxiii.q.iiii.c.Nabugodonosor nō sis ergo ingratus gratie dei sicut nec erat Apostolus Secūdo consideari debet ymago diuina ad cuius similitudinem homo factus est unde Dauid accedat homo ad cor altū & exaltabitur deus quia quāto magis aspicitur tanto magis fidelis altior apparebit ſm Grego. de. pe.di.ii dum sanctam ecclesiam ¶ Tertio

considerande sunt quatuor dotes pricipales quas dotes infixit ī aiā3 Temperātia abstinēs prudentia discernēs: sapia eligēs: fortitudo fulciens & muniens. xi. q. i. existimāt ❡ Considerāde etiā sūt dotes carnis beatifice Subtilitas agilitas leuitas penetrabilitas impassibilitas īmortalitas eternitas fortitudo pulchritudo fulgor ❡ Quarto cōsideratur timor diuinus de ppetuo cruciatu psal. iniciū sapientie timor domini de pe. di. ii. alias est c. siqs tāta & sicut seta introducit filiū ita timor caritatē glo. ī. regl'a q ex timore de pe. di. ii. c. sicut seta Quīto uite breuitas ut recolet multos coetāeos mortuos & paucos uiuos Et plur pelles uenales agnorū īuenies ī foro q̄ ouiū Et ex quo qs attigit quīq̄gesimū ānū est ī descēsu lxxxvi. di multa neqtia xiii. q. ii. illud Vi. ifirmitas corporis nā egritudo carnis peccatū repellit de pe. di i. pōt fieri Vii. defectus potētie ī uisu & aliis sensibus uidet se curuari canescere oīa ad pniā3 inuitant unde maledictus puer centū annorū ſm Ysayā & Grego. ii. q. vii. Paulus dixit Octauus descēsus mūdi unde Aplūs trāsit mūdus & cōcupiscētia eius ❡ Nono scripture sacre sunt cōsiderāde q̄ dicunt peccatores ppetuo cum dyabolis debere cruciari de pe. di. iii. c. inter hec & c. quid ergo ❡ Decimo sāctorū remuneratio q̄ ī uita quādoq3 & in morte sēper magna est de pe. di. ii. Si enim inquit c. i. §. fi. de. Sū. tri. ❡ Xi. quia dnī iugum leue est & cito potest a iudice misericordie ueniā ipetrare de pe. di. ii talis est mihi deus Et sunt septem modi quibus de leui crimina deleri possunt Fons elymosina martir confessio fratrū In se peccata dimittere flere reatum: Sanguinis & carnis xpī susceptio digna de pe. di. iii. ille rex ❡ Duodecimo est considerandum q3 aliquando peccatores debent inuenire uiam qua tendant ad gloriam xxiii. qōe iiii. obtineri nequaq̄ possunt. Tredecimo remuneratio que prestatur a christo quādo dotabit anima cum corpore Vnde Osti. in Sūma §. preall'. circa finem pōit uersus Sensus amicicia cōcordia plena potestas Pax secura decus & gaudia sunt animabus Corpora sanctorum fulgebunt forcia pulcra Libera sana sita sine fine manēcia loca de pe. di. iiii. §. finis & §. sic itaq3 peccata c. si ex bono ❡ Et in illis locis hēt de prescriptis & de predestinatis & in preallegato c. obtineri &

c·Nabugodonosor xxiii.q̄stiōe iiii. Et de duplici preordinatiōe diuina ¶ Tercium principale erat bonoꝝ multorū acquiſitio propter penitenciam. Primū eſt ꝙ eius cōuerſatio plus eſt in ſpū q̄ in carne factus enim eſt celeſtis de cōſe.di.iiii.c. nam ex quo
2. uerſu ab hac uetuſtate ¶ Secundum quia de ſtatu ſuo eſt certus & ſecurus quia quacūq̷ hora moriatur uadit ad patrē de pe.di.
3. vii. qui egerit ¶ Terciū quia aīa ſua ſemper deum reſpicit qui eā creauit poſtq̄ non eſt oppreſſa tenebris peccatoꝝ de peni.di.i.c. eueniet inquit ¶ Moyſes &.di.iii.ille rex & di iiii ſi ex bono
4 Quartū quia ꝑticeps eſt omniū bonoꝝ que fiunt in eccleſia dei
5. de pe.di·vi qui uult vſu laborat ¶ Quītū quia recuperat ōe bonū quod amiſerat de pe.di.iiii de pertuoſo ſacculo cū ſequētibus & di iii c.piū ſcḋm Augu.Ambro. Iero.Oſti· ponit uerſus ¶ Que per peccatū fuit inde mortificatū fiat adhuc gratum fuerit ſi
6. iuſtificatum Sextū quia augmētātur tali bona tēporalia & ſalus tēporalis xvi.q.i.decime Vnede vſus Te pudor emēdet cōuerſio maior habūdet ¶ Caucius īſtrueris ſuffragia plura mereris Hec
7. tribuit uires cōfeſſio nec recidiues ¶ Septimū quicquid acquirit & opatur in tuto eſt ſed peccator ſub caſu perditiōis exiſtit nam theſauriſāt iuſtis diuicie īpioꝝ xxiii.q.vii. q̄admodū & labores impioꝝ iuſti edēt e.q.quicūq̷ & ſapientie x.iuſti tulerunt ſpolia
8. impiorū xx.q.v. de liguribus §. notandū ¶ Octauū quia ꝓlōgatur uita cotrariū eſt in peccatoribus unde pſal ¶ Viri ſāguinū non dimidiabunt dies ſuos Eccleſiaſtes vii.non agas impie ne
9. morieris in tpe nō tuo xi.q. iii.epī ſi ſacerdotali ¶ Nonus quia ubiq̷ ſecurus uadit cōtrariū ē in peccatore xxii.di.de cōſtātinopolitana in fine & ī toto pſalmo qui habitat ī adiutorio altiſſimi
10. in ꝓtectiōe dei celi cōmorabit̄ ¶ Decimū q̄a facilius adiſcit ſapīe
11. i.c.In maliuolā animā nō intrabit ſapīa ¶ Vndecimū ſi laycus tūc multiplicabitur eius proles ut ī pſalmo filii tui ſicut nouelle oliuarū in circuitu menſe tue Ecce ſic benedicetur hō qui timet
12. dūm ¶ Duodecimū q̄a ſemper diligit a bonis Quis igitur tā aīoſus crudelis erit q ꝑpter hec ad uerā pnīa₃ nō inducat̄ ſolus deſpatus hec rēnuet ¶ Deciaoctaua fuerat q.que ualeāt ad hoc ut poſt uerā penitētiam & ſaluationem ſpūalem cōſecutā quis non

paciatur recidiuū dicas ꝙ nullus potest uitare peccatum nisi in caritate existat de pe.di.ii. Si enī īquid Vnde Greg. ī moralibus li.vi.& vii ¶ Ex se nanqȝ omnis uite temptatio est cū ex se ipso nascitur inde pimat. Et si semper uirtus succendit ex infirmitate tamē generatur & ex illa ḡnatur & iō sēper succēdi necesse est Verū q̄a unguēta non redolent lacius nisi cōmota nec aromata suffragrātur nisi īcēdātur ita nec sancti uiri nisi ī tribulatiōibus uirtutes īnotescūt Vnde p patres antiquos is uir iustus describit qui tāq̄ sidus in tenebris elucescit Nec q̄s ergo recidiuū paciatur ualent illa q̄ inducunt hominē ad uerā pniāȝ de quibus dixi in precidēti qōe & cōtraria cōtrariis debent oppōī ¶ Cōtra malitiā Cayn oppōitur innocēcia Abel Vnde Greg. Abel eē rēnuit qui Cayn maliciā exercet xxiii.q.iiii.hec aūt uita ¶ Cōtra īmūdiciā Lamech ē mūdicia Enoch opponēda qui cū deo ābulauit geñ vi. Itē cōt̄ īobediētiā gētiliū ante diluuiū ē Noe obediētia opponēda de pe.di.i. predixerūt ¶ Cōtra auaritiā Effron Abrahe largitas xiii.q.ii. c.postq̄ Effron xxxv di.sexto die ¶ Itē contra luxuriā gētilium castimoniā Ysaac cōiugalis ¶ Cōtra īpatientiā supboꝝ patientia Iacob xxii.q.ii.ς.si ¶ Contra ingratitudinē falsorum amicorū qui mala p bōis retribuūt Yoseph benignitas qui bōa p malis retribuit xxii q.ii.ꝙ Ioseph ¶ Cōtra crudelitatē & tyrā‐nidē peruersorum māsuetudo Moysi de pe di. ii.ς.oppōitur de Moysi & Aaron ¶ Cōtra difficultatē diffidēcia & desperationē mādatorū dei q̄ in sequūtur impii de pe di.iii. Iudeis fiducia & spes quā habuit yosue cōtra aduersarios q̄bus deuictis & supatis in terrā pmissionis .i. supernā yherusalem ītroduxit populum uide numeri xxvii & xxxiii.c.licet & c.si ergo viii.q.i.sic dicas de aliis quia ſm Grego. contraria cōtrariis curantur ¶ Et sunt quatuor colūpne celestis edificii. quibus pōt quis ad celū leuari Primo ut mundū despicias quia ipse perit & cōcupiscentia eius ſm Aplm̄ xxiii.q.i.quid ergo ¶ Secūda ut neminē despicias quia nescimus qualis unusquisqȝ in die iudicii apparebit xi.q.i.sacer‐dotibus xlu.di. uera iusticia Tercia ut despicias te ipsū non quo ad uirtutes & opa ipsarū se quo ad hoc ne credas nimis ualere xxi.q.iii.c.i.xxx.di.si q̄s uiroꝝ Quarta ē ut cōtēpnas te spni q̄a

qa ſm Aplm̄ ſi hoībus cōplaceres ſeruus xp̄i nō eſſes ii.q.vii ac-
cuſatio Vnde v̄ſ. Spnere.mūdū ſpnere.nullū ſpnere ſeſe Spnere
ſe ſperni quatuor iſta beant ſm Oſti.ī Sū e.ti.ſ.q̄. ualēt in fine.
¶ Alia tamē ſunt tibi neceſſaria ad uolādū fides recta & uera ex
uno latere caritatis geminata ad deū ex altero ad proximū unde
Proſper de pe.di.ii.caritas ¶ Iſtis cū gemis uirtutū qui caret alis
Celorū ad regnū nō habet unde uolat & iūge hic q̄ dicā.i.ī xix.q
q̄ īpediāt uerā pnīa3 que eſt q̄ſtio ſequēs & ꝙ dixi ſupra qbus &
quot dictis ſub v̄.q̄ īducāt cōtritiōe3 ¶ Nūc igit iūge qoē3 xix.
Q ue īpediāt uerā pnīa3 Q uatuor pricipalit̄ pudor timor ſpes
& deſperatio Pudor enim multos retrahit ut iquit Oſti.in Sū.e.
ti ſ q̄ impediāt detrahit ypocritas ſuperbos qui uolunt apparere
hoībus de foris ſāi & pulcri cū tn̄ īterius ſint īfirmiſſimi & oīum
ſpurcicia repleti ¶ Cōtra hūc pudorem triplex eſt medicīa Pria
cōſideratio rōis naturalis Si enim erubuiſti peccare id quod in-
honeſtum & inutile fuit nō debes ſm rationē naturalē erubeſcer̄
cōfiteri id quod honeſtū eſt & utile ¶ Vnde beatus Bernardus o
inſania nimia hominū pudet ablui & nō pudet īquinari pudet
ſordes abſtergere & nō pudet cōtrahere ¶ Secunda medicina eſt
uirtus diuine intuitiōis cui nihil celare pōt eciā minmiā cordis
cōtritionē de iudi. nouit de ſymo.tua nos in fi ad hebreos iiii.
oīa nuda ſunt oculis eius & aperta ¶ Tercia medicina ē cōpatio
future cōfuſiōis Naū iii.reuelabo pudēda tua & oſtēdā gētibus
nuditatē tuā & regnis ignominiā tuā & Yhere. xx Cōfudant̄
uehemēter quia non intellexerunt obrobriū ſēpiternū & nunq̄
delebit̄ Timor ſimiliter multos retrahit timēt eni peccetores ꝙ
nō pn̄t facere pnīa3 q̄ iniūgit ¶ Cōtra hoc impedimētū triplex
ē remediū Primū preſētis pene modicitas Secūdū eiuſdē leuitas
¶ Tercium ipſius momētanea breuitas cū ex aduerſo uitentur
future pene ¶ Magnitudo incōpaſſibilis acerbitas intollerabilis
etrenitas infernalis Mathei xxv ¶ Ite maledicti in ignē eternum
Yheremia qui fugit arma enea incidit in arcum ferreū Iob vi.
qui timet bruinā.i.penā tēporalē irruit ſuper eum nix .i. eterna
pena Yſaye xxxv.qs poterit habitare de uobis cū igne deuorāte
& quis hitabit cū ardoribus ſēpiternis & idē xxx.in fine prepata

est uobis trophet .i. carcer inferni ꝓfunda et dilata nutrimēta eius ligna ignis flatus domini sicut torrēs sulphuris succēdēs eā ¶ Spes multos retrahit a pnīa Et est triplex Prima spes diu uiuēdi refrenatur auctoritate Iacobi canonica quarta q̄ est uita nr̄a uapor ad modicum apparens Iob iii. hō natus de muliere breui uiuēs tēpore repletur multis miseriis Marci xi. uigilate q̄a nescitis q̄n ueniet dn̄s sero an media nocte an galli cātu Iob xx. laus impioꝝ breuis est et gaudiū ypocrite ad instar puncti ¶ Secūda est spes temporalis diuicias acquirēdi hāc refrenet dn̄s Luce xii. hōis cuiusdā diuitis uberes fructus ager attulit et cogitabat in tē se quid faciam q nō habeo quo cōgregē fructus meos destruā inquit orrea mea et maiora faciam et illuc cōgregabo oīa q̄ nata sunt mihi et dicā anime mee multa bona habes posita in ānos plurimos requiesce comede bibe epulare dixit aūt illi deus stulte hac nocte aīaꝫ tuā repetā alia lr̄a repetēt demones a te q̄ autem parasti cuius erūt sic est qui sibi thesaurisat et nō est in deū diues Iob xxvii. diues cū dormierit nihil secū affert aperiet oculos suos & nihil inueniet ¶ Tercia spes ē miāꝫ dei cōsequendi qui neminē uult pire Ysaye xxx. ꝓpterea expectat nos deus ut misereatr̄ nr̄i & iō exultabitur pcēs nobis ¶ Sed ibi statim refrenatur hec spes cū sequitr̄ deus enim iudicii domius beati oēs qui expectant deū pnīaꝫ agēdo unde sequitr̄ plorās peccator penitēs neq̄q̄ plorabit .s. in eternū .s. si miserearis aīe hic agendo pnīaꝫ miserebitr̄ tui ad uocē clamoris tui statī ut audierit respōdebitur ei sed tamen pnīa ē necessaria de qua sequitr̄ dabit nobis dn̄s panē artū & aquā breuē quasi diceret ad sustentationē nature Et uide Osti. ubi s̄. q ꝓsequitr̄ dicta uerba Ysaye in .v̄. tercia est spēs ¶ Stulti ergo sunt qui sperāt misericordiā dei & in peccatis dies suos finiunt & de eius iusticia nō timētes de qua dicit Grego. ad magnā iustitiam iudicādi sunt ut nūq̄ careāt supplicio qui in hac uita nunquam uoluerunt carere peccato ¶ Desperatio retrahit peccatorē Et est quītuplex ista Prima desperatio obtinēdi ueniam & hāc īducūt tria ¶ Consideratio quātitatis pecccati ut in Cayn geñ. iiii. maior est iniquitas mea q̄ ut ueniam merear & in Iuda contra hanc considerationē opponitur passio domini nostri yhesu xpi que

forcior fuit ad dissoluendū q̄ peccatum ad ligādū Iob.vi. Vtinā appenderētur peccata mea & calamitas quā patior ī statera quasi arena maris hec ḡuior appareret supple.hec passio xp̄i uel supple miseratio dei. ¶ Secūda desperatio ē cogitacio frequētatiois cogitat peccator ad quid cōfitear cras caderē cōtra hāc oppōitur v̄bū domī nō dico septies sed septuagesies sepcies.i.q̄ncūq; ponitur finitū ꝑ infinito. ¶ Vnde Augu.q̄lis hic medicus eēt qui nesciret curare huc morbū nisi seml̄ & medicoꝝ ē cēcies īfirmū curare & iō dominus nr̄ sēper patus ē curare s̄m Aug.ī.li.de pe.trāsūptie de pe di.iii.ς.Itē ꝙ frequēter & c.sequenti & iō cui plus dat̄ plus diligit ut ī euāgelio de magdalēa de pe.di.iii septies. Terciaē cōsideratio diuturnitatis quādo peccator tātū ē īueteratus ī delicto ꝙ cogitat mīaꝫ nō obtinebo & iō nō cōfitebor Et cōtra hoc est psal.mīa domī ab eterno & usq; ī eternū sup timētes eū & Ezech. trāsūptie ī preall.c. adbuc īstāt quacūque hora conuersus fuerit peccator uita uiuet uide v̄ba leonis pape xxvi.q.vi.is qui in tempore & augu.exponit uerbū ps̄.non absorbeat me ꝓfundū neq; urgeat super puteus os suū puteus est ꝓfunditas iniquitatis humane in qua si cecideris non claudet super te os suum si tu non claudis tuū Confitere ergo & dicas de ꝓfundis clamaui ad te dn̄e & euades puteū de pe.di.i nō absorbeat eos ¶ Quarta desperatio post ueniā iā obtentā in bono ꝑseuerādo cogitat iniquus q̄d ualet mihi uenire ad cōfessionē q̄uis possem ueniā cōsequi dicit non tamē possū in bona uita ꝑseuerare quia nimis est arta hec uia & mee contraria uolūtati uellem comedere ieiunare uellem dormir ipsa uigilare uellem gaudere ipsa lugere & sic de sigulis Et in sūma uellem mundo uiuere ipsa yhū christo ¶ Sed quis posset resistere dyabolo qui mille nocendi modos īuenit xvi.q.ii c.uisis ¶ Huic desperationi tria sunt remedia Primum mortis comemoratio que ostendit omnia mūdana esse transitoria ecclesiastices xi. Si ānis multis uixerit homo & ī omnibus his letus fuerit meminisse debet tenebrosi temporis & dierum multorum qui cum uenerint uanitatē arguūt preterita ¶ Quid ergo per multos prodest effugere dies mors tradit carnis concupiscenciā uermibus facit ꝙ ꝙ qui olim per superbiam alios consueuerant

conculcare nūc sepulti fimo pedibus asinorum conculcentur &
in hoc consistit quicquid in mūdo est Io.ii ¶ Omne quicquid in
mundo est concupiscēcia carnis est & concupiscentia oculorū &
supbia uite ¶ Et si dicis durus ē hic sermo nō possū mūdū con-
tēpnere nec carnē meā odio habere beatus Bernardus dicit ubi
sunt amatores mūdi q ante tpā magni & potentes fuerāt nihil
ex eis nisi cineres & uermes Memēto hō qa de humo es limus de
lio & cinis in cinerē reuerteris Vnde ecclesiastes in oībus opibus
tuis memorare nouissima tua Vnde sapiēs Sūma philosohia est
assidua mortis cōmēoratio ſm Osti.i.dyaboli debilitacio Ysaya
incuruare ut trāseamus q̄i dicat dyabolus nō poterit p te trāsire
nec tibi nocere nisi primitus uolūtate ꝓpria curueris iō parum
timēdus est hostis q nō potest nocere nisi uolēti Mathei viii.ubi
legio demonū si eicis nos mitte in gregē porcoꝝ Et ibi glo. dicit
ubi quis more porci uixerit dyabolus habet in eo potestatem
Terciū hoīs fortitudo que prouenit ex quatuor ſm Osti. ubi.s.
in.v.terciū est Primo ex depositiōe peccati uinculorū liberatiōe
& leticia spūali Vnde Salomō animus gaudēs etatē floridā facit
spūs uero tristis desicat ossa Secūdo ex assūptiōe armature de q̄
dicit Aplūs ad ephesios vi. induite uos armaturā dei ut possitis
uos stare contra insidias dyaboli quia non est uobis colluctatio
aduersus carnē & sanguinē sed aduersus principes tenebrarum
ut in aplo ¶ Tertio ex societate exercitus oūm iustoꝝ ecclesie &
sanctoꝝ ¶ Ex quo enim cōfitetur uere associat exercitui iustoꝝ
q sunt ī ecclesia dei & angeloꝝ unde ps.ꝑticeps ego.s.ecclesie &
omniū timētiū te & peccator q̄ diu est in peccato solus est & iō
ue ei quia non habet subleuātem xxx.di.in oībus Salomon in
in ecclesiastes iiii.c.& in c.ii.de sta.mō ¶ Quarto ex dei illumi-
natiōe ꝓtectiōe & saluatiōe psalmista domius illuminatio mea
& salus mea q̄ timebo Domius ꝓtector uite mee a quo trepida-
bo Iob vii.pone me domīe iux te & cuius uis manus pugnat
contra me ad romanos viii. Si deus pro uobis qs cōtra nos Cū
igiť hostis tā depressus sit noli trepidare & iacta cogitatū tuum
in dominū & ipse te nutriet ¶ Quita desperatio quia peccator
ut dixi supra in pluribus locis ī qōe q̄lis debet esse cōfessio & in

q̄stione q̄bus & quot dictis & in q̄ōe q̄s sit effectus ꝙ tāta debet eē cōtricio ꝙ peccator sit huius propositi ꝙ pocius uoluisset oēꝫ pnīaꝫ eciā mortis subire uel subiuisse q̄ peccasse in preteritū uel in futurꝫ peccare ar.xxxii.q.v.c.ita ne & c.sacris quod me ca. Sed q̄a despero eē huius ꝓpositi ergo retrahor ¶ Sed cōtra istā est medicīa .s.spes quia deus potēs ē de durissima petra aquā elicere uiuā Et iō cū ueneris ad cōfessorē sperare debes deū te ī illud tl'e ꝓpositū firmaturꝫ licet ſm aliā opīoꝫ q̄ tenet Io.an.super uerbo prudētiori sufficiat dolere solū deū offendisse de quo dico in q̄ōe sequēti in quo teneat̄ sacerdos ubi lacius dico in tercia obligatiōe ad q̄ tenet̄ sacerdos ei qui cōfitet̄ q̄a ubi sacerdos cōfessor uidet peccatorē nō posse huius ꝓpositi tenet̄ aliā medicinā preparare obmitto hic ne pluries idē repetā ¶ Postremo possent alia īpedimēta notari ad uerā pnīaꝫ sed dicta quinqꝫ prīcipalia sufficiant q̄a ad ista reliqua deducūtur q̄ nota osti.in §.preall.in fine ipsius ¶ In ordine sequitur xx.q̄stio prīcipalis in quo teneat̄ sacerdos illi cuius cōfessionē audiuit Tex.nr̄ explanat hoc & osti.in Sū. e.ti.§. in quo teneatur sacerdos & Io.an.& uinc.hic in c.nr̄o Et dicit osti.ꝙ tenet̄ & est obligatus in quiqꝫ prīcipalir̄ ¶ Primū est abscōdere & tenere peccatū secretū ꝓximis exneis etiā si scādalū oriret̄ de pe di.vi.Si sacerdos ſm Grego.Si uero iste multa hōicidia pacta recitauerit uel dicit se uelle aliquod homicidiū cōmitter̄ & se eē paratū & nō posse tēptatiōi resistere in hoc casu ſm osti. pōt reuelare talibus qui non possunt obeē nō tamē specificando ꝑsonā xxii.q.v. hoc uidet̄ ubi hoc innuit Augu.& q.vii nō solū & c.sequenti ii.q.i.si peccauerit ¶ Sed si tale sit ꝙ nō possit reuelari sine ꝓdicione cōfessoris nō pōt sine cōsensu cōfitentis ut in dicto c. Vnde nec signo nec nutu in spē uel in genere prodat & hoc est contra multos sacerdotes qui dicunt q̄dā miles uel q̄dā mulier est mihi cōfessa tale peccatū quia cū forte aliqui uiderint aliq̄ mulierē in loco aliquo cōfitētē poterūt coiecturari de q̄ muliere locutus sit p circūstātias & alia indicia nec refert q̄d ex equipollētibus fiat c.licet ex q̄dā de testi.l.certū.ff.si cer.peta. Et ꝓpter hoc multi retrahūtur talibus cōfiteri ¶ Caueas ergo sacerdos de multiloq̄o ī quo nō deest pctm̄ & maxīe q̄n circūstātia nimiū

.xx. q. ii. sacerdos illicenciatus audiuit. 45

est ꝓpinqua nec ꝓdat ioco uel scriptura nec nutu ſm Io.an.hic q dicit se credere ꝙ quicquid poterit circa hoc facere ut peccatũ ĩpediat qñ aliqs ẽ cõfessus se uelle homicidiũ cõmittere debet facere sine prodicione persone quãtũcũqȝ malũ ex inde seq possit posset tamẽ dici cõtrariũ ſm ipsũ ¶ Si nõ cõfitet peccatũ cõmissũ sed cõmitendũ non ẽ uera cõfessio nec pnĩa ĩponit pro futuro delicto & iõ qlibet põt hoc ĩpedire & tenetur facit de iuriur quẽ admodũ §.fi.de sen. exco si uero & c. quãto dicit tamẽ Inno ꝙ ubi petit pnĩaȝ preterite uolũtatis bene est cõfessio facit c. ꝙ qdã s̃.e.ti & iõ sine cõsensu cõfitẽtis reuelari nõ debet Fallit hoc nisi forte reqrat a te ꝙ iusticiã facias de peccatore quia potes exconmũicare eũ qui cõmisit q̃uis sit tibi cofessus sed ĩ genere poteris de offi. ordi.si sacerdos nec epõ debet hoc specialit̃ reuelare etiã si tibi precipiat sub pena excõis c.dilectus de exces.prela qa hoc casu es maior ipõ qa uicẽ dei tenes c.sane & ibi glo.de offi.dele & ĩferior ĩ superiorẽ non habet potestatẽ c.inferior xxi.di ¶ Vnde nõ potes dicere optime talis ẽ cofessus quid ad te deus scit & non tu & iõ te in testẽ nullus ꝓducere põt ipẽ qui cõfessus est põt te in testẽ producere nõ alius facit de symo. nemo & Io.an.hic ĩ ṽbo aliq̃tenus Et osti. in Sũ.ubi s̃. & ſm hoc intellige dictũ c. nemo & ad .c fi §.i. de frigi & male.dũ tex.ibi dicit postea p presbiterũ de cuius perrochia existit fecisti ĩ quiri subaudi ſm osti.de plano a uicina nõ intelligatnr ꝙ de confessione facta sibi aliqd debeat propalare ¶ Sed si nescis dare consilium peccatori de peccatis tenebis tamen secretum ar.c. cũ ad monasterium §.in oratorio de sta mona.al'. iucurret penam c.nostri in fine tex.tamen in preall.c. dicit ꝙ oĩbus diebus uite sue ignomĩosus peregrinãdo pergat dicũt tamẽ aliqui illud eẽ correctũ per c.nr̃m ĩ fine ul' ſm osti.ĩ Sũ.preall.illud faciet oĩbus diebus quibus pnĩaȝ agit xxx. q.i.si quis sacerdos q̃ completa ĩ monasteriũ detrudet ut ĩ c.nr̃o Et dicit ibi osti.ĩ.ṽ.quid si aliquis ꝙ si aliquis cõfitetur se ĩcidisse ĩ heresĩ & ꝙ nõ uult cessare uel uult cessare ꝟ nõ uult socios nomiare timẽs ꝓdicioȝ ul' piuriũ qa iurauit nõ reuelare ul' nõ uult ꝙ presbiter detegat dicũt qdã ꝙ sacerdos debet adire epm̃ dicẽs custodi uigilias sup oues qa lupus ẽ in grege uel põt reuelare tali

ꝙ futuro delicto nõ ẽ ĩiungenda poenitentia

q pot pdesse no obesse ut i preall. c. hoc uidet primu tucius ¶ Si uero aliqs cofitet sacerdoti q dormiuit cu aliq muliere i ecclesia no debet denuctiare epo nisi mlr publice cofiteat quo q de casu ad istatiam adulterii testificari poterit quo ad ipm du tame silet nome adultere sic itellige de adulter. significasti. Et si plures esset cofessi ide crime sacerdoti quis possit exprimere illu q eu iduxit i teste alios tn oio debet scelare & sic loqtur dictu c. significasti sm Io. an. hic ¶ Et in casu quo ut dixi s. eccla eet semie polluta huano io debet recosiliari illud uerum e quado e infamata al. sacerdos qui solus scit tq deus pot ibi salua cosciētia celebrare ar. c. cu no ab hoie de iudi al. de sen. ex. co ¶ Tutius tame e sm osti. i Su. preall. q i genere reuelet epo dicedo talis ecclia indiget recosiliatioe no qratis ulr a me ar c. si sacerdos de offi. ordi. na i talibus no cosueuerut testes induci ¶ Dubitari tame cosueuit Si aliquis reuelet secretu amico suo dices dico tibi in pnia dicit Io. an. hic q talis poterit copelli testificari qa hoc non pot dici tq sacerdoti ei qui non est sacerdos & quis esset sacerdos non semp uidetur dicere taq sacerdoti sed tq amico p3 qa talis no petit sibi iniugi pnia3 nec absolui sed alia intetione hoc profert cui stadu e cotra vba de uerbo sig. c. itelligetia Verum tn e si sacerdos scit iste oio hoc celare expedit atq decet sm Inno & osti. hic ne huic edicto fraus fiat alioqn qlibet sacerdos hoc reuelas posset dicere nihil sibi in foro pnie dixisse sed alio mo ut patet in eo quod nota de diuor. qto §. pnlt. ¶ Et pbabitur sacerdote reuelasse qn cofessus e coram plibus ecia ex ius ar. de accusa. c. si costiterit de exces. plato guis Ide qndo crime occultu cofessus eet cora epo presetibus pluribus forte ut p illos dispensatio pbaret Si eni epus reuelaret per illos pbari posset de hoc p Bu. & Io. an. hic i vbo reuelare Et eode mo si sacerdos reuelaret p illos pbari posset per cofessio3 uero i iudicio facta nulli dubiu q sacerdos couiceret reuelasse sed si tuc tal sacerdos i iure cofessus diceret illud i pnia no sibi dictu no uidet plus credēdu prochiao q sacerdoti maxie qa prochianus reus e vi. q. ulr actor Io an. determiat cotrariu qa sacerdos codepnadus e nisi pbet aliter ad eu pueisse ar. vi. q. ii si tm c. placuit & poterit pbare si fama i loco esset de tali delicto comisso p istu ul i psetia

Ind teneat sacdos illi: cuius confess. audivit.

aliquorum iste cõfessus fuisset delictũ uel aliter p cõfessionẽ peccator
cõstaret uel alias cõiecturas ¶ Dicit tamẽ Osti. hic ꝙ exquo sa-
cerdos aliter nõ cõuicit sacerdos nõ punief pena ordinaria c.
nr̃i sed arbitraria ista fuit glo. uinc. quã uidere potes inspec. de
pbac. §. i. ad finẽ ¶ Si uero aliqs ĩ necessitate cõstitutus cõfiteref
in foro pnĩe layco ſm nota p glo. ĩ c. pastoral' §. preterea de offi.
ordi dicas ſm Io. an hic quis tales claues nõ habeat in hoc tamẽ
ẽ mister dei & in hoc debet scelare peccatorẽ nec ad testificãdũ
debet cogi sicut nec sacerdos qa eadẽ rõ ẽ ſm Inno. ar. de trãsla.
q̃to si tamẽ talis peccatorẽ pdat non potest habere locũ pena c.
nr̃i cũ sacerdos non sit Erit ergo pena arbitraria de offi. dele. de
causis ¶ Advte tam unã cautelã subditorum q certi sũt ꝙ epũs suus
scit eorum delicta uolũt cõfiteri epõ ut correctionẽ euadãt: Cautus
debet esse epũs & dicat hoc peccatũ nõ recipio ĩ pnĩa cũ de ipõ sis
publice infamatus nõ debet tamẽ absolutionẽ denegare cũ ipsa
nõ obstãte poterit cõtra ipsũ inquirere & punire: ſm notã in c.
de his de accusa. xxxii. q. iii. admonere dũmõ secũ nõ dispenset
ꝙ quando dicaf dispensare uide nota ĩ c. ii. de scismat. p Inno. &
Io an. de biga quia circa ¶ Si uero delictũ eẽt oĩo occultũ debet
ipsũ ĩ pnĩa recipere esto ꝙ ipse sciret vi. q. i. si tm̃ & c. placuit ſm
Osti. hic q etiã se remittit ad Su. e. ti ĩ §. in quo teneaf sacerdos
Secũdo tenef sacerdos orare & elymosinas ĩpẽdere & alia bona
facere p illo q est cõfessus sibi peccata sua de pe. di. ii. q uult Nã
ſm Alexãdrũ martirẽ sacerdotes pplĩ peccata cõmedũt qa suis
precibus ea delẽtur & cicius audiũf a domĩo q̃to sacerdotes fue-
rint meliores iii. q. i. nulli i. q. i. c. ipsi. sacerdotes de pe. di. v. inter
hec & glo. ĩ c. in q̃uibus iii. q. vii. & glo. in cle. si dũm de reli. &
uene sãc. ĩ v̄bo orões in q̃rto mẽbro colligit ex tex. c. ipsi sacer-
dotes i. q. i. ꝙ orões malorum nocẽt illis p q bus orãt sed illam glo.
limito ſm glo. l. di. c. mẽsurã qñ q s eligit malũ sacerdotẽ ex certa
scĩa & suis moribus cõformẽ Et debꝫ ĩ pricipio misse ãte canonẽ
cõsecratiõis orare p uiuis q sibi cofessi fuerũt ĩ primo mometo
& post canonẽ orare p mortuis q sibi cõfessi fuerũt ĩ ſo mometo
dicẽte btõ Augu. nõ sũt pretermitẽde supplicatiões p spiritibus
mortuorum debent etiã eũ q est sibi confessus nõ negligere ut sciat.

Quid d constituto ĩ necessitate q cõfitẽ layco:

NS. Cautella p Epõ.

.2°. tenef.

.Sacdotes ppli peccã cõmedunt.

: orões malorum nocẽt illis p qb: orant.

quo pniaꝫ cōtinuā: & eū cōfortare/cōfirmare/& uisitare. Caueat tamē ne hoc respectu mulieris ĩ loco suspecto & secreto uisitet unde Lucius papa ꝓhibuit accessū mulieribus ad tabernaculū & colloquia mulierum nec matronaꝝ intrent domicilia lxxxi. di. clericus solus uide nota in c.i. de cocha cler̄ & mulie. & p Osti. de eo. qui cog. cōsang. uxo in sūma §. quot mōis ¶ Tercio tenet ei qui cōfessus est cōpati & si egeat ꝑ ipō onus supportare & releuare ar. c. mādata de presūp. l. di. pōderet ibi alter alterius onera portate & sic adimplebitis regnū xpi ¶ Vnde & clemēti ĩquit beatus petrus. viii. q. i. clemēs Iuua singulos & releua ꝗ singuloꝝ onus & solicitudinē portas sta succinctus in uigilia sup oues ora & ieiunes pre ceteris frequenter cum deuotiōe sacrifica opus fac euāgeliste & apli dicentis plus oībus laboraui & cū omnia bene feceris dic te seruū inutilem penitētis te ꝑticipem facias sis eius corrector & cōsolator de pe. di. vi. c. i. ad finē ¶ Oēm ab eo auferas desperatioēꝫ de qua dixi ĩ qōe precedēti in quarta desperatiōe cū uideat peccatorē nō posse esse firmi ꝓpositi & cōtricionis ut pocius uoluisset quācūqꝫ penā pati q̄ peccare uł peccasse xxxii q. v. ita ne preparet aliā medicinā & ortet & inducat illū ꝙ doleat deū offēdisse ſm Io an. hic in. v. ¶ Sed prudētiori uersu tu dicas Nā ſm ipsū licet quilibet teneat pocius oīa mala pati q̄ mala cōsentire/nullū tamē obligamus ad hoc/ut tantā cōtritionē debeat habere/ut pocius uellet omnē penā pati q̄ peccasse in preteritum uel peccare in futurū/nā peccatū cōmissū preteriit iam unde cōtritio tāta presens cū eo quod iā factū est ueraciter adaptari nō pōt sed tenet hō illius esse cōstātis: ut credere teneatur/ꝙ pocius sustineret mortē/q̄ peccaret in futurū: si necessitas alterius horū sibi incūberet quāuis si presens eēt/necessitas tūc deberet eligere nō peccare ¶ Quātū autē ad futurū tēpus etiā sperare debet/ꝙ aut illa necessitas nō adueniet/aut ꝙ domīus dabit cū tēptatione propositū atqꝫ profectū prima ad corinth ¶ Et sicut humilitatem est timere in talibus/sic uere fidei & spei nūq̄ de dei potentia & mīa desperare Et in orone domīca petimus Et ne nos inducas in temptationem/& aug. ꝓice te in deum nō enim ita crudelis ē ut se subtrahat & te cadere permittat ¶ Sed discretionis est tales

temptationes fugere sicut christus nos docuit fugiens in egiptū mathei.ii.vii.q.i.§.cum ergo Et que requirantur ad ueram peī tentiam uide q̄ in q̄oē qualis debet esse pnīa. Et in questione quis sit effectus uere peītentie & in q.quibus & quot dictis & per Io. an. in c.nostro super v̄bo prudentiori. Et caueas sacerdos ne per horrorē peccati tibi confessi plus solito peccatorē uilipendas cū ipsū ex hoc plus diligere debeas ¶ Quarto tenet recipere id ꝙ sibi a peccatore oblatū fuerit idē non debet respuere ex cōtēptu supbie sicut aliq̄ magni prelati faciūt quasi eis sit dedecus unde etiā si esset papa qui audiret confessionem respuere nō debet nā tota ecclesia dei ex elemosinis sustentatur memores sint prelati nec superbiant qm̄ quicquid habēt pauperum ē & semper debēt se quo ad utilitatem pauperum reputare xvi.q.i.§.fi.xxiii.q.vii. ꝙ autē & q.viii.cōueīor.xii.q.i.nolo & c..futuram & dn̄s noster yhesus christus de elemosinis uiuebat xii.q.i. habebat secundū aug.& yheroni.in c.aurum habet ecclesia non superbiant ergo sacerdotes ꝙ sint uicarii yhesu christi de pe.di.iii.inter hec cl.ii. non epī.xxi.di.in nouo.& c.quāuis Sed humilient se potius qa secundum yheronimū xv.di.c.non est facile nō sanctorū sunt filii qui loca tenent sanctorū sed qui opera eorū exercent ¶ Recipiant ergo episcopi & sacerdotes oblationem quantumcunq̄ minimā & cum fratre suo paupere parciant sicut uult ābrosius lxxxvi.di.non satis non tamen ea intentione penitentiā audiāt uel iniungat uel aliquid a penitēte recipiāt qui sic faciēdo peccarent de symo.tua ad fi.& c.fi.i.q.i.sūt non nulli & q.iii.nō solū Et mouet hosti.in Sūa.preall.§.v̄su.caueat sacerdos ne quando peccator uenit ad eum causa confitendi inprincipio medio & in fine ad bursam respiciat sicut faciūt aliqui miseri qui cōsiderāt an penitens ponat manū ad bursā ꝓ soluēdo & tunc misericorditer agunt cum eo si retrahunt manū tūc & ipsi retrahunt misericordiā q̄ nō spiritualis est sed bursalis nec excusantur si hoc pauperibus erogarent nā qui male accipit ut bene dispēset grauatur potius quā iuuetur i.q.i.nō est putanda & q.iii.ex multis xiiii.q.v.neq̄ enī & c.sane & cū sacerdocium uenale exponitur ad eterne retributiōis premiū cōsideratio non habetur c.qm̄ ne

prela.vi.ſuas ¶ Quĩto & ultĩo teneť ſacerdos ei de pnĩa ſua ſi inducať ab eo ĩ teſtẽ pnĩe teſtimoĩuũ ferre ſm ea q̄ nota Oſti.in Sũ.e.ti.§.in fi & in Sũ de teſti.§.qs poſſit v̄.ſed quomõ ſciẽtia
¶ Tenetur & ecõuerſo ſi peĩtere uoluerit peccator & notoriũ ſit ul' ipẽ hoc ſcit tãq̄ hõ ipſũ aput eccleſiã uel epm̄ ipm̄ debet denuc-tiare ut notat Oſti. in Sũ in Rubrica. de accuſa.ſub rubrica de denũctiatioĩbus & in Sũ.hoc e.ti in §.in quo teneť ĩ fi. Vere aũt peĩtẽti teneť cõſiliũ & auxiliũ dare ut ĩ c.nr̃o ſm q uires ſuppe-tũt qa bonus paſtor p ouibus ſuis aĩaꝫ ſuã põit nõ ppter bene-ficia tpalia nõ ppter cõſãguinitatẽ uel affinitatem ſed hoc tãtũ ut ad bonos mores & ſalutẽ eos inuitet eternã cõſulẽdo peccatis & periculis eoꝝ ſicut ĩ ſuis ppriis de pe.di. ii ergo ſi caritatẽ deo exhibeamus & §. ſequenti §.q uult & §.hinc etiã Augu. ¶ Satis nũc ad precedẽtẽ qõꝫ accomodať in ordĩe.xxi.q. q̄ faciat ad qd teneatur his qui cõfeſſus ẽ ſuo cõfeſſori dic q ĩ multis ¶ Prĩo ſm Oſti. in Sũ.e.ti. §. ad qd tenetur abſtinere ab eius ĩfamia & de-tractiõe tã ĩ tacendo q̄ in nõ audiẽdo etiam ſi minus periti ſint ſacerdotes ĩ audiẽdo cõfeſſiõe & pnĩa iniũgẽda licꝫ ſcĩa ſit ualde neceſſaria ĩ ſacerdote qa eius labia cuſtodiũt ſcĩaꝫ & legẽ exqrit populus de ore eius Malachie ii.c. trãſũptiue de hereti. c. cũ ex inuĩcto pprio enĩ ore corpus domini cõficiũt ſacerdotes & iõ officium eius debet honorari unde exodi xx. in fine diis meis non detrahes trãſũptiue ubi.s̃. obediẽdi ergo & timẽdi ſunt nõ lacerãdi qa a qbus pplũs dnĩ benedici ſaluari & ĩſtrui cupit nõ debet eos arguere docẽdus enĩ ẽ pplũs & corrigẽdus ab eis nec ẽ diſcipulus ſupra mgr̃m xvi.q. i.c.ſi clericatus vi.q.i. ſacerdotes & ſequẽti & c.ex merito & c.detractores ¶ Teneť ſecnndo ĩopiã ſui prochial' releuare ſm ea q̄ nota p oſti.ĩ Sũ.de proch.§.ĩ qbꝫ & ſub v̄.hic tamẽ ſciẽdũ v̄ſu ſed nũqd teneť & ſequẽtibus ¶ Nã teneť ĩ feſtis miſſã audire & ad altare offerre de cõ.di.i.oĩs xpĩa-nus xvi.q.i.ſtatuimus xxxii.di.preter hec Et licꝫ qdã dicãt q c. omn s loquatur de olatione ĩteriori mentis uel bonorum opm dic tamen q in precipuis feſtiuitatibus tenetur quis offerre & cogi poteſt cum ſit generalis conſuetudo ubiq terrarũ & facit de cõ.di.i. Si quis etiã extra & c. omnis xpĩanus dicit pcuret ad

xxi. q.

Ad qd tenet confitens suo cõfessori

Vos dij estis

missarum solempnia aliquid offerre & ducere ad memoriam quod
dominus precepit Moysi nõ apparebis in cõspectu meo uacuus
& hoc in solemnibus festiuitatibus locorũ in quibus totã missã
tenetur quis audire in parochia ut in c. ut dominicis de parochiis
& idem in aliis festiuis diebus c. ii. e. ti & tũc tenet offerre aliquid
corporale nõ tãtũ oblationẽ interiorẽ diebus aũt aliis non tenet
ad oblatiões nisi a de functis relictas puta pro septimis uicesimis
& anniuersariis uel nisi cõsuetudo eẽt in loco uel nisi sacerdos
ita pauper esset quod nõ haberet unde uiuat si oblatiõs auferantur
quo casu oẽs doc. conueniunt quod tali cañ posset sacerdos diuina
officia aufferre ut dixit Osti. in preall. v̄. & in uersiculo uel nisi
sacerdos decimas & primicias soluere tenet perrochianus. c. i. de
decimis ¶ Tenet & tercio cõfessori suo pro confessione & pñia
aliquid offerre Sed quidã contra quia confessio & penitentia sũt
actus spũales & sacerdos ẽ iudex spũalis de pe. di iii. ille rex & d
i. vi v̄. caueat spũalis iudex ergo nihil debet dari sed gratis est
gratia conferenda. i. q. i. c. i. & sm Bedam non solum uẽdẽtes
spũalia pro pecunia symoniaci sunt sed etiã honorem & laudẽ
pro talibus expectantes pura enim intentione danda sunt sicut
a domino sunt recepta ¶ Sed in cõtrarium suadet ¶ Aplũs
cõicetis qui cathetizamini uerbo ei qui uos cathetizant nec est
magnum si ab eis recipiamus temporalia quibus seminamus
spiritualia ¶ Et dixit Moyses nõ alligabis os bouis triturantis. i.
non subtrahes sacerdoti substentationem uite quã debet habere
pro labore suo xiii. di. ii. §. is ita de prebẽ. cum sm & c. extirpãde
& c. graue & apostolicis uiris euangelizãtibus xpm ĩ necessariis
usibus nolle tribure se ipsum est dãpnare ¶ Et sacerdos iudex ẽ
xi. q. iii. absit de pe. di. v. c. i. & iudices possunt recipe sũptus sine
peccato ii. q. vi. anteriorũ §. illud quoque nec tenetur quis propriis
stipẽdiis militare xii. q. ii caritatẽ ¶ Et sm Aplm quis plãtat uineã
& de eius fructu nõ edat ¶ Qui pascit gregẽ & de eius lacte nõ
cõedit q̄si dicat nullus xxviii. q. i. iã nũc ĩ si xiii. q. §. hiis ita i. q. ii
c. penl't ¶ Et uidet pocius id qd' offer t & dat stipes tẽpli q̄ munus
sacerdotis i. q. i. iudices nec ẽ uerisil'e quod pro tã modico cõmittatur
symõia de symo. & si. q. & ẽ uulgare quod oẽs sãcti uigilias uolũt &

candelas cupiūt. Concludit Osti. in sūma in §. & ad qd tenet ꝙ de rigore iuris nil tenetur dare/ hoēstum tamē est & equū ꝙ aliquid det in signū deuotiōis cordis/ exemplo sanctoꝝ q nec ad ꝑfectos nec ad sacerdotes sine munere accedebāt/ sicut legitur de Saule & uxore Ioroboam i.q.i. iudices Et uidetur preceptum a Moyse de pe.di.i. quem penitet. Et Aplūs unusqꝫ det quod destinauit in corde/ hilarem enī datorem diligit deus. Et si das propter presentem pudorē rē & meritum perdas xxii .q. v. §. ex his omnibus xvi.q.i. predicator/ quod ītellige quando cōfitetur perrochiali sacerdoti qui habet decimas & oblationes/ sibi sufficiētes & quādo non est cōsuetudo ꝙ aliquid certum detur ī quo casu seruatur cōsuetudo/ sacerdos tamē si perrochianus cōsuetudinem nō seruat/ non debet penitēciam denegare/ nec pignus auferre/ nec exigere pignus ante uel post/ a paupe soluere nequūte alioqn prochiani a cōfessiōibus retraherēt/ & auaricie clericoꝝ īputaretur i.q.i. baptisandus & c. placuit xviii. di. c. de eulogiis/ ꝑ epm̄ tamen loci posset cōpelli perrochianus/ seruare laudabilem cōsuetudinē c. ad aplicam de symo. Si uero sacerdos pauper eēt tūc sm̄ Io .de deo confitens & penitens/ tenent precise aliquid dare & sic intellexit iura contraria supra inducta in uersiculo in contrariū. Ipse tamē sacerdos nō debet exigere eo tempore licet gratis oblatum possit accipere i.q.i.c. placuit/ ut unusquisqꝫ & q. v. q̄ pio & c. sicut epm̄ gratis oblatum debet recipere nec ex superbia refutare/ Sed pone aliquis confitetur fratri predicatori uel alii pauperi de licentia/ perrochial' presbiteri/ nil dat ei quid facit predicator Osti. ponit in sūma in preall'. uersu sed pone & dicit Io. de deo ꝙ nil dans uere nō dicitur confessus ar. ī. de re. iur̄ c. defleat ergo nō pōt dare pniā3 sed cōsiliū tm̄ ƀ nec cōsiliū cum nihil debeat exigere & sic remaneat tal' in periculo. Et iō uerius est dicere ꝙ neutrum teneatur dare de necessitate cōfessionis seu penitēcie nisi ut supra dixi rōe necessitatis & īdigentie ipsius sacerdotis/ dicto c. pasche & c. nō satis/ in quo casu sacerdos perrochial' posset eidem dicere tu peccas cū diues sis & ego iuxta te fame morior & nisi mihi in hac necessitate subuenias saluari non potes quia scriptum est diIige dominū deum tuum

& proximū tuū ſicut te ipſum ¶ Frater aūt minor qui nō debet tāgere peccuniam nec denarium quid faciet nec debet refutare quod ſibi offertur ¶ Dic ꝙ refutare pōt quia hoc non faceret ex ſuperbia ſed quia ordo ſue regule hoc non patitur conſulit tamē oſti. ꝙ non refutet nec in manu propria recipiat ſed dicat non poſſum recipere ſed tradas hoc prouiſori ſeu procuratori ordīs ſicut traditur de ſta. mona. cū ad monaſteriū §. i. ī fine ¶ Quid ſi ſacerdos iniunxerit alicui dicere miſſas uel ꝙ faciat celebrare miſſas poterit ne is ſacerdos pecuniā iſtā recipere pro his miſſis dicendis Et uidetur ꝙ uon quia preſumitur fraus Vnde bene ſcit ꝙ laycus per ſe hoc non pōt facere .ſ. cantare miſſam & iō preſumitur fraus ut poſtea ab eo r̄cepta pecunia laycus liberetur a pnīa ar. xxvi. q. vii. alligant ¶ In cōtrarium facit quia quatuor principalia ſunt quibus liberātur anime Sacrificiū oratio fideliū ieiunium amicoꝝ elymoſina caroꝝ xiii. q. ii. aīe & hoc idem de uiuis cauetur ut dixi ī qōe quis ſit effectus pnīe uerſu elymoſina & pro labore ſuo preſbiter pōt recipere peccuniā c. ſignificatū cū ibi nota de prebē. ¶ Oſti. in Sū. e. ti. in §. ad quid tenetur in fine vſu quid ſi ſacerdos ꝙ ipſe non debet miſſas quas illi iīūxit celebrare quia ſpēs mali eſt de ui. & ho. cle. cum ab. oī ¶ Sed uel non iīūgat uel dicat ꝙ per alium has faciat dicere & per talē qui uices ſibi nō reddat non aūt per perrochialē ſacerdotē ſibi uicinū qui ſimili morbo auaricie laborare poſſet & fieret fraus legi ar. c. perſonas de teſti. & de iudi cauſam Et tucius eſt ſacerdoti pro ſalute ſue anime ꝙ tales pnīas non imponat quia ſemꝑ eſt preſumēdū ne plus auaricie cā q̄ caritatis īponat ar. de. ceſi eaꝗ & c. ex pte & c. i. de deci ad fi. & cogitatiōes ſuas oīpotēti deo neqbūt occultare c. ī ciuitate de uſur̄. c. fi. de ſymo. Et ſi dicat preſbiter ꝙ caritas mouet eū qa forte pēitēs nō pōt peregrinari orare nec aliud facere tūc debet ſacerdos oſtēdere caritatē ꝑ opa ut ſciꝫ ꝑ aliū nō ſuſpectū precipiat ꝙ ipſas miſſas cātari faciat uel ipſe ſacerdos ḡtis celebret ul̄ ſibi datū aliqd nō retīeat ſed totū quod datur pauperibus erroget & ſic ꝑ opera caritatē ſuam oſtēdet & omnia erunt mūda & ſine ſuſpitione aliqua ¶ Subſequenter q̄rebatur xxii. utrū pnīa debeat iterari ¶ Quidā dicūt ꝙ non

quia si uera fuit nūq̄ postea fracta fuit si fracta fuit pnīa nō fuit & hoc ꝓbatur ex diffinitiōe pnīe q̄ posui in vii. qōe qd sit pnīa Pnīa est mala preterita plāgere & plāgendo iterū nō cōmittere alia lrā h3 interim ut ibi dixi ¶ Et ad hoc ꝓbandū multa possēt īduci q̄ ibi posui extensiue Sed sufficit ad ueritatē pnīe preterita plāgere & firmiter ꝓponere in aīo alia nō cōmitteř q̄ si cōmittāť nunc app3 ꝙ prima non fiut pfecta nec ꝓdest ad salutē nisi hō per aliā uiā repararet ut ibi allegaui de pe. di iii. §. sed uerba usꝙ ad §. ꝙ frequēter ¶ Itē tenētes superiorē opiōꝫ ꝙ uera pnīa non debet iterari per illud Aplī caritas nūq̄ excidit & caritas q̄ deseri pōt nūq̄ uera fuit Et ubi ē radicata caritas securus esto nihil enī mali tibi accidere pōt Est enim uia ad cōtricionem & peccatorū remissionē sicut enim sine uia nemo ꝑuenit quo tendit ita eciā sine caritate que dicitur uia nō pñt hōies ambulare sed errare de pe. di. i. §. ergo si caritatē deo exhibeamus & c. precedēti & §. cū ergo q criminalir̄ peccat & c. sequēti facit c. caritas ut mihi uideť e. di. Est enim caritas recta uolūtas oībus terrenis ꝑrsus aduersa inseparabilir̄ deo iuncta unita igne quodāmō spūs sancti a quo est & ad q̄ referť incēsa inquinamēti oīs exnea correctiōis nescia nulli uicio mutabilitatis obnoxia super oīa q̄ carnaliter diligunť excessa affectionū omniū potētissima diuine contēplatiōis auida In oībus semper iniūcta sūma actionū bonoꝝ salus moꝝ finis celestiū preceptorū mors crimīnū uita uirtutū causa meritorum bonoꝝ premiū perfectoꝝ sine qua nullus unq̄ deo placuit cū q̄ nec potuit aliqs peccare nec poterit fructuosa i penitētibus leta perseuerātibus uictoriosa in martiribus opⁱosa in oībus omnīo fidelibus ex qua qcqd ē bōi operis uiuet in dicto c. caritas ē ſm Prosperū ubi. s. ¶ Ergo ubi fuerit uera pnīa illa nō debet iterari quia nō ē necessariū ꝑ predicta ¶ Et dicit Augu. caritas est aqua de qua dominus in euangelio qui biberit ex aqua quā ego dabo sibi nō siciet ineternū dicas ſm osti. in Sū. e. ti. in §. utrū pnīa ꝙ hec que dicta sunt de caritate perfecta possunt intelli̇̄i dicitur enī caritas perfecta in uia uno mō quo ad sufficientiā quia sufficit quo ad uitam eternam habendam de pe. di. iii. §. hac auctoritate alio mō quo ad effectū uel signū uerbi euāgelii dicentis maiorē

caritatē ſiue dilectionem nemo habet .i. maius ſignū dilectionis
ſiue caritatis Secūdo mō quo ad perſeuerātiā finalē unde Aug.
firmū fundamētū dei ſtat īmobile habēs ſignaculū hoc ſcit deus
& q ſunt eius hoꝝ fides que ꝑ dilectionē oꝑatur perfecto aut oīo
nō deficit aut ſi q ſūt quoꝝ uita deficiat r̄piāt anteq̄ uita finiat
iſta & dilecta iniqtate q̄ ītrauerat uſq; ī finē perſeuerātes deputāt
ad gal'.v. trāſūptiē de pe. di. ii. firmū & in c. nō eſt mirū eſt tex.
Iero. & ibi ſeqt nullus eoꝝ ex bono ī malo cōmutatus finit hāc
uitā talibus deus diligētibus eū oīa cooperāt ī bonū ad Romāos
viii. ut eciā ſi qui eoꝝ deuiant & exorbitāt eciā ex hoc ipō faciat
eis ꝓficere ī bonū Et intellige firmū fundamētū predeſtinationē
¶ Vnde quod dicitur per Iero. nullus eoꝝ .ſ. predeſtinatorum &
hoc tercio mō pōt intelligi illa auctoritas poſſunt aūt intelligi
predicte auctoritates ſm oſti. ubi .s̄. de caritate perfecta que ē in
patria celeſti uel cōiunctim intelligi poſſunt quaſi dicat durante
caritate nō pōt homo peccare habens caritatem ſm Vgonē. Vel
dic non poteſt peccare quod ſibi imputetur uel quid nociuū ſit
qa ſemper reparabitur ¶ Caritas aūt q̄ ī Petro fuit āte negatiōꝫ
herba fuit & ī ſingulis naſcitur anteq̄ roboret ante ſui ꝑfectiōꝫ
amittitur & reparatur. de pe di. ii §. itaq; caritas que in Petro
Vnde Augu. in li. de correctione & gratia trāſūptiue in c. qcūq;
de pe di ii. ¶ Quicūq; ab illa originali dāpnatiōe iſta diuine gr̄e
largitate diſcreti ſūt nō ē dubiū qn ꝓcuret eius euāgeliū & cum
audiūt credunt ¶ Et in fide q̄ per dilectiōꝫ operat uſq; in finem
perſeuerāt & ſi qn̄ exorbitēt correpti emēdātur ad gal'.v.c. Illud
aūt Aug. caritas q̄ deſeri pōt nūq̄ uera fuit expōe ſm oſti. ī. Sū.
.i. incōmutabilis uel nō fuit uera reſpectu caritatis dei ¶ Sepe enī
cōꝑatiōe facta ad deū talia nulla ſūt & nullius r̄putatiōis Iux̄ ill'd
aſtra nō ſūt mūda ī cōſpectu eius & illud oīs hō mēdax & illud
uanitas uāitatem & oīa uanitas de pe. di. ii. §. fi. Sic ergo caritas
ſemel habita nō poteſt amitti ſi perfecta eſt īperfecta uero amitti
poteſt patet in Adā de quo enim certum eſt ꝙ caritatem habuit
& tamen cecidit per peccatum de pe. di. ii c. romanos v̄ſu Adā
& c. ſequentibus uſque ad. §. opponitur pōt poni exemplum in
Moyſe Aaron & Dauid ut in dicto. §. opponitur uſque ad §. cū

deo ſine caritate nullus adulter & c. ſi omnis enim inquid patet
ex iſtis ꝙ non ſolum īter uirtutes ſed etiā in ſingulis uirtutibus
ē dare gradus ſm Grego. de pe di. ii. unā ſciāȝ exponētem illud
uerbum Ezechielis ueniebat uir ad portam reſpicientē ad orietē
& aſcēdit ſuper gradus eius Itē Augu. de pe. di. ii. §. Item Aug.
& c. qui uult facere dei mandata Si quis habuerit tātam caritatē
ut paratus ſit eciā pro fratre mori perfecta eſt in illo caritas Sed
nūquid mox ut naſcitur iam prorſus perfecta eſt nō ſed ut ꝑfi-
ciat naſcit nata nutritur & nutrita roborat & cū fuerit roborata
perficitur Et cū ad ꝑfectiōȝ uenerit quid dicis mihi uiuere xp̄us
eſt & mori lucrum & caritas in quibuſdā eſt perfecta in qbuſdā
īperfecta ꝑfectiſſima in hac uita haberi nō pōt ¶ Sed ne uidea-
mur a pricipali qōe longius aberraſſe q̄ erat Vtrum pnīa debeat
iterari dicas ꝙ ſpēs pnīe ſunt multe ¶ Alia ſolemnis alia publica
alia priuata ¶ Solemnis ē illa ſm oſti. in Sū. que impōitur alicui
īuito ut quādo traditur monaſterio ꝑ peccato cōmiſſo ſ; ī ꝓprie
ſic appellatur. l. di. c. ſi. ille ſm Ray. ꝓprie ſolemnis eſt illa que fit
in capite quadrageſime cū ſolēnitate de qua in c. in capite . l. di. q̄
nō pōt imponi niſi ab epō uel ſacerdote de eius mādato de quo
tn̄ lacius ꝑ oſti. in Sū. de offi. archipreſ. in §. que pertinēt uerſu
quinto & ſequētibus & ꝑ crimine publico & uulgatiſſimo quod
totā urbem cōmouerit īpōitur ut ꝑ homicidio ſacrilegio īceſtu
& ſimilibus que ſunt horrēda & publica de con di. iii. de penitē-
tibus xxvi. q. vi. c. ſi ¶ Hec ſolēnis nō debet imponi clerico niſi
depoſito & pro graui crimīe publico c. queſitum s̄. e. & s̄. e. c. i.
& ibi ꝑ doctores & q hāc egerit promoueri nō debet Et ſi ꝓmo-
tus ſit miſtrari nō dȝ. l. di. c. cōfirmādū & c. illud Publica dicit
illa q̄ fit in facie eccleſie non cū illa ſolēnitate de q̄. s̄. ſed quando
īiūgit ꝑegrino ꝑ mundum cū baculo & pera peregrinari & hāc
quilibet ſacerdos iniungere poteſt quia nō reperitur ꝓhibitum
ar. de offi. archipreſ. c. ii. uerſu ſi epiſcopus niſi forte cōſuetudo
contraria reperiretur ar. de cō. di. iiii. c. de trina c. ſuper eo de
cogna. ſpiri. & hec eciam non imponitur clerico niſi depoſito
ſm oſti. in Sūma e. §. utrū pnīa in fine de pe. di. vi. ſacerdos
¶ Priuata aūt pnīa dicitur illa que cottidie fit a iuſtis & que ſaltī

Pnīe multe ſt ſpēs: nā q̄dā pnīa: Alia priuata: Alia ſolenis.

An poenitentia sit iteranda
23. qd. An necesse sit iterum confiteri
peccata iam confessa

semel in ãno est faciẽda ut in c. nr̃o. ꝭ. quãdo aliquis solus secrete
confitetur sacerdoti de pe. di. iii. c. iustus et c. repetatur. Et pres/
biteri de occultis pniã3 dare possũt xx. q. i. presbiteri de occultis
notoria uero debent peccatores epõ cõfiteri de pe. di. i. ꝭ ĩ actiõe
pnĩe et c. quem penitet nõ aũt inferiori etiam si abbas esset nisi
super hoc eẽt priuilegiatus uel alia iusta causa subsit de excess
prela. accedẽtibus & ubi malũ orit ibi moriat secrete & q̃ peccãt
secrete eciã secrete corrigãtur & q̃ palam palã ii. q. i. si peccauerit
&. s̃ e. c. i. licet qdã sint ĩ qbus presbiteri nõ pñt pniã3 ĩponere
de quibus dixi in qõe cui confitendum ¶ Ex his aũt cõcluditur
ꝙ solẽnis pnĩa iterari ꝓhibetur alie aũt omnes pnĩe iterãtur. sic
probãt iura supra inducta & auctoritates & sic questio formata
supra in principio est soluta & sic pnĩa nõ solẽnis reiteratur ut
in c. nr̃o ꝭ. hac auctoritate de pe. di. iii. cũ sequentibus ¶ Solẽnis
uero quia est sacramẽtalis. l. di. c. in capite & c. sequenti iõ non
est iterabilis. l. di. q̃uis de pe. di. iii. c. q̃uis xxviii. di presbir̃ lxxxi
di si quis epũs xxx. di. si quis presbir̃ & p Osti. in Sũ. de sacra.
non iterã. in ꝭ. & que sunt vsu de pe. non solẽni quod uerum est
nisi cõtraria cõsuetudo alicubi uigeret ꝙ solẽnis pnĩa reiteraret
de con. di. iii ꝭ. ex persona ¶ Vnde in ecclesiastico non iteres vbũ
in oratiõe tua ¶ Ad xxiii. questiõ3 nũc cõdescendo an peccata
semel confessa iterum necesse sint cõfiteri uidetur ꝙ non de pe.
di. i. ꝭ. ex his ¶ Sed contra de pe. di. i. c. quem penitet & c. nostro
dicas si uult iterum confiteri bonũ est ad maiorem gratiam &
remissionẽ obtinẽdam peccatori ut dicit textus in c. quẽ penitet
nõ tenetur de necessitate nisi uelit postq̃ enĩ cyrographus pcc̃i
quo dyabulo se obligauerat ẽ dissolutus xii. di. c. ii. xv. di. c. nõ ẽ
de pe. di. i. medicĩa & tota saliua uacuata & obligatio extĩcta nõ
reuiuiscit de cõ. di. iiii. c. q̃ris de pe. di. vii. si qs ft̃. d solut. q. res. ꝭ.
areã & sic dico ſm osti. in Sũ. e. ti. ꝭ. an pctã sel cõfessa ꝙ qs eadẽ
pccã sel cõfessa iterũ cõfiteri non tenet regulariter de pe. di. i. ꝭ.
non ita Et iõ dixi regulariter qa fallit in casibus prius ſm osti.
quãdo sacerdos suus q ĩpitus est dat ei licẽtiã. alteri confitẽdi ut
qa ꝓprius nesciuit dare pniã3 tũc discretiori iterũ ẽ cõfitẽdũ alio/
qn nõ releuaretur illa pnĩa ut ĩ c. nr̃o & de pe. di. vii placuit ymo

xxiij qd.
An peccata semel confessa sit
necesse iterum confiteri

peccaret si sciēter eligeret indiscretū c. mēsurā ubi glo. de pe. di. i. facit c. ꝙ penitet & patet ī his q̄ dicta sunt ī qōe q̄ iterrgatiōes Secūdus casus est si cōtempsit satisfacere de pe. di. iii. c. si Aplūs & nō doleat de cōmissꝭ q a nō fuerit uera pnīa ad Ro. vii. Io. viii. tā diu enī peccator pōt sperare de grā q̄ diu substētat pnīa unde dixit dn̄s peccatori uade noli āplius peccare nō dixit ne peccet sed nec uolūtas peccādi ī te oriat̄ ut in dcō c. si Aplūs ❡ Tercius est casus qn̄ audita enormitate crimīs uel qn̄ alias nō spectat ad presbiterū ad superiorē remittit ipm̄ cū lr̄is uel aliter ar. xxiii. q. ii. latorē & c. significauit in ti. nr̄o quod tamē ītelligo si occultū est de cōsensu cōfitētis & nō aliter ut dictū est in qōe illa in quo tenet̄ ❡ Quartus ē ſm Ray. quādo uenit ad pnīa ficte nō cum ꝓposito abstinēdi uel aliqua retinuit sciēter q̄ nō fuit cōfessus uel celauit aliquod pecm̄ quia tūc nō est uere cōfessus c. q dā hic ī ti. nr̄o ❡ Vnde Augu. scio dūm eē inimicū oī criminoso quō ergo qui crimē reseruat de alio recipit ueniā de pe. di. iii. c. sunt plures & cū remanet unius reus factus est oim̄ reus c. defleat peccator ī. de re. iur̄. tlīs igitur debet cōfiteri quia cū sine caritate & ficte cōfessus fuerit & licet de uno peccato pnīa egerit tn̄ absolutus nō est & ideo debet iterꝝ cōfiteri ar. de pe. di. ii. §. cū deo sine caritate nullus adultus pōt adherere & hāc opīo uidetur appbare Inno iii. in c. maiores de baptis. ī §. sed adhuc queritur ubi dicit ꝙ dn̄s opus īperfectiōis nō nouit & peccata nō ex pte ꝫ ex toto dimittit & sic aut nihil dimittit aut totū sic ī. e. ti. ꝙ q dā & osti. in Sū e. ti. §. an pccā semel cōfessa ❡ Aliqui tamē cōtradicunt dicētes ꝙ de uno pōt satisfacere & si aliud celat tamē eius fructus quo ad uitā eternā nō ꝑcipietur peccato īpediēte quod pecm̄ nondū deseritur ꝑcipiet̄ aūt quādo pnīa fuerit subsecuta sicut alias dicitur de baptissimo de cō. di. iiii. c. tūc ualere ubi si aliquis ficte baptisat̄ tūc īcipit ualere baptismus quādo illa fictio ueraci cōfessione recesserit cōfessio tamē est admittenda c. quod quidā s̄. e ❡ Et ꝑ ista opīōe ꝙ semel cōfessa nō sit necesse iterꝝ cōfiteri facit illud dcm̄ Naū. c. i. nō iudicabit deus bis inidipm̄ trāsūptie in c. quid ergo xxii q. v. c de his de accusa. & hoc ubi primo fuit sufficiēter punitū ſm glo. vii. q. i. cū ꝑcussio & in allato c ❡ Vnde

An sit necesse iterum confiteri peccata semel confessa.

Israhelite pũniti de uno pctõ de eodẽ amplius nõ puniũtur ut ibi
Vnde Iero. in Naũ ubi.s.&c. quid ergo dñs hũanũ genus de-
leuit sup sodomã igne misit & sulphur geñ.xix. egiptios sub-
mersit exodi iiii.israhelitarũ cadauera pbauit in heremo scitote
eũ ideo ad presens.i.tpaliter punire peccata ne in eternũ puniret
quia nõ iudicabit deus bis inidipm̃ s hoc intelligẽdũ est sm osti.
in preall.§. an peccata in fine de his qui ĩter flagella cõtriti sunt
& penituerãt ut ipẽmet ¶ Iero. exponit in dicto c. quid ergo &
de pe. di.iii. §.Itẽ opponit de Iero. & sic intelligitur auctoritas
illa Naũ c.i. Et p his facit quod habetur in Amos ppheta c.iiii.
ego quoq phibui uobis ymbrẽ cũ adhuc tres mẽses supessẽt usq
ad mẽsem & plui sup ciuitatẽ unã & sup ciuitatẽ alterã non plui
ps una cõpluta est & ps altera super quã nõ plui exaruit Grego
sup illo dcõ exponit dicẽs cum ille qui pximũ odit ab aliis uiciis
se corrigit ¶ Vna eadẽq ciuitas ex pte cõpluitur & ex pte arida
remanet quia sunt quidã qui cũ qdã uicia reseruãt in aliis gũiter
pdurãt ¶ Hoc tamẽ nõ ad crimĩs ueniã s ad praui opis desertioʒ
referendũ est de pe di.iii. pluit & .§. illud autẽ ubi habentur vba
Grego. sup Amos & super Ezechiel ut iõ ps ciuitates dicatur eẽ
cõpluta quia crimen quod dilexerat detestari incipit non q eius
ueniã cõsequatur ¶ Criminis aũt detestatio pluuia uocatur qm̃
ex fonte diuine grẽ cordi nrõ instilatur uel ut si quisq ad uerã
pñiaʒ pueniat aut eo minus pũiatur adeo q diuturniori delecta
tiõe peccati maius sibi suppliciũ non accumulasset ¶ Si uero ad
ĩdulgẽtiã crimĩs pluuia referat euãgelice sñie de q̃ Mathei xxviii
cõtrarie uidebitur ¶ Si enim pp̃ter odiũ fraternũ & que dimissa
sũt replicãtur ad penã multo magis q̃ nõdũ sũt dimissa ad uin-
dictã reseruari cõprobantur & ibi faciũt dicta seq̃ẽtia Augu.&
Ambro . in §. Itẽ illud Augu. & §. Itẽ illud Ambro ¶ Quitus
&.ultimus casus est generalis In illis casibus ĩ quibus sm quos-
dam peccata dicuntur redire de quibus casibus uidebitis nunc
in questione sequenti ¶ Est igitur xxiiii. questio utrum peccata
semel dimissa iterum redeant fuerunt multe opiniones quas re-
citat Osti.ĩ Sũ.e.ti.§.utrũ pctã Et Io.ĩ Sũ.de pe.di.iiii. ¶ Pria q
quãtũcunq qs pñaʒ egerit de peccatis si postea ĩcidat ĩ mortale

peccata preterita que per pn̄iaꝫ factā sibi dimissa fuerunt redeūt simpliciter & quo ad reatū & quo ad penam reatus & quo ad oīa multe sunt pro hac opinione auctoritates ¶ Prima ſm Osti. illa auctoritas in memoriā redeat iniquitas patrum eius Secunda est auctoritas euangelica Serue nequam omē debitū remisi tibi qm̄ rogasti me ¶ Et iratus dominus tradidit eū tortoribus quo usq; redderet uniuersum debitū sic & pater meus celestis faciet uobis Considera quia dicit uniuersum debitū quia non solū pctā que post baptismum egerit reputabūtur ei ad penam uerū eciam originalia que in baptismo ei dimissa sunt ¶ Tercia fuit auctoritas Augustini si Iudas teneret illud ad quod uocatus est nullo mō ad eū sua ul' preterita uel parentū iniquitas pertineret Quarta est auctoritas Gregorii qua dicitur Si non dimittimus ex corde quod in nobis delinquitur eciam illud quod per pn̄iaꝫ dimissum esse gaudeamus a nobis exigetur ¶ Quinta illud Augustini Si non dimiseris te reuocabo & quicquid dimiseram replicabo tibi ¶ Sexta illa auctoritas quam quidam pater ait qui diuini beneficii oblitus suas uult uindicare iniurias non solum de futuris merebitur sed eciam preterita que sibi dimissa esse credebat ad uindictā ei replicabūtur ¶ Septima Bede fuit auctoritas Reūtar in domū meam unde exiui & cū uenerit inuenit scobis mūdatā tunc uadit & assumit alios septem spiritus nequiores se & īgressi habitāt ibi & fiunt nouissima hominis peiora peioribus cauēdū est illud uerbum ſm Bedam & non exponendum ne culpam q̄ in nobis credebamus extictā per iniuriam nos uacantes opprimat Pr̄ia auctoritas fuit ꝓphete psalmo cētesimō viii. deuslaudē Sꝫa auctoritas ē Mathei xxiii. & xxviii. Tercia Augu. ī libro ps̄. Quarta ex dictis euāgelii Luce x. ī prīcipio ¶ Quinta Augu. in omelia Mathei vi. & Luce sexto Sexta habetur Luce vi. Vii. habetur Luce primo & xi. & Mathei . xii hec omnia uide in principio de pe. di. iiii. usq; ad §. eorum quoque & per Ostienſ in Summa e'ti. in §. & utrum peccata semel dimisa & hucusque est prima opinio ¶ Secunda opinio q; non redeunt sed iō dicūt redire peccata dimissa quia propter ignoranciā & ingratitudinē ita reus & dampnandus constituitur peccator cū iterꝫ ī mortale

incidit post pniā sicut ante fuerat & pro his facit qa nō iudicat deus bis inidipm̄ ut dixi in qōe precedēti & Prosper & Grego. q̄ recedit a xpō ē alienus a grā perdere hāc uitā quid ē nisi q̄ in p̄dicionem uadit sed non id quod remissū est recidit nec in originali petō dampnabitur qui ea morte non afficitur que ei ꝓpter dimissa debebatur ut de pe. di. iiii. §. qui aūt dicūt q̄ peccata & c. sequenti qui recedūt a xpō Et Grego. in moralibus libro xxv. quid est quod dicitur exodi xxxiii. qui reddit iniquitatē filiis ac nepotibus peccatū. s. originale a patribus trahemus & nisi p grāꝫ baptismi saluamur eciā culpam parētū portamus quia unum cū illis sumus reddet iniquitatē prm̄ in filios dū ꝓ culpa parētū ex originali peccato anima prolis polluitur ¶ Et rursū non reddet iniquitatē patrum in filiis quia cū ab originali culpa p baptismū liberamur non iam parentum culpas sed quas ipsi cōmittimus hēmus & sic sentit ista auctoritas q̄ peccata dissa nō redeant Finis huius auctoritatis principio cōtrarie uidetur de pe di. iiii. finis ¶ Neq̄ enim aliud est peccata dimissa redire uel originali petō dāpnare q̄ penā peccati debitā post eiusdē remissiōꝫ excipe sed assertores huius sentētie has concordāt auctoritates peccata dimissa redire dicūt quia quisquis post acceptā pniāꝫ ad uomitū redit tanto grauius punietur quanto magis bonitatē dei abusus singulorū remissionis accepte ingtus extitit ¶ Tercia dictat opio q̄ petā dimissa iteꝝ redeūt ī q̄tuor casibus tm̄ Primus ē ī fraterno odio ut appet in auctoritatibus q̄ s̄. sūt introducte in prima opiniōe ubi euāgelice ē dictū Serue neq̄ & ī q̄rta auctoritate ibi si nō dimittis ex corde Et ī quīta auctoritate ibi si nō dimiseris r̄uocabo te Secūdus caūs ī apostasia ul' heresi d' pe. di. iiii. c. q̄cūq̄ ubi Augu. ī omelia dicit q̄cūq̄ enī post baptismū prauiatas heretica seu mūdana cupiditas arripuerit mox oīm ꝓsternēt ī ꝩma uicioꝝ Tercius si cōtēpnit q s pniāꝫ sibi īiūctā adīplere d' pe. di. iii Aplūs ad Ro. vii c. siue qn̄ negligit p ānū cōfiteri ut ī c. nr̄o & ꝓ his duobus casibus inducūt isti illud quod dicit de sacco ꝑcusso ageꝝ prio trāsūptie p gregē de pe. di. iiii. de. ꝑcusso saccl'o cū auctoritatibus ibi positis Et q̄ melius ē uiā dn̄i nō agnoscere q̄ post agnitam retrocedere c. quidam de apos. in epistola Petri. i. ii. c.

& in c. si refugientes de pe. di. iiii. & Paulus ad hebreos vi. c. facit quod dicit dominus per Ezechielem xviii. c. si auertit se iustus a iusticia sua & fecerit iniquitatem s͠m omnes abhominationes quas operari solet impius nũquid iuuẽt omnes iusticie eius quas fecerat non recordabuntur in peccato suo morietur & nõ erũt in memoria iusticie eius quas fecit quoniam s͠m Gregorium in perpetracione malorum nulla debet esse fiducia bonorum preteritorum de pe· di iiii. dominus ayt & c. hoc nobis ¶ Quartus casus si penitencie facte peniteat xvii. q. iiii. sunt qui opes Vnde Ostiẽsis in Sũma e. ti. §. & utrum peccata põit uersus frater odit uel apostata fit rẽnuitq̄ fateri Penituisse piget pristina culpa reddit ¶ Quarta est opinio q̄ nullo modo peccata dimissa reddeãt sed quando cõmittãtur peccata eiusdem generis dicũtur reddire quadã similitudĩe sicut flores redeũt in uere ad hoc facit auctoritas Bede super illud cãticorꝝ ii. tempus putationis aduenit ubi sic dicit quis ita sic ad unguem omnia a se superflua resecauit ut nihil se habere putet putatione dignum credite mihi & putata repululant & affugata reddeũt & reincendũtur extĩcta & sopita de nouo excitãtur parũ est ergo semel putasse q̄ sepe putandũ ẽ ymo si fieri potest semper quia semper q̄ putari oporteat si nõ dissimulas in uenis quantũlibet in hoc corpore manes erras si uicia· putes emortua & non magis cõpressa uelis nolis ĩtra fines tuos habitãt ¶ Vnde considera & quinto sciẽtiã alioꝝ qui dicũt q̄ peccata reditura dimittuntur s͠m iusticiam & non s͠m presciaꝫ sicut noĩa discipuloꝝ q retro abierãt scripta in libris uite ꝑpter iusticiã cui deseruiebãt ƀ nõ s͠m presciaꝫ q̄ ĩ numero saluandoꝝ eos nõ habebat Io. vi. c. trãsũptiue in §. eoꝝ quoq̄ de pe. di· iiii. sic a latere domini dicũtur mille casuri & decem milia quos tñ diuina prescientia nunq̄ suis anumerauerat psalmo xciii. hinc dominus ayt Moysi exodi xxxii· ¶ Si quis peccauerit ante me delebo eum de libro uite ut s͠m iusticiam iudicis ille peccando dicatur deleri qui s͠m prescientiam nunq̄ fuerat. ascriptus hinc Augu. in epl͞a ad chor̃. x. c Si nõ in pluribus eoꝝ beneplacitũ ẽ dño & si ĩ aliq̄bus coĩa oĩbus sũt oĩa sacramẽta ƀ nõ coĩs gr͞a ita & nũc baptismũ couẽ ẽ ƀ nõ v̄tus baptismi c. si q̄s & c· Si nõ in

pluribus de pe.di.iiii. Propterea dixit domi̅us su̅t mlti ex uobis
qui non cerdu̅t sciebat enim yhu̅s a pri̅cipio qui essent crede̅tes
Io.ii. & quis ee̅t traditurus eu̅ & ideo dixit Io.vi. Nemo ueniret
ad me nisi fuerit datu̅ a pr̅e meo ¶ Ex hoc multi discipulorum abie-
ru̅t retro & ia̅ cu̅ illo non ambulaba̅t c.si ex bono in fi.de pe.di.
iiii discipuli tales uocati sunt sed no̅ ma̅seru̅t in uerbo xpi̅ iuxta
illud Io. viii. Si ma̅seritis in uerbo meo uere discipuli mei eritis
multi igitur uocati sunt pauci uero electi appellamus hos electos
xpi̅ & discipulos & dei filios qui ma̅seru̅t in illo & pseuerauer̅ut
¶ Qui au̅t perseuera̅tiam no̅ habent uere dei discipuli no̅ sunt
finis ergo huius auctoritatis co̅cordat eoru̅ sn̅iis qui peccata di-
cunt remitti scd'm iusticia̅ & no̅ scd'm presci̅a; Alii uero quis fatea̅t
peccata redire tame̅ seu p baptismu̅ seu p pn̅ia; asseru̅t oi̅a pecca̅
remitti & plena fide accedentes ad lauacru̅ renasci .no̅ aqua tm̅
s spu̅ sancto & si postea recasuri sunt tame̅ tpe sue pn̅ie ita pfce̅
expiati su̅t ut si tunc morere̅tur salute̅ inuenire̅t eterna̅ Quod
ergo peccata dimissa redire fateantur hoc est scd'm iusticia̅ no̅ scd'm
prescia; ea dimitti necesse est ut co̅fitea̅tur sicut salua̅dis peccata
scd'm iusticiam ad eterna̅ da̅pnatio; i̅putantur no̅ scd'm presciencia̅
quia & illis a bono in malu̅ deficientibus si̅gula replicabu̅tur ad
suppliciu̅ & his usque ad fine̅ pseuerantibus nulla imputabitur
ad pena̅ in §. hoc ergo modo uersu quod ergo peccata de pe.di.iiii.
Et quid sit in scribi in libro uite scd'm presci̅a; & de eo deleri scd'm
iusticia̅ & quid sit scd'm presci̅a; ad uita̅ preordinari & quid sit scd'm
prescia; ad mortem deleri uide per Gracianu̅ in §.finis in fine &
v̇.scd'm prescia; cu̅ seque̅tibus de pe di iiii. Et ibi uide de presciēcia
predestinatione & preordinatione in §. scd'm iusticiam & in §.de-
leantur & in §.secunda preordinatio Et scd'm hec potes intelligere
qualiter peccata semel dimissa iterum redeant refere̅do ad iusti-
ciam & presncienciam ut ibi per totum prosequitur Gracianus &
declarat quid sit scribi in libro uite uel de eo deleri scd'm iusticia̅
& quid scd'm presciencia̅ ¶ Secundum presciencia scribi est ad uita̅
preordinari quod ab eterno factum est Vnde Apostolus in epi-
stola ad ephesios i.c.benedictus deus & pater domini nostri yhu̅
xpi̅ qui benedixit nos in omni benedictione spu̅ali in celestibus

.i.in celo ī xpō yhū sicut elegit nos ī ipso ante mūdi cōstitucioꝫ ut essemus sācti īmaculati in cōspectu eius ī caritate q predesti-
nauit nos in optionē filiorꝝ ꝑ ipm̄ xpm̄.i.ex sola grā sua opante xpō non meritis nr̄is ꝫ ꝑ ipm̄ xpm̄ nos predestinauit ¶ Similiter ſm prescia deleri ē ad mortem nō ad uitā presciri quod & ipō ab eterno fctm̄ est unde & dn̄s in euāgelio Luce vi.& xi.c.Qui credit ī me habet uitā eternā q aūt nō credit in me iā iudicatus est hinc ¶ Augu.nouit dn̄s qui sunt eius ex his nemo seducitur nūdum apparuit iudicium ꝫ iā fctm̄ est ¶ Porro ſm iusticiam scribi ē deo auctore ea opari quorꝝ merito sit dignus eterna salu-
te hunc duplicem modum scribendi in euāgelio deus assignauit discipulis dicens Io.iiii. In domo pr̄is mei multe māsiones sunt & si abiero & preparauero uobis locū iterum ueniam & accipiā uos ad me ipsum ostendit eos quibus loquebatur scriptos esse in libro uite ꝑ predestiatioꝫ cū dixit si abiero & preparauero uobis locū ostendit illos adhuc esse scribendos operatiōe ¶ Vnde quos predestinauit hos uocauit ad Ro. viii Sꝫm iusticiam deletur de libro uite quia gracia subtracta ea operari permittitur quibus eternam dapnationem meretur hinc ꝓpheta loquitur dicēs ps̄. c. viii. deleantur de libro uite hoc est subtrahatur eis gracia qua subtracta hi.in ꝓfundū uiciorū deinde in eternā dāpnationem precipitentur & cū iustis nō scribātur.i.non apponetur eis grā q̄ fiant digni eterna salute ¶ Sic itaque peccata ſm prescientiam remittantur cum ab eterno gracia preparantur qua uocatus iu stificetur uisttificatus tandem glorificetur ¶ Secūdum iusticiam uero peccata remittuntur uel cum baptismus plēa fide accipitur uel penitentia toto corde celebratur hec remissio ſm presciencia nō incōueniēter fieri dicitur quoniam probatur ex auctoritate Apostoli ad ephesios i.c.cum dixit ¶ Elegit nos ante mūdi cōsti-
tutionem predestinando parando aūt in operatione pro ut hēt de pe.di iiii. §. porro uersu in domo patris mei cl ii.dat intelligi ꝙ due sunt preordinationes una qua quis ordinatur ad iusticiā & remissionem peccatorum percipiendum Alteram qua prede-
stinat ad uitā eternā in futurū optinēdā Et de effectu utriusque preordinatiōis uide ī dcō.§.porro v̄su sic itaꝗ pctā ſm presciāꝫ

remittũt ❡ Cur autem aliqui prime non secũde preordinationis participes sunt ❡ Cur tam magnũ beneficiũ dat aliis deus & aliis non apud quē non est iniquitas deutro.v.c.nec apud eũ acceptio personarũ ad Romanos ii.c.nouit de iudi.& in cuius potestate ē unusquisq; donec fuerit ĩ hac uita ad galath.i.ad colloc.iii.i.pet.c.i.i.q.vii.§ hinc petro de pe.di.iiii.c.si ex bono respõdet Aplũs ad Ro.xi.q̃ in scrutabilia sunt iudicia eius & inuestigabiles uie eius dicto c.si ex bono & uide per totum illum tex.qui totus est euãgelicus & appostolicus & eciam ꝑpheticus usq; ad finem distictionis ❡ Postremo dico q; de iure canonico opinio secũda supra recitata ꝓbabilior esse uidetur ſm osti.in Sũ. in.§. & utrũ de peni.& remis nec obstãt auctoritates inducte ꝓ prima opiõe q̃ exponende sunt quo ad ingratitudinē tm̃ nam quãto magis dei benignitatem abusus est tanto acrius ē puniendus peccata tamen semel oblita & dimissa nũq̃ redeunt ❡ Vnde dicit Gelasius diuina clemētia peccata semel in oblatiõ; dimissa iterum in ultionē uenire non patitur xxiii.q.iiii.si illuc & Prosper dicit q; nũq̃ reuertitur quod dimissum est de pe. di iiii· qui recedit facit C.de infan.& expositis unusquisq; de pe. di i. q̃tumlibet in fine uersu sed Iohãnes & in c.miror §.alii & de pe . di.iii. sed quãdo ex hoc & §.itaq; & c.non est & de pe.di.iiii.c. quid est quod dicit & c. qui recedit & c. diuina clemētia & de pe di v.consideret ṽsu pium est et de conse.di.iiii.c.queris de sen exco·c. ea noscitur et c.de cetero ff. de seruis export .l. seruus ff.de soluc.l. qui res §. aream ❡ Erat in ordine decretalis nostre xxv.q̃oe An ficte penitenti. uel in mortali existenti prosint opa de genere bonorũ ❡ Dixit Augu. nullum malum impunitum et nullum bonum irremuneratum ❡ Vnde bona que fiunt in tali statu siue orationes siue Ieiunia siue pegrinatiões precipue elymosine ex causa deuotiõis.i.ꝓ deo facte ualēt ad quinque ſm Osti.in Su.e.ti.ĩ §. utrum ficte in principio Primo quia dyabolus in tali homine non habet tantam potestatem ❡ Et ideo Gregorius narrat in dyalago de Iudeo q̃ muniuerat se signo sancte crucis demones non potuerunt ei nocere dyabolus enim qui primo eum ĩuenerat retulit hoc superiori suo scilicet prĩcipi demonũ Inueni

ĩ uas uacuũ ſꝫ ſignatũ Secũdo ualet ad aſſuefactiōꝫ bonoꝝ opm
ſicut dicit de baptiſmo Iohãnis qm̄ nō ualuit ad remiſſionē pec-
catoꝝ ſꝫ ad aſſuefactionē benefaciēdi & habilitatiōꝫ quãdã de cō.
di.iiii. non regenerãtur ¶ Tercio ad minus ſuppliciũ ſubeũdũ
de pe.di.iii. c Siquis aũt non habens caritatem lxxxix di ad hoc
deus de pe. di.iiii .§. finis c.cũ Marthe de cele miſſe §.fi.cũ glo.
xiii.q.ii. c.tempus c ꝙ quidam in ti. noſtro iuncta glo.& ibi p
Io. an. & pe de ancha.in regula peccati in v.oppōe ¶ Quarto
ualet ad proſperitatē fertilitatem & diuicias obtinendas & ſic ad
bona temporalia promerenda de pe di.iii . cauendum xvi.q.i
c.reuertimini & c. decime xxii.q.ii. ſi quelibet ¶ Quĩto ut dñs
cum reſpiciat oculo pietatis & cor eius cicius ad penitētiam illu-
ſtretur de pe di.v. falſas in fine nunq̄ tamē ualet quo ad uitam
eternã promerēdam quia ſine caritate nemo poteſt deo placere
caritate enĩ in deũ & feruore eius mortale peccatũ priuat hōiēꝫ
ut nota glo.ulť.ĩ ſalutatione li.vi. & de pe.di.i.perfecta glo.in c
ex tue de ſymo.de pe.di.ii. c.i.uide nota per Io.an.in c. ꝙ qdã
in ti.noſtro ¶ Conſtituas ergo te in caritate dei ut bona q̄ facis
tibi proficiant ad eternam ſalutem in qua caritate ſi bona feceř
opera te conſerues ne iterum cadas peccando mortaliter quia ſi
reincidas in mortale bona opera que feciſti dũ eſſes in gracia ex-
tinguuntur & mortua ſunt ſi tamē iterum reſurgas per pēitētiã
reuiuiſcũt & reſuſcitãtur ſic & ipſe peccator reſuſcitatur a mor
te.i.a mortali p.penitenciam Illa uero bona opera q̄ in peccato
fuerunt facta & ſic mortua fuerunt ita & taliter ꝙ nũq̄ ſpm̄ uite
gratie habuerunt reſuſcitari nō poſſunt ſm Oſti.in Sũma e.ti.
§.nunquid ficte poſt principiũ ubi ponit uerſus illa reuiuiſcũt
que mortificata fuerunt ¶ Viuere non poſſunt que mortua prīo
fuerunt ¶ Sed aduerte quia circa hec multe reperiuntur auctori-
tates Primo illa Auguſtini . dicentis pium eſt credere & noſtra
fides hoc expoſtulat ut cum gratia chriſti ĩ homine deſtruxerit
mala priora .ſ.per penitentiam eciam renumeret & bona nam
cũ deſtruit quod ſuũ non inuenit amat & diligit quod ĩ peccãte
plantauit & hoc ſatis plane intelligitur ſm oſti. ubi.ś.de opibus
factis in caritate q̄ mortificata fuerũt p pccm̄ ſꝫ p pniãꝫ ŕuiuiſcũt

uide de pe. di.iii. c. pium ¶ Secundo illa auctoritas Ieronimi ibi sequens Si quado uideris inter multa opera peccatorũ facere queq̃ aliqua que iusta sunt non est tam iniustus deus ut ꝓpter multa mala obliuiscat paucoꝝ bonoꝝ intelligas tu ßm Grego. i omelia de diuite & Lazaro mẽdico ꝙ memoria taliũ bonorũ ad presentẽ. i. tpaliũ remunerationẽ referri potest & ad vii. effectus de qbus supra dixi ut in c. si quãdo uidens & v̄su ꝗꝗ & c. cauẽd de pe. di. iii. & iuribus ubi. s̄. allegatis ¶ Nõ ergo turbetur quisq̃ uidens malignos hoiẽs ꝓsperitatẽ habere quia põt fieri in aliquo de dictis quiq; casibus & aliqua remuneratio nõ aũt quo ad uitã eternã uide per Io. ¶ Criso. in c. quid ergo & §. sequẽti de pe. di. iii. & hoc de opibus factis sine caritate de factis uero ĩ caritate ß postea mortificatis p peccatũ nec postea resuscitatis p pnĩaʒ dic ꝙ ualẽt ad quiq; supius dictã ßm osti. in Sũ. ubi s̄. Sed cõtra hãc sñiãʒ faciũt ꝙ dicit dñs p Ezechiel. xviii. c. trãsũptie de pe. di. iiii. c domĩus ayt & c hoc nobis ¶ Si auerterit se iustus a iusticia sua & fecerit iniquitatem ßm oẽs abhominatiões qua operari solet ĩpius nũquid iuuent oẽs iusticie eius quas fecerit nõ recordebũt qm̃ ßm Grego. in perpetratione maloꝝ nulla debet esse fiducia bonoꝝ preteritoꝝ sed hec subaudienda sunt quo ad uitã eternã nisi uera pnĩa fuerit subsecuta ualebũt tamẽ ad alia ut s̄. dictũ ẽ Sis igit uere penitens ut bona tibi ꝓficiãt ad salutẽ & si peccator uere penitẽs dicat se ita debil cõplexiõis ꝙ nõ possit subire onus pnĩe talis debet admitti ad pnĩaʒ & ꝓderũt ei bona opera ad uitã eternã Et si dicatur non uidet uere penitẽs quia oĩa debet libẽter sustinere ut dictũ est in qõe quid sit pnĩa ¶ Itẽ quia nõ uidetur habere caritatem que omnia uincit & fortis est ut per Apostolũ ad romanos xiii. quis nos separabit a caritate christi tribulatio angustia persecutio gladius dic ꝙ sacerdos debet talẽ admonere ad penitentiam quam illi iniungeat ad implendam non grauẽ imponat ut dixi in questione qualiter sacerdos se debet habere Et ostendat sacerdos qualiter Adam cum posteritate sua p peccato quod satis leue uidet tã grauiter pũitus ẽ Et cõsideret pctõr quãta pẽa deberet ei ꝓ tot scceleribus & ĩponet talẽ pnĩaʒ sacerdos de uolũtate cõfitẽtis ut uerisil'e sit ut illã possit ꝑagere ne deterius

inde cõtingat postea uiolando nec ꝑmittat a se recedere despatiũ quia sacerdos reus eēt aĩe illius xxvi.q.vi. si pres bir̃ lxxxvi.di.si religiosũ de re.iur̃.c.pnl't.uel pocius iniũgat sibi unuꝫ pr̃ nr̃ uel ꝙ semel uadat ad ecclesiã uel aliud leue sed ꝙ oĩa alia bona que fecerit proficiãt illi ad salutẽ & mala q̃ pro deo paciẽter tollerabit uide que dixi in qõe quis sit effectus Ostẽdet tñ illi peccatori quod minus fecerit in hoc seculo cõplebit ĩ purgatorio & sic eũ admittat donec peniteat de peccatis uel dicat se pẽitere & habere propositũ abstinẽdi de cetero Et multa inducere debẽt sacerdotẽ ad leuẽ pnĩaꝫ uel saltẽ asperã non imponẽdã Primũ fuit exẽplũ dñi qui nũq̃ legitur ĝuẽ pnĩaꝫ ĩposuisse sed dixit uade & ãplius noli peccare ne deterius inde contingat Sed uinũ & oleũ ĩfũdat uulneribus sauciati ut c.deus in ti.nr̃o ¶ Secũdũ est illud Criso. Si erramus modicã pnĩaꝫ ĩponentes nõne melius ẽ rõꝫ reddere ꝑpter mĩaꝫ q̃ propter crudelitatẽ xxvi.q.vii. alligat xlv.di.disciplina laboret aũt sacerdos ut peccator causas & radices peccãdi a se remoueat & oẽꝫ occasionẽ a se tollat ¶ Vnde Augu.satisfactio pnĩe est peccatorũ causas excidere nec sugestiõibus eoꝝ aditum indulgere Et si sacerdos.gaudere nõ põt de oĩmoda purgatione peccatoris gaudeat saltim q a uidet ꝙ potest ipsũ ad purgatoriũ trãsmittere a gehẽne cruciatibus liberatũ ut dixi in qõe. quis sit sit effectus uere pnĩe ¶ Si aũt dicat quis ꝙ nõ habet ꝓpositum abstinendi in posterũ uel ꝙ nõ ab uno sed ab aliis sic talis non ẽ in caritate c.ꝙ quidã s. e.ti.nec ei.bona ꝓsunt ad uitã eternam q̃uis ad alia que supra dixi eius confessio admitti debet & cõsiliũ exhihẽdũ & crebris & salubribus monitionibus inducendus ut dicto c.ꝙ quidã & si publicus sit per cẽsurã ecclesiasticã cõpellẽdus ut dixi in q. qualiter sacerdos ¶ Xxvi. nũc sequitur q̃stio q̃ pena seu pnĩa sit ꝓ peccatis singulis iniũgẽda Varie sunt opĩoẽs sed uerior & cõior est ꝙ oẽs pẽitẽtie arbitrarie sũt .i.ad arbitriũ iudicis imponende & redigende ẜm Leo.papã xxvi q. vii. c.tpa penitudinis c.de hiis penitẽtibus c.significauit c.q̃situ c.deus hic in ti.nostro & in c.nostro c sicut dignũ in princi.de hõicĩ.de pe di.i.mẽsura & di iiii. de penitẽtibus & hãc opĩoꝫ cõsuetudo approbat & cõmuniter seruatẽ ¶ Et ꝓ hoc facit quia pena scripta

in Iudicio & crimīali & contēcioso mutari potest p ordinarium cōsideratis circūstanciis & qualitatibus. ff. de pēis .l. respiciēdum §. delinquūt C. de iu. pub. uel priua l. seruos qui in fine l. iii. C. ne sanc baptis. ite p Osti. plene in Summa. de accusa. §. quis sit effectus ergo magis uidetur cōcedēdū in foro pnīali grego. huic snīe uidetur cōtradicere de pe. di. v. falsas dicēs falsas pnias dicimus que non ſm auctoritatem scōrū prm p qualitate criminis imposite sūt Idē grego. ī c. pductior de pe. di. iii. prolixior deb3 esse pnia q̄ fuerit culpa Et idē Grego. & Ieroni. ꝙ tāto tempore debēt esse peccatores in pena quanto tpe fuerūt in culpa xlvi. di. oēs ūsu hūanū de pe di. i. Vide bēignū ūsu q̄nto tpe de pe. di. v. c. .fi. xxvi. q. vii. his q. & c. sacerdos Osti. ī Sū e. ti. §. q̄ pena primā auctoritatē dicit uerā nisi ex cā & circūstāciis tēpetur Secundā ītelligit de īteriori pnia qa quocūq3 recordat deb3 dolere ut. s. ī qōe q bus & quot dictis in q̄stiōe q̄lis deb3 esse cōtritio Vel ītellige de pēa quā patimur ppter pccm̄ primi parētis Ad terciā auctoritatē dic ꝙ pro quolibet pctō mortali debet septēnis pnia impōi xxxiii. q. ii. hoc ipm̄ & §. sequēti & xxii q. i. predicādū c. i. & ii. de pe. & remis. & hoc sumit a rōe qa dn̄s precepit mariā pphetissā sororē Aaron lepra pcussā ppter detractionē ad uersus Moysen poni p vii. dies extra castra Numeri xii. i. di. §. ecōtra xxiii. q. ii. c. hoc ipsum & sic accipitur dies pro āno ¶ Secunda rō ut sicut peccator per peccatum septiformis spūs sancti grā3 amisit sic p septēnem pnia3 recupet & hec uera nisi maior uel mīor reperiat a canone expressa in quo quidē cau si crimē sit publicū publica tūc debet impōi pnia nō mīor uel maior pnia q̄ scripta sit iponēda nisi ex magna causa dispensetur c .quesitum in ti. nostro Si uero occultū sit crimē tūc indistīcte arbitrarie imponūt pnie ut ī iuribus preall ¶ .Cū ergo dicat tercia auctoritas ꝙ tāto peccatores debēt eē ī pēa intellige nisi iudex alir arbitret Certū enī ē ꝙ maior cā requiri ī publico ut dispēsetur q̄ in occulto ī utroq3 tñ mīor pnia ex cā pōt impōi cōsideratis criminis q̄litatē & q̄ntitatē & psōe dignitate cōdicōe & sexu officio pauptate īfirmitate debilitate cōsuetudīe cōplexiōe societate cōtricōe loci regione & tpis q̄litate cā aīo & uolūtate & aliis circūstanciis c. sicut dignū

de homicid᷑.de ſen.exco.cū uolūtate de.pe.di v.c.i c.ſignificauit & in c. nr̄o §. ſacerdos & his cōſideratis grauabit uel diminuit pnīas ¶ Sacerdos tamē cōſulit peccatori tu cōmiſiſti tot & talia ꝑ quolibet deberes ſic penitere ſed quia uita tua ad hoc peragendū nō ſufficeret iniūgo tibi ꝑ oībus talem pnīā3 & quodcūq₃ bonū feceris tibi proficiat ad remiſſionē peccatoꝝ & pro pnīa que tibi ueniret imponēda & oīa bōa q̄ feceris & mala q̄ tollerabis ꝑ deo iniūgo tibi ꝑ pnīa & bona q̄ feceris ꝓficiāt tibi in remiſſionem peccatoꝝ Et ſi interim moriaris auctoritate dei & btōꝝ aplórū Petri & Pauli & ſāc̄te eccleſie abſoluimus te ab oībus peccatis q̄ cōfeſſus es & ab aliis quibus nō recordaris ita ꝙ ſiquid purgādū remanſerit ¶ In purgatorio purgetur ſm̄ dei miſericordiam & uolūtatē ſacerdos tamē ſm̄ beatū Grego. quia cōtraria cōtrariis curātur per contrarium īponat pnīā3 Suꝑbo humilē orationē auaro elymoſinam accidioſo peregrinationē guloſo & luxurioſo abſtinētiā & macerationē carnis & diſciplinā & flagellationē ſu- ſpecto de hereſi ſi clericus eſt & ſit bonus predicator īponat ſibi fidei predicationē hereticoꝝ ꝑſecucionem maledico benedictiō3 & lingue refrenationē aliis ſatiſfaciōis generibus iūctis ſimul ar. de pur. ca.inter ſolicitudines §. precipias loci qn̄q₃ mutationem lxxxi. di.ualet loci mutacio ꝑſone elongationē xv.q.i.mulier

¶ Vt aūt ſacerdos circa pnīas diſpēſando caucins arbitret̄ notādi eſſent caſus in q̄bus per canones certe pnīe imponuntur quos colligit Oſti. in Sūma e.ti. §. que pena. v̄ſu ut aūt ſacerdos nā canones pnīales ſacerdos tenetur ſcire alias in eo uix nomen ſa- cerdotis cōſtabit ſm̄ Augu.xxxviii.di. que ipſis Primus canon diſponit de pnīa preſ biteri fornicarii d᷑ quo uide in.c.ſi preſ biṙ fornicacionē lxxxii.di ¶ Quidā tamē intelligunt illū canonē d᷑ adulterio & de īceſtu alii de ſīplici fornicaciōe Secūdus canon īpōit pnīa3 ſacerdoti cognoſcēti filiā ſuā ſpūalē .ſ.q̄ baptiſauit cōfirmauit uel in pnīa audiuit xxx.q.i c.ſi q̄s ſacerdos & c.nō debet ¶ Tercius canō ſi cōtra naturā peccauit & q̄d ſi ē clericus & quid ſi laycus c.clerici de exceſ.prela hoc aūt uiciū maius q̄ ſi cū ꝓpria matre cōcuberet xxxii.q.vii. adulterii Quartus canō ſi clādeſtinis nupciis intereſt de clādeſt.de ſpō.c.cū inhibeo ī fi.

Q uĩtus ſi qs uotũ ſimplex uiolauerit xxvii.di.ſi uir Sextus ſi qs
excõicatus celebrauerit xiii.q.iii.de illis Septimus ſi qs aliũ ĩiuſte
accuſat ad mortem de accuſa accuſaſti ¶ Octauus ſi coguouerit
cõmrẽꝫ ſuã ſpũalẽ dicto c. nõ debet ¶ Nonus ſiqs deſpõſatã alii
duxerit eã de ſpõſa duoꝝ accepiſti ¶ Decimus q cognoſcit duas
cõmatres ſiue ſorores ſiue uiuat uxor ſiue eſt mortua xxx.q.iiii
Si pr̃· Vndecimus de homicida uoluntario.l.di.minor ¶ Xii.de
caſuali homicida e.di.c.ſi q̃.& c.ſi quis & c.eos ¶ Xiii.de hõicid
ꝓpter neceſſitatẽ euitabilẽ ¶ Et q d de neceſſitate ĩeuitabili l.di.c.
de his & c.qa te de homicid .c.ii.§.ſi xxxiii.q.ii. in lectũ xxiii.
q.iiii. excõicatoꝝ licet tñ neceſſitas fuerit ĩeuitabil tñ ad cautelã
& innocẽciã oſtendẽdã tutũ ẽ penitere & tamẽ nõ eſt neceſſariũ
ut dicto c .ii de hõicid Si uero per inſaniã qs cõmittit homicid
illi non ĩputatur iii.q.ix iudicas xv.q.i.aliquociẽs.& c.illa & c ſi
quis Et d hõicid pnĩa intuitu diſcipline incaute cõmiſſi habet
de homici.c.preſbiteꝝ xv.q.i.c. ſi quis non iratus Et de interfi-
ciẽte latronẽ ligatũ de hõicid.ſuſcepimus ¶ Xiiii.de matricidio
xxxiii.q.ii latorẽ Item de uxoricidio xxxiii.q.ii.admonere & c.
quicũqꝫ & ſm ¶ Hugo. maius eſt peccatũ uxoricidii q̃ matricidii
cũ grauius pũiatur ar.xxiiii.q.iii.nõ afferamus alii cõtra Sed iõ
maior pnĩa ĩponit quia ꝓmptiores ſunt hõies ad occidẽdũ uxor
q̃ matres ff.de peniſ.l.aut fcã §. ſi ¶ De pnĩa imponẽda his qui
ꝓprios filios occiderũt late ꝓſequitur oſti.in Sũ.de his q ꝓprios
filios occiderũt §. quãdo & qualis pnĩa ¶ XV·de ꝑiurio vi.q.i.
quicũqꝫ ¶ Xvi. in falſa mẽſura de ẽp·& uen.c.mẽſure ¶ XVii.
de ſolẽpniter penitẽte redeũte ad uomitũ de pe.di.v. ſi quis uero
¶ Xviii·de eo qui deuotã ſeu monialẽ cognoſcit xxvii.q. i.de filia
& c deuotam ¶ Xix de cantante miſſam & nõ cõmũicãte de cõ.
di ii.relatũ ¶ XX·de ſacerdote qui clericũ mortuũ inuoluit in
pallio altaris de con.di.i.nemo ꝑ ignorãtiã ¶ XXi de cõmittẽte
ſacrilegiũ uiolãdo eccleſiã ſeu criſma uel calicẽ ſacrũ polutis ma
nibus accipit uel ſilĩa cõmittit de quo xii.q.ii.c. de iuro ¶ XXii.
ſi parẽtes frangũt ſpõſalia filiorũ & filii ſimilr̃ ſint in culpa de
peni. iſtorũ habetur xxxi q. iii. c. ſi q ꝑntes de pe.di.i.Si.cui
¶ XXiii.de illo q duxit in matrimoniũ quam polluit ꝑ adulteriũ

xxxi.q.i si q̄ uidua ¶ Xxiiii. de maledicēdo cōtra dominū uel aliq̄s scōꝝ suoꝝ publice blasphemādo c. statuimus de maledic. ¶ Xxv. de sacerdote denunciante eum qui sibi est cōfessus uerbo uel signo ut hic ī c. nostro omnis utriusq̄ & dixi ī questione ī quo tenetur sacerdos Xxvi. de eo q̄ cōpulsus cōdicionaliter ꝑiurat si liber sit aut seruus xxii.q.v.c.qui cōpulsus ¶ Xxvii. de ꝑiurante in manu epī uł ī cruce sacrata uel nō sacrata al'.si coactus uł ꝑ ignorāciā iur. xxii.q.ii.c.v.& ii. ¶ Xxviii. si filiū iurat sciēter uel aliū iurare cōpellit xxii.q.v.c.ii.si q̄s coactus ¶ Xxix. de discrepāte a cōsuetudīe romaē ecclesie al'.metropolitane ī dicēdo horas canōicas uel diuīa officia xii.di.c.de his ¶ xxx.ī epō sine iusta cā ordinante clericū īuitū precise uel cōdicionaliter lxxiiii.di.c. ii. ¶ xxxi. de epō qui corruptionē d' uenditiōe misterioꝝ ecclesie dissimulatur i.q.i.quicquid inuisibilis ¶ xxxii. de sortilego. de sortile req̄sisti ¶ xxxiii. de uidente in astrolabio c.ex tuaꝝ sortileg. ¶ xxxiiii. si per negliencīā aliquid ꝑ neglientiā de sanguine xpī stilauerit in terrā uel in tabulā ad herētē terre ligua lābatur & locus radet & pnīa imponit' ut late habet' in c.qui ꝑ neglenciā de cō.di.ii.

¶ xxxv de eo q̄ ꝑebrietatē uel uoracitatē eucaristiā euomit sit laycus uel clericus de cō di.ii.c.si quis ꝑ ebrietatē ¶ xxxvi. de īterfectore presbiteri c. ii. s̄.e.ti.de penis c.i. ¶ xxxvii. de incēdente domū uel areā s̄.de iniur.c. Si quis domū Si ex odio uel uindicta xxiii q.viii.c.pessimam & hodie post denūctiationē nō pn̄t absolui ab alio q̄ a papa de sen.exco.tua de quo ꝑ Osti.in Rubrica de raptoribus & incēdiariis ī §.qua pēa uersu sed sm̄ canones xxxviii. de cōicante heretico sciēter uel ignorāter xxiiii.q.i.si q̄s dederit ¶ xxxix de ignorāter cognoscēte duas sorores uel matrē & filiā uel amicam & neptem xxxiiii. q. ii.si quis cum duabus ¶ xl. de coeunte cū brutis & incestuos xxxiii.q.ii.c.hoc ipsū & §.sequēti xx.q. i.c. mulier ¶ xli. de patrono q̄ dilapidat bona ecclesie xvi. q.vii.c.filiis ¶ xlii. de illo qui illustrat domū suā cū intātatiōibus & maicis xxvi.q.v c.qui diuinatores & c.nō liceat ¶ xliii. si mus comedat corpus christi ¶ xliiii. si sacerdos ꝑdiderit ipm̄ corpus d' cō.di.iii.c. qui bene si incaute uel si in caute dimisit ut hētur in c.unico de custodia euca. ¶ xlv. de ꝑiurio adulterio & hoīcidio

& ĩ fornicatorē regulariter septē dātur anni xxii.q.i.precauēdū xxxiii.q.ii. hoc ipsū & c.sequenti ¶ Xlvi de eo q scienter rebaptisatur uel ꝑuicio heres uel pro salute corpis optinenda de apos. c.ii. de.con.di.iiii. qui bis baptisatur uel recōfirmatur de cō. di. v.dictum est ¶ Ex inspectione igitur predictoꝝ casuū in qbus p canones determinate pene īponuntur se informare poterit in similibus qualiř & quātā pniā3 arbitretur & in tali arbitrio considerari debet qualitas persone an seruus qui ꝑ timore peccauit obediendo domino facit quod nota. bu. in c.mulieres de sen. exco.ut micius puniatur xxii. q.v.c.qui cōpulsus xii.q.ii.cum deuotissimā licet in talibus non teneret domino obedire xi. q. iii. dominus & in.c. qui resistit & in c.Iulianus lxxxvi.di.c.an putatis xxii.q.iiii duo ista ¶ Si uolūtarie peccauit acrius eciam in corpe debet puniri ꝙ q̄ alius iux.nota ĩ c.qdā de iureiuř xxiiii. q. i.c. qui contra pacem xii. qōe ii c. qui manumittitur nec est seruo iniungenda peregrinatio per quā dn̄s seruicio serui careat c relatū de sen.exco.Si liber sit peccator totā pniā3 a canone statutā si fieri potest explere debet xxvi.q.vii .sacerdotes de pe.di.i. nōnulli sed ex causa poterit moderari ¶ Si diues sit caute īqras q̄ causa mouit ad peccādum & si pure cōfiteat̃ ueniā promittas de pe.di.vii.c.i.ad finē & ei īponere ieiuniuū oro3 & elymosinā si sit delicatus aſpm ieiuniū nō īponas xli di non cogatur aggua enī pocius in elymosinis de pe. di.i.medicina ¶ Si puer nō debet cōfiteri nisi postq̄ ad ānos discreciōis.ꝑuenerit ut ĩ c.nr̄o i.quo usq sciat discernere inter bonū & malū c.i. de delic.pueř. dixi ĩ qōe quis debeat cōfiteri quia & rōe fragil' etatis mīor debet īpōi pnia xv.q.i.§.ut itaq & ideo inter plenā & semiplenā pubertatē distinguendū est ut maior uel minor pnia imponat & sic omīa agat sacerdos cū discretione que est mater omniū uirtutū iii.q.v presenciū de offi custo.c.i & tales imponat pnīas ut aīe hominū corrigātur nunc plectendo nūc ignoscendo quia hoc solū bene agitur ut uita hominū corrigatur xxiii.q.v.c . ꝑdest xlv.di.c. q emendat si senex fuerit dic ut dixi in v .q. quando cōfitendum uersū Item si senex sit Si prelatus & publice peccauerit acrius q̄ alius puniri debet ꝑpter exēpli ꝑnicīē xi.q.iii. precipue de uoto

c. magne lxxxiii. di c. nemo quippe Si uero occultum sit ipsum micius pūias quia ubi malū orit ibi deb3 mori ii. q. i si peccauerit l. di. c. de his cl. ii. presbiter tamē magis puniēdus ē q̄ dyaconus & sic descensiue quia gradus dignitatis uel ordīs agguat pctm̄ xl di. c. hō xpīanus lxxxix di. c. ad hoc de iureiur. c. qdā de pe. di. iiii. §. finis ubi dicit in domo pr̄is mei multe māsiones sunt sic intellige ſm osti. de domo inferni & de domo huius mūdi ¶ Si mōachus sit uel alius religiosus iniūgas ꝙ de cetero seruat reglā q̄ ꝓfessus est hec est Sūma pn̄ia in mōacho ſm ¶ Augu. xii. q. i. nolo & nō dicatis & ibi dicit si ultra spōte cōfitetur parcatur ei & oret ꝓ ipso si cōuīcitur grauius puniatur nō tamē iniūgātur illi in claustro ieiuniū spēale ꝓpter scādalū frm̄ ſm Basiliū xx. q. iiii. monachi. & §. si pōt tamē puniri in ciborū abstinēcia cū sine scandalo possit comedere magis uel minus uel in oracione Si uero solitarie sit ut quia carthusiensis tale ieiuniū pōt indici Si repis tenere ꝓpriū moneas & terreas ꝙ dimittat qa sine licētia abbatis non pōt retinere & reddere debet in manibus abbatis c. mōachi de sta. mona. ymo fit eius or̄o in peccato preall. c. nolo Et si inuenias illum transgressorē regule acriter punias nā talis ſm Grego. magis delinquit quam Ananias & saphira qui spūi scō sunt mentiti xvii. q. i. ¶ Ananias & q̄ sine cōdiciōe uouit sine cōdiciōe reddere debet c. nupciaꝝ xvii. q. i. Si benigna & cadat in peccatum carnis grauabis eum orationibus & ieiuniis & ne de cetero īpietatē nutriat sub spē pietatis xxiii. q. ii. ꝑniciosam & si uotū non fecit cōsule ꝙ cōtrahat matrimoniū ex quo nō pōt cōtinere ¶ Nā ſm Io. melius ē cōiugiū subiuisse & ābulasse per plana q̄ ad alciora tendere & in ꝓfundū inferni cadere xxvii. q. i. nupciaꝝ bonum Si sit monial distingue īter diuersos gradus monialiū nā quedā sunt layce quedā corrupte & ꝓfesse cōuerse & iste minus peccāt q̄ cōsecrate xxvii q. i. c. i. ¶ Alie sunt uelate uelo ꝓfessionis tm̄ & iste magis peccant q̄ prime minus tamē q̄ consecrate alie cōsecrate & iste magis peccant & de his duobus generibus uide xxvii. q. i. nec aliq̄ & in c. de uiduis & in c. q̄ xpō alia dyaconisse & hee similit magis peccāt xx. q. i. Iuuēculas Est & aliud sextū genus & hee uocantur assistrie. i. incluse & q tales

corrūpit acrius est puniēdus q̄ si corrūperet aliā monialē xxvii. q.i. si quis rapuerit ¶ Alie eciā sunt cōuerse seculares nō professe ut sunt cōuerse seculariū ecclesiarū & plebiū uel hospitaliū siue aliam regulam approbatā & iste minus peccant eciā si cōtrahāt matrimoniū ut pbat a cōtrario sensu xxvii. q.i. ut lex cōtinēcie al. ut lex diuine ¶ Si sit secularis oīo cōsidera si sit puella ul' vgo sub potestate parētum cōstituta & nimis lasciua & tūc afflige eā ieiuniis & disciplinis ne cadat in peccatum luxurie nā luxuria mulier non est ferenda ymo quia acrior est q̄ uirorū iō acrius puniēda & domāda xxxii. q. iiii. meretrices ē tamē nihilominus si peccauerit cōsolanda quia sexus mulier magis debet moneri q̄ terreri xxvii. q. i. de iudeis alias de uiduis ¶ Si sit cōiugata pre uideas ꝙ sine scandalo uiri pnīaꝫ īponas .s. ꝙ in absentia uiri affligat se disciplinis & ieiunet presertim si maculauerit thorū uiri ad quod nulla cōdicione debuisset induci xxxii. q. v. ē ergo al. origo & in presencia uiri abstineat nō a qualitate sed a quantitate ciborū & si forte aliquod crimē publicū cōmiserit qd' bene scit maritus ut puta quia oppressit filiū uel simile qd cōmisit tūc sub pretextu peccati pōt sic fieri ꝙ eciam de occulto pnīaꝫ agat sicut ꝙ de toto mereat uocari casta pocius q̄ adultera xxxii. q. i quod datum tibi & c. non erit ¶ Et si sit uidua aggraua ipsam ieiuniis & orōnibus magis quā alias mulieres nam tēs orōnibus siue & meritis debēt ecclesiam adiuuare lxxxi. di. uidue & ideo si uidua non pōt ieiunare est oratiōibus aggruauanda ut ibi & xxxi. q. i quō uirginibus ¶ Si meretrix est inducat eam ut cesset a peccato eidē si nō peccauerit ueniam polucendo alioqn saluari nō pōt nam ad talē phibet accedere dn̄s cuius publica uenalis ē turpitudo xxxii. q. iiii. meretrices xxxiiii. di. uidua ¶ Si dicat nō posse abstinere danda est sibi pnīa nec pōt absolui debet tamen cōsuli ut faciat elymosinas & omnia bona que facit sibi prosint ut dominns eam respiciat & illustret eius cor ad penitēciā sciēdā de pe. di. v. falsas in fi. ¶ Conclusio sit ergo q̄uis canon certas impōat pnīas in casibus pn̄t tn̄ augmētari & minui cōsideratis circūstanciis de qbus s̄. dixi ¶ E si sacerdos habet aliquē prochianū mutū uel surdū aut furiosum uel demoniacum si nutu uel

scriptura pōt uel eo modo quo potest confiteri faciat c. facit hō quod pōt xxii.q.ii. faciunt nota q Io. an. in c. dilectus de spōsa Sin aūt sacerdos oret p talibus & faciat pplm̄ orare ut dn̄s illu-strret corda eoꝝ ad pn̄iā & misereat eis sicut doc Aug. de cō. di. ii. c. solet q̄ri tunc ei sacerdoti nihil ip̄utabitur cū de cōtingētibus nihil dimiserit lxiii. di. ephesis ¶ Si aūt nō peniteret quis ī saniate uel in fine uite uel pn̄iā non cōpleuit uel cōpleuit sed minorem q̄ debuit ppter impiciā sacerdotis qui nescit mō debito arbitrari ut s. v̄su sacerdos & in q̄oe an ficte penitēti sub §. quid de opibus v̄su ad hoc dicas hoc casu s̄m Leonē non debet induci in despe-rationē dū in hoc corpore cōstitutus est ¶ Et quia nō nūq̄ quod diffidētia etatis differt cōsilio maturiori pficitur de. pe. di. vii. c. i. ¶ Exēplū in latrone cuius si sera fuerit pn̄ia fuit tamē pfecta & accelerata fuit indulgēcia & tāta posset esse cōtricio q sufficeret ad omnē penam delendā ita q immediate ad celestem patriam trāsiret. Verū hoc periculosū est & incertū ē nobis ut dixi in q. qualis sub §. festina & Augu. de con. di. vii. §. i. & c. nullus ex-pectet & dixi in q̄oe qn̄ cōfitēdū sit ¶ Vicesimaseptima erat q̄o quibus & qualiter & a quibus & in quātū facienda est restitutio male acquisitorū ista est longa q̄o. de qua p Io. an. & scribentes in c. nostro & p Osti. in Sūma e. ti. in §. q̄bus qualiter & a q̄bus p pe. de ancha in regula peccatum li. vi ¶ Si queritur quibus dic dāpnum passis uel heredibus siue successoribus eoꝝ si extant & ab his qui dāpnū dederūt uel ab heredibus eorū c. cū tu de usu. c. fi. de proch. de rapto. in l̄ris & c. super eo & in solidū si facultas suppetit facienda esset restitucio alioq̄n est frustratoria pn̄ia q̄a s̄m Augu. non dimittur peccatū nisi restituatur ablatum dicto c. cum tu xiiii. q. vi. si res nec sacerdos in hoc posset gratiā facere dūmodo sit facultas restituendi & certum sit cui restituendū sit alias posset facere graciā dicto c. cū tu §. i. s̄m Io. an. hic p dictā regulā nō dimittit & dcō c cū tu §. i ¶ In aliis uero q̄ nō cōsistūt circa r̄stitucio dicit q sacerdos pōt arbitrari cōdiciōe cōsiderata q̄a plus ualet aput deū mēsura doloris q̄ tp̄is & mortifiatio uici-oꝝ q̄ abstinēcia ciboꝝ de pe. di. i. c. mēsurā ¶ Et q̄a dixi q ī solidū faciēda ē restitutio si plures sūt q unā rē furātur restituta re an

Tanta posset cū contricio q sufficit ad omnē penā delendā

XXVII q̄o: Quibus: Et q̄lr: Et a q̄bus: Et in q̄ntū ē facien. restitutio male acquisitoꝝ

: Quibus sit facien restitutio:

oēs sunt liberati dic q sunt liberati a restitutiōe rei sed propter pctm̄ furti debet pnīa ipōi qa peccauit mortaliter c. sicut dignū de hoīcid. §.eos ¶ Sed forcius dubiū est si res non extat qa consūpta est ut quia fures rem furtiuā uendiderūt & ptiti sunt inter se preciū an sufficiat quēlibet ratā q̄ sibi cōtigit restituere qo. ista habet duo capita unū tāgit forū iudiciale Secūdum forū pnīale & tangitur de illa ī c. fi. de r̄ptis per modernos in c.sicut dignū de hoīcid.p Inno ī c.suā de penis & p Osti in Sū. e.ti.in §.qlir̄ & quibus in v̄. Sed nūquid hii qui sequūt & v̄. sequenti in foro iudiciali dicit q quādoq3 id ad quod sunt plures obligati ē mere penale ut quia petitur id quod eis nō adest nec aduersario abest sed ppter delictum ipōꝝ tenētur ad talē penā & tūc uno soluēte alter non liberatur faciūt nota ī c.si quis presbiteroꝝ de re .ecc. nō alieñ.facit quod dicitur in actionē furti.l.Si.id quod §. pnl't. ff.de iur̄.o.iudi.p Inno in c.sicut dignū §.eos de hoīcid ¶ Q̄ nq3 id ad quod plures tenentur est pro parte penale & p parte nō ut quia ex parte petentis est interesse sed ex pte detinentis est pena exēplum ut in casibus c.fi.de rescrip. & tūc solutiōe unius alter liberatur l.i.§. si plures ff.de re.eoꝝ & l. iii. ff.de his qui eiece.& effude & est ratio quia hoc casū actio fundat super interesse & solucione eius quod debetur omnis tollitur obligatio & interesse Instit. qui mo. tol. ob. in principio ideo non pōt amplius exigi illud ab alio Q ñq3 id ad quod aliqui sunt obligati non ē penale aliquo mō ut qa peto qd mihi abest & tibi adest ut ī cōditiōe fur tiua & tūc uno soluēte alter liberat l.i.C.de.cōdi.furt.& qd nota glo.ī.l.Si qs id qd preall' ¶ Sed ē dubiū uūqd iste q soluit siue satisfecit p toto possit postea agere cōtra aliū osti.& Io.an.& Bu.ī c. fi de r̄pt dicūt q nō nisi ante solutiō3 fuisset cessa actio alteri uide glo.& doc.ī c.si qs presbroꝝ de se.ecc.nō alie.nō tamē pōt soluēs petere cessiō3 actiōis cōt alteꝝ lic3 uolūtarie actio poss sibi cedi qa cū ex dolo suo teneat nō pōt petere cessiō3 actiōis ff.de admiss̄.tu.l.si plur̄ secus ē qñ cessat dolus sic ē ī plib3 fid'iussoīb3 nā alt soluēs bñ pōt petere cessio3 actiois cōtra aliū cōfideiussorē l.cū alter C.d' fideiussor̄.l.modestinus de soluc.Q uo aūt ad sm caput.s.pnīal facer.pōt dici q iura loquētia ī foro iudiciali heāt

locū in foro pnīali nisi repiatur expressa drīa ut nota Io.cal. in phemio Grego. Inno.in c.sicut dignū de hoīcid᷑.& Io.an.in c. ꝗꝗ de usur.li.vi.& p eundē Inno in c. qa pleriq; de īmūi eccleſ Osti.tamē in Sū preall᷑.v.quid si unus satisfecerit dicit ꝙ si prī-cipalis uel alius in solidū satisfecerit ceteri oēs liberātur.ff.de re. iur.li.bona fides ff.de eo p ꝗ fcm̄ ē l.i. §.Si plures & hoc ītelligit quo ad deū & de magna equitate intellige osti .quo ad restitucōꝫ rei furtiue Sed tñ ppter delictū qa deū lesit mortaliter peccando tenet agere pnīāꝫ c. sicut dignū §. eos de hoīcid᷑ Quo aūt ad penā quadrupli dicit osti. ꝙ poterit qlibet īsolidū cōueniri l. cū seruos §.fi l.adeo ff.de iuris.o.iudi.l. Item mella §.ꝭ si plures.ff. ad l.acquil᷑. xii. q.ii.cū deuotissimā v.facit uerbū Zachei dicētis Si quē defraudaui reddo quadruplum de quo tāgitur xiiii q.v. nō sane Aduerte quia iura q̄ allegat osti . loquūtur in foro con-tencioso quia in foro pnīe glo.est siglīs in c.fraternitas xii q.ii. in uerbo cū augmēto in fine ꝙ in foro pnīe sacerdos nō impoīt ꝙ satisfaciat de quadruplo p pēa furti glo. est in cōtrariū ī v̄bo quadruplū xviii di.c.qm̄ quicquid & in c.suā de penis Sed ille glose possunt restringi ad forū contēciosū uel loquūtur de cōsi-lio Et dicit Osti. in v. sed quid si unus preallegat ꝙ sanum est est cōsilium ꝙ de hac pena quilibet petat humiliter misercordiā & sic uidetur sentire cōsiliū eē & nō necessariū & hāc ptē teneo Si uero nec principalis nec alius q opē dedit siue cōsocius ptem soluit p sua rata dico ꝙ nō dicitur satisfecisse quia quilibet est in solidū obligatus ut dixi in principio l.i.C.de condi.furti & iō quilibet totum tenetur soluere ī foro cōscīe Et si per alterū pars soluta ē ī residuo qlibet ī solidū remāet obligatus & si ī residuo qd᷑ remāet alius soluit tūc oēs sunt absoluti intellige a rei restitu ciōe Sed quo ad offensā dei pnīāꝫ unusqsq; meret eciā facta ītegralit̄ restituciōe rei dicto c.sicut dignū §.eos Sꝫ nūqd is q recu pat tenet cedere actiōꝫ soluēti adv̄sus alios osti.ī Sū.ī dcō v.sed nūqd allegās Ray.dicebat ꝙ sic ī foro aīe licet in foro cōtēcioso nō teneat nisi forte ille q satisfecit insolid᷑ nō esset prīcipalis Sꝫ alii forte qui non fuerūt prīcipales sed quodammodo dederunt occasionem uon dico causam īmediatam ꝭ mediatam non dico

finalē ſed impulſiuā iſti de equitate ſm Ray. ſub dubio tñ forte
poſſūt petere ceſſioꝫ & eſt eq̄ opio In foro aūt cōtēcioſo ſm ipm̄
nō habet locū quia nulla fronte is qui ꝓpter propriā cōtumaciā
pūitur nō pōt petere ceſſioꝫ ff. de ad mi. tuto .l. Si plures &. ff. d'
tutel'. & rat. di. l. i. §. nūc tractemus ſm Ray. ſed iſtud uidet̃ ſm
oſti. modicū fructuoſū quod in iudicio aīe tractetur de ceſſione
actionū quia ex tali ceſſiōe non poterit agi niſi uelis dicere ꝙ de
uolūtate cōfitētis publicetur Sed nec ex hoc in iudicio cōtēcioſo
agi poterit obſtātibus legibus s̄. allegatis Et iō cōcludit Oſti. ſiue
ceſſio facta ſit ſiue non alii qui nihil ſoluerūt ſunt efficaciter in-
ducendi ad ſatiſfaciendū pro ſuis ꝑtibus illi qui in totū ſatiſfecit
nā ſoluens utilit̃ geſſit negociū eorū ergo tenētur habere ratum
ar. ff. de neg. ĝ. l. cū peccuniā & .l. ſoluendo & l. pōponius ī fine
& ſic erit caſus in quo qs pōt ſocios crimīs ꝓpalare in foro pnīe
ad finem ut induci poſſunt ꝙ ſatiſfaciant pro ſua rata ¶ Ex iſta
qōe poſſet inferri ad multa uidelicet de omni rapina uel preda &
de oī illicite acquiſito in bello iniuſto de quo p oſti. in v̊ quid de
rapina & ibi ſm Ray. requirūtur q ncꝫ ut bellū ſit iuſtū perſōa
res cauſa animus & auctoritas ſcribūt dictores in c. ꝙ ſuper his
de uoto & aliqui in c. ſicut dignū de hōicid'. poſt Inno. & Bu. ī
c. excōicamus §. catholici d' hereticis. pſona ſ. abil' ſicut ſecularis
qui poſſet ſanguinem effundere clericis non licet xxviii. q. viii.
clerici & c. his a quibus niſi in neceſſitate ineuitabili c. ſignifi-
caſti de homicid'. olym cl. i. de reſti. ſpol. Res .ſ. ut ſit pro rebus
repetendis ul' defenſiōe patrie xxiii. q. ii c. v & . q. ii. fortuitu & c. ſi
nulla ¶ Cauſa ut ſi ꝓpter neceſſitatē pugnetur ut p pugnam pax
acquiratur xxiii. queſtione prima noli. Animus ut nō ſit ꝓpter
odiū uel ulcionē uel cupiditatē ſed ad correctionē & ad caritatē
iuſticiam & obedienciam xxiii. qōe .i. c. quid culpatur & c. mili-
tare Auctoritas ſcilicet eccleſie ubi pugnatur pro fide uel aucto-
ritas principis dicto c. quid culpatur & q. ii. Et ut plenius īſtruar̃
de iuſto bello recurre ad Oſti. in Sūma. de treu. & pace §. qd ſit
iuſtum bellum unde qui iuſte pugnat non tenetur ad reſtitucōꝫ
prede ꝧ fit capiētis ut ibi tenꝫ Oſti. & Bu. ī c. excōicamus d' hr̄ti
i. di. Ius gētiū xxiii. q. vii. c. ſi de rebus quod ītellige ſiue capiat̃

de rebus pugnātis iniuste siue uasallorꝝ siue suorꝝ hoim̄ dūmō dn̄i iusti pugnēt de iure suo siue debito suo siue iniuria siue offē sa illata de dāpno dato & similibus uel interesse donec siue quo usque iux ꝓpriā cōsciēciaȝ plenarie sit satisfactū uel hostis ꝑatus sit satisfacere uel se iuri paritur ū offerat Et cū dixi s̄ ul' hominū suorꝝ intellige suos qui plus hominē q̄ deū timētes sequūt' dūm suū in bello illicito contra c dominus & c. Iulianus xi q.iii. alios aūt qui ei nō prestat auxilium cōsiliū uel fauorem nō puto puniendos quia pena debet tenere suos auctores c. quesiuit de his q̄ fi. a ma. ꝑte ca. lx. di. c. satis ꝑ uersū cognoscentes de cōsti. Et intellige cum dixi ꝙ sequentes dnōs suos tenētur ad restitutioȝ ꝟm osti. in Sūma in §. quibus & qualiter uersu quod aūt dictū de his qui certi sunt uel ꝓbabiliter credūt bellum esse iiustum & maxime ubi ecclesia hoc prohibebat & tales excōicabat ¶Si uero certi essent uel ꝓbabilit' crederēt iustum bellum nō tenerētur in aliquo nisi cupiditatē corruptā intētionē haberēt dicas hoc periculosū ꝟm osti qa sola cōsciētia nō facit iustū bellū Sȝ auctoritas iuris uel iudicis. ut in ti. de treu. & pace in Sūma osti in §. preall'. Si tamē ꝓbabitabāt dubitant an sit iustum propte bonū obedire excusatur xxiii. q. i. quid culpatur ꝟm Ray. quod est uerum ꝟm osti. si iquisiuit in quātum potuit eciam periciores & sēp dubius remansit alioqn taq̄ affectator ignorācie & expers scie puniet' c. cū inhibicio de clam. desponsa §. si quis uero nec eū excusat timor qdēdi feudū uel timor alterius dāpni tpalis xxxii. q. v. ita ne licet metus culpā attenuet quo ad pniaȝ iiūgēdā circa ieiunia & oratiōes c. sacris quod me causa ubi ergo habetur auctoritas iudicis dici pōt ꝙ si iudex errauerit ad pugnātis cōsciāȝ recurrendū est quia tunc forus cōscie ꝑsuadebit restitutionem forus cōtēciosus cōtrariū & i dubio forus cōscie sequēdus ꝟm glo. i c. nauigāti d' usur. Sȝ iux predicta dubitat' qd d' sequētibus iiustū bellū tenēt' isolidū si sciuerūt ꝑdā cōmitti ul' ignorāter uenietes ad predā nō abstinuerūt ymo alios adiuuauerūt & q cōsilio auxilio ul' fauore adortatiōe adulaciōe tyrānū iduxerūt ad ꝑdā faciēdā ul' guerrā mouēdā iiuste isolid' tenēt ar. c. sicut dignū cū ibi nota d' hōicid'. si ꝓpter hoc sciūt uel credūt ꝙ tyrānus sit in

ductus alias nō facturus uel nō tm̄ facturus tunc ad id qd plus fecisse creditur ex tali instigatiōe tenētur dicto c. sicut dignū & de sen.exco. quante xii.q. iiii.oīs ii.q.i.notum lxxxiii.di.error & c. facientes Si non credunt nec sciūt ꝙ per hoc fuerit motus nec propter hoc plus uel minus fecit tūc non tenentur nisi ad id ad quod ad eos ꝑuenerit & inquātum dāpnū dederit ꝑ se uel ꝑ familiā suam directe ul occasionaliter de sen.& re.iudi.cū l.& a c. tuam de eta.& quali xi.q.iii.quoniam multos ita tenet osti. in Sūma e.ti. §.quibus & qualiter v̄su sed nūquid hii qui sequūt Quid si neuter raptorꝝ dn̄s erat nec unus magis animauit aliū q̄ alius ipsum sed simul cōuenerunt de faciendo tale insultū uel rapina cōmittēda dic ꝙ quilibet tenetur in solidū ut patet in cō-cordāciis s̄.ꝓxime allegatis in ꝓxima q̄stiōe & hoc est uerꝝ eciā si unus solus ꝑ se nō potuisset facere ff.ad.l acql.l.ita uulneratus in §. fi. ff.arbo. furt. cessar̄ l.sed plures. ff.de furt.l.uulgaris.l.i. Si quis testa.liber esse ius.fue. Et licet aliq dicāt ꝙ sufficiat quē-libet pro ꝑte sua satisfacere quod supra dixi uerius ē & hoc tenet Osti.in v̄. quid si neuter raptorum & ibi proxime eciam Osti.ī Sūma prosequitur de his qui non cōsenciūt recipiūt tn̄ de preda scienter ex dono uel eciam ignorāter sed postea audiūt ueritatē dicit ꝙ quatenus habuerūt tenētur restituere ar.ff.si cer pe.l. ¶Si me & ticiū .ff.de cōdi. in debi.l.nam hec natura & sciūt nota in c. sicut dignum de homicidio nisi forte prius cōsumpsissent q̄ intelligerent ueritatem C.de rei uen.certum est ff.de pe.h̄rti.l.Si a domio §.fi & duabus legibus sequentibus quod nota in c.ḡuis de resti spoliatorum ¶ Sed quero de his qui inde se induunt uel cōmedunt ut puta uxor uel familia q̄ non habent aliunde unde uiuant dicit Osti ꝙ excusantur si peccato non consenserunt sed raptorem ad restituendum & correctionem inducant ar de sen exco Inter alia & c si uero xi questione iiii c quoniam multos Sed predicatores gerentes negocium excōicatorum In hoc casu excusantur c cū uoluntate de sen exco .primo responso & § i Et hoc dixit Ray uerū si est spes de correctione & cū moderamīe tali ut propter hoc nō subtrahatur facultas restituēdi spoliatori in totum uel pro magna ꝑte ar ii.q.vi. anteriorū § i & Osti in v̄

q d de his q inde comedūt si uero nulla eēt spes correctiōis dicit Ray ꝙ uxor filii uel familia si possūt uiuere de aliis bonis sepatis ut quia sunt alia bona sepata de illis uiuāt Si uero nō sunt qrāt uictū ab amicis suis uel cōsanguineis uel ab aliis honestis ꝑsonis uel querāt uictū propriis manibus & hostiatī & nullo modo cō-medāt de rapina Et si maritus esset crudelis qui hoc nō pateret .s. ꝙ uxor de alieno comedat dicit Ray. tunc uiuat de dote sua uel dotalicio & hoc est primū remediū Secūdū ꝙ uxor denūciet hoc talibus qui maritū cōpescāt uel eciam epō ii.q.i.si peccauerit xxii.q.v.hoc uidetur sed hec duo remedia pn̄t eē inania ẜm osti. tanta pōt esse tyrānides mariti ꝙ me ca.c. prīo. Terciū remediū ꝙ ubi aliter facere non pōt ex quo ita est artata poterit inde co-medere ꝑpter necessitatē famis c.iii.de fur.nec tenet quo casu nō peccabit sed si nō esset tanta necessitas .s. mortis periculū aliqd peccatū cōmitteret & ideo aliqua penitēcia iniūgeret sic ītelligit osti.c.si quis necessitatem s̄.de fur.hec enī necessitas legē nō h3 de con di i. sicut & di.v.c. discipulos semꝑ tamē tucius est ꝙ tlīs rem restituat si potest & ad cautelam bonū est pnīā3 agere v.di. ad eius uero de homici.c.ii proponat tamē in animo ꝙ q̄ cicius potest ꝙ illud reddet in omni aūt casu reddat uiro debitū nisi aliud subsit impedimentum xxxiii. q.v. si dicat & c.sequenti & c.una Sed dubitatur de ementibus predam scienter dicit osti .in §.quibus.& qualiter v̄. quid de emētibus ꝙ indistincte tenentur nec liberantur uendēdo uel qualitercūq3 alienando nec amissiōe uel morte rei uel alio casu interueniente quo minus teneantur restituere preciū ẜm ꝙ plus ualuit ex quo emit uel plus uendidit q̄ emerat uel tempore cōtractus ualebat & quicq d ex re habuit uel habere potuit nullas expēsas deducendo qa talis cōtractādo rem alienam furtū cōmittit & fur sēper est ī mora ut l.ii.C. de furtu ff.de furt.l.q īuite ff.de condi furti.l.ī re furtiua ff.como. l. si ut certo §.si interdum l.certū .C.d'.rei uēdi.& dic hoc uerū nedū de primo ēptore ẜ eciā de ẜo & 3o & q̄rto & ulterioribus qa si ꝑ plures māus ambulauerit idem iur̄ ē ff.de mino.l. sed ubi. ff. de peti.heredi Sed si l.§. siue autem si uero sciret ꝙ de iusto bello eēt talis res rapta oīo excusaret cum a uero domino emat

ut apparet ex his que dixi in v. Ex ista questione posset inferri Si uero emēs hoc nesciebat pbabilir tamē hoc credebat quia oēs uicini sui uel maior pars & maxime sapiētes & honesti homines ita credebāt durāte hac bona fide non tenet sed tenetur si postea audierit ueritatē ut curret alias caucius negociari C.de fur. l.ii. Et si iudice sentēciāte restituciōȝ fecerit poterit agere cōtra uēditorē ut ipm̄ seruet īdēpnē xii.q.ii. uulterane c.fi.cū materia sua de ēp. & uendi ¶Si aūt faciat ad preceptū sacerdotis ī foro pniali & in eodē inducēdus est uenditor ut ipsum seruet īdēpnem Sed in foro cōtētioso ipm̄ non poterit emptor cōuenire ff. de euic.l. Si rem & preall'.c. fi.& per osti in Sū.de cōtrahe emp §.& ad qd uenditor Si uero emptor sciebat factū ꝟ ignorabat ius uel ignorātia facti ductus crassa & supina nō probabili rem raptā emerit tenetur in iudicio aīe ad restituciōȝ ad hoc de cle.exco.mi.aplice & dicit crassa & supina quādo coīr alii uicini dicebāt & credebāt ꝙ res esset de preda & de bello iniusto ff.de v.sig.l. late c.illud de cle.exco mīster uel qn̄ ecclesia hoc ꝓhibebat & tales publice excōicabat unde non excusat emptor tlī ignorātia ductus xii q.ii· qui & hūanis xvi.q.i. Si cupis de ordi.ab emp qui renūc.emp .c. i.& ii.& si nihil cogitabat quādo emit nec inqsiuit quātū potuit ī culpa ē ar.c.īnotuit de elec.ad falsarioꝝ de.cri.fal.l.ii.C.de fur. Sed quero quid si emptor nō potest restituere comode nisi forte uēdat quicquid habet & postea mēdicet de rigore iur. tenet ſm osti.ut iux posse suū totum restituat xiiii.q.i.si res & c. cū.tu de usur. Verum tamē de benignitate & eqtate pōt ei uideri hoc mō ut ꝑmittat hoībus in cōpēsacionē aliq̄ seruitutē ad quā teneatur ei in perpetuū uel det aliquam certam īmunitatē uel libertatem uel faciat inde aliquod hospitale uel aliquā elymosinā cū cōsensu & uolūtate dampna passorum uel succoꝝ eorum de quo p Osti. in Summa de usu.§.pēa sub §. alia a iudice v. quid si uenerator partem peccunie & per eūdem in Summa hoc e.ti.§.qualiter & a quibus v.quid si difficilis ¶Si uero raptor idē donatur uel uenditor satisffecit plenarie de preda data uendita uel donata dicas donatarium uel emptorem liberatum uerum quicquid habet de lucro āte restitucōȝ ipē donatarius ul' ēptor eciā ꝑcepat dȝ ī usus

paupm erogare ubi fuit male fidei ar.xiiii.qstiōe.v. qui habētes & ş.sequenti ſm Ray.quod dicit oſti.uerꝫ de cōſilio nā purgatū eſt uiciū ex quo plenarie dicitur ſatiſfactū quo ad reſtitucionem faciendā uel ſi aliquid deeſt de reſtitutiōe reſtituēdum eſt dāpnū paſſo uel dic eciā ubi plenarie ſatiſfactū eſt.eſt ibi talis pnīa iniungenda ut puniatur in eo in quo deliquit de tempo or.c .lr̄as c.ſicut dignum ş. eos de homicid.· Sed nūquid ēptor ſatiſfaciēs poſſet ſibi conſulere ꝑ ceſſionem actionum ſibi faciendā contra uenditorem uel raptorem & dic ꝙ non niſi quando emit ſibi de euictiōe expreſſim caueri fecerit qa ſibi obſtat ꝑpria turpitudo C. dꝰ rei uēdi.l.Si mācipiū x.q.ii.c. hoc ius .C.dꝰ euic.l. Si fūdū Vide quod dixi s̄.in v̄. Sed eſt dubiū nūquid iſte qui ſoluit ſeu ſatiſfecit pro toto ¶ Quid ſiquis emat de preda ſcienter ſed hoc facit bona fide non ut ipſe lucretur ſed ut ipſum reſtituat dn̄o recepto precio & intereſſe ſuo cum alias nullo mō dominus eā recuperare poſſet uel non ita de facili hic non cōmittit furtū ſm oſti .in v̄.quid ſiquis emat de preda f.ff. de fur.l. falſus ş.i.ymo utiliter gerit negocium & iō totum poterit recuperare precium & intereē ſuū eciam ſi res ſine culpa ſua ꝑimatꝰ uel amittatur dū tamen quicquid perceperit ex tali re uel occaſione ipſius cōpēſet uſque ad quātitatem cōcurrentem ſm Ray.ar ff. de neg. geſt. l. Sed an ultro ş.ii.de accuſa.cum dilecti ş. ſi ſed licet in iudicio anime credatur ei de cōſcientia ſua in iudicio tamē contencioſo non credetur niſi publice proteſtetur.l.nēſſemus ff.de neg.geſt. c.cum in de conſti.C. de fur.l.ii.ff.de.adini tu .l.non exiſtimo c. ut noſtrum ş.i.ut ecc. bene ſupra de elec.c. quia propter ş.ſi Et ſi non poteſt reperiri dominus rei & ſi neſcitur ubi ſit erogetur pauperibus de cōſilio dyoceſani & hoc eciam publice fiat premiſſo banno in eccleſia & diligenti inquiſitione facta ut oīs mala ſuſpicio euitetur c.ſi de clam .deſpon c. cū in tua qui ma. accu.poſ.hoc facto ſi non repitur cuius eſt res liberabitur dādo pauperibus ut ſit pro anima eius cuius eſt res & ſic geritur eius negocium xii.q.ii.qtuor circa finē c. cum tu de uſur. ¶ Sed nūc uidendum eſt de prelatis & aliis clericis tenentibus aminiſtratiōꝫ eccleſiaſticā & male aminiſtrantibus an teneātur eccleſiā reddere

indẽpnem & dico ꝙ sic de elec. ꝙ sicut §. fi.c. si quis presbꝛoꝛũ de re.ecc.nõ alieñ & hoc siue de rebus ecclesie expẽderit ĩ melioratiõꝫ ꝓprii patrimonii uel eciã si ꝓpter nimiã diligẽciã ꝓprioꝝ negocioꝝ eciã neglexerit negocia ecclesie ꝓcurare & sic ẽ ecclesia dãpnũ passa ꝟ de culpa & negliencia ꝓcuratoꝛ sui seu uicarii tenet de offi.archid.ea que de sta.mona.cũ ad monast.§. pnl'tio ff.de custo.& exhib.reoꝝ.l.fi.Sed si d' suo aliq̃ expẽdit ĩ negociis ecclesie illa põt recupare eciã heres suus ut fiat mutua cõpẽsatio hinc inde c. lator in fi.ii.q.vii.c.i.& ii.xii q.iiii.c.epũs de re.ecc. nõ alie.hoc intelligit osti ĩ Sũ.§.quibus & q̃lĩ in principio q̃ndo g̃uis ẽ lesio uel quo ad alienacionẽ uel ĩmũiciõꝫ reꝝ mobiliũ uel mãcipioꝝ ecclesie uel redituũ suoꝝ nec ꝓhibetur prelatis qn de fructibus pceptis uel redditibus quo suos faciunt aliqua erogare ẜm osti.qui se remittit ad Sũmã de donat.§.ad qd me remitto ad nota.in c. fi. de pecul'.cleꝛ.relatũ de testa.& c. requisisti.& c. presenti de.offi. ordi·li. vi.quia hoc pendet a qõe an clericus sit usuarius uel usufructuarius puto illã ueram opinionem ꝙ sit usuarius & maxie illã seruãdã ĩ casu dubii ergo tucius ẽ tenẽd' de hõid' ad audiãꝫ ĩ quo foro nũc loqmur Et ille prelatus ad restitutionẽ astringit' qui ꝓpriũ habet de prebẽ.de multa.de appel. reprehẽsibilis possunt eni oẽs hr̃e ꝓprium exceptis religiosis hii aũt qui habeñt ꝓprium tenẽtur de his que superfluũt largas elymosinas erogare & ẜm hoc intellige xii.q.i.epĩ & c.sint mãifeste & dicit Augu.si priuati que nobis sufficiant possidemus nõ sũt illa nostra sed pauperũ quorũ ꝓcurãcõꝫ quodãmõ gerimus non ꝓprietatem nobis usurpatiõe dãpnabili uendicamus xii.q.i.§.i & sequenti usqꝫ ad §.his omnibus Quid aũt de his qui donant sua inhõestis mulieribus uel mimis ul' ioculatoribus quia ꝓpter fauorem seculi uel carnalitatis uel inhonestam causam peccant mortaliter lxxxvi. di. donare & tenentur restituere eclisie si proprium habẽt & illi qui receperũt tenẽtur eciam ad restitutiõꝫ xiiii.q vi.si res Si uero cõferãt causa elymosine ad sustentaciõꝫ nature non peccãt nec tenentur ad restitutionẽ dum tamẽ alias abstineant a peccato lxxxvi. di.pasce xii.q.ii.gloria epĩ xlvii.di. sicut hii & hoc maxie quia clerici tenẽtur ad hospitalitatẽ quãdo

casu fortuitu ueniūt xlii. di.quiescamus xi.q.iii. qm̄ multos c.si
uere c.cū uolūtate de sen.exco..i̅.Et in casu quo histrio uel me-
retrix receperit cū peccato & ille qui dedit eciā dedit cū peccato ut
supra dixi non fiat restitucio ei qui dedit sed successori suo uel
superiori qui hoc in utilitatē ecclesie expēdat xvii.q. iiii.si qs in
atrio de offi. ordi cū uos de cler̄ cōiuga.diuers.fallaciis & ꝑ osti.
i̅ Sū.in §.quibus & q̄liter v.sed cui fiet restitutio nō ob.c.tua no-
bis de decimis v.pretextu qa loquit̄ qn̄ is qui tenet̄ ad resticiōꝫ
nō recepat clerico id quod tenet̄ restituere & sic nō erat clericus
ꝑticeps delicti secus si fuisset ꝑticeps ut hic ut pūiat̄ in eo in quo
deliqt de iure pa.pastoralis de tēpo.or.lr̄as Sed q̄ro qd de mlier̄
que filiū suscepit de adulterio uel partū sibi supposuit hāc qōꝫ al.
posui in comēto c.qa pleriq3 de i̅mūi.ecc.tex.uidet̄ hoc decidere
in c.offi.hic in ti.nr̄o osti. in Sū.hoc e.ti. in.quibus & qualiter
vsu qd de muliere q̄ filiū suscepit & pe de.anch.i̅ regula peccatū
in quarta oppo.de reg.iur̄.li.vi.in sua repeticiōe osti. ubi s̄.dicit
notandū ꝙ partus suppositi accusacio nullo tp̄e clauditur ff. de
fal.l.qui falsam.§.i.cōtra regulā q̄ habet ꝙ crimi̅a morte extin-
guūt̄ xxiii.di. quorūd.C.de fal.l. querelā nō tamē est accusacio
popularis sed illi tātū cōpetit cuius interest l.lege cornelia la.ii.
ff. ad l. corn̄. de fal.§. i.& tali mulieri in foro peni. non pōt de
leui cōsuli quia si hoc reuelat multiplex periculū i̅minere pōt qa
forte uir dimittet eam & nequeuntes cōtinere adulterabūtur &
& fiunt guerre inter parentes uiri & mulieris hōicidia comittent̄
nec credetur mulieri reuelāti in preiudiciū filii negantis & forte
supposicio nō poterit probari & nō oberit filio q3 iustie filiū de-
mōstrat l.si filiū ff.de his qui sunt sui uel al.iur̄ c. ꝑ tuas qui fi.
sint leg.& c. ꝑ tuas de ꝓbat.Si nō reuelat durāte fraude pnia nō
debet i̅iungi c. officiū & c quidam hic i̅ ti.nr̄o & xiiii .q.vi.si res
dicit Osti. ꝙ tali mulieri eciam durante fraude ista non est pni̅a
denegāda Sed siue maritus habeat alios filios uel parentes qui ab
intestatu uenirent siue alios heredes sibi instituerent & propter
hoc dimitteret ꝙ nō instituat ꝑ hoc peccat mulier i̅distincte quia
ꝑ hoc uidet̄ i̅pedire liberā facultatē testi̅.C.si qs aliq3 test.ꝓhib.l.
i. & ii. in his oībus ꝑ discretū sacerdotē pni̅a cōpetens et cōgrua

satisfactio ē iniūgenda et absoluitur c. officii. preall'. et erit discre
cio sacerdotis in hoc ut cōsideret q̄litates personaꝝ tam mariti q̄
mulieris et filii putatiui si mulier domīatur uiro et cōfidit de ipō
tm̄ ꝙ ei pōt secure dicere & inde faciet quicquid uoluerit sicut
uulgariter dicitur ꝙ aliq̄ mulieres lumbare siue bracheriū por-
tant Et alique eciam inueniūtur que scientibus uiris adulterent
nec uiri inde audent loqui Et reperiuntur alii q cū non possunt
uxores cognoscere paciūtur mulieres adulterari & filios suscep-
tos nutriūt tanq̄ suos & hoc casu sacerdos tute pōt consulere ut
dicat marito & exquo consenciat quo ad restituciōȝ mulier est
absoluta quia cōcessum est marito de suo disponere sicut placet
.C. man. l. in re mādata Si periculū īminet ī reuelatione faciēda
sicut pro maiori parte ē presumēdū & filius putatiuus sit homo
simplex & spūalis & timēs deum recepto iuramento a muliere ꝙ
hoc nō ꝓponit maliciose & a filio ꝙ hoc secretū teneat Si tamē
uiderit hoc expedire poterit hoc filio in secreto reuelari & indu-
cendus erit ut intret religionem uel ad remotas ultra mare se
transferat regiōes & de hereditate nil habeat & sic quo ad satis-
fectionem hereditatis mulier est in tuto & quod dixi de regiliōe
intellige mendicācium quia aliter nō esset prouisum cū religiosi
succedāt in cōi xviii. q. i. c. fi. nec tenetur filius de cōsūptis bōa
fide C. de rei. uen. l. certū mulier aūt sic ut nūc proxīe dicam Et
si filius modo est talis qui nō uellet credere mulieri nec consilio
sacerdotis acquiescere periculū est reuelare filio tūc nullū restat
remedium nisi quia si mulier ꝓpriū habeat his qui ab intestatu
uenirēt uel aliis scriptis heredibus quo ad ualorem partis istius
filii putatiui & quo ad extimationem bonoꝝ per eum filiū con-
sūptorū satisfaciat cōpetenter uel si tales non extant elymosinā
faciat inde cum cōsensu & consilio epī ut dixi supra de predam
faciētibus quando non pōt reperiri dominus Si uero nō habet
ꝓpriū uel nō pōt ad plenū satisfacere doleat de peccato firmiter
ꝓponēs ī mente ꝙ q̄ cicius poterit satisfaciet iux̄ posse satisfacēt
eciā si facultas satisfaciendi adest caute fiet ꝑ eūdem sacerdotem
uel ꝑ aliā cautā ꝑsonā q̄ eciā hoc caute sciat facere uidelicet dicē-
do q̄dam ꝑsona tenet uobis in tm̄ Ecce uobis reddo accipiatis

quod uerum est & si non potest satisfacere mulier pōt dicere q̄dam persona tenetur uobis ītatū penitet mulierē de peccato supplico ꝓ deo & salute aīe uestre ut ei remittatis sic intelligi pōt c. officii preall'. ar. xxii. q. v. hoc uidetur cōsiderare tamē debet sacerdos q̄litatē ꝑsone cui hoc dicit Si forte super hoc esset fama uel is cui hoc dicet aliquā malā suspicionem posset hr̄e de muliere propter quod forte ad dominū terre recurreret & ipsam faceret ponere ī tormētis melius esset tacere ſm osti. & sola cōtricio sufficeret mulieri ar. xxii. q. ii c. ne q̄s caueat eciā sacerdos ne reuelȝ hoc iudici cuicū. ꝑ de exces. prela. dilectus qm̄ ſm Inno. & osti. in c. officii si non pōt uerisimiliter reuelari sine īdubitato homicidio taceat & conteratur nā ex una parte est dāpnū rerū ex altera periculū animarum & corporum & inter duo mala eligat minus malū xiii. di. c. uerum taceat ergo cū dāpno rerum quod est minus malū d' pur. ca. c. i. c. in ciuitate de usur̄. nec obstat ꝙ utilius ꝑmittat̄ scādalum nasci q̄ ueritas bone uite relīquat̄ de re. iur̄. c. qui scadalizauerit q̄a in hac taciturnitate nō perit ueritas q̄a mulier ista nec iudex nec testis eē potest in quibus & similibus loquitur auctoritas illa & sic nō pōt periri ueritas Pe. de ancha. in regula peccatum sub quarta oppo. trāsiuit cū his dictis osti. ſ non ita late & plene Et cōcludit ꝙ in defcm̄ eorum q̄bus ē fiēda restitucio fiet paupibus ſm osti. in Sū. ubi s̄. & ꝑ eundē ī Sū. de usur̄. §. q̄ pena sub. §. alia usu q̄d si fenerator cū uersu precedēte & sequente Sed de iure ciuili bona & iura illius cui est restitucio faciēda deferētur ī fiscū ut in heredē si fiscus uult bona ista cape C. unde uir & uxor per totū Vel si non ut heredē bona uacātia occupabit l. i. ff. de iure fis. & sic uidet̄ ꝙ ista erogatio paupibus nō ꝓcedat de iure ciuili Soluit Pe. de ancha. ubi s̄. ꝙ oportet fateri cōtrariū ꝙ semꝑ heredi fiet restitucio q̄liscūq; sit iste heres fiscus uel alius q de iure succedat his nō apparētibus ueniūt paupes ꝓut dicit glo. ī regula peccatū de re. iur̄. li. vi. Quid si isti mulieri nihil remaneret ꝓ uictu suo si satisfacit leso dico ꝙ in totū debet satisfacere nihil sibi reseruando ar. eius q̄d' nota ī l. nensemus §. fi. ff. de re. iudi. q̄d' credo uerum cum ista uideātur male ablata Si uero loq̄mur ī debitore ex cōtractu ſm glo. ī re. peccatū tenetur ī totū nisi reddat bonis &

hoc in foro cōtēcioso sed in foro cōsciē sine cessiōe puto ꝙ non teneatur ultra q̄ facere possit nā cessio ē actus mere ciuilis ſm ꝗ nō debet regulari cōsciā ſ ſm ueritatē & deū unde ultra q̄ facere posset deducto ne egeat nō tenetur ad restitucionē in foro pnīe loquor in obligaciōibus ex cōtractu ſ in obligaciōibus ī crimīe uidetur idē per c.ī.lrīs de rapto. & c.cū tu de usur.q̄ iura loquūt in criminibus & tamē ultra facultates non debēt inquietari pēa canōica siue spūali .s.sepulture Ex quo infertur ad usurarium utrum teneatur in totū nō deducto ne egeat glo. in c.cū tu. de usui tenetur in solidū idē ibi ala. Vinc.& Goff. Archid.contra in c.ꝗꝗ de usur.li.vi.& idem osti. in c.cū tu que opinio ſm. Io. an. ibi uidetur uera in foro pnīe prima in foro iudiciali ut in dicto c.cū tu de usur.ī nouella ī glo.sup vbo & licet & hāc tenet Pe.de ancha.in regl'a peccatū sub iiii.op.in v.ulterius quero qd si debitor Si uero debitor nec ꝑ parte nec in aliquo est potens ad restitucioꝫ si ipsū peniteat nō est in peccato mortali nec in statu dāpnatiōis al'.eēt absurdū & cōt iura q̄ nō obligāt aliꝗ ad īpossibile ꝑponat tamē si ueīat ad pīguiorē fortunā satisfacere Quo aūt ad recōciliacionē quo ad deū sufficit oris cōfessio cordis cōtricio cū ꝑposito restituendi cū poterit ut dixi dicit tamē glo.in regl'a peccatū si est debitor ex cōtractu sufficit ꝙ cedat bonis & dimittitur sibi peccatū si ex delicto si nō pōt soluere luat ī corpe xii.q. ii. fraternitas & ista castigatio in corpus liberat eum a debito prout sentit glo. Sed occurrit dubiū an hoc sit uerū inuito creditore qui dicit uelle pocius illum ī carceribus q̄ uerberari ut sic ne a debito liberetur Pe. de ancha ubi s̄. qui allegat Inno.& Io.an. dicit quosdam dicere ꝙ nō habet locum ista cōmutacio cū agitur ad interesse ſ tūc cū agitur ex delicto ad penā ul' pnīāꝫ īponendam & hoc si placet actori xii q.ii. fraternitas siue iudex ꝑcedit ex officio ad penā īponēdā c.ii de maledi. Alii. dicūt ꝙ cōmutacio habet locū cū pene applicātur fisco qd' est sēp dicēdū in dubio applicari fisco.s.a gracia de termi.mo.ubi bar. Sed ubi applicātur certis personis uon fit cōmutacio eis īuitis ut nota in c.odardus de soluc.& hoc uidetur sentire ibi Inno .ꝙ creditoris sit elcio utrum uelit ipsū castigari uel ī carceribus ut sic dixerim

macerari Alii dicūt ꝙ electio est debitoris ut refert bal in l. fi. ff. de iius. uocā. ubi tenet ꝙ aut debitor debet hr̄e fidē de debito donec ueniat ad piguiorē fortunā aut eligere ꝙ fustibus cedat nā in carceribus postq̄ cōstat de debito nō debet detineri ad hoc ff. de iure patro l. diuus uespesianus §. fi. & ꝙ nota ff. de mino l. ꝙ si mīor §. si seruus si tamē ipse debitor eligit stare in carceribus & nō cedi audiendus est ut nota bal. in l. quicūq; de ser. fugiti. quod est uerum ſm . Pe. de ancha. ubi. s̄. si est inops Secus si est ydoneus ad satisfaciēdū quia tūc eligēs pocius stare in carceribus q̄ soluere audiri nō debet ut ff. de policit. l. de policitaciōibus & ꝙ pena pecuniaria remittat̄ si cōmutatur in corporalē facit. l. q d ergo §. pena ḡuior ff. de hiis qui nota in fa. ¶ Et non solū fit ista cōmutatio in predicto casu inopie sed eciā in certis aliis casibus cū pena ordinaria nō cadit in delinquentē puta est pena manus q̄ quis non habet uel habet aridā tūc fit cōmutacio ī alia ut nota bal. in autē. ſ nouo iure C. de ser. fugi. l. ii. C. ut ī. certū tempus xv qōe vi. quia iusta & bal. in l. nullū C. de testi l. ii. C. de sportulis Et ista intelligo in foro iudiciali in pnīali' utrum debitor ex delicto teneatur ultro se supponere castigacioni in corpus ut dimittatur sibi pccm̄ & non aliter ut satisfaciat Pe. de ancha. ubi. s̄ dubitat an sola cōtricio cū intēciōe restituēdi cū poterit sufficiat isti obligato ex delicto sicut obligato ex cōtractu nā ī iure fori nō sufficit glo. ī regula pccm̄ Iure uero poli. nō tenetur se subicere tormētis quo ad liberatiōȝ ab obligatiōe q̄ tenet̄ hominū ex delicto illo Sȝ q̄ntū ad obligatiōȝ q̄ tenet̄ satisfacere ecclesie de pctō & offensā ī deū recipiat hāc luicionē in corpus a sacerdote ī pnīa de quo per Osti. in Sūma hoc e. ti. §. quibus & qualiter uersu ſ nunquid in pnl't. colūpnis & hec uere ſm Pe. de ancha. cū euidēter inops est ī totū quod qualiter probetur nota bal. in l. quicūq; preall'. & in l. ubi C. de iur̄ de dot· & in. l. ¶ Si fideiussor §. i. ff. qui satis da. cog. Si autē non ī totū sed pro parte sit inops tūc exiget̄ ab eo quatinus facere potest & non ultra & sic eadem sit ratio de toto quo ad totū que ē de parte quo ad partem l. que de tota. ff. d' rei uendi. facit quod nota osti. in preallegato. § ī pnl't. columpna uersu Si uero non est soluendo ubi habetur ꝙ si debitor nō pōt

comode satisfacere & ob hoc recusat sed petit dilationē creditor
negat utrum absoluitur ī foro pnīe & ut cōplectar vba osti.dic
ꝙ si non est soluendo oīo siue simpliciter quia pōt in parte sed
non in toto satisfacere sed non pōt comode sacerdos debet tlēm
inducere ad correptioꝫ & pnīaꝫ agendam dicē: quid uis eligere
de duobus uel restituere quod potes & gehēnā euadere & cū deo
eternaliter gloriari uel non restituere & cū dyabulo ꝑpetuo cru-
ciari Si dicit eligo tormentum inducet illum ad correptionē ſm
doctrinam in qōe quibus & quot dictis in vsiculo que inducāt
cōtricionē Si uero nullo modo pōt induci apparet ꝙ non potest
dari cōsilium & tūc dic quod dictū est in qōe Vtꝝ ficte penitēti
in fi.vsu q d si quis dicat & in q.ad quid tenetur sub §. i. uersu
Sed pōe & in qōe quis sit effectus uersu ad hoc Si aūt ex princi-
pio uel ex post facto ꝑ inductionē ꝑprii sacerdotis eligit premia
& cōtritur de peccato dicat sacerdos ꝙ emēdet statī uel ī.certum
tempus quicq d potest emādare de reliquo petat ueniā humiliter
& deuote si pōt ipsam īuenire bene est si nō pōt tūc cū uolūtate
illius cui debet satisffieri paulatim singulis mēsibus uel annis uel
aliis tēporibus emēdet id quod poterit uel cōponat uel cōueniat
amicabiliter cū ipso leso siue spoliato ei de suis reditibus mode-
rate donec uita sibi remaneat quousq plenarie satisfactū fuerit
assignando & hic adde quod dixi s.in uersiculo Sed quero quid
si emptor non pōt restituere cōmode & quod dicit osti.in Sūma
e.ti. §. preall.uersu quid si difficilis Quid aūt si plures sunt &
alii nolunt dilatioꝫ cōcedere uel totū remittere alii uero uolunt
tūc sacerdos debet sibi cōsulere ꝙ uadat ad iudicē cōtemciosum
qui iudex considerabit nunquid oēs cōcordent in remittēdo uel
differendo Si aūt discrepāt aut in remittendo & tunc alter negās
non pōt artari debitū suū siue ius suū remittere ar. nota.i c.cū
oīs de cōstit.ff.de re.iur.l.ꝙ nr̄m aut discrepāt in differēdo tūc
statur iudicio maioris ꝑtis & dicit maior ꝑs respectu cumuli de-
bitorū nō ꝑsonaꝝ ꝙ si oīa equalia sunt erit humanior sentētia
eoꝝ qui ī dilacione cōcordant sectāda & preferēda in quo quidē
nō distīguitur inter ypotecharios & cyrogrepharios creditores ſ
nec ex dilacioue q nquēnii uel alterius longioris temporis quo ad

prescriptionē tpalem aliquod preiudiciū creditoribus generabit C.qui bo.cedi.pos l.fi.& de hoc ꝑ osti. in sū.de solut. in.§.quis sit eius effectus sub §.hoc aūt uersu qd si plures sunt & in sūma hoc e.ti.in §.quibus & q̄liter in ult.colūp.uersu qd si plures sunt Si uero nullā potest inuenire mīaꝫ tūc absque dilatione tenetur satisfacere uel bonis cedere quia talis peccator semper in mora ē ff.de condi.furti.l.in re furtiua de symo.cum ī ecclesia de testa. filius & maxime ubi lesi egēt & fame pereunt Et ne interueniēte paululū mora īuēire ualeāt q r̄dimāt se ꝑpter cōsūptioꝫ bonoꝝ q̄ restituere nō poterūt uel ꝑpter mortis ꝑiculū ipi nō restituent de cō.di.iiii.uenerabilis & c.sequenti & c.ne absit & di.v. baptisari semꝑ enim uitāda est mora ubi timet ꝑiculū ut ibi & xxviii. di.de syracu.sane de elec.cū inter uniuersas & c.ne ꝑ defectu Si uero nō īminet periculū & his qui tenet restituere nō pōt īduci ad restitucōꝫ incōtinēti faciendā nec is cui debet fieri restitucio ad dilaciōꝫ aliquā concedēdā puto ꝙ secretus sacerdos pōt suam cōscienciā informare ex eo ꝙ ītendit utiliter gerere negociū creditoris nam uidet ꝙ aliter nō pōt recuperare uel in ꝑpetuum uel non ita cito uel non ita comode pōt recepto iuramento uel alia sufficiēti cautione si haberi potest dilacionē cōcedere & sub hac cōdicione si eam adimpleuerit.ī. diē statutā absoluere peccatorē ut sic creditor quod ei debetur recipiat & peccator non recedat a presbitero desperatus ſm ꝙ nota osti.in Sūma hoc e.ti.§. preall' in ultima colūp.uersu quid si non īmineat ꝑiculū & hec est hūanissima opinio facit quod dixi s̄.de predam ementibus in uersu quid si quis emat predam scienter sed hoc facit bona fide Nūq̄d aūt debitor siue raptor liberetur īteritu rei uidet ꝙ sic l.si ex legati cā ff. de uerbo obli.& in l.Item si uerberatū de rei uendica & l.ꝙ te si cer.pe.glo.ī.in regula peccatū tenet ꝙ regl'a pccm̄ dꝫ intelligi qn̄ restitucio est possibilis quia res extat & ita intelligit illā regulā Si aūt res perierit ita ꝙ nō pōt restitui tunc tenebit ad extimacōꝫ & cū dicit ꝙ interitu rei liberat debitor qa illud ueꝝ quādo nec culpa nec mora precesserat interitū ipius ſpēi Si autē precessit ad extimacionē tenebitur l.subtracto C. de furtis unde debemus ītelligere regl'ā pccm̄ qn̄ precessit mora ul' culpa ſm Pe.

de ancha. in ipã regula in q̃rta oppõe Utrꝝ aũt hoc sit uerꝝ si res fuisset eodem modo peritura penes creditorem siue dũm Bar. ponit in l. ꝙ te preall'. ubi relatis opinioĩbus ibi cõcludit ꝙ ꝓpter moram tenetur de interitu indistĩcte si spẽs est debita actione ꝑsonali l. nemo §. fi. de v̇. obli. ubi ꝑ Bar. Sed si reali distinguitur ut nota in dicta l. Si uerberatũ cũ l. sequẽti. Sed quicquid sit in foro iudiciali dubium remanet de foro pñiali ĩ quo in presẽciarꝫ loq̃mur ĩ quo dubitatur an peccator teneaẗ post q̃ res ꝑiit ꝑitura eodẽ modo penes creditorẽ & glo. in regula pccm̃ relata ad tex. uidetur sentire ꝙ teneatur ꝓpter peccatũ quod iã cõtraxerat In cõtrarium facit quia creditor licet offensus ex rapina tamẽ post interitum non uidetur ꝓsequi interesse suũ sed uindictam legis punientis morosũ de interitu ꝓpter delictũ & sic istud interesse quod petit creditor de re sua que periisset eodẽ modo penes eum põt dici pena sed penarũ exactio nõ est licita de iure poli. ut xii. q. ii. fraternitas Sed dic ꝙ ibi loquitur cũ res ecclesie extat & cũ ea petebatur pena legalis ut augmẽtũ q̃drupli uel dupli quod nõ potest ecclesia facere de honestate ut ibi nota glo. Sed in priuatis ꝑsonis eciã de iure poli. uidetur licita pẽarꝫ exactio que descẽdit ex lege uel canone cõtra delinquẽtem de quo ꝑ osti. in Sũma de penis §. quibus sub §. interfectoribus uersu sed nunquid & in summa. in . ti. ꝓ nostro in. § quibus & qualiter sub §. qiud de accu satoribus uersu sed quid si pena Ego tamen in c. quia pleriq; de ĩmũi. eccle. ĩ cõmento in iii. q. s. an sit licita penarꝫ exaccio & in foro pñĩe quis tenetur ad penam concordando duas glo. dixi ꝙ quando in foro penitencie ĩponitur pena ut satisfaciat leso secuto dampno propter delictũ & ista debetur & ita intelligo glo. in c. cõmissa §. fi. in glo. ultima de elec. li. vi. Aut queritur de mera solutione penarum & non tenetur & ita intelligitur glo. xii. q. ii. fraternitas Et hoc nota ad omnes pẽas ĩpositas per legem an q̱s teneatur ad ea in foro penitencie uide que scribo in dicto c. quia pleriq; in allegata qõe dixi eciam ibi in q̃stiõe xxxi. ubi pono an in foro cõsciẽcie pẽa legalis possit defraudari & an reus relaxtus de carceribus sub iuramẽto de reuertẽdo ad carceres teneatur in bona cõscĩa redire ad carceres ibi pono & ẽ glo. in cle. pastoralis

de re iudi. in uerbo ꝑ uiolēciā q̄ distinguit circa hoc Sed aduerte quia qō formata. s̄. in v̄. nūquid aūt debitor nā est utꝝ creditor in foro consc̄ie possit petere a debitore moroso interesse rei sue pempte que periisset similiter aput eum in debitore enī ex debito puta furti uel rapiē posset peti eciam ī foro cōsc̄ie Sed ī debitore ex cōtractu in quo sola mora absq; delicto alio deprehēditur est maius dubium utrū satisfactiōꝫ ī foro pn̄ie iuste petat creditor postq̄ eciā res aput eum periisset plus enī deliquit qui furatur q̄ qui interpellatus nō soluit ibi enī delictū & offensa ē in faciendo hic uero in obmittendo & negliendo inter que ē longa dr̄ia ut. l. qui seruū. ff. de v̄. obli. & l. Si mora fi. solu. ma. Sed in qōe supra dicta non queritur an creditor petere possit Sed utrum debitor ultro se offerre debeat ut peccatū sibi remittatur multa enī sunt que exactus tenetur soluere ſ nō ultro se offere ut si ex iniusta sn̄ia quid deberet & in multis aliis exemplis que pono in dicto c. quia pleriq; & ꝑ Pe. de ancha. in principio prime oppo. ī regl'a peccatum & nota in cle. pastoralis preallegato in qōe de iuste cō-dēpnato ad mortem in foro cōsc̄ie teneat expectare supplicium si pōt euitare & fugere de carcere quod eciā pono in dicto c. qa pleriq; Et saluo iudicio theologoꝝ credo ꝙ teneat se spōte offerre debitor & soluere interesse rei pempte si erat debitor ex delicto secus si ex cōtractu licet sit in mora soluēdi postq̄ enī naturalr̄ res periit uel esset peritura aput dominū illa obligatio ad īteresse contracta ꝓpter solā morā in foro cōsc̄ie nō uidetur efficax dꝫ enim bona cōsciētia ꝓsequi dāpnū suū qđ ꝓuenit alieno delicto negliēcia autem nō soluendi non est proprie delictū quod ꝓbat ꝑ regulā peccatum li. vi peccatū enim includit in se culpā ex aīo Et predicta ꝓcedūt ī debitore certe spēi in debitore aūt spēꝝ alter natīe uel ī debitore gn̄is respectu certe spēi uel in debitore gn̄is simplr̄ uel ī debitore q̄ntitatis Vtꝝ liberet' ꝑ īteritū post morā ple ne habet ꝑ Bar. in. l. qđ te preall'. & ꝑ Bal. q querūt cū cōtingat reꝓbatio monete certi generis ꝑ statutū Vtꝝ debitores ī pecūia illius forme uel generis liberātur & ꝑ Petrū de ancha. in regula peccatum ubi supra sub quinta principali oppo. & uidetur ꝙ sic sicut cū periisset & effusum esset totū uinū canipe siue celarii de

quo debeā tibi dare x. saliuas ar.l. in nauē ff.loca nā eadē uidet ratio in debitore gnīs subalterni respectu interitus tocius gnīs que interitu certe speciei l.in rōe .§.incerte.ff. ad.l.falci.ipī tenēt cōtrariū & cōcludūt ꝙ licet sit pempta forma pecūie ī totū tamē remanet obligatio in materia siue massa unde illa pecūia fuit re- dacta ad formā quia pemptio forme specificate non extinguit debitū si materia de illo genere supest l.q̄sitū §.illud fortasse & ꝙ ibi nota ff.de le.iii.& est casus in silī in.c.olym đ censi.facit qđ nota Bar. in.l.Paulus de soluci.& Pe. de ancha.in dicta regula pccm̄ sub quīta oppo. prīcipali & bar.& bal.ī dcā l.ꝙ et eciā po- nūt Vtꝝ difficultas prestaciōis īpediat cōmissioꝫ more ꝙ cōmissi onē pene īpediat hoc ē clarū si est pena spūalis puta excōis piurii uel similis c.ii·de testi.cogen.fcīt ꝙ nota Io.an.in c.q̄ꝗ đ usur. li.vi.& Bu.ī c.significāte de pigno.glo.& super ea in c.odardus de soluc.Si uero ē alia pena tēpalis tūc dicēdū ē ut in l.cōtinuus §. illud sunt de v̄.ob. dixi.in c.gēma de spōsa.facit lex que sub cōdicōe ff.de cōdic.instit.Et est utile scire in materia fori pīnalis Vtꝝ uidelicet dū interim non pōt satisfacere cōtrahat peccatum ut sic eciā interī re pempta remaneat obligacio Si enī nō cōthit peccatū tūc liberatur tali interitu secus si contrahit peccatū siue peccat iterim dū nō pōt satisfacere & tūc ꝓcedit qō quo ad obli- gacionē qua tenetur ꝓxio nō quo ad illā qua tenet ecclesie uel deo quia micius agit deus & ecclesia q̄ homo.l. celsus ff.de arbi. & dicto c.ii ¶Sed pono ꝙ alia raciōe eēt īpossibilis restitutio siue satisfactio ut in homīe occiso uel mutilato uel infamia lacesito uel uirgine corrupta que nō recipiūt extimacioꝫ pecuniariā .l.si ff.đ hiis q eice.uel effu.& l.pnl't.si q̄drupes paupe.fecerit ī qbus uidet ꝙ liberꝝ corpus uel deformacio nō recipiunt extimatiōꝫ nec corrupta castitas potest restitui.l.i.C. de rapto xxxii. q.v.si Paulus q̄liter aūt qui sic offendit satisfaciet ut peccatū remittat R nō In hiis casibus & similibus ī qbus nō cadit directa satisfciō fit quedā extimatio ꝑ leges q̄ ꝓuidēt ut hēat racio oparꝝ amissarū & quibus cariturus est ex eo ꝙ inutilis factus est c.i. &.c.olym de iniur. cicatricū autem deformitas ratio nō habetur qa liberꝝ corpus fcīt ꝙ nota osti. in Sū.de īiuriis & dāp.da.§.qbus uersu

illud certum est & uersu § qualiter in raptu honestarum dnarum & uirginu tenetur raptor quia bona sua dant illis in solacium tam atrocis iniurie & offense l. raptores de epis. audi. xxvii.q.i.c si qs rapuerit sicut dicit de offesa illata in dominu priuat uasallus feudo & reuertitur ad dominu ut habeat sue iiurie ulcio3 x.coll'. q fuit pria cabe.amit.§. deniq interfectoribus clicorum sut limitate certe pene p canones c.i. de penis xvii.q.iiii.subdiaconus & c. sequeti & hoc preter pnia3 & nota osti i Su de penis §.que quis sub §.interfectoribus & ibi cui ista pena debeat applicari & in ti. de sen.exco.§.qualiter hec absolutio sub §. fm uersu si cui ubi de extimacioe iniurie irrogate per q fiat & cui debeat applicari de fama aut lesa siue lacessita qlir fiat satisfactio p eude osti.i Su de pe.§. quibus sub §.quid de accusatoribus usu obligantur ecia tales sicut enim publice diffamauit ita publice cofiteri oportet se madace & fls dixisse & insuper ab infamato uenia postulare ad hoc xiiii.q.vi Si res vi.q.i.deteriores alias detractores Ex hiis remauet dubiu utru iura que apponut penam in casibus predictis in quibus non cadit directa satifactio sed quedam extimacio similiter sint sequenda in foro pnie ut non remittatur peccatum nisi indirecte restituatur ablatum dico q sunt sequenda ubi loco interesse ita modificant ut in amissis operis propter ipsorum debilitatem propter medaciu propter detractionem fame penam aut amissiois bonorum cotra raptores uel pecuniaria cotra interfectores clericorum uel extimationem iniurie irrogate utrum pro remissione talium peccatorum teneatur a se exigere peccator & satisfacere illis ultro quos offedit & uidet q nota xii.q.ii.fraternitas sicut nec ad pena ultimi supplicii tenet qs se ultro subicere & seipsum accusare de peni.di.i. non tibi dico ego credo q de dictis penis canonicis & legalibus teneatur satisfacere ut pccm remittatur qa surrogantur loco inextimabilis interesse & impossibilis restitucionis rerum male ablatarum unde talium penaru exactio licita est in foro conscientie ut nota Petrus de ancha.in regula peccatum sub quinta principali oppo. in.iiii.colump. & maxime ubi tales pene sunt in equitate fundate ut idem nota in regula possessor de re.iur.in vi.meram aut pena applicada parti

ut dupli quadrupli ut dixi.s̄ .uel penā applicandā fisco uel penā ut luat in corpus nō credit Pe. de.ancha.ꝙ teneat ultra soluere & non exactus a se exigere quia ista non possūt dici ablata uel ꝙ succedāt loco ablatoꝝ ꝟ loco publice uīdicte ne delicta remaneāt īpunita & sic cessat uerbum regule pccm̄ nō dimittitur quia hic nihil ablatū est Item quia ista publica & pēalis uindicta expedit ꝑ uiā accusacionis nā nemo sine accusacione dāpnat c.ut nr̄m ut ecc.bene.sine dimi.cōfer.l.r̄pto §.si quis de mune.& hone. & illaudabile ē genus accusatoriū ii.q.vii.si qs epūs & peccator of- ferēdo sponte penā seipsum prodit quod nō est in precepto legis ut in preall'.c.l.i.ff.de his qui.mor.sibi consciue. ubi licitum est unicuiqꝫ saguinem suū redimere ī quātū potest ergo nō effūdere ergo defendit se ipsum & occulta peccata non habēt uindictā & ꝓpterea glo.in cle.pastoralis ubi .s̄ que dicit ꝙ iuste dampnatus ad ultimū suplicium non debet recedere de carceribus nec uitare mortem forte non bene sentit ut dixit pe.de ācha ī regula pctm̄ nā natura hoc abhorret refugit rēnuit & omne animal tueri sa- lutem desiderat.mortē uero ꝑniciemqꝫ deuitat ut inquit Boecius cle. pastoralis ubi dicitur ꝙ demones hoc deuitāt fateor tamen ꝙ in foro pnīe talis qui propter uindictā publicā meret ultimū suppliciū uel mēbri mutilaciōꝫ debet se offerre sacerdoti passurū flagella in corpus ꝑ ieiunia iteraciones flagellatiōes & similia pro aliis uero penis pecuniariis que sunt mera pena dico ꝙ in foro pnīe nō debet se offerre quia ad illas non tenet dicto c.fraterni- tas xii.q.i.licet aliam pniaꝫ pro delicto debeat sustinere c.sicut dignū §.eos de homicid'. & ꝑ predicta patet ꝙ glo. fi.in regula peccatum in prīcipio bene dicit ꝙ ubi nihil est ablatum sed dāp- num datum ex quo nihil adest dampnum dāti sed abest dāpnū passo non dimittitur sibi hoc peccatum nisi restituat hoc dāpnū datum remanet declarata glosa per predicta Sed quia hic tracta- mus de restitucioē male ablatorū & detentorum Q uero quid d' naufragiis dic ꝙ bona naufragii pn̄t occupari ut salua fiant & domino reddantur sicut consueuit notari de accusa.cum delicti & totum debet restitui de incēdio rui. naufra.. Si quis ex nau- fragio non obstante contraria consuetudine uel statuto & idem

de rebus peregrinorum in hospiciis mortuorum de quo dic ut nota p
osti. in Sū. de rapto sup rubrica de incēdiariis §. cōt q̄ & in. §. in
quātū & §. qa pena & in Sū. de peregri. §. a quo. priuilio & uersu
de priuilegio & sequēti Et de pena fori cōtēciosi ī occupente res
naufragas uide glo. in c. excōitiōi d' rapto. qa est excōicatus de
iure canōico & de iure ciuili ī q̄druplū tenetur . C. de furtis. l. ī
eū. l. i. de incē. rui. naufra. & addita est noua pena. s. publicatiōis
bonorum p autē. nauigia ibi signata C. de incē. rui. naufra. q̄ pene
ut dixi s̄. nō habēt locū in foro pnīe & de nō publicāte rē reptā
B. i. in c. fi. de furtis glo. in c. quia frustra de usur̄. de pedagiis
que decepit teneatur quis ad satisfacionē uel de gabellis dic ꝙ si
pedagiū ē licitū uel gabella quis tenet̄ ad restitucionē secus si sit
illicitū & quō cognoscatur an sit licitū uel illicitū uide in c. sup
qbusdā d' v. sig. Cōsueui dicere ī ꝑhēio Grego. pono hāc qōꝫ la
cius in. c. qa pleriqꝫ de imūi. ecc. extra glo . ī ii. q. prīcipali pono
eciā ī iii. qōē extra glo. in iii. pte materie qd sit forus cōtēciosus
quid ius qd lex & quid forus cōsciēcie & de supiori qōe uidelicet
an sit licitū defraudare gabellas hētur per Pe. de ancha. in regl'a
possessor de re. iur̄. ī vi li. in iiii. qōe. ubi eciā ponit si res cadit in
fiscū q a nō soluit gabellā posset quis emere a fisco cū bona cōsciā
pono eciā ego in dcō c. quia pleriqꝫ ponit eciā osti. de superiori
qōe ī ti. de cēsibus §. ex quibus causis v̄su exactiōes aūt pedagi-
orū & sequneti ī Sū. ubi plene ꝓsequit̄ de his pedagiis guidagiis
salmariis & gabellis an licitū sit de fraudare & qbus & a quibus
soluēda sunt & qn̄ licita sunt & quādo nō Infero ex predictis si
domīus colonis cōcessit predia talia apposita ex pacto illud s̄uā-
dū ē de pac. āthigonus c. uerum de cōdi. appo. xviii. q. ii. Elētherius
Et si de his aliqua surripuerit uel retinuerit ex certa sciencia
tenetur ad restitucionem tanq̄ fur & latro & si non extat pactū
uel instrumentum & antiqua & certa & consueta talia apparēt
& scitur uel creditur probabiliter ꝙ ab inicio fuerit ex iusta cā
imposita idem dicendum ḿm Ray. de quo per ostiensem in Sū.
de cēsi §. quis census. Si uero nō est dictum quota talia fiat sed
indistincte dictū est ꝙ dn̄s in tali. hōie uel in tali casamēto possit
tlīa facere intelligi debet moderata cōsiderata facultate hōis seu

casamenti ar. de cesi cum Aplus §. fi. xii. q. iii. c. fi ff. de le. iii. l. Si filie de iure dot. l. queris & C. de nupciis l. eciam. furiosi & si domius de hoc lesam habeat consciencia inducatur ad restitucionem faciendam Si uero subditus non exactus tacite uel expresse sine fraude & dolo aliquid ultra domino obtulerit licite recipit dominus nec tenetur ad restitutionem ar. xviii. di. de eulogiis. i. q. i. placuit licet inhoneste exigeret honeste tamen recipitur ff. de uar. & extordi. cog. l. i. §. est res quidem de symo. dilectus & si questiones Si uiolenta est exactio dominus tenetur ad restitucionem xii. q. vi. si res & patet in his que nota in summa osti. in titulo quod me. causa §. qualiter tractetur uersu Item per constituciones et in summa de penis § quibus & qualiter v. quid si subditus ¶ Nunc ulterius quero quid de officialibus iudicum quicumque officialis incitauerit iudicem ad iniuste iudicandum ex certa scia uel contra consciencia tenetur secundum quod notatum est supra in simili materia in rapina in uersu ¶ Sed iuxta predicta dubitatur quid de assesoribus ideoque si iudex simplex secundum consciencia iudicet deceptus tamen consilio assessoris bona fide electi quia .s. ab omnibus iustus & peritus credebatur & ad ipsum communiter tamquam ad talem recurrebatur excusatus est iudex & assessor tenetur sic intellige .ff. quod quisquis iur. l. ii. secundum Osti. in Sum. preall. §. versu quid de officialibus tenetur & iudex uel assessor si senciat se imperitum & se de iudicio intromittit institit. de oblig. que ex quasi delic. i. Responsio idem in medico de eta. qualita. ad aures & per Osti. in Summa de homicid. §. penult. uersu & licet ideo medico & sequenti & ipse qui scienter eum eligit de culpa eius tenetur de offi. archidi. ea que Et si assessor habet certum salarium & ultra aliquid extorquet tenetur c. cum ab omni de ui. & ho. cler. Intellige si extorquerent per uiolenciam tenentur ad restituendum ei a quo extorserunt si non per uiolenciam tenentur pauperibus erogare xiiii. q. v c. sane & quod ibi nota Alii autem inferiores officiales puta nuncii uel missi insulati uel siles si certum salarium habeant & aliquid ultra recipiant in probitatem exercent & tenentur ad restitucionem si extorquent per uiolenciam Si uero iuxta morem terre aliquid modicum uel moderatum reciperent non tenentur ad restitucionem sed possunt inde facere elimosinam unde Augu. sunt & alie persone inferioris loci que ab utraque parte non insolent recipiunt sicut officicialis & ab his

extorta p̄ ĩmoderatã ĩmꝓbitatẽ repeti ſolẽt magis reprehẽdimus
tales qui talia inuſitata repetierũt q̃ qui de more ea ſumpſerũt &
ſnbiũgit facilius ea que hoc modo queſiuerũt tã q̃ ſua paupibus
elargiunť q̃ eis a quibus recepta ſunt reſtituãť tanq̃ aliena xiiii.
q.v. non ſane .ſm Ray. ſed dicit oſti. in Sũma in §. quibus &
qualiter uerſu ſed ſi aſſeſſor de peni.& remiſ. ꝙ ille tex. nõ ꝓbat
ꝙ de his poſſit fieri elymoſina dicas ꝙ ymo ꝓbat ſecus de illis q
furtis rapinis & calũpniis & inuaſionibus aliqua abſtulerũt red-
denda ſunt illis a quibus extorta ſunt ¶ Quid de aduocatis &
quidem tenentur ad reſtitutionẽ ſi in culpa ſunt Et eſſe dicũtur
ĩ culpa ſi nõ ſũt ydonei puta qa religioſi ĩ caſu nõ cõceſſo uel in
ſacris ut in toto titulo de poſtulã.& in Sũma oſti. e.ti. de poſtu-
lando §. quis non & §.quid ꝑtinet uerſu.ad offi.dicit tamẽ oſti.
in Sũma de peni.§.quibus & qualiter uerſu quid de aduocatis ꝙ
in hoc caſu ſi alias aduocatus diligenter officiũ ſuũ exercet nec
in culpa ſit amiſſionis cauſe ꝙ fieri nõ debet reſtitucio illi a quo
recepit eum ſua non interſit ſed iniũgendũ eſt ut illud expẽdat
ĩ pias cauſas & ſubueniatur peccatori in oratiõibus & ſuffragiis
eccleſie & illorũ qui elymoſinã recipiunt xiiii.q.v.nõ ſane xii.q.
ii.gloria epĩ Si uero ĩ culpa ẽ quia recepit inmoderatã quãtitatẽ
illud plus tenetur illi reſtituere a quo extorſit de quo p oſti.in Sũ
de poſtul' §.quis poſtulare uerſu dixit tamen & ſequenti Si uero
adeo eſt in culpa quia clientulus per neglienciam uel ignoranciã
eius amiſit cauſam tenetur reſtituere ſalarium ſic extortum &
dampnum cauſe amiſſe reſarcire ff.ad l. acquil'.id'.iuř. & ſupra
de etate & qualitate ad aures Et ſi per cauillacionẽ ſuam abſtulit
aduerſario bonã cauſam uel illum grauauit ĩ petendo dilacionẽ
ſuperfluam ul' allegãdo contra cõſcienciam uel faciẽdo poſitiõꝫ
cauillosam uel propter ĩſtructionem falſi teſtis uel quia induxit
clientulum ſuum ad negandum ueritatem tenetur in ſolidum
ad uerum intereſſe ut dixi ſupra in uerſu nunc ulterius quero
quid de officialibus ¶ Et in queſtione cui confitendum ſub §.
quid de aduocatis & in ſũma de poſtulan.per Oſtien.in §. quid
pertinet uerſu ad hoc dicendum ¶ Conſulat pauperi aduocatus
gratis xi. q.iii. pauper gratis accepit ſic gratis tenetur dare &

maxime quādo sine magno labore pōt ſm Ray. secus si sit diues petēs cōsiliū ſm osti. in ti. nr̄o uersu sed & pauperi §. quibus & qualiter eciā si nūc nō laborat sufficit ꝙ alias laborauit studēdo & adiscendo xi. q. iii. non licet xiiii. q. v. non sane nota hec vba osti. per que declaratur glo. dicti c. non licet que dicit ꝙ si sine labore pōt dare cōsiliū non reuoluendo libros nec in perlegēdis allegatioībus tūc gratis tenet̄ subuenire pauperi ſm osti. secus in diuite Et ita ītelligo Io. an. in addic. speculi ī ti. de salariis §. seq̄t quia uero alias sequeretur ꝙ melioris esset cōdicionis qui nō studuisset & qui neglīa nō haberet scienciā ꝓmptam q̄ qui magno studio & diligencia scienciā haberet in ꝓmptu idem Io. de ymo. in c. cum ab oī de ui. & hones. clr̄. uide p osti. in Sūma de postu. in §. qui postulare & in ti. de ui. & ho. clr̄ §. fi. v̄. Item cōsistit in hoc & sequenti ¶ De testibus aūt corruptis si p flm̄ dictū eorum aliquis amiserit causam tenetur in oībus ad restitucioꝫ dāpnificato xvii. q. iiii. si quis ī atrio. ff. dᵉ calūpniat̄ l. generaliter. § illud & i. q. i. iubemus Si uero aliquid recepit ut ueꝝ testimoniū ferret pauperibus tenetur erogare xiiii. q. v. non sane sicut ī simili dr̄ s̄. de aduocatis & de iudice dicto c. nō sane & p osti. in Sū. de re iudi. super rubrica §. que sit pena & in ti. nr̄o §. preall̄. v̄. quid de testi. nā & sic uenalia testimonia sicut & uenalia iudicia reꝓbāt̄ ut idē osti. nota ī Sū. de testi. §. qui p̄nt esse testes v̄su repellitur q̄uis expēsas suas moderatas recipe possit testis iiii. q. iii. uēturis c. cū ab oī de ui. & ho. cler̄ c. statutū de r̄ptis li. vi. §. proferendo & p eūdē osti. in Sū. de ui. & ho. cler̄. §. fi. Itē v̄su Item cōsistit in hoc denūciato res uero & accusatores calūpniosi criminū tenēt̄ ad restitucionē dapni dati & alir̄ puniuntur ut nota osti. ī Sū. de calūpniato §. quādo debet & §. quali pena & s̄. de calūp̄n̄ p totū Tenentur eciā pn̄iāꝫ agere si ex odio ad hoc ꝓcedant quia talia ex caritate debent procedere xxiii. q. v. ꝓdest ii. q. v. non nos. & q. v. si. peccauerit v. q. i. c. i ¶ Et obligantur ne dū ad restitucionē pecunie sed etiā fame quia ubi per se uel p alium dixit cātilenā uel libellum famosum fecit uel legit in illis locis ī quibus senciet alium dicto uel facto suo infamatū publice recognoscat errorē suum & dicat ꝙ mentitus ē per os suum secūdū Ray. in c. inter

solicitudines de pur.ca.& in Sū.de purga.'Cayn & osti. in Sū.in ti.nostro §.quibus uersu obligantur eciam tales quod intelligit osti. nisi ex tali recognitiōe magis infamaretur infamatus non ergo dicat de tali facto infamaueram talem specificando crimē sed dicat ī genere ego diffamauerā de eo de quo est inter uos diffamatus bene scitis illud sciatis ꝙ ego tāq̄ malitiosus hoc īueni & mendatiū dixi non dicam fl'm dixi ƀ mendatiū ẜm osti.quia cōtra mētem dixi ꝓximū infamādo hoc ideo dico quia potuit eē ueꝝ quod dicebam Et si in diuersis locis & aduersis quis īfamat ẜm osti. ad arbitriū infamati uel si grauiter arbitretur ad arbitriū iudicis debet se diffamator purgare ar.de iureiur̄.ueniens & c.qntauallis et de ınreiur̄.de arbi.c.ii. Et debet ab infamato uēia postulari xiiii.q. vi.si res.v.q.i. quod' vi.q.i. deteriores & p osti. in Sū. §.quibus uersu quid si diuersis & in ti. de iniuriis §.quot modis uersu lr̄is Sed quero quid de cōdentibus leges iniquas uel statuūt contra ius naturale osti.hic prosequitur in uersu quid de cōdentibus si contra ius naturale quod in lege uel euangelio cōtinetur nō tenet viii. di.que contra mores xxxii.q.vii.flagitia id' est si layci talia statuāt in preiudiciū ecclesiaꝝ c. que in ecclesiaꝝ & c.ecclesia de cōstit.& obligantur ī solidū statutarii & cōsiliarii & scriptores iudicātes & ea seruantes & sequentes c.nouerit & c. graue de sen.exco & per osti. in Summa de penis, §.quis possit excōicare primo responso uide per eundem in ti. de prescrip. sub rubrica de prescrip. reꝝ īmobiliū §. que exigantur Si uero fiant leges contra ius positiuū ad pauperes opprimendos & ad īiustitiam impediēdam de quibus per Ysayam in principio x.c. uech qui cōfingūt leges iniquas & scribētes īiusticiam prescripserunt ut opprimerēt in iudicio pauperes & uim facerent cause hūiliū populi mei ut essent uidue preda eoꝝ et pupillas diriperent ꝓsequere ut ibi et iunge ꝙ nota osti. in Sūma de censibus §.ex quibus v'su qd si iniūcta et in Sū. in ti. de constitut. §. qualiter cōstitutiōibus deroget de furibus aūt dic ut dictū ē s̄. de rapina tenēt enī ad restitutioꝫ et alii qui cōsiliū dederūt ¶ Caute tamen restituat sacerdos rē sibi restitutā ī foro pnīe ne denudet cōfitētē c.dilectus de exces.prela.nemo de symo sup quo uide qd' dixi.s̄.

de muliere pregnāte ¶ Et si mihi cōmodatur res ad certū usū et comodo alteri cōmitto furtū qa ad hoc nō ē mihi accomodata & spē lucri est ex alieō largiri & sibi acqrere benefitii debitore Et creditor cōmittit furtū si res sibi obligata utatur. ff. de furt. l. si pignor. §. i. & i. respōso & hoc casu fur tenetur ad extimacionē usus re dūo restituta ar. xiiii. q. vi. si res ꝯm Ray & osti. in Sūma c. ti §. quibus ūsu quid si aliquis recipit ¶ Sed quero statutū est ī loco ut hic padue Si qs emat rem furtiuā ignorāter in loco publico ut in marchato non teneatur rem restituere eciā uero dūo postea ueniēte dic ꝙ euici pōt a dūo l. ii. C. de furtis ꝯm osti. ubi s̄. nō obstāte statuto quod ē nutritiuū peccati ut patet s̄. ubi dixi de condiciōibus legū nisi emerit ꝯm modū ꝙ s̄. dixi de emētibus predā uel nisi bona fide emat ut restituat uero domīo qui alias uerisimiliter ꝑdidisset rem suā & repetet expēsas bona fide factas circa rem ar. de restitu. integer c. i. c. ad nr̄a₃ de re. ecc. nō alieñ. ff. de acquirē. re. do. l. bone fidei emptor ¶ Si uero interim ꝑeat res nō tenetur quia nō est ē ī mora & interim ꝙ ignorat alienā durante bona fide non tenetur quia desinit dolo possidere nec preciū ex re furtiua redactū est furtiuū ar. ff. de furt. l. qui uos §. fi a contrario sensu & ar. de alieñ. iudi. mu. cau fact. c. i. & ii. l. si possessor §. restituere ff. de peti. heredi. & l. si in rē & l. utꝝ §. illud. illud tamē debet reddere domīo postea uenienti ar. ff. ð cōdi. ī debi. l. nā hec natura nec licitū ē rē furari furi uel raptor uel usurario ut īde fiat elimosina quia fieri nō debet malū ut fiat bonū i. q. i. non est putandū & xxx q. i. nosce de usu sup eo & huiusmōi cognitio ꝯm Augu. dyaboli calliditate sugeritur est pulcerrimus tex. in dicto c. non ē putāda & xxiiii. q. v. forte & c. neqꝫ & excusaretur equidē si hoc faceret ut dūo restitueret ar. ff. de po. l. bona fides & utiliter gerit negotiū fur̄ ergo cogitur habere ratum ff. de nego gest l. sed an ultro ¶ Si uero qs reperit peccuniā uel aliam rem ī publico uel alibi preconicari faciat eam in locis publicis loci ubi res inuenta est & adicicātū ꝙ talis res inuēta est & restituat dūo si appet primo dāte rei circūstātias q̄bus cognoscat rem esse petētis alias forte multi nō domini peccarēt ff. de furtis l. falsus §. q alienū c. quia frustra ubi glo. de usur̄. Bu.

in c. fi. de furtis osti. in Sũ. ĩ ti. nr̃o §. quibus uersu q̃uid si q̃uis peccũiam & in Sũ. de usur̃ §. q̃ pena sub §. alia ab aduersario ubi dicit ꝙ si nõ appet dñs cũ cõsilio & auctoritate epĩ sui poterit illã retinere quod ĩtelligit osti. hic ĩ ti. nr̃o uersu preall'. quãdo paup & egẽs ẽ q illã inuẽit al'. eroget paupibus alioqn si nõ restitueret iux posse esset fur sic intelligo Augu. Iero. & Grego. xiiii. q. v. si q d ĩuẽisti & duobus c. sequẽtibus Si uero quis eẽt furatus xp̃ia- nos captiuos a sarracenis nõ tenet ut xxiii. q. ii. dũs & q. viii. ut pridẽ quod ĩtellige quãdo nõ est tẽpus treuge qa eciã osti. suãda ẽ fides si pmittit xxiii q. i. noli extimare glo. ĩ c. pueĩt de iureiur̃ Si ẽ treuga tenet restituere rẽ subtractã uel extimatiõ3 hõis uel rei subtracte & dãpni ut dicto c. noli ꝙ ĩtellige ſm Ray. nisi sar- raceni cõpellerẽt xp̃ianos ydolatrare quo casu iuste eripiũtur in libertatem ar. liiii. di. c. nullam & tũc nõ tenet subripiẽs ex quo de peccato mortali uel subuersione fidei agitur & magis deo quã hõibus obediẽdũ ẽ xi. q. iii. qui resistit & c. Iulianus ¶ Quid de uxore faciẽte elymosinã d' bonis mariti osti. ĩ. Sũ. e. ti. §. sepe all'. uersu ſ nũq d uxor eciã ĩ v. quid de faciẽtibus elymosinã dicit ꝙ ꝙ idẽ est de faciẽtibus elymosinã de alieno sicut de illicite acq sito de quo p osti. ĩ Sũ. de dici §. pnl't uersu q̃rit utꝝ de illicite acq sitis ubi d' acq sitis ex ĩiusto bello phibita uẽatiõe furtu rapĩa symõia usura iniusto pedagio salmario ludo de iniusta talia de acquisitis ex ĩiusta sñia de acquisitis a iudice p concussiõ3 p meretricium ystrionatũ Sed dic ꝙ aut ĩ talibus trãsfertur dñiũ aut nõ primo casu põt fieri elymosina ſo uero nõ. me remitto ad glo. & doct. ĩ c. transmissam de deci. quo ad id quod dicitur de uxore osti. in uersu quid de uxore §. quibus preall. dicit ꝙ si uxor habet res pafrenales. i. pprias preter dotem potest eciã uiro ĩuito ut C. de pact. cõuent. l. hac lege Sed de quibusdã rebus uiri. s. pane uino & similibus q̃ bono & appbato more cõsueuerũt ad uxor̃ ptine- re dispẽsatiõ3 põt moderate dare pro deo informãs sibi cõsciẽciã ꝙ maritus debeat hoc ratũ habere licet eciã aliquãdo phibuerit hoc maritus hoc maritus Solẽt enĩ aliquãdo hoc mariti phibere ad terrorẽ ut nõ phibeat a tãto ſ a toto quia de alieno mulieres large sunt de pprijs uero auarissimũ ẽ genus mulierũ l. sed si ego

ff.ad uelleya iūcta glo.pōt eciā mulier īformare cōsciā3 suā ex
q̄litatibus mariti an paup uel diues sit catholicus uel nō & cogi-
tet si maritus uiderit an pigeat an nō-instit. de oblig.que exqua
delic.nas.§.placuit Si credit marito displicere habeat expressam
licētiā alias secus uide Bu.ī c.iii.de furtis ¶ Si tamē uxor uideret
paupem fame perire tunc indistincte debet elimosinā facere de
licentia sūmi spōsi .i. dei sicut dicit de monacho de quo p eūdē
osti.§.preall.uersu sed nūquid monachus ubi psequitur quādo
mōachus uel alius religiosus possit uel nō possit elymosinā facere
irreqsito abbate de quo p Bu.ubi s̄.¶ De filio familias an possit
facere elymosinā & de quibus rebus in uersu qd de filio familias
Prosequitur eciam ibi de his que tpe excōicatiōis acquisiuerunt
negotiādo uel ex dono recipiendo ¶ Itē de his.qui illicite acqui-
siuerūt benefitia ecclesiastica ul' alia Et inde multa acquisiuerūt
& perceperūt & dicit q totū tenētur restituere si aīas suas saluare
uolūt ut pbatur de etate & q̄lit.cū bone c. Postulasti de cle exco.
mīstrā de elec p inquisitionem de prebē.dilecto in fine de his q̄
fiunt a prelato cōtinebat de iure pa. dilectus de symo. Matheus
uide quod nota osti.in Sū.de iudeis §. in quibus grauētur uersu
ii. & de testa.§.quis sit effectus sub §.i.uersu & pdest hoc notare
Aduerte quia questio predicta habet duplex caput quia queritur
quid de acquisitis negotiādo uel ex dono p excōicatū & hoc pēd3
ex notatis de dolo & cōtu. ueritatis in c. Si uere de sen. exco.&
in illo titulo p osti.in §.quis.sit effectns & ī §.que sit pena primo
respōso ubi pōit sub §.qd si teneor scrō ¶ Que forma sit fuāda
in restitutione illicite acqsitorū fienda excōicato & nō excōicato
quia prīo fit ex spoliatis & dāpnū passis & eorx heredibus si repiri
possunt iii q. i.reintegranda de resti.spol'.p totū de usur. cū tu
Et ītellige satisfactm̄ q̄litercūq ex corde remissū etiā si donauerit
si sit persona q̄ donare possit uide ī titulo de usuris in §.q̄ pena
p osti. sub §. alia a iudeis uersu quid sit fenerator & sequenti &
precedēti & quod dixi s̄. de muliere que partū sibi suppōit si nō
habet proprium Et per eundem osti.in Sūma de solutiōibus §.
quid sit solutio ¶ Et de donat. §. quis possit donare & §.& quid
& §. qualiter reuocetur & hoc uerx sm osti. nisi acquisitū esset in

preiuditiũ alterius puta quia raptum est uel extortũ ē ab aliquo per eum qui ex corde remittit quia talis non est persona q̄ possit donare unde si interest alterius cui debet fieri restitutio q̄lit̃cũq; intersit uel per iniuriam cōmissam puta quia deflorata est uirgo sub uerbis m̄rimonii de presenti ꝙ postea per uirginē corruptā ꝓbari non pōt & in foro pnīe si nō potest ducere ꝑpter aliquod īpedimētũ debet dare dotem ſm osti. in Sũ. de matrimōiis §. q̄lit̃ uersu hoc in iuditio c. Tua de sponsa unde hoc casu non potest donari in preiuditium uirginis corrupte & decepte in foro pnīe Idē si interē heredis alicuius sicut patet cum dixi s̄. de muliere q̄ partum supposuit ¶ Vbi uero nullius interest tamen alias illicite acquisitũ ita ꝙ sine peccato retineri non pōt ut pōt exēplificari de acquisitis ex illicita negotiatione uel alias ꝑ illicitos modos & iniustos siue calũpnia tamen alteri facta & tunc dicit Inno. in c. ¶ Quia pleriq; ꝙ sacerdos debet illi iniũgere ut eroget paupeibus xvii. q. iiii. c. Si quis de uoto magne & c. suꝑ his & de hoc pono in dicto c. Quia pleriq; ī q̄oē xiiii. ubi ꝓsequor de emente rem minus īusto pretio sub pacto reuenditōis nũquid in foro cōscīe teneatur restituere fructus perceptos reempta re Prosequor eciā ibi de acquisitis ex ludo quomōcũq; & de transactiōe facta in ludo & de acquisitis ī bello & dāpnis ibi datis ¶ Et ibi ī xviii. q̄oē pono an licitum sit emere res cōfiscatas an teneatur restituere & xix Si eram debitor alicuius & bona illius cōfiscent an teneor ī foro cōscīe soluere fisco osti. tamē ī Sũ. ti. n̄ri ī §. quibus & q̄lit̃ v̄su q d. de his q̄ tpe excōicatiōis & ī v̄. ubi uero nullius īterē dicit ꝙ excōicatus ī tm̄ illicite acquirit ex cōtractu siue ex donatiōe ꝙ tale acquisitũ retinere nō pōt sed debet pauꝑibus erogare ¶ Ego teneo ꝙ excōicatus pōt cōtrahere & sibi querere obligatiōꝫ & eciā cōsequēter actiōꝫ & sibi ex cōtractu q̄rit nec de necessitate aīe tenet erogare pauperibus & remitto me ad nota . in c ¶ Si uere de sen. excō. ꝑ Bu. q̄ relatis dictis osti ita cōcludit Et uide nota. per Inno. & Io. an. & Bu. in c. Veritatis de dolo & contu. ¶ Secudũ caput ē de his q̄ acquisiuerũt benefitia ecclesiastica illicito modo & ī casu illicito dic siue modus fuerit illicitus taliter ꝙ īpediat ti. acquisitiōꝫ siue acquisitus sit titulus non licito mō utputa prece

uel pretio uel ex aliq̃ latēti fraude tūc ī foro cōscīe tenet ad resti-
tutiōꝫ nec aliter aīaꝫ suā saluare pōt in hoc tamen puto dīūsitatē
quia primo casu qñ nō acquisiuit titulū tenet dimittere oīo be-
nefitiū & fructus ¶ Secūd' casus quādo alias illicite acquisiuit tñ
titulū hꝫ tūc puto ꝙ pōt aliter penitere q̃ dimittendo beneficiū
ut tenet Bu. in c. fi de symo. de illo qui cōmisit dolū ī habendo
benefitiū ꝙ nō tētur renūctiare & pōt aliter sufficienter pēitere
absqꝫ eo ꝙ cedat ¶ Et hoc siue dolos fuerit expressus extra mētē
ꝑ ṽba siue nō Et hoc ponūt doc. in c. ꝙ sicut de elec. ubi Inno. &
Io. an. post cōpost. in iii. coll'. In uerbo de dolo uero pone exēplū
de Bonifatio papa qui induxit Celestinū ad renūctiad' nā facto
foramīe ī muro camere eius .s. Celestini dicebat Bonifatius in
nocte ei tāq̃ si eēt uox angelica Celestine si uis saluari renūctia
papatui ¶ Sed iuxta superiora querit' si nescit' is uel eius heres cui
restitutio fieri debet ꝓpter īteresse suū de quo interesse dixi s̃. dic
ꝙ auctoritate dyocesani paupibus debet erogari uel eiusd'. auc-
toritate si egeat ꝓ elymosina sit reliq̃uēdū sibi sicut patet ī his q̃
notata sūt s̃. de testibus de aduocatis de predā emētibus de rap-
toribus In quibus pōt dici id quod s̃. & talia debēt poni in pias
causas in alymoniā paupeꝝ redēptionē captiuoꝝ ar. de pigno c.
i. x. q. i. hoc ius xii. q. ii. Aurū & c. Gloria & precipue in uilla uel
loco ubi malefitiū ē cōmissū ul' furtū & si uilla nescit' fiat ī dyo-
cesi ubi talia sunt cōmissa auctoritate dyocesani ar. lxxxviii. di.
epūs gubernatiōꝫ x. q. i. regenda & c. sequenti xii. q. ii q̃tuor & c.
sequētibus vi. q. iii. Placuit c. ii de pēis de succes. ab ab intest. c. Fi
de iudeis cū sit de rapto c. i. de testa Io. & c. Tua & c. nos quidem
in auct. de ecc. ti. §. fin aūt ꝓ redēptiōe coll. ix. C. cōia de succ.
autē. oēs peregrinos §. i. C. de epi. & cle. l. nulli licere & osti. in ti.
nr̄o §. quibus uersu Item & ubi alicuius interest qui dicit ꝙ si is
qui tenet restituere factus ē nō soluēdo debet distigui utrū nihil
pōt reddere uel aliq̄d ſ nō totū uel nō pōt cōmode. s. absqꝫ picl'o
sustētationis sue necnō uxoris & familie de quo supius dixi ubi
nihil oīo pōt soluere uel reddere sufficit contritio uel ꝓpositum
reddēdi qñ cōmode poterit xiiii. q. vi. Si res de soluc. odardus qd'
est uerum ſm osti si nota ē paupertas de usur̄. cū tu. §. pnl't. nec

dꝫ talis excõicari uel alia pẽa mulctari ut nota de solue. Odardus ĩ foro cõsciẽ dꝫ ĩpõi pnĩa de transgressiõe legis c. Sicut dignum §.eos de hõici ❡ Et intellige ꝙ sit nota pauptas quãdo cessit bõis iõ debet sacerdos tali cõsulere ꝙ si de pauptate dubitat ꝙ bõis cedat ẜm nota.p osti.ĩ Sũ.de soluc.in §.quis sit eius effectus sub §. hoc aũt notãdũ nec sufficit ista cessio ꝙ nõ sit alia pena ĩiungẽda qa nec solutio nec satisfactio facta plenarie sufficeret ut dicto §. eos & dixi s̃.in uersu quid de predam emẽtibus nã licet cessio & solutio quo ad satisfactioꝫ lesiõis seu ĩiurie pximi suffitiat adhuc tamẽ nõ est satisfactũ sicut alias dicit ĩ.de sen.exco.cũ desideres ĩ fi.ergo sacerdos p ĩiuria & lesione facta deo qui precepit furtũ nõ faties Et qui dixit dilligas proximum tuũ sicut teipsũ debet pnĩaꝫ ĩponere ut dicto §.eos & osti. hic ❡ Et in hoc sepe errant sacerdotes credẽtes sufficere satisfacere leso simpliciter absolnũt nec aliã pnĩaꝫ imponũt & ĩ hoc etiã deliquũt peccatores putãtes hoc sufficere dꝫ ergo penitere pximũ lesisse cui satisfatiat & spõso ecclesie iniuriasse & de hoc agat pnĩaꝫ dicto §. eos ❡ Sed qm̃ superius dixi de acquisitis negotiãdo dic ꝙ q̃dã sunt negotia ĩ se & sui natura illicita.s.usura symonia meretritiũ & similia q̃ sine pctõ mortali exerceri nõ possũt & hec cũctis hõibus tã clericis q̃ laycis sunt phibita & oẽs peccãt in illis doli tamẽ capaces xiiii.q. iiii.nec hoc quoꝗ i.q.i.repiũtur lxxxviii. di.fornicarii de delict. puero c.i. Et si xpũs de iureiur̃.§.Q uidẽ ❡ Alia sunt negotia q̃ ex natura sua non sunt illicita nec inhõesta sed adiuncta causa illicita fiunt puta ex psona loco & tpe ex ĩiusto exercitio fraudulẽta ĩtẽtiõe ut uẽditio locatio & similes cõtractus & q̃si cõtractus ut tutela & cura negotioꝝ gestoꝝ & similes ❡ In quo mẽbro & oĩa mechanica ut artes textorie sutorie & similes includũtur hec ex psona ĩhõesta sunt clericis ❡ Vnde Augu.nemo militans deo implicat se secularibus negotiis & ĩ psalmo qm̃ nõ cognoui negotiatiões c.i. Ne cler̃.uel mõachi laycis autẽ licita sunt lxxxvi. di.c. Peruenit lxxvii.di.fornicarii ❡ Sunt tamen multi casus in quibus secularia negotia etiam clericis suut concessa de quibus me remitto ad osti.in Sũ.ĩ ti.nostro §.Q uibus & qualiter uersu quid de negotiatoribus & uersu sunt tamen ubi ponit quatuor

casus in quibus clerici exerecēt secularia negotia ¶ Et ibi in tertio casu habetur an clerici uel monanhi cōpellātur recipere tutelam miserabilium psonarum testamētaria uel datiuā ¶ Item psequit quādo ex loco & tpe phibita sunt & phibita ul' ex iiusto exercitio seu fraudulenta intentione ut quando fraus cōmittitur uel ultra iustū extorquetur de quo in Summa de contrahē. emp. §. qliter rescidantur & § ¶ Quibus mensuris & supra in questione cui cōfitendum sit sub uersu cui mercator ¶ Item quando plus uēditur transeuntibus q̄ uicinis de emp. & uendi c. i. Et quādo qs mētit iurat & peireat ut melius & citius & carius uēdat ¶ Quid ergo faciet sacerdos de pilipariis sutoribus pictoribus & mercatoribus qui uix uendunt sex untias aliquaꝝ rerū quin septies mentiātur & deierant nō dico de consuetudine sed de longissiā corruptela dicit ostieš. iu uersu ¶ Quid ergo faciet sacerdos in dicto §. Quibus quotiēs. tale mēdatiū dicit mortaliter peccat & quotiēs p mēdatiū proximū decipit uel carius uendit q̄ deberet ad restitutionem tenetur ¶ Si ignoranter est mentitus & ex improuiso quia lingua labilis est l. di. c. Ponderet uel etiam scienter sed intendit & scit illud prodesse ut se seruet idempnē & pximo non obesse quia ualet satis res illud pretium quod datur & sic nō est deceptio in ualore nec in re quia non uendit unam rem pro alia & tūc pōt dici ueniale peccatum & sic potest intelligi xii. q. ii. primum ſm Raymuudū ¶ Verum exquo assidue & de consuetudīe mentitur quicquid dicat Ray. ex equitate & bēignitate tamen osti. dicit ꝙ illud mortale uidetur sicut dicit de ebrietate assidua ut ī §. Crimīs xxv. di. §. alias & ī c. A crapula de vi. & ho. clr late dixi ī c. i. in repeti. de ui. & ho. clr li. vi quādo ebrietas sit mortale Inno & ibi dico i c. qa pleriqꝫ de īmūi. ecc. & pꝫ š. ī qōe q̄ interrogatiōes Si uero iurat & deierat quādoqꝫ mortalir peccat & qn̄doqꝫ uenialiter xxii. q. ii. c. Ne qs & p osti. ī Sū. de ureiur §. q̄ sit pena piurii Et ex predictis patet ꝙ ī foro cōsciē nō lꝫ cōtrahētibꝫ se īuicē decipe etiā citra dimidiā iusti precii & si se decepint tenēt ad restitutiōꝫ nec lꝫ ī foro cōtētioso īter ecclesiasticos uiros ut nota Bu. ī c. In ciuitate de usur sup glo. i. Nec dr iure canōico quia ecclesia nō patit in suis cōtractibus dolū cōmitti c. Per tuas

de donat. uide archid'. xvi. q. i. Si cupis & ita intelligitur Io. x. q. ii. hoc ius ¶ In foro aūt cōtentioso & seculari seruarentur Iura & g'ose q̄ dicūt ꝙ citra dimidiū iusti precii licitū est cōtrahētibus se mutuo decipere c. Ad nostram ubi glosa de emp. & uendi. & in glo. preall'. c. In ciuitcte uel si uis ītelligere illas glosas ī cōtentioso foro ecclesiastico dic ꝙ licitū est cōtrahentibus se decipere dūmodo cesset dolus exterior .i. ꝙ nihil dicat' uel machinet' ex assertioꝫ ex̄ ualorē rei nā licitū est uēditori de ualore rei asserere ultra ueritatē nō aūt extra id qd' sit falsum asserere p qd' augeat' ualor puta si asserat equum cursorem ad brauium qui nihil est huiusmōi uel seruū pictorē uel scriptorē q nihil ē huiusmodi ul' asserat uenire guerrā uel Imꝑatorē ꝑpter quod inducat caristiā in mercibus nam ad ista oīa tenet' actione de dolo uel actiōe ex cōtractu & hoc quādo uolentem emere uel uendere induxit ad emēdū uel uēdēdū maiori uel minori pretio nā si dolo induxisꝫ ad emendū uel uendendū eum qui nullo modo erat empturus uel uēditurus ꝓrsus cōtractus ānullatur tāq̄ īfectus in sui sbña a malignitate doli ut in c. ¶ Cum dilecti in glo. de emp. & uendi. & si dicatur mēdatiū ē peccatum mortale ut in c. Ne quis preall' dicit tex. in l. in cause §. in pretio de mino. ꝙ istud mādatum est naturale .i. adeo cōmūe quod quasi naturale est quia nullum uitiū ē a natura alioq n esset excusatio a peccatis q naturalia nō possunt īmutari ¶ Et ex predictis infertur ꝙ omnia quesita non assistēte oī cōcursu eqtatis naturalis uel positiue in foro conscīe debēt restitui ſm Inno. ī c. Quia pleriq; & ibi pono ī iiii. qōe Et sic ubicūq; cōmittit' furtū rapīa oppressio dolus calūpnia Et ī hoc cōprehēdūt' oēs casus ī q bus cōpetit repetio siue ꝑactiōes d' dolo siue qd' me. ca. & similes siue p officiū iudicis & hoc q a ad restitutionē tenētur inspecto Iure naturali ¶ Et hinc sūpta occasione sub dicta iiii. qōe ī c. Quia pleriq; & sequentibus ꝓsequor ml'ta q̄ hic omitto de ypocrita q sub nōie bōi xpiani multa sibi q̄siuit tenet' is ad restitutioꝫ ¶ Et an ī foro cōscīe teneor soluere ꝓmissa seruo & de legatario recipiente integrum legatum an teneatur restituere falcidia ī foro cōsciētie Et de obligato p cyrogr̄phū spe future muneratioīs an ī foro consciētie teneat' t'le debitū soluere

Et de obtinēte p iniustā sententiā & de hn̄te rē titulo prescriptiōis teneantur illam restituere in foro cōscīe ¶ Et de filio tuto exceptiōe macedoniā an tutus sit in foro conscīe de non restituendo mutuū Et de illo a quo pōt res aduocari p ī integrū restitutioꝫ ¶ Et an dispēsatus p papā sit tutus in foro cōscīe & an nō cōficiēs īuētariū in foro cōscīe teneat creditoribus ultra uires hereditatis Et in quibus casibus lex positiua sit seruanda & in quibus non Et an legata in minus solempni testamēto iu foro cōscīe debeāt Et si statutū irritat testamētū nō registratū heres ī tali testamēto nō registrato tenet hereditatē cū bona cōscīa ¶ Et si ī testamēto sunt īstituti frēs minores ueniēs ab intestatu possit hereditatem cū bōa cōscīa tenere Et an executor deputatus ad debita soluēda posset recta cōscīa soluere debitum naturale Et de statuto excludente creditorē prescriptiōe decēnali an debitor tutus sit in foro cōscientie Et si dicat ꝙ usurarius nō audiatur sup sorte an recta cōscīa possum tenere sortem usurario ¶ Et an filius spurius exclusus a statuto a succōe paterna possit cū bona cōscīa retinere hereditatem omnia ista expediui in c. Quia pleriqꝫ de īmūi.ecc. que hic bene cadunt sed illuc recurre ¶ Verum quod dixi s̄.de illo qui assidue & ex consuetndine mētitur circa negotiatiōes dic ꝙ sacerdos debet illū inducere in uiā rectā & dirigere & īducere in quātū potest ut recto fine laborat & recta intentiōe & cōscīa negotietur sine fraude & dolo & cōsulit osti. in Sūma §.quibus u͛su uerum sacerdos ꝙ sciant quantū possūt lucrari de mensura bladi & uini & similibus & quātum plus possent ultra q̄ emerent uendere in recōpensationem laboris & expēsarū suarū & licentia episcopi illud faciāt quo casu si sine mendatio hoc faciūt ¶ Putat Osti. illos esse ī tuto quo ad peccatū negotiationis ar.s̄.de emp. & uendi.c.i. & de uoto.c.i.& in c. magne §. fi.x.q.i.regenda & sicut posset intelligi lxxxviii.di. fornicarii illi uero qui hoc non faciunt uix sine periculo euadūt s̄m osti.& sic potest intelligi de peni.di.v.qualitas & c. sequenti ubi difficile est inter ementes & uendentes comertium non interuenire peccatum ¶ Et sunt v. s̄m Raymundū que uix absque peccato exercentur negotiatio ītellige nō limitata p epm̄ ut s̄ .pxime familiaris rei procuratio

admistratio militia d' pe.di.v falsas c.negotiũ xxv.di.q̄l lxxxviii di.eitiens aduocatio periculosior aliis dixi s̄.de aduocatis & per osti. in Sũ. de postulã.§. quid ptinet ad officiũ ¶ Adde sextum quod est periculosius.s.epãtus offitiũ nihil miserius tristius dãpnabilius periculosius si perfunctorie res agatur ẜm osti. xl.di. ante omnia ¶ Et breuiter oĩa pertinẽtia ad uitam actiuã piculosi ora sunt q̄ que respitiũt uitã cõtemplatiuã s̄. de renunc. c. nisi cum pridem §. ne putes ¶ Ex hiis infertur de fatiẽtibus balistas lanceas arcus gladios cultellos toxicũ uenenũ sotulares fuchũ medicamentũ & similia de quoꝝ offitioꝝ lucro uiuũt emendo & uẽdendo cõsiderãda est eoꝝ ĩtentio si faciũt ut alius illis abutaẜ peccant mortaliter uẽdendo & faciẽdo & peccata ex hiis sequẽtia talibus sunt imputanda ii. q.i.uotum xi. q. iii. precipue xv.q. vi.c.i.ad finem xvii q.ii ¶ Si tu abstines ¶ Et si dicat.quis ꝙ qui talia exercet habuit bonam intentionem quia credebat hoc alicui esse necessarium uel utile uel animum habuit indr̄ntem uel de hoc nihil cogitabat distingue ẜm osti.ĩ uersiculo Si uero dicat in §.quibus utꝝ res talis sit que ad humanũ usum põt esse utilis sicut arma in bello iusto cultellus ad scindẽdũ panẽ uel picture ad ornamẽtũ ecclesie uel quedã uenena q̄ ad sanitatẽ corporis a medicis cõponũtur tũc nõ peccat saltem mortaliter hoc faciẽdo nisi ex accidẽti .s. ex psona ut dictũ est s̄. cũ dixi de negotiatoribus in v̄sicl'o ẜ qm̃ superius dixi ¶ Et hoc ueꝝ est nisi conscĩa eius dictet ꝙ his cui uẽdet abutatur siue ad abutandũ emat xxiii q. viii. de occidẽdis v.q.v non oĩs ¶ Si uero nullo usui humano apta sunt ut picture que fiũt ad uanã gloriã tm̃ uenenũ ad malũ & mortiferũ iacula uenenata tũc peccant faciendo tenendo uẽdendo alienando ar.C. de famo. li.l.unica v. q.i.per totum ubi si quis libellũ famosum ĩueniat non debet aliis ostendere sed destruere alias peccat ad hoc facit lex distinguens inter uenenum bonum & malum ¶ Bonũ ẽ quod p ĩmixtionẽ alterius rei possit usui hominum esse necessariũ sicut est tyriaca ¶ Malum uero ẽ quod per ĩmixtionem alterius rei nõ põt usui hoim̃ eẽ bonũ & non tenet ẽptio ff.de cõtrahen.empt.l.q uenena Et breuiter oĩa mala q̄ ĩde sequũẜ illi possũt imputari ẜm osti.& Ray.& sic põt

intelligi illud generale q occasiōẽ dāpni dat dāpnū dedisse uidet̃ c.fi.de iniuriis Ex his infertur an sit licitū merchari ĩ coloribus ad colerādū hōies uel mulieres Inno.sup rubrica ne clr̃. uel mōa ꝙ ex bona cā sit non placet ibi osti.& Bu.nam cuiqꝫ placere debet naturalis color nec sine ipsius iniuria pōt alius supponi de con. di.iiii.ostēdit̃ i.q.iꝗ quidē Vnde ecclesiastes iiii.nec faciē accipies aduersus faciē tuā faciem in quā picture aduersus faciem nature non tamē s̄m Bu. ibi reprobatur honestus & placidus ornatus mulieꝝ siue pictura si ideo se ornat ut magis placeat uiro suo sed si ut alioꝝ oculos ad se trahat ē illicitum & mortale peccatū xxii. q. v.non solo & remittit osti.ad Sū.de emp.& uēdi.§.i. uersu de quibus rebus & Io.an. remittit ad mercur ea que li. vi. de re.iur̃ ubi tractat an aliquo casu licitū sit mulieribus se listrare & cōclu- dit ꝙ nō nisi facerēt ad tegēdā aliq̄ maculā q̄ displiceret uiro suo ¶ Postremo lōgus tractatus hic fieri possit de cōtractibus usu- rariis & restitutiōe eaꝝ multa tāgit osti· in §.quibus uersu quid de usurariis sed nō ꝑfecte & de ipsa sola materia unus tractatus sufficeret ĩpleri nā dn̄s lau. de rodulfis de florentia lōgū tracta- tum fecit de ista materia in c.in ciuitate de usuris Io an. ĩ repet. ĩ mercur̃· Io.cal.in c.nauiganti de usuris ¶ Sed ĩ quātū sufficiat ad ꝓpositū paucula ꝓsequor & dic ꝙ usurarii ad restitutiōẽ usu- raꝝ tenēt̃ q̄uis de facto aliquādo teneātur usure quia nō repiūt̃ iudices qui inde faciunt iustitiā sic intellige xiiii.q.iiii quid dicā ¶ Dic tamē ꝙ quādo pena ē apposita cōtractui mutui talis pena succedit quadoqꝫ loco usure & tūc talis pena dicitur cōuētionalis ut quādo pars apposuit penā nisi restituat̃ mutuū infra certum tēpus & si talis pena recipiatur subiacet restitutiōi quod ĩtelligo ueꝝ nisi tm̄ ĩterfuisset mutuātis quāta ē illa pena sciūt nota in c. cōq̄stus de usur ¶ Itē dicit osti.si in pena conuētionali si bōa fide ē apposita ut.s.debitor metu pēe satisfaciat adhuc nō ē usura dū tū ĩtētio recta sit ar.xxiii.di.ꝗꝗ & d' arbi.dilti fateor ꝙ nō ē usu ra p c.cōsuluit d' usur̃.& ĩ c.fi.d' symo.¶ S3 dico penā receptā eē restituēdā ĩ foro cōsciē ar.ff.de.cōdi.inde l.nā hoc natura & ĩ c. suam de penis Q ñqꝫ talis pena dicit̃ iuditialis utputa cū iudex precipit debitori nisi satisfecerit ĩ.mēsē tlēm penā ĩcurrat tūc nō

est usura cũ ĩposita sit ad puniendũ cõtumatiam dicto c. ꝗꝗ. l. qui auctore ff. de re iudi ¶ Et cũ dixi in pena cõuẽtionali ꝙ nõ est usura dum tamẽ intentio directa sit dic tamen ꝙ ex duobus presumitur ꝙ sit usura primo si is qui eam apposuit consueuit usuras exercere c. illo uos de pigno. & ibi glo. allegat iura de act. emp. & uendi. l. Iulianus §. idẽ Papinianus l. q semisses de usur. ¶ Secũdo si pena in mẽses uel in annos singulos stipulat̃ aliquis C. de usuris autẽ. ad hoc & in autẽ. ut nullus mutuans agri coll̃. v. que ẽ posita ubi supra dixi in c. quia plrique allegato Hugo & Io. de fant̃ in c. cum deuotissimã xii q. ii. Pe. de ancha. in regl̃a peccatum d̃ re. iur̃ li. vi in iuditio tamẽ anime cuilibet credẽdum est de sua cõsciencia glo. in c. si uero cl. ii. de sen. exco ¶ Est tñ caute examinãdũ & inquirẽdũ ꝓpter presũptiões & circũstãtias supra dictas ¶ Dubitatur si paratus sum emere merces aliquas precio cẽtũ librarꝫ in quibus eram lucraturus ſm sanã cõscientiã & spem firmam x. libras usque ad mensem ipsis deportatis ad certũ locum ¶ Et tu ꝑ nimiã instantia impedis me ne emam & a me hãc peccũiam mutuo recipis & promittis usq; ad mensẽ dare decẽ libras dicit osti. in ṽsiculo quid si paratus sum §. quibus ꝙ possum recipere nec teneor restituere quia non ẽ usura sed loco interesse & se remittit ad Sũ. de usur̃. §. an aliquo casu uersu vii. & sequenti & faciunt nota in dicto c. cõquestus Inno. tenet cõtrariũ in c. nauiganti de usuris quia quicquid accidit sorti usura est c. cõsuluit de usur̃. Osti. in c. salubriter. & in c. nauiganti & Bu. tenet cõtrariũ quia hec quãtitas uenit cõputãda cũ interesse c. salubriter ¶ Tandem Io. an. tenet cõtrariũ quia ubi debitor nõ ẽ ĩ mora nõ dicitur interesse l. Si insulam de uerbo. obligat. dic illud uerꝫ de ĩteresse rõne more ¶ Sed hic est cessatio lucri certi & determĩati qd̾ uidebat̃ adeẽ. huic & nũc abẽ ꝓpter mutuũ ſcm̃ ei unde ĩ foro cõscie ẽtineri põt & ne dũ singl̃ares psõe ĩficiũt̃ tlĩ contractu usurario ſ; eciã ciuitates & collegia & lꝫ cã uniṽsitatis non sit singl̃orꝫ xii. q. ii q manumittit̃ tñ singuli quo ad delictũ tq̃ cõsentiẽtes obligantur ad restitutiõꝫ nõ tãq̃ uniṽsitas q̃. aĩaꝫ nõ habet ar. de usur̃ cõquestus vi. q. i. cũ uir xxiiii. q. iii. si hẽs ff. quod me ca. l. metũ §. animauertendũ quod ĩtellige ſm Osti. in

§.preall'.uersu quid de ciuitatibus de his q̄bus in mente sua hoc placet & ratum habent & cōsentiūt & ꝓhibere pn̄t & nō faciunt de sen.exco.c.quāte Et quando uniu͛sitas pōt puniri & q̄liter & qui uide ꝑ Bu.in c. dilectus de symo Inno ī c.nouerint de sen. exco. Et ꝙ ciuitas usurariū crimē cōmittat ꝓbat̄ in c. cōquestus iūcta suprascriptiōe de usur̄ & ꝑ Bu. in c. Michael e. ti.& Ray. in Suma. e.ti pe. coll'.uersu quid de comitibus ¶ Et hec firmiter teneas ꝙ a nullo fideli uel infideli usuras recipe licitū sit & si exigas teneris restituere s̄m Ray.& osti.ī u͛siculo hoc eciā teneas §. quibus Si ergo a iudeo usuras exegeris soluēdo & reddēdo eidem liberaberis cōueniētius tamē est s̄m osti.ut inde auctoritate ecclīe satisfiat xp̄ianis a quibus ipī iudei usuras extorserūt uel quibus alias erāt obligati & sic liberatus eris ff. de nego.gestis l. soluēdo & in l.pecuniā uel in edem sacrā deponas ad hoc idem faciend' sicut in simili nota osti in Sūma ī. de sen.exco. §. Et que sit pēa sub §.quid si teneo sacramento ¶ Sed uidet̄ ꝙ iudeo non teneor ad restitutionē usuraꝝ per tex.in c. ab illo xiiii.q.iiii.ubi ab illo exigere possim usuras cui merito desidero nocere cui iure īferūt arma ¶ Sed iudei sunt hostes fidei nostre Bu. in c. conquestus de usuris dicit ꝙ ille textus debet negatiue legi .i. sicut nulli nocere desideras sic a nullo exigas usurā ¶ Vel licet iuste exigatur ab hoste cui legittime auferūtur bona ut ī dicto c.ab illo non iō per christianū bona auferūtur iudeo quia licet inimici sint fidei nostre non tamē nr̄i exquo ecclesia tollerat ꝓpter fauorē fidei ul' ille tex.posset intelligi de iudeis quibus esset indictum bellū quia sicut ab eis omnia bona suut auferenda viii. di. quo iure ita & usure possunt extorqueri ¶ Sed pone ꝙ usurarius est lucratus multa de usuris nunc rediens ad cor uult penitere an teueatur restituere lucrum quod fecit cum pecunia fenebri intellige q̄ndo ex ipsa pecunia fenebri honeste & licite negociatur Osti. arguit ꝙ sic in v͛. sed pone in §. quibus e. ti.quia ex radice corrupta ꝓcedunt ideo sunt corrupta xiiii.q.v.neq; xvi.q.iii.si sacerdotes in fi.& c. quicunq; & c.ordinationes ¶ Et dificile est ut bono peragantur exitu que malo sunt inchoata principio ut i.q.i. principatus de accusat. qualiter ¶ Proseq̄t osti.argum̄ta plura ꝯ

elegantiora prosequitur Io. cal. in hac qõe in c. nauigãti psequit Io. an in c. quoq̃ de usur. li. vi. & ibi domicus de sancto gemiano Et idem Io. an. i regula peccatum de re. iur. li. vi. in mercimo In cõtrarium quia qui nimis emũgit elicit sanguinẽ iiii. di. denique de renunc. nisi §. ppter maliciam ❡ Et ideo non tenetur restituere nisi q̃ a debitore extorsit uel occasiõe sortis accepit uel ĩtentione corrupta ❡ Dicunt aliqui q forte expensas suas moderatas & & opas suas deducere potest ut mitius in hiis agatur cũ usurario q̃ cum raptore ❡ Est tamen tutũ cõsiliũ q post restitutiõ3 usure factam de aliis de quibus forte tenetur ppter premissa petat ueia ad cautelam ẽm Ray ❡ Alii capiunt mediam uiam ut teneatur ad expensas restituendas Et interesse debitoris ĩ quo quidẽ lucrũ & dãpnũ suũ cõputãdũ est sicut satis habetur ĩ l. iii. ff. de eo qđ certo loco §. pnlt & ulti. & l. sequenti nec uidet osti. q̃re ĩterpretatio Ray. sit pro usurario facienda ❡ Nec quare debitor ultra interesse suũ possit petere totũ lucrum hoc esset petere debitũ cum usuris Et quicqd accedit sorti usura ẽ xiiii. q. iii. c. plerique & c. cõsuluit de usuris ❡ Alii q totum debeat restituere per primã rationẽ nec aliquid tenere pro suis expensis ❡ Est crudelis opinio p c. denique ❡ Alii q tenetur usuram restituere & nihil ultra qđ bene placet Tan. & Bar. brix. in qõe uenẽriali q̃ incipit Aliquis accepit bene facit C. de condi. indebi. l. i. Thomas in ẽa ẽe q̃stiõe lxxviii. articulo iii. dicit Si res per usuram acquisita est talis q ipsius usus ẽ eius cãsũptio & sic & nõ h3 usum ut uinũ triticum tũc lucrũ ex illa pueniẽs nõ subiacet restituciõi & tale lucrũ nõ est fructus rei ẽ hũane ĩdustrie c. pastoralis de deci. hoc uerũ ẽm eũ nisi dãs eẽt ultra dãpnificatus qa tũc tenetur ad recõpensatiõ3 nocumẽti & istud pxime dictũ ĩtelligit Io. cal. ẽm determĩaciõ3 osti. superius dictam ❡ Sed si res acquisita sit talis q usus nõ sit eius consumptio & sic habet usum fructum ut domus que est empta ex usuris cum usurarius nõ debet solũmõ dictam rẽ restituere sed & fructus inde perceptos quasi hoc non humana ĩdustria sed manus dei sit opata principaliter Simile de deci. cũ non sit & c. non est ❡ Sed aduerte in re naturaliter germinãte ut est arbor ager animal quãtum ad fetũ & huiusmodi hoc dictũ satis

est planū ¶ Sed si est res que naturaliter fructus non germinat usus tamē uel utilitas nō est eius cōsumptio ut est uidere ī domo ex qua percipitur pensio & in equo qui locatur ad uecturam est dubiū hic enim industria hōis uidetur cā pceptiōis tlīs pēsiōis Sed dic ꝙ licet aliqua industria hic interueīat tamē fructus pci- pitur ppter usum rei & sic principlis causa huius utilitatis ē ipā res sed peccunie nulla utilitas si teneatur in artha & eius usus ē ad cōmutandū & ibi causa principalis est industria hominis ¶ Ex his soluitur quia prima ratio ē uera quando radix est causa principalis ut in rebus utilitatē parietibus naturaliter & fructū ut.ff.de peti.hr̄di.l.Si in rē in fine ubi possessor bone fidei tenet rē restituere & pretiū quod lucratus fuit ex ipsa re puta quia eaꝫ uendiderat ꝓ xx.& postea reemit ꝓ x ¶ Non obstat sicut res erat hereditaria ita & pretiū rei ff.si pars heredi pet.l.cū multi ergo uenit in restitutionē heredi illud pretiū quod succedit loco rei cū res esset deteriorata quia illud spāle in petitiōe hereditatis Nō obstat si dicat ꝙ solutio usure est in debita de iureiur. debitores igit quicqd habet usurarius tenet restituere ff.de condi.cau.da. l.qui se debere §.ultīo ff.d' cōdi.indebiti l.indebitū ff.de prescrp. uerbis l.aput labeonē prīo respōso quia loquūt in fructu ꝓueīēte ex ipsa re Nec obstat.c. Si quis usuram xiiii.q.iiii.ubi usura est rapina sed raptor tenetur ergo ¶ Potest solui ꝙ illud c. loquitur de larga appellatiōe rapine prout est illicita usurpatio & subiacet restitutiōi sicut usura & est simile xiiii.q.v. penale ¶ Sed quero usurarius nihil habēs ī bōis nisi qd' extorsit ex usuris tradidit nuptui filiā suā ticio ꝓ cuius filie dote dedit genero mille pr̄e & mr̄e d'fūctis dos ꝑ hr̄des mariti fuit eid' dn̄e restituta nūc hr̄ditas pr̄is ad plenā restitutiōꝫ usuraꝝ nō sufficit an dcā dn̄a d' suis do- tibus teāt facere restitutiōꝫ predcāꝫ siue in foro cōscīe siue ciuili Freder.de senis suo cōsilio lxiii . cōcludit ꝓ filia cōtra creditores quod ītelligit ueꝝ quādo ille qui dat dotē nō facit aīo defraudādi creditores & sic respōdit ad l.fi ff.de his que in fraude creditoris Sed de ista cōclusiōe multū dubitat Bu.ī c.cū tu de usur qa dos est quid uniuersale ut nota.Bar in l.i.ff.So.ma.sed ī uniu'salibus una res succedit loco alterius ut in l. Impator §. fi.ff.de le.ii.&

pastores aduocati medici & magri animarum oi neglientia & dormitatione propulsa & ignorantia que tales non excusat regula pnst.i. de re.iur.ut omnibus circustatiis diligenter scrutatis tles penitetias iniugant ut i die iuditii audire mereant uoce dnica ❡ Euge serue bone & fidelis quia sup pauca fuisti fidelis sup multa constituam intra in.gaudium domini tui ad quod nos perducat yhus filius dei patris omnipotetis.ame ❡ Xxviii·questione principalem tractatus nostri que fuit an penitens cui est iniucta pnia a sacerdote compellitur ad implere expediui sub tertia questione principali tractatus nostri ❡ Xix.questio principalis fuit utru quis possit ad comunionem copelli qui non comunicat oi anno de hoc traseo cu opinone glose c.si xxx.di.q prio allegat qp non quia tale sacramentum non recipitur sine peccato si recipiens est peccator finaliter concludit qp ad hoc pot cogi ut faciat se dignu .i. ut peniteat de cose.di.ii. c.si quis intrat ❡ Et ita etia coclludit Butrius hic in c. nostro in xii. qstioe ❡ Xxx.& ultima questio principalis erat quibus mortuis suffragia ecclesie prosint Et sub ista protestatus sum expedire materia indulgetiarum & remissionu Et hac diuido in decem prima quid sit indulgetia sa.q requirant ad hoc ut ualeat indulgentia & remissio tertia an indulgentias concedere pendeat a iurisdictioe contentiosa uel uoluntaria uel unde pedeat ❡ Quarta utru fiat remissio eque p bonu & p malu sacerdotem ❡ Quinta an coferens indulgentias eis posset uti Sexta an sacerdos posset imutare penitetiam alicuius penitetis Septima quis possit facere remissiones & indulgentias cocedere Octaua quibus prosit ❡ Nona ad quid ualent & quantu operet ❡ Decima & ultima an dies idulgetiarum sint utiles uel cotinui ❡ Descendo igitur ad prima Et quero quid sit idulgetia Et miror de osti.qui non ponit qui satis fuit in his diffinitionibus copiosus & de aliis sumistis etiam Io.cal.admiratur Diffinias ergo sic sm ipsum Io.cal.& uerba diffinitionis prosequere indulgetia sm quod in materia sumitur hoc ideo quia nomen indulgentia est nome equiuocum ut nota.Iohannes an.in c.ii.de peni.& re. li.vi ❡ Indulgetia e remissio pene temporalis debite pro peccatis actualibus penitentium non remisse in absolutione sacrametali

xxx qo. Quibus mortuis ecc suffragia prosint:

Quid sit idulgentia

facta a prelato ecclesie rationabiliter ex rationabili causa p recõ-
pẽsationẽ de pena indebita iustorum ¶ Declara quia plura tibi
dubia soluent Indulgentia est remissio quia oĩs indulgẽtia talis
est remissio sed nõ ecõuerso ut ĩ.dico ponitur ergo hic remissio
loco generis alia uero que sequũtur ponũtur loco drãz ¶ Sequit
in diffinitione pene hoc dicitur ad drãz remissionis culpe q̃ cõ-
trahitur p peccatum quã solus deus mediãte cõtritione remittit
de pe.di.i.hoc idem & c.uerbum & di.iiii.nemo tollit peccatum
glo.in c.super eo & in c.in lrĩs de raptor.& iõ abusio est quãdo
quis dicitur absoluere a pena & a culpa ut si absoluens dicat ab-
soluo te a pena & a culpa cle ii.hoc e.ti. ¶ Vnde nec papa nec cre-
atura aliqua põt absoluere a culpa Ista enim contrahitur ex ini-
micitia rancore & odio generato p peccatum ĩter deũ offensum
& ipsum hominem peccantem & iõ dicitur aĩaz maculare i.q.i.
neutrũ Et quia non ex operibus iustitie sed p solã gratiã iustifi-
camur sed ex odio peccati & offensa dei iuste dãpnamur ¶ Et iõ
ex hac inimicitia & odio peccati meret hõ penam eternã quam
hõ statim euitat cũ uult.s. p cõtritionẽ & dolorem interiorem d'
peccato cõmisso penitere cõtere & dolere & sic per misericordiã
dei se restituendo gratie dei restituitur tamẽ ex hac inimicitia cũ
deo remãet tamẽ peccator obligatus ad penã sed propter humili
ationẽ & cõtritioz sacerdos penã eternã.quã merebat cõmutat ĩ
temporalem quam si non subit in hoc seculo uel adĩplet subibit
in purgatorio de.pe. di. i ¶ Si peccatum & c.multiplex & c.ulti.
& xxv.di.qualis xiii.q.ii.impuniti & nota de rapto.super eo xvi
q.i.c.i. ¶ Super hanc ergo temporalem penam que cõmutata ẽ
de perpetua in tpalem p cõtritioz prelati habent ptãtẽ ut ipĩ eam
pleriq; cõmutent & eam non ĩpositã rite uel non ĩpositã debite
per has indulgentias liberent & ideo in diffinitiõe dixi tẽporalis
ad predicta de peni.di.i.serpẽs decepit me ¶ Sequit ĩ diffinitiõe
debite hoc ideo quia ut modo dixi p quolibet peccato & propter
inequalitatẽ iustitie cõtractã debet pẽa de pe.di.i.deus diffinitioz
& c.tres sunt & c.sup eo preall.Itẽ dicit debite ad drãz indebite
pene q̃ sustinuerũt multi martires ¶ Seqtur in diffinitiõe p pctĩs
dicit ad drĩãz pene quã etiam deus circũscriptis peccatis infligat

salti pmissiue ut ĩ ceco nato Paulo & similibus de pe.di.iii.pductior nam talis pena nec illa quã passi sunt martires remittitur p indulgẽtias unde precise pẽa tpalis debita p peccatis est materia harũ indulgẽtiarum ¶ Et quia aliqua iura iuũt quẽ puniri etiã a deo sine culpa ut dicto c. pductior vii.q.i. cũ pcussio non dãpnãdo tamẽ ut nota doctores xxi.di.renouãtes c.ii.de cõstit.regl'a sine culpa li. vi. põt dici q deus nõ punit aliquẽ sine culpa sed penat .i. penã infligere pmittit ut sit drã ĩnter penare & punire hec tñ sine occulte dei iuditio nõ fiũt ut nota in dicto c.productior & in c.cũ percussio ¶ Sequitur in diffinitiõe actualibus dir ad drĩaz pene q̃ infligitur p originali q̃ nõ remittit' p indulgẽtiã quia illa ẽ eterna de.cõ.di.iiii.firmissime ¶ Seqtur in diffinitiõe penitentiũ hoc iõ quia impenitẽs nõ gaudet ĩdulgẽtia ymo tales puniũtur ĩ hoc seculo & in futuro ut de herode notatur in dicto c.pductior Seqtur ĩ diffinitiõe nõ remisse in absolutiõe sacramẽtali hoc iõ dicit' ad drĩaz pene remisse ĩ absolutiõe cõfessiõali siue nõ sacramẽtali qñ.s.qs cõfitet' & absoluit' a sacerdote & sm eius arbitriũ discretũ satisfatiat de pe.di.i.c. nullus & c. quod qdem & quod ibi nota e.ti. Interd' ĩ cõfessiõe põt eẽ tãta cõtritio & pcõseques attritio q maximã penã patitur quãta esset maior q̃ excogitare posset sacerdos sibi imponendã ¶ Interdũ est minor attritio & per conseques contritio est minor pena tamen aliqua est pena & ideo sm predicta quandoq maior quãdoq minor debet pẽitẽtia imponi a sacerdote ¶ Vbi ergo in dicta attritione uel postea per satisfactionem iniũctam quis satisfecit dicta pena est remissa ĩ sacramentali cõfessione .i. in cõfessione que est sacramẽtũ Illã aũt penã sic remissã nõ ẽ necesse amplius remitti quia nõ existẽtium nulle sunt cẽ & qd' sublatũ ẽ ãplius tolli nõ possit xxxii.ii.quod uero c. ad dissoluendam de despon . inpuberum.l. sub conditione de iniusto irrit. test. ¶ Aduerte tamẽ quia interdũ minor ẽ contritio & sacerdos eã putat maiorem & siue patet siue non interd' miorẽ ĩpõit pñiaz q̃ debeat Interdũ etiã ĩpositã penitẽs negligat adĩplere & iõ istis casibus ẽ residue pene debitor & hãc penã nõ remissã ĩ sacramẽtali cõfessione ĩdulgẽtie remittũt Et ne mireris cũ dixi interdũ penã minorẽ siue pñiaz ĩfligit cõfessor q̃ debeat

cuius debitor eſt ipſe penitēs quod ē uerꝫ ſm Io. cal. etiā ſi ille eēt
paratus ſubire maiorē Eo quia cuiuſq3 pene ſoluēde qualitas quo
ad penitentē apud diuinā inſtitiā eſt diffinita pēa c. nullus debite
de pe. di. i. Nec mireris cū dixi hāc penā non ſolutā in reſiduo
debitū ſolui ꝑ indulgentias Tū ꝓpter ſacratiſſimū theſaurum
corpis dñi nr̄i yhū xpī reconditū in ſcrinio militātis eccleſie &
paſſionis eius & propter merita ſanctoꝝ q̄ ſurgūt ꝓpter xpm̄ &
memoriam eius de pe. di. iiii. non mediocriter Tū etiam quia oē
tale debitū ſoluitur altero de tribus modis uel redēptiōe. i. elymo-
ſinaꝝ largitiōe iux̄ illud peccatū cū elymoſinis redime de pe. di.
i. q̄obrē luitiōe. ſ. pēas illas ī ꝓpria pſona ſuſtinendo ūde Io. x. c.
luent q̄cūq3 fecerint ſicut patuit in latrōe c. firmiter de ſūma tri.
de pe. di. iii. querat luit ergo peccata qui ꝑ eis penam pſonaliter
patitur remiſſione. i. indulgentie collatiōe & de hac ī preſentiarū
agimus ¶ Sequit̄ ī diffinitiōe facta a prelato eccleſie hoc ideo q̄a
nō prelatus nō pōt indulgētias cōcedere Reqritur ergo poteſtas
in fatiente alias nō ualeret de iure patro. ꝙ aūt & c. ꝙ aūt hic in
hic in ti. noſtro ¶ Quis aūt ſit iſte prelatus infra dicetur ꝓbatur
hec ꝑticula in c. multiplex de pe. di. i. ibi mediator dei & homis
homo yhūs xpūs prepoſitis eccleſie dedit hāc poteſtatem quam
poteſtatē papa inferioribus moderatur & poteſt moderari ut īfra
ſubiungam Sequitur in diffinitiōe ratiōabilr̄ & ex cā rationa-
bili ¶ Illud ponitur ad drīa3 diſpenſantium hunc theſaurum
eccleſie quorum indulgentie nedum non ualēt quātum ſonant
ſed pēitus nihil ualent de peni. di. v. cōſideret & di. vi. c. i. uerſu
caueat xxiiii. q. i. manet c. magne deuoto Io. an. in c. de multa
de perben. non enim debent fieri nimis habundantes nec nimis
diminute ſed rationabiliter & ſm regulā recte ratiōis ¶ Seqtur
in diffinitione per recōpenſationem pene indebite iuſtorū hoc
ponitur cauſa inductiua indulgentiarum ſeu ex qua ſurgūt ꝓ-
batur autem hoc ſicut ad diuinam iuſtitiam pertinet nullū malū
fore impunitum & quo ad minimā eius culpam ymo etiam ſi
ſit ueniale in §. criminis xxv. di. ita nec aliquod bonum eſſe irre
muneratum ad hoc de pe. di. iii. §. illud & c. pium merita ergo
ſāctoꝝ & mortis xpī malū meū & illius purgāt ne igitur & ipm̄

malum remaneat ĩpunitũ & merita sanctorꝝ xpĩ non sint irre-
munerata licet peccator nõ puniat actualiter cui remittitur per
ĩdulgẽtias tamẽ ꝓpter pẽas sanctorꝝ & xpi q nõ saltẽ peccatũ nõ
fecit licet sancti peccauerint xpũs nõ prima petri qui pctm̃ non
fecit ii.c.nec est inuentus dolus in ore eius de pe.di.ii. ¶ Si enim
inquit xxii. q.ii.utilem illa pena xpĩ ꝑ illo intelligitur satisfacere
prelatus enĩ ecclesie ꝙ unus nõ merebat & iiuste sustinuit alteri
tribuit & ille ꝑ isto .i.ꝑ pẽa isti debita satisfaciet Deus enĩ mediã
te eius mĩstro iuste & misericorditer ꝑ ĩdulgẽtias remittit iuste ne
illud bonũ remaneat irremuneratũ quod misericorditer isti tm̃
penitẽti mediante prelato ecclesie cõpensat & ꝑ eo acceptat pẽas
passionis xpĩ & sanctorꝝ & eorꝝ merita & hoc ẽ quod uoluit ultĩa
ꝑticula diffinitiõis cũ dixi ꝑ recõpẽsationẽ de pẽa ĩdebita iustorꝝ
¶ Stat ergo diffinitio siue descriptio supra fcã In dulgẽtia est re-
missio pene tpalis debite pro peccatis actualibus penitẽtium non
remisse ĩ absolutiõe sacramẽtali facta a prelato ecclesie rõnabilir̃
& ex causa rationabili per recõpẽsationẽ de pena ĩdebita iustorꝝ
¶ Secũda erat questio que requirãtur ad hoc ut ualeat ĩdulgẽtia
Io.cal.posuit cõclusionẽ in decretali nr̃a oĩs utriusꝙ ꝙ tria debẽt
cõcurrere quibus cõcurrentibus tm̃ ualent quãtum sonant licet
multi doctores aliter dixerint in c.ꝙ aũt hic in ti.nr̃o Primũ ꝙ
sit pietas in fine ꝓpter quẽ dant ¶ Secũdũ ꝙ sit caritas opans in
eũ cui datur seu habilitas in recipiente ¶ Tertium auctoritas in
dispẽsante seu in eo a quo dantur ¶ Refert tamẽ Inno & abbas
in dicto c. ꝙ aũt & Osti.in c.cũ ex eo e.ti ꝙ Guilhelmus altisio-
dorẽsis dicebat sex requiri ¶ Primo potestas ligãdi & absoluẽdi
Secũdo necessitas loci & penitẽtis utputa quia non põt ieiunare
uel aliam penitẽtiam facere uel agere ¶ Tertio deuotio fidei quia
credãt hãc potestatẽ eẽ penes cõcedentem uel ecclesiã ¶ Quarto
status penitentis .s. ꝙ sit cõtritus ¶ Quinto eius discretio .s.ꝙ
tm̃ det ꝙ uollet sustinere pro tãto pena iniũctã ¶ Sexto eius iusta
existimatio quasi nõ ẜm arbitrium ipsius cõfitẽtis tm̃ fiat recõ-
pẽsatio ¶ Alii dicũt qñꝙ attẽdẽda auctoritatẽ ĩ cõferẽte & abilitatẽ
ĩ recipiẽte pietatẽ in fine utilitatẽ in oꝑe & cõgruitatẽ ĩ tꝑe istud
ultimũ non ponitur in illis sex de quibus supra ꝑ Guilhelmum

Que reqrantur ut ualeat ĩdulgẽtie :

Io.cal.salua reuerentia tantorum prim tenet tria sufficere de quibus dixit Primum est pietas in finem in quo datur hoc est quod opus sit pium .s. construendi conferendi ad constructionem ecclesie pontis uel similibus quia alias non esset ex rationabili causa facta ista autem pietas est tunc quando propter dei Reuerentiam fit uel ecclesie que est corpus xpi iii.q.iii. c.eughel trudam uel membrorum eius & ex hoc infertur quod etiam sufficit danti elymosinam paupi dum tamen catholico lxxxvi.di. c.non satis ¶ Ad hanc enim pietatem alter alteri tenetur v. q.v.non oris & c.non osculatur lxxxvi.di.pasce & ideo propter hoc opus pium possunt concedi indulgentie ¶ Secundum .s. caritas operans in eo cui dantur includit tam habitantem eius qui uult recipere indulgentiam quam eius rei propter quam datur unde oportet quod uolens gaudere indulgentia sit in caritate alias non posset xxiiii. q. iii.legatur de.pe. di.ii.caritas est ut mihi uidetur ¶ Et aduerte quod licet alie indulgentie requirant laborem alie ieiunia alie contritionem alie orationes & similia ¶ Omnia tamen hec habent fieri cum caritate propter ea que dicta sunt in diffinitione ¶ Tertium quod requiritur est potestas & auctoritas in concedente illud est planum ¶ Et quod sit ista potestas iurisdictionalis uoluntaria uel penalis infra dicetur in questione an indulgentias concedere pendeat a iurisdictione ¶ Et illud quod quidam addunt.s.necessitas non putat Io. cal. uerum quia dato quod nulla sit necessitas uel utilitas in opere pro quo datur tamen ualebit indulgentia puta si detur eunti ad ecclesiam & ibi dicenti pater noster nam etiam fatetur Guilhelmus altisiodorensis. quod quedam indulgentie requirunt dationem peccunie Quedam laborem persone ¶ Quedam periculum uite & licet in istis sit magna largitas tamen est multa iusticia ¶ Quedam requirunt honorem & deuotionem & in his plus ualet largitas quam iustitia Item quia absurdum puto quod requiratur necessitas penitentis utputa quia ieiunare non potest uel aliam penitentiam facere hoc enim esset contra uerba indulgentie & mentem concedentis qui apponit in ¶ Indulgentia uerbum omnibus uere penitentibus & confessis ¶ Aliud quod dicunt quod requiritur deuocio fidei includitur in secundo cum dicitur caritas operans seu humilitas in suscipiente qui enim caret fide caret eciam & caritate & humlitate ¶ Vbi enim sana fides non est non potest esse iustitia quia iustus ex fide uiuit xxiiii.q.i.c.ubi sano

de peni. di. i. q donū & di. ii. euidenter Quartū. s. status pñitētis includitur in ho ¶ Quītum quod quidā dicunt ꝙ detur tātū pro quāto nollet ē una truffa ſm Io. cal. & apte reꝓbatur in īdulgētiis determīatis utputa dāti denariū uel in īdulgētiis reqrētibus tātū reuerentiam ¶ Itē efficaciter tollitur per id quod dicitur ī. ꝙ indulgetias daer nō a redēptiōe sed a dispēsatiōe pēdet Sextū etiā tollitur eadē rōe . s. de iusta extimatiōe quādo alii addūt de congruitate tpis pōt includi sub ha. s. pietas in finē si nō ē cōgruitas in tpe & per cōsequēs nec pietas in fine qa finis non est debitus Sufficiāt ergo illa tria q̄ dixi in pricipio. s. pietas caritas & auctoritas ¶ Que si cōcurrāt rcē prelatus gerit psonam xpī & tunc absoluit & remittit sicut xpūs Vude dicit canō ꝙ qbus remittūt remittit deus & tūc est uera absolutio presidētis cū eterni iudicis & dei sequit arbitriū xiii. q. iii tūc uera ¶ Tertio prīcipaliter q̄rebat an indulgētias cōcedere pēdeat rōe iurisdictionis ¶ Et si sic rōe q̄lis . s. an psone tm̄ an loci tm̄ uel utriusq̄ pone exemplum epūs paduanus cōcedit indulgētias pro ponte supra laticem sine cōsensu & licētia epī in cuius territorio uel dyocesi est talis locus an. paduāi poterit gauderi tali indulgētia ¶ Videt ꝙ sic ſm opiōꝫ illoꝝ qui dicūt ꝙ cōcedere īdulgētias est de iurisdictiōe uolūtaria sed tlis iurisdictio pōt exerceri extra territoriū ymo. non reqrit territoriū l. ii. de offi. pcō. ff. de adop. l. emācipari q̄d late scripsi in c. p uenerabilē q fi sint leg. ¶ Itē quia hec uidet q̄dā donatio ideo appellātur indulgētie. i. gratie Sed collatio gratie & donatio beneficii pōt fieri extra territoumut ꝓbatur d̄ prebē. statutū li. vi. p Inno. & alius in c nouit de offi. lega. Osti. & Bu. ī c. quia diuersitatem de cōces. preben ¶ Itē iste indulgētie sunt quedam absolutiones a pena peccatorum sed tales absolutiōes extra territoriū possunt fieri nam sacerdos non dicitur habere territoriū ymo nec forte epūs ſm leges nam dicit lex quod siquis episcopus pronūciat inter clericos iudex secularis executioni mandabit in auten. de sanc. epi. §. si quis autem litigantium coll. ix C. de episcopis & clericis autē. Si quis autem ¶ Item si episcopus haberet territorium ita haberet potestatem in laycos sicut in clericos q̄d tamen est fl̄m x. di. qm̄ xcv. di. cū ad ueꝝ & forte etiā hoc est ſm

An īdulgētias ɋcedre sit iurisdictionis

canones q̄ epūs nō est iudex rōe territorii. licet potestatē habeat territorio limitatā sed relinquo hoc disputationi quo ad materiā nr̄az planū ē q̄ sacerdos q nō habet territoriū ubicūq; suū prochianum potest absoluere ar. de sen. exco.c.sacro.& dicto c. nouit preall. ¶ Et generaliter dicemus Ea que cause cognitionē non reqrūt extra territoriū exerceri possunt qa per hoc nō preiudicatur domino territorii.ut in dictis iuribus p Io. an.in c.ut aīaz de consti. li.vi.l. oēs §. Si uero aperitior C. de epi.& cler̄
¶ Hinc est q̄ sn̄ia lata ī territorio mandatur executioni extra territorium p iudicem territorii p.l. adyuo pio de re.iudi.ī prīci. C. de bo.auc. iu.possid̄.l.cū unns §.pnl't c. romana §. cōthētes de foro cōpe.li.vi Et sn̄ia priuatiōis fit ītra territoriū de benefitio exn̄te extra territoriū de foro cōpe.postulastis vii.q.i. Si quis pres biter xi.q. iii.Si quis a proprio ¶ Itē uidemus q̄ q s conuenit in loco domicilii ꝑpter rē alibi sitā C. ubi in rē actio l.i.de foro cōpe.sane & nota ī c. fi & sic principale forū p̄sone est domitiliū unde tutor in domitilio datus admīstrat bona extra territorium suū existentia ff.de execu.tut.l.ꝑpter litē §.i. & ibi nota licet cōt nota in l. non solum de hoc C.ubi peti.tuto l.i. Et ex decreto iudicis domicilii uenduntur bona extra territorium existentia ¶ C.de re. corꝝ qui sub tu.uel cur̄.l. magis puto §. illud uero xvii.q.iiii. in uenditionibus & per Inno de priuileg. pastoralis ergo suo sudito proderunt iudulgentie licet extra territoriium cōferāt ¶ Itē siue dicamus istū actū coditionalē siue eq paremus actui cōditionali ꝑpter locū ī quē indulgētia cōfertur idē ꝑbatur nā ī cōditiōibus obligationibus attendit tēpus cōditiōis apposite ff.qn̄ appel.sit l.i.& ii.q.vii.biduū Existētia enī cōditionis purificat actū sub cōditiōe factū c.Si ꝑ te de r̄pt.li.vi.cle.cū ei q̄ d' cōces.prebē.l.q̄.si.pēdēte in prī. ff.de peri.& com rei.uē.& q po. ī pig.ha.l. potior & ibi nota posui late in disputatiōe posita sup c. i.in titulo de condi apposi.ī lec.mea & finis trahit ad prīcipium l. ī bello §.codicilli decapti post l.reū Idē uidet de loco qa uidet attēdi locus a quo nō locus in q̄ l.si ita scripsero ff.d' adimī.tuto de heredi. insti.l.a se toto de foro.compe c.postulasti ¶ Ad ista accedūt iura de initio spectādo de elec. dud̄. & iste īdulgētie sūt

de foro pn̄iali quia ꝑ eas satisfactio pn̄ialis eneruat̄ c.cū ex.eo & c.si aūt hic in ti.nr̄o c.fi.e.ti. li.vi.in cle.abusionibus e.ti.& ī his q̄ sunt fori pn̄ialis nō cōsideramus locū ubi actus fit sed prelatū eius q̄a actū facit nota.Io.ā.xvi.q.i.c.i.& c. placuit in iii.glo.& doc. c.fi. de fo.cōpe.q̄ prelatus in cuius dyocesi deliq̄t quis nō pōt illi pn̄iā ꝫ īponere & ecōuerso dicit Osti.ꝙ presbiter ex̄ suā capellā uel perrochiā pōt sui subditi cōfessioꝫ audire & absoluere cōfirmat̄ hoc et licet q̄s ꝓhibeatur falcē ī messem alienā mittere iurisdictioꝫ exercendo tamen pōt spicas manu.cōterere vi.q.iii. scriptū ergo cū ꝑ indulgētiā hāc aliquid de iurisdictiōe illius epī q̄ paduanū epm̄ non usurpet̄ sed crimina a uiciis purgant̄ et sic paduanus illis gaudebit ¶ In contrariū arguo ut in hac materia aliq̄d disputatiōis habeas extra territoriū ius dicēti.c.ii.de cōsti. li.vi.l.fi.de iur̄.o.iudi.l. iii.de offi.presi.et sn̄ia spūalis ut est exer citatio extra territoriū nō legat ut dicto c.ii Confirmatur hoc q̄a locus ubi cōfirmat̄ actus dꝫ pōderari ar.l.fi.ff.de offi.prefec. urbis de acc.et oblig.l. contraxisse l.ii.de bo. auc. iudi possid̄. et nota in l.ii.§.ii.de iudi ¶ Itē attenditur similiter tēpus quo actus cōfert̄ de dona. īter ui .et uxo.c.fi.et ff.de dona. āte nup.l.spō-sus c. abbate de re.iudi.li.vi. de sepult de uxore et locus et tēpus paribus passibus īcedūt̄ l. vinū si cer.pet.c. uno de mut.petici.c. pastoralis d̄ re.iudi.Preterea quo ad iurisdictiōꝫ ꝓhibēt excessus quo ad rē sicut quo ad locū ut l.ex̄ territoriū de iuris.o.iudi.et c. uno preall ¶ Sꝫ q̄ excedit ī re nihil agit ī indulgētiis cōcedēdis ar. c.accidētibus de exces. prelato.c. ex eo ī c. nr̄o et ī c.fi.e.ti.li.vi. et ꝑificatur qn̄ excedit ext̄ locū ¶ Preterea hoc presuppōit c.qd̄ aūt ī ti.nr̄o si eius rō adu̇tat̄ dicit ꝙ nō subdito nō pōt dari īdul-gētia rō q̄a nō pōt nō subditū ligare et ergo nec īdulgētias cōce-dere et rō leg̃ nō ē mius q̄ ipā lex i.di.cōsuetudo.l.adigere §.q̄uis d̄ iure pat.& iō rō artat uel restrīgit legē cle.i.d̄ elec.ff. de calūp. l.i. & l.cū pater §.dulcissimis ff.d̄ le.i.Et ꝑ hāc ratioꝫ īferri pōt ꝙ hereticus uel excōicatus non pōt īdulgētias cōcedere q̄a nō pōt ligare ul̄ absoluere xxiiii.q.i.audiuimus de.pe.di.i. vbū ergo sic nec ex̄ territoriū ligare dcō c.ut aīaꝝ ita nec indulgētias cōcedere ymo facilius uidet̄ ligare uel absoluere q̄ īdulgētias cōcedere nā

nō subditū intra dyocesim delinquētē possunt ligare de rapto c. i. vi. q. iii. placuit c. nuper de sen. exco et tamē ei nō possunt lrās indulgentiaꝝ cōcedere quātūcūqꝫ actū meritoriū ī mea dyocesi exerceat ut in preall. c. ꝙ aūt ut sic arguā ¶ Qui non pōt quod facilius & leuius est nō pōt id quod difficilius & grauius est ff. de sena l. qui indignus c. ꝓ illoꝝ de sen. exco. Sed ligare & soluere extra territoriū est leuius ut predixi & tamē nō pōt ergo. ¶ Preterea iura ꝓhibēt prelatos ne ad alienā possessionē uel dyocesim accedāt & tria specialiter īterdicūt .s. iudicare ordinare uel aliqd de rebus spectantibus ad aliū disponere ix. q. ii. nullus & . q. iii. nullus vi. q. iii. scriptū ꝯ nō est dubiū ꝙ ecclesie & alia pia loca ad dispositionē epōꝝ ptinet intra quoꝝ sunt dyocesim xvi. q. vii. oēs basilice ergo ¶ Ad idē faciūt iura dicētia ꝙ non celebret nec predicet quis nisi inuitatus vii. q. i epi & presbiteri & ī preall'. c. scriptū licet multū dubia sit hec qō ego tamē teneo hanc secūdā ptē & moueor pricipaliter ex. c nostro de pe. & re. a cōtrario qd' argumētū ualidū ē ī iure c. cū aplīca de his q̄ fi. a prela. nota. Io. an. ī c. publicato de elec. i. q. i si quis a symoniacis nā permittitur hic ī decretali nr̄a archiepō ꝙ possit ꝑ prouītiā suā cōcedere lrās indulgētiaꝝ ergo extra prouītiā uidetur sibi denegari c. nōne d' presūp·l. cū pretor. ff. de iudi. licet ad istud possit respōderi ꝙ rō dubtādi in isto c. nō erat respectu loci ꝯ respcū psone quia non subdito pn̄t cōcedi c. ꝙ aūt ī ti. nr̄o Sed erat dubitatio an arepūs subditis suffraganioꝝ suoꝝ posset cōcedere qui licet quo ad quid dicantur subditi nō tamē simpliciter de offi. or. pastoralis de fo. cōpe. romana §. i. & ii. li. vi. & sic c. nr̄m nō ītēdit dispōere d' loco sed de psonis ergo cōtrarius sensus nō facit Sed iste intellectus si subtiliter attēdat nō cōgruit c. nr̄o quia nec ī uerbis reqrētis nec in pape respondentis q̄ repetit uerba reqrētis fit aliqua mētio de psonis sed de loco tm̄ ¶ Et nō est recedēdū a uerbis nec ab ipōꝝ ꝑpria & naturali significatiōe xxii. q. i . hūane aures ff. de le. iii. l. nō aliī & maxīe ubi v̄ba pn̄t hr̄e sanū & ꝑpriū ītellectū ar. ff. d' aur̄. & argn̄. le. l. Plautius de spōsa. ex lr̄is ¶ Que fuit ergo dubitatio in illa decretali nostra dico ꝙ illa dubitatio habuit ortum a c. precedente ubi papa dedit formā ſm q̄ epi possunt concedere

indulgẽtias per suas dyoceses ideo dubitauit an ne archiepũs ita posset p suam puintiã indulgentias concedere et dubiũ faciebat quia ipse nõ est totius puintie dominus ĩmediatns sed mediatus et papa repetẽs qõ respondet ꝙ tales lr̃as potest libere archiepũs per suam puĩtiam concedere ergo bene resultat a cõtrario sensu ꝙ non extra territorium ¶ Videamus ergo quod est principale dubium questiõis an lr̃e de quibus queritur sint concesse psonis uel loco quia si sunt cõcesse psonis uidentur potuisse cõcedi quia uidentur esse cõcesse intra & psone subdite ¶ Si loco et tunc ex̃ locũ pprie iurisdictiõis cõcedi nõ possunt nec psonis de ex̃ locũ respectu illius loci dic ꝙ de eis indulgẽtiis debent iudicari tãq̃ cõcesse sint loco principaliter et p cõsequẽs eas non posse cõcedi ĩ loco nõ subdito ¶ Et cũ tractamus de effcũ rei cã3 pximã et nõ remotã debemus attendere ff. de cõdi. ob. tur ca. l. pe. nota. glo. de re. di. l. Si mulier de hõici. c. decetero de cõces. prebẽ. c. quia diuersitatem p Inno. ĩ c. testimõtũ de testi ¶ Causa ergo prĩcipalis huius cõcessionis sicut si esset data ecclesie ista indulgẽtia diceret fauor ecclesie nã fit honor ecclesie etiã dato ꝙ redittibus habũd3 ut ex frequentia populi honor ãplior ecclesie tribuat ¶ Hãc rõ3 reddit ex̃uagãs Bonifatius antiq̃ alias incipit ãtiquoꝝ h3 q̃ loq̃t de basilita Petri et Pauli Cum ergo siue ppter utilitatẽ siue ppter honorẽ. pontif. hec lr̃e sint cõcesse sibi debẽt attribui et lr̃e que cã mei fcẽ sunt mee sũt l. pretor de ende. ĩ prĩ. xi. q. i. te q dẽ iuncta supscriptione et sic etiã uidemus ꝙ lr̃e ĩdulgẽtiaꝝ p ipsa loca ĩpetrant ut ex illis soluantur expense facte ul' fiende pro ipsis locis necessarie et sic tendũt ad utilitatẽ bursalẽ ipoꝝ locoꝝ ergo sue sũt l. fi. C.. ad exhibẽ. et quod ibi nota ¶ Et si dicat ꝙ locus nõ ẽ capax quia caret anima rationali ergo personis ĩtelliguntur cõcedi ¶ Dico licet persona habeat effectum indulgẽtie tamen hoc non infert cuius debeant esse uel cui dicantur concesse quia hic non tractatur cui proficiunt sed cui dantur et sufficit mihi ꝙ locus est capax illius cause propter quam littere sunt concesse. s. illius elymosine que dantur siue illius honoris et dicit lex ꝙ illud ad honorẽ ciuitatis reliquit l. ciuitatibus ff. de le. i. Idẽ de illo q p lumĩaribus uigesiõ uel trigesiõ legat uel alias ĩtuitu diuini oficii

legat̃ licet cedat psonis tamẽ ob honorẽ cultus diuini uel ecclie dicit̃ relictũ ecclesie c. requisisti & c. ulti. de testa. multa alia silia adduci possent ¶ Adde duo sicut enĩ p has lr̃as indulgentiarũ fit remissio pene spũalis sic quandoq̃ p priuilegiũ uel ĩdulgentiã hoĩs uel iuris fit remissio pene tpalis nã si q̃s deliquit et fugit ad ecclesiam est ĩmunis & tamẽ ecclesia nõ est capax pene tẽporalis quia nõ põt fustigari suspẽdi uel decapitari & tamẽ quia ẽ capax honoris huius dicitur ecclesia gaudere ĩmunitate huius ĩ rubro & in nigro de ĩmu. ecc. ¶ Item si cõceditur priuilegiũ ecclesie ut clerici ecclesie nõ possunt excõmũicari dices tu q̃ hoc priuilegiũ non sit ecclesie quia ecclesia nõ põt excõicari certe non quia est capax huius honoris & ad eius honorẽ dat̃ principaliter licet ad honorẽ & utilitatem clericoꝝ accedat de priuilegio cũ capella & c. quoniã de ṽ. sig. li. vi. ¶ Vide aliud simile pone q̃ princeps q̃ de nouo fundat castrum uel uillã ut ĩducat hõies ad hĩtandũ locũ cõcedat ĩmũitatẽ ut cottidie fit ut nõ soluũt collcãs uel tributa tñ illius loci dicetur priuilegiũ ff. de censi. l. i ita & ĩ casu nostro postremo pbatur alia efficaci rõe priuilegium ẽ lex licet priuata & spãlis iii. di. priuilegia xxv. q. i. §. fi. uersu cum ergo & dirt a lege cõi sicut genus a spẽ ꝟ p legẽ couẽ3 nõ põt quis locũ nõ subditũ ĩcludere ut l. cũctos pplõs C. de Sũ. tri. in prin. & l. post liminiũ ff. de capti. post li. reuer. c. ut aĩaꝝ de cõsti. li. vi. ergo nec priuilegiũ t3t cõsequẽtia q̃a a quo remouet̃ gẽus & q̃libet eius spẽs xiiii. q. v. peãle ff. de dõa. l. filius in fine unde dixit osti. ĩ Sũ. de priuile. §. cui q̃ ille potest priuilegiũ concedere qui põt legẽ condere & ecõuerso Et hec est rõ quare etiã prĩceps ĩ fauore ecclesie nõ põt propria auctoritate priuilegiũ cõcedere quia nõ põt supra eccliã3 legem condere xcvi. di. bene quidẽ c. ecclesia & c. q̃ in ecclesiaꝝ de cõstit. & ibi p Inno de restit. integ. auditis ¶ Et p hec cõcludr̃ lr̃as tales non ualere in quatũ alieno subdito uel loco cõferentur & sic t'lis potestas ĩdulgẽtiaꝝ uidet̃ pẽdere a iurisdictiõe cõtẽtiosa nõ uolũtaria ¶ Ad cõtraria formata respondet̃ ad primũ cũ dr̃ q̃ cõcedere indulgẽtias est de iurisdictiõe uolũtaria hoc est fim̃ ut dixi in prĩo obiecto ¶ Preterea c. q̃ aũt reqrit in dãdo indulgẽtias q̃ ligare possit qui ẽ actus q̃ cõfertur ĩ ĩuitũ & exercet̃ ĩ in

uoluntariũ facit quod nota de iudi.c.i.etiã ĩ penitẽtẽ q̃ pẽitentiã iniunctam a sacerdote eo inuito tenetur eã adimplere ar.vi. di.ꝯ pensand' palea est v.q.i.non oĩs de pe.di.vi.circa mediũ & talia de directo nõ sunt uolũtarie iurisdictiõis ymo si sunt iurisdciõis sũt potius cõtentiose ff. de v. ob l.inter stipulãtem & in dicto c. i. de iudi nõ obstat quod dicitur ꝙ in his in q̃bus nõ preiudicat epõ põt in aliena dyocesi quia hoc non est ❡ Verꝫ quia ordinare laycũ & maxime non subditum non uidetur actus preiudicialis epõ nec est actus iurisdictiõis & tamẽ subditũ suũ ĩ aliena dyocesi ordinare non põt ix.q.iii. nullus primas vi.q.iii.scriptũ de usupal.ex tuorꝫ cle.q̃uis de fo. cõpeten.quia ut dictũ ẽ ne dũ iudicare uel ordinare est ꝓhibitum sed etiã quecũq; alia dispositio in aliena dyocesi maxime honorabilis ut in dictis iuribus.piter dicam ꝙ indulgentias nõ põt concedere ❡ Non obstat ꝙ dicitur iudex intra teritoriũ iudicat de rebus extra teritoriũ hoc iõ q̃a ius in persona sibi est & in rebus propter ꝑsonã tamẽ non facit executiõꝫ in rebus ymo ꝑ iudicem ubi sunt bõa de foro cõpet. postulasti cle.pastoralis de Re.iudic.Nõ obstat ꝙ dicatur ꝙ ĩdulgentie sunt de foro pñiali quia indulgentia est duplex .s. spãlis & generalis Nam cõceditur interdũ uni tãtum .s.penitenti qui confitetur presbitero peccatũ a quo ĩdulgẽtia remissiõis cõcedit .i. sibi remittitur pena uel cõmutatur de perpetua.in temporalẽ uel de uno seculo in alium & ista bene ẽ fori pñialis & nõ cõpetit nisi sacerdotibus de. pe.di i.multiplex & c. uerbũ & c. ille rex et in c. nostro ❡ Et oĩs alia indulgentia ẽ generalis que cõceditur ab episcopis & superioribus & hec est iurisdictionis ꝭm cõmunẽ modũ loquẽdi uel dignitatis & hoc uoluit decretalis accidẽtibus de excess.prela.q̃ dicit manũ extẽdũt ad ea q̃ sũt epãlis dignitatis Vnde nõ sunt ꝓprie ordinis quia si essent ordinis forte ita bene posset q̃libet epũs sicut papa q̃a talem & tãtũ ordinẽ habet epũs sicut papa quia talem & tãtũ ordinẽ habet unus epũs sicut alter xcii..di. legimus et nota xxi.di. Inno in glo.ii. ❡ Cõpetũt ergo ratione dignitatis uel auctoritatis et ideo quia maior ẽ auctritas in papa q̃ in epõ quia ẽ in maiori dignitate xxi.di.in principio maior cõcedendi auctoritas est in eo q̃ in aliis ❡ Ex hoc ĩfertur

ad uulgatam questionē de qua sermo erit fiendus in vii. q̄stiōe an electus cōfirmatus & nō cōsecratus possit cōcedere largo tn̄ usitato uocabulo dicimus eas iurisdictiōis sp̄ualis ergo & si possit ubiq̄ fieri a suo p̄lato suo subdito absolutio spetialis nō tn̄ generalis nisi ī certo loco suo subdito ymo etiam interdū spetialis nō possit fieri nisi in certo loco hinc est q̄ predicatores & minores deputati a suis dyocesanis ad audiēdū confessiōes non possunt audire nisi ī ciuitatibus eius dyocesis ubi deputati sūt de sepultu dud. §. statuimus nō obstat quod dicitur de actu cōditionali q̄a illud ē fictione iuris que tamē non excedit casum suū ut nota l. di·c. ferrū & maxime quia ip̄a fictio est cōtra ueritatē iō non h3 locū in sp̄ualibus ymo semp ueritas debet attendi ¶ Et licet res iudicata pro ueritate hēat nō tamē in sp̄ualibus ut in c. tenor & in c. lator & in c. consanguinei de re. iudi. & c. fraternitatis de frigi ¶ Soluit ex his q̄ō an rector prochialis sacerdos. possit indulgētias cōcedere/uidetur q̄ sic quia rōe cure & ordinis uident successores aplōꝝ xxi di. in nouo xii. q. ii. uidentes/ubi nota q̄ oēs fuerunt pari potestate prediti xxiiii. q. i. loq̄t in principio ergo sicut Petro & p cōsequēs papa uł salt̄i epī sicut & ipī p̄sbiteri p̄nt· /Aduerte q̄ Inno in c. q̄ aūt dicit aliquos uelle quēlibet sacerdotē posse indulgētias cōcedere Et aliud est lr̄as indulgētiaꝝ cōcedere & hoc ē iurisdictiōis ¶ Et aliud est in absolutiōe penitentis puidere diuersos modos liberandi a penis quod ē officii sacerdotalis· /putat tamē Io. cal. in c. nr̄o de pe. & remis. q̄ hoc nō possunt nisi epī uel successores p c. nr̄m & c. precedēs in ti. nr̄o & in c. indulgētię de pe. & remis. li. vi/q̄a & si ipsi presbiteri rectores prochiał rōe presbiterii sint successores aplōꝝ nō tamē ipī h̄nt dignitatē preeminētię quā habuit Petrus & post eū successores xxiiii. q. i. quodcūq̄ & c. cū beatissimis & c. sequenti/illud ergo quod cōpetebat illis rōe ordinis presbiterii oībus cōpetebat: Nam omibus dictū fuit Mathei xviii. ¶ Amen amē dico uobis quodcunque ligaueritis sup terrā erit ligatū & in celis hoc ergo isti sacerdotes prochiales possūt ut de sen. exco. a nobis cl. ii. s. ligare absoluer. pn̄iā3 īponēdo ut in c. nr̄o & in c. cū exeo. e. ti. de peni. & remis. quod tamen pcedit quādo manus eoꝝ sunt solute xvi. q. i. cūctis

An parrochialis sacerdos Rector ecclie possit cōcedere indulgentias

Alia aūt que cōpetūt ratione dignitatis nō possunt ut in c.acce-
dētibus de exces.prela.An aūt oēs apli fuerūt epi nota.lxvi.di.c.
ulti.Hinc est ꝙ simplex sacerdos non pōt excōicare qa illud nō
cōpetit ratione ordinis tm̄ ¶ De hoc inquirit de dyacono & sub-
dyacono q non est sacerdos an possit lr̄as īdulgentiaꝝ cōcedere
Dico ꝙ non qa remissio peccatoꝝ ꝓcedit a ptāte clauiū de pe.di.
i.agite & c.multiplex & c.uerbū & c.i.de Sū.tri.sed īferior a sa.
cerdote non habet claues ut in c.aqua de conse.ecc.uel alta.
¶ Confirmat hoc quia plenior fit remissio ꝑ indulgētias q̄ in foro
pn̄iali sed hāc non potest nisi sacerdos ¶ Et achid'.in c.romana
e.ti.li.vi.uoluit ꝙ solis epīs cōpetat ratione dignitatis Hinc ē ꝺm
eū ꝙ electus & confirmatus hoc nō pōt de quo dicet ī vii.q. ubi
allegabo dicta Osti. in c.accedētibus de exces.prela. ¶ Sed dic ꝙ
dare īdulgētias cōpetit ratiōe dignitatis uel ratione iurisdictiōis
q̄ potest cōpetere etiā non sacerdotibus puta legatis non epīs uel
electis cōfirmatis de elec c.trāsmissam & hoc tenet Osti. in Sū.
de pe.& remis.§.quis possit in fine & hoc approbat consuetudo
ꝺm Io.cal.in c.nr̄o de pe.& remis.q̄ est optima legis interpres
¶ Ad contraria dic ꝙ ueꝝ est ꝙ remissio peccatoꝝ q̄ fit ꝑ cōfessioꝫ
facta sacerdoti est fori pn̄ialis ¶ Sed remissio q̄ fit ꝑ indulgētias
secus dicit tamen Osti. ꝙ tutius est ꝙ abstineant hii qui nō sunt
sacerdotes ¶ Est uera igit hec conclusio ꝙ dare lr̄as indulgētiaꝝ
est dignitatis uel iurisdictionis Et dico iurisdictionis contētiose
.s.& non uoluntarie ut nota.glo.iu c.nostro de pe & remis.quia
iurisdictio uolūtaria non hꝫ certū territoriū uel certos subditos
nisi in uolētes & non subditos uolēs eis gaudere non potest c. ꝙ
aūt e.ti. Et ne dū in foro contentioso requiritur suus iudex sed
etiam in foro pn̄iali ut in c.nostro .s. omīs utriusꝗ sexus .quod
forum est strictius q̄ contētiosum ut dicit Io.xvi.q.ī.c.i.ubi nō
efficitur qs de foro presbiteri uł epī ratione delicti non est ergo
de foro pn̄iali concedere tales lr̄as ymo iurisdictionis c.acceden-
tibus preallegato nec cōpetit ratione ordinis epālis patet qa epūs
iu aliena dyocesi non potest concedere lr̄as indulgentiaꝝ c.nr̄o
de pe.& remis.& c. precedēti & c. ꝙ aūt et tamē si posset ratione
ordinis diceremus contrarium nam etiam renunctians epātui

habet ordinem ut in c.i.de eo qui renunc. episco. & hñs ordinē
põt alienũ subditũ ordinare quo ad caracterē non quo ad iuris-
dictionē c. lũdoneñ.ix.q. ii. ¶ Et huiusmodi indulgentiis non
imprimitur caracter & ideo non est par ratio ĩ indulgētia que ē
in ordine non obstat decretalis nostra de pe. & re.quia archiepĩ
nõ habēt iurisdictioꝫ ĩ terris suffraganeoꝝ suoꝝ nec in subditis
eoꝝ nisi in quantũ exprimitur a iure c. pastoralis & c. Si duo de
offi.or.ix.q.iii.conqstus & ibi nota ĩ sũma ergo possunt ĩ decre-
tali nr̄a quia papa cõcedit & nisi fuisset illa decretalis nõ licuisset
ꝑpter preall'.iura & c. nullus primas ix. q.iii.ubi nullus metro-
politanus dyocesim uł ꝓchiā suam presumat exire & aliquē d'
extra ꝓchia iudicare uel aliquid agere absq; consilio sui iudicis
& ibi ĩponit pēa si sine cõsilio epõꝝ ꝓuĩtialiũ aliqd attēptauerit
agere ymo firmat lo.cal. in decretali nr̄a in prima oppo. q; epĩ
in suis dyocesibus suis subditis non possunt tales lr̄as concedere
nisi papa eis permitteret ¶ Nā iste indulgētie surgunt ex meritis
xpĩ & tocius ecclesie militantis ut ĩ. in sequentibus dicet' & dixi
etiam supra ¶ Est ergo talis thesaurus cõmunis toti ecclesie mili-
tantis sed illud quod est cõmune nõ potest dispēsari nisi per illũ
qui preest toti ecclesie militāti xii.q.i §. ulti.c. ulti.& xxiii.q.viii.
conuenior sed iste est solus papa ergo per solum papam uel eius
ꝓmissione per inferiorem hec fieri possunt & non aliter & ergo
rite per ipsum inferioribus conceditur ꝓmittitur & restringitur
ut in decretali nostra et in c. cum ex eo in ti. nostro de pe.et re.
¶ Et fuit fauorabile hoc epĩs concedi ut facilius absoluerentur
peccatores a penis peccatorum et honestius fuit epĩs cõicare hāc
facultatē disponēdi de thesauro ecclesie q̄ papa habēs plenitudinē
potestatis cõicare uoluit epĩs et archiepĩs qui sunt uocati ĩ partē
solicitudinis c.ad honorē de usu pal.et ideo ipsi soli appellantur
fratres c. q̄ graui de tri.fal qui possunt in suos subditos tantum
c. quod aũt et c. nostro et c. precedente in.ti.nr̄o de peni.et re.
Et q̄a subditi suffraganeoꝝ licet nõ oĩbus tñ ĩ multis sũt subditi
archiepõꝝ iõ eis ꝓmissũ ē ĩ subditos suffraganeoꝝ ĩdulgētias cõ-
cedere ut in decretali nr̄a ¶ Nuc trāsco ad q̄rtā q̄stionē pricipalē
an eq̄ ꝑ bonos prelatos & per malos conferant tales ĩdulgentie

Videt̃ ꝙ non quia dicit Augũ.remissioꝫ peccatoꝝ auari non dãt que remissio ꝑ orõꝫ .i. colũbe gemitũ dat̃ & ibi sequit̃ non enim feneratoribus dicit dominus Si cui remiseritis peccata remittent̃ Si cui tenueritis tenebũtur i.q.i remissionẽ de con di.iiii.quomõ exaudiuit post pricipiũ facit iii.q viii.c. Iudicet & c. in grauibus Et ꝙ dicimus ꝙ non sit iudex nisi sit in eo iustitia c.forus de v̊. sig. Ad idẽ qđ dixit dñs Malachie ii . maledicã benedictionibus ur̃is & loquit̃ de malis prelatis i.q.i.maledicam ¶ Preterea magis est dare indulgẽtias q̃ recipere facit quia ꝓcedit rõe auctoritatis iõ pauci eã potestatem habent ¶ Ad predicta facit c.cũ Marthe post prĩci.de cele.mis̃.ibi beatius est dare q̃ accipe Sed ĩ mortali peccato cõstitutus illã nõ sequit̃ ergo. Sed cõtrariũ ẽ ueritas ẜm Osti. in Sũ.e.ti.in ꝑte qua ponit de indulgẽtiis in §. ii.& Io.cal. in decretali nostra .s. oĩs utriusꝙ ¶ Malus enĩ prelatus põt hr̃e ꝑtãtẽ & iurisdictioꝫ & q̃ diu tolleratur ab ecclesia in ofitio ualẽt q̃ facit rõe iurisdctiõis & officii.sui nisi sit prescisi iii.q.vii.§.ulti & viii. q.iiii.c.nonne c.nihil de elec. Et infinita sunt iura q̃ ꝓbãt scr̃a & uirtutes eoꝝ existere penes malos q̃ & si noceãt ipĩs malis cõferentibus & administrantibus tamẽ bonis suscipientibus uel circa quos administrãtur ualẽt ut i.q.i. intra catholicã cũ xiii.c. sequẽtibus & per c. per Ysayã xv.q. ulti.& c. fi. doc. in c.ur̃a đ coho.cler̃ & mul̃.de quo ꝑ Osti.in Sũ.de tempo.ordi.§ & a quo uersu hec igit̃ sit fides tua & in Sũ.de coha.cler̃ & mul̃.§.qd sit notorium uersu ut aũt ¶ Vnde cũ iurisdictio uel potestas maxĩe sacramẽtoꝝ non sit ex meritis cõferẽtis prelatus non remittit ex suis meritis sed ex meritis thesauri ecclesie cuius dispẽsationẽ hꝫ unde nihil de suo cõfert ut expresse tenet Ray. iu Sũ.tercie ꝑtis ad finẽ ĩ rubrica de pe.& re.& Osti.in hoc e.ti.i Sũ.de ĩdulgẽtiis §.ii.& oẽs doctores hoc tenẽt ¶ Ad cõtraria respõdet̃ ꝙ c.remis-sionẽ i.q.i.et c.qũo et c. maledicã loqũt de prescisis uel hereticis uel tales non dãt ꝓpter eoꝝ merita ẜ uirtute castitatis ecclesie uel ꝑ orationẽ quia facilius exaudit deus orõꝫ boni q̃ mali sed bene dãt ꝑ scr̃a et eoꝝ auctoritatẽ sic etiã diceđ est de iudice.s. ꝙ nõ ẽ bonus iudex ex uite merito Ad argumẽtũ illud dicas ꝙ ẽ magis conferre q̃ recipe respcũ petẽtis ẜ non respcũ finis.s. consequẽdi

utilitatē & ꝑ predicta pōt etiā respōderi multis aliis obiectis unde
Origenes dixit potestas hec soli Petro cōcessa est & ymitatoribus
eius ¶ Et Ambrosius iudicet de errore q̄ non habet qđ de se ipō
cōdēpnat iii.q.vii.iudicet Et Grego.ī ĝuibus peccatis qs pōitus
dū suis premit̄ aliena nō doluit c.in ĝuibus e.cā & q̄stione patet
solutio ex superioribus & ꝑ bonū mistꝝ fit remissio ex offitio &
uite merito ꝑ malū non & si nō ex uite merito quia illud in tali
deficit fit tamen ex offitio q̄ diu ab ecclesia tollerat̄ unde Math.
xxiii.c.sup cathedrā Moysi sedebūt scribe & pharizei qui dicunt
facite q̄ nō faciunt & a dn̄o dicitur in libro numeri ad Moysen
& Aaron uos ponite nomē meū sup filios israhel ego dominus
benedicā eos ut gratia ꝑ mistꝝ ordinati transfundat̄ hoībus nec
uolūtas sacerdotibus obesse nec ꝓdesse pōt ſ; meritū benedictio-
nū poscētis i.q.i.dictū ¶ Quita erat q̄stio pricipalis an cōferēs
indulgētiam illa posset uti uidetur ꝙ non q̄a ut dixi indulgētias
cōferre iurisdictiōis est ſ; quis in se ipm̄ iurisdictiōꝫ exercere nō
pōt ut iiii.q.iiii.c.i.l.fi.ff.đ arbi.& ff.ad trebel.l.ille a quo §.teme
stim c.ꝑ uestras de iure pa.& hac rōe hoc tenet spec.e.ti.v̄su qđ
si ipē remisit allegat C.ne quis in sua ca. l.i.& c.fi.de instit. Idē
tenet uinc.s̄.e.c.cū ex eo sup v̄sic.xl. dies ¶ Ad hoc facit si talis
cōcedēs gauderet īdulgētia seq̄ret̄ ꝙ ꝑ modico fcō posset remit-
tere penā omniū peccatoꝝ & sic īpune peccaret̄ qđ est absurdū
Preterea par ius dominus uoluit esse ligādi & absoluēdi de pe.di.
i.uerbū đ re.iur̄.c.i.ſ; qs nō pōt se ligare ergo etiā nec absoluere
& hoc uidetur placere Io an. in dcō c.cū ex eo & recitat beatum
Thomā in q̄rto sniaꝝ di.xx.q.iii.articulo v.tenere contrariū &
placet Thome dicit enim ꝙ indulgētia debet ex aliqua causa dari
ad hoc ut ꝑ indulgētiā ꝓuocetur qs ad actū erogatiōis ī utilitatē
uel honorē ecclesie & ad honorē dei & cultū ut dicit c.cū ex eo ī
principio & §.i.e.ti ꝙ aūt prelatus cui cōmissa est cura ecclesie cā
utilitatis ꝓpagāde nō habeat cāꝫ ut seipm̄ ad hoc ꝓuocet & ideo
sibi cōcedere non possit quia si posset īpune peccaret non tollit̄
quo minus possit uti indulgentia tam ipse q̄ alius uel alii quibus
indulgentia conceditur nec obstat ſm eū ꝙ tales cōcedere iuris-
dictionis est & nullus iurisdictione pōt uti in seipm̄ quia illud

uerꝝ ſm beatum Thomam de actu iuriſdictionis ¶ Sed de his q̄ auctoritate iuriſdictiōis dāť aliis pōt prelatus uti tā ī tꝑalibus q̄ ī ſpūalibus dat ſimile ſicut ſacerdos utiť eucariſtia q̄ aliis diſpēſat ita & epūs pōt ſibi accipe ſuffragia ecclīe q̄ aliis diſpēſat quorum effectus īmediatus eſt remiſſio pene de tēporalibus aliud exēplū quis uidet & opatur ꝑpter lumē per alios accēſum ¶ Addo aliud exēplū de ſigillo ꝙ ē iuriſdictiōis cle. ſtatutū de elec. & habēs illud & portans ꝑticipat de fructibus illius ¶ Per hec reſpondetur ad contraria qa īdulgētia non eſt remiſſio pene ꝑ modū ſnīe ſed ꝑ modū diſpēſationis q̄ quis pōt facere ſibi ipī ¶ Et per ſupradicta reſpōdeť ad id ꝙ quis non pōt ſeipm̄ excōicare facit ad predicta opīo archid᷑. q̄ pluribus placet. ſ. epm̄ & contrahētes ligari ſnīa excōis lata ꝑ ſtatutū ſuū ut ipē nota. in c. ii de cōſtit. li. vi. q̄ opīo placuit Petro de bella. ꝑtica ut nota. C. de ſacramēto. ſ. ecc· autē q̄buſcūq; eo quia ſtatuendo gerit ꝑſonā publicā ſed delinquēdo priuatā ¶ Sʒ tenēdo opīoʒ contrariā q̄ placuit Io. an. in regl'a cui licet in merc. de re. iuř. li. vi. in. i. qōe. & Io. cal. i. c. de rapto. ubi etiā ꝑ Io. an. de quo in c. i. iii. q. vi. ubi de hoc in. glo. ii. & ꝑ Io. cal. & Gaſ. in decretali nr̄a. ſ. oīs utriuſq; de pe. & remiſ. q̄ opīo uideť uerior ꝑ nota. ī c. ſi inimicus lxxxi. di. de ſen. exco. nulli Attamē adhuc puto predicta procedere ut tenet Io. cal. in dicta decretali nr̄a qa ſtatutū habet effectū ſuū totū ex poteſtate iuriſdictionis epī ¶ Sed remiſſio pene q̄ fit ꝑ indulgētias hʒ efficatiā & ſurgit ex theſauro meritoꝝ xpī & ſanctoꝝ ut ſepius dictū eſt unde ut uoluit Thomas non ē in ꝑtāte epiſcopi niſi ut in diſpēſatore quia diſpenſatione generaliter facta ipſa ea utitur ut pars multitudinis ¶ Sed ligare per ſtatutū eſt ex poteſtate iuriſdictiōis exiſtente in exercēte iuriſdictionem ſed contra hoc multū facit quia non iſti ſubditi cōcedentis indulgētiā gaudent s̄. e. c. ꝙ aūt ipſe autem qui non eſt ſubditus non gaudet ergo. Io. cal. in decretali noſtra ꝙ hic uellet doceri qm̄ ex hac ratiōe multū dubitat ſed duplex poteſt dari fuga ſm ipſum ¶ Vna quia ſatis eſt ad hoc ut quis gaudeat indulgentia ꝙ negetur nō ſubditus ſed ut epūs gaudeat ſua indulgentia negatur non ſubditus ymo ſubditus ē & pro hoc facit Sūmarius Io. an. in preallegata decretali qd᷑ autē

Alia solutio sit q̄ taq̄ minister facit indulgētias & taq̄ subditus pricipat indulgētias sicut dicit lex q̄ cōsul uel preses filius familias apud semetipsum emancipari pōt & in adoptionē dari sicut & magistratus auctorizat pprii filii emācipationem & adoptioꝫ quia his casibus auctorizat ut cōsul uel preses uel ut magistratus sed emancipat ul' ī adoptionē datur ut ipē ita legitur ff. de adop. l. Si consul & l. se. ¶ Sexta fuit questio nūqd sacerdos possit cōmutare pniaꝫ alicuius penitētis Osti. in Sū. de pe. & remis. §. an sacerdos dūmō subditus sit & ex cā hoc facere debet & discrete lxxxi di. presbiter ¶ Excipe tamē simplices sacerdotes qui non possunt uti tali discretiōe de quo p ipsum Osti. in Sū. de uoto in §. qualiter & cuius auctoritate & in §. utrꝫ & p q̄ excipe etiā casus ad epm̄ ptinentes quos enumerat Osti. in Sū. §. cōfitēdꝰ Primus in solēpni pnia imponenda de quo se remittit ad Sū. e. ti. ī §. utrꝫ pnia sub §. his prelibatis ¶ Secundus in exercitatis in casibus in quibus absoluere pōt de quo se remittit ad Sū de sen. exco §. qs possit excōicare glo. in uerbo reseruātur in c. ii. e. ti. li. vi de pe. & re. ¶ Tertio in irregularitate ecclesie si intelligimus istū casum de irregularitate ecclesie ut qa poluta tūc pōt Sī de irregularitate circa personā tunc secus ut idē Osti. nota. in Sū. de dispē. §. quis possit dispensare uersu in quibus aūt & sequētibus ubi late pōit casus in quibus papa possit uel non possit dispensare & in. qbus pōt uel nō pōt epūs & maxīe de irregularitate ¶ Quartus ī incendio ut xxiiii. q. si siquis ¶ Quitus in crimine publico ut in blasphemāte. s̄. de maledi. c. statuimus ¶ Sextus in uoto de uoto c. i. & in Sū. de uoto. §. utrꝫ ¶ Septimus si ipē epūs cōfessionē audiuit dꝰ aliquo peccato xxi. di. īferior ¶ Octauus si sit cōsuetudo in aliquo epātu q̄ epūs circa peccata audiat uel si sibi retinuerit certos casus sicut de parētibus qui filios opprimūt de homicidis de sacrilegis de falsariis uel uiolatoribus ecclesiarū īmūitatis ac libertatis ecclesiastite de sortile. ne uitio contra naturā & maxīe cū brutis de incestu & maxime de corruptiōe scīmonialium de ablatorꝫ siue sublatorꝫ al'. subtractorꝫ uel aliter male acquisitorꝫ restitutionibus de piurio de clamdestine cōtrahētibus & de aliis enormibus q̄ cōsuetudo generalis & spālis epīs reseruat ī quibus

etiam episcopi aliquotiēs mittunt peccatores ad sedē apostolicam
ꝑpter enormitatē ipoꝝ & aliquotiēs ad terrorē sicut sūt aliq casus
qui nō ad sacerdotē inferiorē sed superiorē ꝑtinent Et ideo dcm̄
est leproso qui fuit mūdatus a dūo Mathei. viii. ostende te sacer-
dotibus. s. ī casibus suis īferioribus & ī casibus suis superioribus
referēdo singula singul' uide hec ꝑ Osti. in Sū de pe & re. in §.
cui confitēd'. uersu nec in hoc requiro licētiā epī uide. glo. in c.
ii. de pe. & re. li. vi. que enumerat predictos casus reseruatos ¶ Et
de mrīmonio cōtracto cōt interdictū ecclesie pnīe īpositio ē epō
reseruata c. i. & ulti. de ma. cōtrac. cōtra īterdic. ecc. & solēt epīs
reseruari pnīe omniū enormiū criminū sicut oppressionis filioꝝ
ex ꝑposito ul' cāu cuiuscūq̄ hōicidii falsi testimōii falsi īstrumēti
uide de istis ꝑ Ray. ī Sū e. ti. §. Itē nūq̄d ꝑrochial' & ꝑ Guilhelm̄
satis ī reportorio e. ti ī §. seqt uidere & ꝑ Io. mona. in cle. duď de
sepult ī v. ꝑ huiusmōi ī vbo glose hoc ītēdit Quid si epūs cōmi-
sit generaliter uni uices suas quo ad pnīas iniūgēdas nūquid tlīs
hʒ ꝑtātē ī his casibus specialibus Ray. scripsit q̄ nō q̄a ī generali
mādato nō ueniūt tlīa nisi exprimat ar. ff. de ꝑcur. l. mandato.
generali & l. ꝑcur. tutorum Sed contra ff. de pigno l. Paulus i.
respōso §. si & de ꝑcur. petitio ¶ Tene primā ꝑtē ꝑ iura ītroducta
ꝑ Ray. ar. de offi. archid'. c. i. & c. significasti & hodie expeditū ē
in c. ii. e. ti. de. pe & re. li. vi. ff. c. qui generaliter de ꝑcur li. vi. Sed
nec debet epūs cōmittere nisi tali qui discretus & prouidus est &
qui nouerit circūstātias ꝑsonaꝝ peccātiū & maxīe quo ad dispē-
sationes absolutiones & restitutiōes male acquisitoꝝ faciendas ut
dixi plene s̄. in qōe quibus & qualiter facit ī ar. c. fi de transac. &
de offi. dele. qm̄ & ꝑ Osti. in Sū. de pe. & re. §. cui cōfitēdū uersu
q̄d si epūs ¶ Sed q̄d de officiali epī Osti. in ti. preall'. v̄su quid de
officiali epī dicit q̄ in illis penitētiis in iūgēdis ꝑtātē nō habet sed
in cōtētiosis tm̄ ¶. In his enī unū & idē ē cōsistoriū epī & uicarii
q̄ de re d' uno ad aliū non pōt appellari de appel. c. romana li. vi.
& de hoc plene & ꝑ eūdē Osti. in Sūma de offi. uica. §. q̄s sit uica-
rius uersu quid de officialibus & sequentibus & hoc ē uerum fm
ipm̄ nisi appareat q̄ sibi remittere uoluerit puta q̄a hoc expressit
uel de licētia sui sꝑioris reliquid aliū epm̄ suū uicariū generalē

ad aliq̄ remotā se trāsferēs regioꝫ tūc enī talis uicarius oīa sicut
is qui ipm̄ cōstituit si presens esset pōt expedire ut tamē scias ꝙ si
nō est sacerdos debet hoc alii delegare ſm Osti. ar. c. aqua de cō.
ecc. uel alta de offi. lega c. excōicatis ad finē de ꝓcur c. petitio ar.
l. i. ff. de offi. eius cui man. est iuris ¶ Sed quia dixi s. in hac sexta
q̄ōne principali de cōmutatiōe pnīe ipsius pēitētis q̄ cōmutatio
hꝫ uim & naturā dispēsatiōis & ꝓpter hoc Osti in Sū. de dispē-
sationibus posuit tractatū de dispēsationibus post tractatum de
penitētiis & remissionibus ubi ponit qd sit dispēsatio quot sunt
spēs dispēsationū quis possit dispēsare qualiter sit faciēda dispē-
satio Et quis sit effectus dispēsatiōis de quibus oībus remitto me
ad tractatum Osti. in Sū. de dispēsationibus qm̄ hic tractamus
pricipaliter de remissionibus q̄ fiūt ꝓpter indulgētias ꝓueniētes
ex sacratissimo thesauro meritoꝝ passionis xpi & scōꝝ recōdito
in archiuo ecclesie militātis Cuius claues habet ille q est uicarius
yhū xpi & illi quibus p eūdē potestas data est apariēdi Et ideo
¶ Septimo queritur quis possit facere īdulgētias siue illas cōcedere.
Osti. in Sū in titulo de remissionibus in §. quis potest facere re-
missiones dicit ꝙ duplex est. s. priuata & generalis Priuate sunt
que fiunt in confessionibus illis quibus & super quibus sacerdos
habet curā uel de licentia illius qui super peccatorem habet ptātē
c. omnis in titulo nostro de peni. & remis. ¶ Generales autem &
solempnes que fiunt in predicationibus & per lrās in edificādis
uel reedificandis repandis ecclesiis hospitalibus pontibus & aliis
piis locis & casus isti sunt ita episcopali potestati annexi ꝙ ab in-
ferioribus fieri non possunt etiam si abbates sunt de exces. prela.
accedentibus episcopi aūt per suam dyocesim et archiepiscopi p
ꝓuintiam facere pnt c. cum ex eo dūmō non excedāt statutum
numeꝝ dieꝝ de quo in dicto c. cū ex eo cū si ubi decernitur ut cū
dedicat basilica nō extendat iudulgētia ultra ānū in ipā scilicet
dedicatiōe in anniuersario dedicatiōis tempore xl. dies de iīūctis
pnīis indulta remissio non excedit qd' obseruādū ē siue ab uno
siue a pluribus ecclesia siue basilica dedicetur epīs q̄si dicat et si
centū sint epī nolumus tñ ꝙ quilibet det ānū sed oēs simul unū
annum dent tm̄ diuident sicut placet eis ut hoc casu posset unus

centū dies dare sicut oēs simul ¶ Sꝫ si quilibet daret unū annum uel qlibet xl. dies ī una predicatiōe ut cottidie fit dicit Osti. ubi s̄. ꝙ hoc est cōtra mētem cōcilii generalis quod artat epōs ut per huiusmodi remissiōes īdiscretas & supfluas cōtingat cōtēpni claues ecclesie & satisfactionē pnīe eneruari ī c. cū ex eo ī §. ad hoc q̄a p īdiscretas indulgētias nō fit remissio & ꝙ cōtra legē fit non uallet x. di. uides Vel dicamus dicit Osti. īdulgētias ualere quo ad preterita quia multa fieri non deberent q̄ tamē facta tenēt de iureiur̄. q̄admodū & ne cōtigat populū decipi prelati tamen qui hoc fecerūt agāt pnīaꝫ & īposterꝝ caueāt ne excedāt ar. c. aqua de cōse. ecc. uel. alta ¶ Sed ī lr̄is cōcessis huiusmōi īdulgētie xl. dierꝝ numerꝝ non excedāt dicto c. cū ex eo ī fine dic ꝙ intra numerꝝ tenēt & nō ultra in c. cū ex eo iūcta glo. preall'. & in c. si e. ti. li. vi. ubi etiā in glo. & dato ꝙ qlibet epūs cōcurrēs ad dedicatioꝫ concedat p se ānū indulgētiarꝝ qn̄ ānū concedere pn̄t uel xl. dies qn̄ xl. dies cōcedere pn̄t qlibet subditus salti hēbit ānū sui epī q̄ndo ibi sūt subditi omniū epōꝝ uel qlibet hēbit xl. dies sui epī quādo pōt qlibet solū xl. dies concedere ſm Inno in dicto c. cū ex eo & Bu. & hoc si ex pte oīm epōꝝ simul pnūcief putāt tn̄ ꝙ si archiepūs simul cōueniat cū epīs & uterqꝫ dat annū subditi epī hēbūt byenniū ¶ Prouītiales aūt alii hēbūt tm̄ annū Osti. aūt tāgit hāc qōꝫ in §. quis possit uersu quid ergo in ti. nr̄o de pe. & remis. & arguit ꝙ si archiepūs cōcedit xl. dies & epūs dyocesanus xl. dies ex eadē causa & eodem loco si in dyocesi suffraganei leguntur huiusmodi lr̄e dans elymosinā ex illa causa subditus metropolitāi uel epī hēbit lxxx. dies si elymosina fiet optentu īdulgentie utriusqꝫ q̄a neuter excedit ut ī c. cū ex eo in ti. nr̄o ī fi. & c. pnl't. Alii dicūt ꝙ circa ānū restrīgit' ptās nō circa xl. dies q̄si dicat si plures sūt epī plura q̄drigenaria pn̄t cōcedi dūmō siml' cōiūcta non excedāt annū & sic possunt cōcedere pluries xl. dies nō aūt plures annos ſ; solū unicū annū & ſm istos ista v̄ba q̄ hēnt' in c. cū ex eo ibi siue ab uno siue a pluribus precedētia tm̄ determināt & non sequentia ad hoc de appel. ſo. requiritur & c. inquisitiōi Sed dicit Osti. ꝙ certe illa v̄ba de āno et de xl. diebus ī dcō c. cū ex eo cōtigūt se ī eodē articulo et v̄ba de utroqꝫ loquūt' ergo p̄dcā

regula & precedentia & sequētia determinat ut probat decretalis inqsitioni allegata ¶ Alii itelligūt dictā regulā q̄ siue unus siue plures sunt epī nullus eorꝝ debet excedere p se numerꝝ ſ; tñ qlibet ipsorum concedere pōt & hūc intellcm̄ ſm Osti. interpretata est cōsuetudo que est optīa iur̄ interpres de consue. cū dilectus & p hac interpretatiōe facit quia non ꝓdest indulgētia nisi subditis ī c. q̄ aūt e. ti. & sic diuersi subditi diuersorꝝ epōꝝ annū tm̄ ul' xl. dies tātū reportabūt & nō ultra. nisi unus diũsis subsit ul' licētiā habeat a suo iudice in talibus tamē dicit Osti. tutius esse prelatis restrīgere q̄ relaxare ¶ Hanc ptātē unde caueat metropolitanus ne excedat in talibus statutū cōcilii generalis nec regulā ledat ibi positā ¶ Item sequeretur ſm Bu. in c. cū ex eo. in fi. q̄ si oēs epī ꝓuintie cōueniant ad illā cōsecratiōʒ quilibet daret annū & cōꝓuintiales haberēt biennū & subditi archiepī haberēt ānū quod ē cōtra uerba & mētem cōcilii generalis & c. ulti. e. ti. li vi. ¶ Nunc ꝓpitius ad qōʒ nr̄āʒ principalem reuertēdo epi igit' soli & nō inferiores īdulgētias cōcedere possunt īdulgētias generales dūmō non excedāt ptātē a cōcilio sibi traditā ¶ Sed quero q d de electo ī epm̄ cōfirmato & nōdū cōsecrato an possit cōcedere īdulgētias archid'. posuit in c. romana e. ti. li. vi. Osti. uero & Io. an. post eū & moderni in c. accedētibus de exces. prela. & idē Osti. ī Sū. in ti. de remissionibus in ş. quis possit facere indulgētia & Io. cal ī decretali nr̄a e. ti. de pe. & remis. & maxīe ꝓcedit qō qñ epūs nō est pres biter & arguūt aliq q̄ sic qa hoc cōcedere ē iurisdictiōis c. q̄ aūt e. ti ¶ Sed cōfirmatus recipit ī cōfirmatiōe iurisdictiōʒ uel iurisdictionalia de elec. c. trāsmissam ¶ In contrariū facit qa uidētur epālis dignitatis ut hic & sic. ordinis qa ꝓcedūt ex ptāte clauium & per eas penitentie eneruantur siue satisfactio pn̄ialis eneruatur in c. cū ex eo e. ti. cū talia non imprimātur nisi de cōsecratiōe. i. ꝓpter cōsecrationē Osti. cōcludit ī dcō c. accedētibus q̄ electus cōfirmatus nō cōsecratus maxīe nō p̄sbiter non pōt tlēs lr̄as cōcedere sic nec epūs q renūtiauit epātui qa caret iurisdictiōe de or. ab ep. qui reuūc. ēp. c. i. qa p tlēs īdulgētias eneruāt satisfactio pn̄al' ut dixi & eneruare pēdet ab ordīe igit'. ¶ Dicit tñ q̄ ē mixtū qa pti accedit ad ordines & ptim ad iursdictionē

fatetur tamē ꝙ consuetudo habet ꝙ electi cōfirmati nō pſbiteri tlēs lr̄as concedūt ꝙ q̄liter faciant dicit se non uidere igitur talis cōsuetudo est irrationabilis quia fori pn̄alis & sic sacerdotalis ē īdulgētias dare ꝑ quas pn̄e relaxantur hāc opīoꝫ sequitur Frā. v̄cellensis in c.at si clerici de iudi. ¶ Plus dicit etiā si sit presbiter non pōt & mouetur quia hoc est ordinis ep̄alis non simpliciter sacerdotalis ut in dicto c.accedētibus facit ſm ipm̄ quia ī oī loco ubi canones de hoc loquūť cōceditur semp ꝑ papā ep̄is ista ptās ꝑ epūs dr̄ cōsecratus c. i.de relig .domi.cū ibi nota.ꝑ glo. ¶ Preterea licet presbiteri possint indulgētias cōcedere tamē ex eo ꝙ est electus ī epm̄ & confirmatus non pōt id qđ poterat ut presbiter ar.s̄. de elec. ꝙ sicut ubi electus ī archiepm̄ non pōt ea que poterēt āte ut epūs ¶ Et sic remanet ī effcū ꝙ electus cōfirmatus nō consecratus nō pōt īdulgētias cōcedere Idē nota.Osti. ī Sū. de remissionibus ξ.qs possit v̄su Sꝫ nūqd electus & arguit ꝙ nō Et postea cōcludit ꝙ est ep̄alis dignitatis.i.iurisdictiōis nō ep̄alis ordinis & sic electus & cōfirmatus tales īdulgētias cōcedere pōt đ elec.trāsmissā & sic cōsuetudo apꝓbat ſm Osti. ī Sū.ubi s̄.qa talis iurisdictioꝫ hꝫ & potest soluere & ligare & has remissiones facere ex quo suus ꝓprius index est e.ti.cū aūt tutius ē ſm Osti. ubi s̄.ꝙ abstineat & maxīe si sacerdos nō sit qa talʾ nō uideť hr̄e ptātē clauiū quo ad penitētias īiūgēdas uel eaꝝ relaxationi ꝑ soli presbiteri tm̄ ut de sū.tri.c.i.ī fi.Io. an.in c.accedētibus remāet ꝙ epūs possit v̄tute ordīs sacerdotalis iūcta ptāte iurisdictionali ep̄ali & sic ꝙ habeat subditos & ꝙ regula c.ꝙ sicut de elec. non semꝑ ꝓcedit nec sꝑ uera ē ꝑ tm̄ restrigēda ē ad casū de quo loqť .s. ad electionē in archiepm̄ qui non recipit palliū ¶ Et pallium tradit plenitudinē ptātis Sed electus in epm̄ hēe pōt ea q̄ poterat ut presbiter alias sequeretur ꝙ si electus in epm̄ celebraret non cōficeret scr̄m qđ ē absurdū & ideo dicit Io.an.ꝙ tenet cōcessio indulgētie uirtute ordinis presbiteralis iūcta potestate iurisdictionali Bu. in c. accedētibus dicit tenēdū quod placet supposito tamen ꝙ non possit episcopus electus & confirmatus & non cōsecratus & nō sacerdos poterit alteri episcopo cōmittere sicut dat licentiam ordinādi de elec. c.suffraganeis de abbate habente

ex priuilegio ut poſſit exercere & portare īſignia pōtificalis dig/
nitatis dic ſm Bu. in dicto c.accedētibus ꝙ non pōt huiuſmodi
īdulgētias cōcedere q̄a licȝ hēat ex priuilegio portādi talia īſignia
nil tñ habet pōtifical' ordinis c.ad aplīce ſup glo.ii.dꝰ priuile.ī vi.
Et per hoc uidet̄ Bu. ſentire ꝙ ptās iſtaꝝ indulgentiaꝝ pēdet ab
ordine pōtificali ſed ordo pōtificalis ſūitur in cōſecratione ergo
electus cōfirmatus non conſecratus hoc non pōt Gaſ.de cal. in
decretali nr̄a dicit ꝙ dn̄s & pr̄ ſuus Io. de cal.in c.at ſi clerici de
iudic.tenet cū Thoma ī qr̄to ſnīaꝝ xx di.q.iii.articl'o iii.q dicit
ꝙ effectus clauis iuriſdictiōis & remiſſio q̄ fit p īdulgētias cōceſſas
nō ptinet ad diſpēſatiōȝ ſanctoꝝ ſ ad diſpēſatiōȝ bonoꝝ eccleſie
& iō epī etiā nō ſacerdotes uel legati etiā nō ſacerdotes has īdul/
gētias facere pn̄t ſm. Tho.e.di.ī.q.iiii.articulo ii.ubi dicit Tho.
ꝙ ptās cōcedēdi indulgentias ſeqtur iuriſdictioȝ & quia dyaconi
& alii q non ſunt ſacerdotes poſſunt habere iuriſdictionem ſibi
cōmiſſam ſicut legati uel ordinariā ſicut electi iō poſſunt indul/
gētias cōcedere licet nō ſint ſacerdotes q̄uis nō poſſūt abſoluere
in foro pn̄iali q̄a illud ē ordinis indulgētias aūt cōcedere ptinet
ad clauē iuriſdictiōis non ad clauē ordinis & ex his teneo hāc ptē
ꝙ electus cōfirmatus nō cōſecratus huiuſmodi lr̄as poterit cō/
cedere ad hoc facit quod dicit̄ de abſolutiōe facta ab excōicatiōe
q̄ fit in foro pn̄iali quā non pōt facere non ſacerdos abſolutionē
uero facere pōt in foro cōtētioſo quia iſta nō requirit ſacerdotē
ſm nota. in c.a nobis cl.ii.de ſen.exco.& p Oſti.in c. canonica
de ſen.exco Bu.ī c.qm̄ de ui.& ho.cler̄. ¶ Ex his poſſunt decidi
ml'ta an nō ſacerdoti pōt cōmitti ut cōcedat huiuſmōi īdulgētias
& uidet̄ ſm Io.cal & Gaſ.ī decretali nr̄a ꝙ ſic exquo nō ē ordīs
alias nō poſſit de cō.ecc.uel alta. c. aq̄ Debet tamē dicere ꝙ nudū
miſteriū eſt ſibi cōceſſum ex pte talis epī ideo ex pte eius enūtio
uel publico uobis undulgētiam xl.dieꝝ & tūc ē q̄ſi pica uel canale
lapideum i. q.i. ſi fuerit uel uerius executor uel denuntiator de
elec. uenerabilem uerſu obiectionem ¶ Ex his infertur quid dꝰ
capl'o uacante ſede ſi dicimus has indulgētias procedere ex ptāte
clauis ordinis clarum eſt tunc ꝙ non poteſt ¶ Si a claue iuriſ/
dictiōis uidet̄ ꝙ poſſit Io.an.tñ ī c. accedētibus de exceſ. p̄la ī fi.

glo. sue uidetur tenere ꝙ nõ possit & archid᷑. in c. romana e. ti. d᷑
pe. & remis. li. vi. fatet᷒ tamẽ ꝙ ꝗdã seruãt cõtrariũ ar. ꝓ. & cõtra
põt induci de eo ꝙ nota. in cle i. de hereticis in glo. hec lr̃a nam
etiã nõ oĩa q̃ sunt iurisdictiõis trãseunt ĩ caplm̃ uacãte sede sicut
est deponere abbatẽ uel clericũ ut nota lxxix. di. nullus epũs qd᷑
placet. Paulo ꝗ põit opiõꝫ archid᷑ ĩ cle. i. de hereti & lapo & dñico
d᷑ sctõ geni. ĩ c. statuimus de ma. & obe. li. vi. facit lv. di. ĩ capite &
placet Io. cal ĩ decretali nr̃a de pe. & re. & Bu. post. Io. an. ĩ c. ac-
cedentibus de exces. prela & hoc puto uerum quia nõ reperitur
iure cautũ ii. q. v. cõsuluisti nã thesauꝝ ecclesie nõ põt dispẽsare
nisi is cui a iure repitur ꝑmissum ut dixi s̃. in multis locis ¶ Ex
hoc uidet᷒ supfluũ querere quod dixi s̃. an uicarius uel officialis
epĩ etiã principalis uel generalis ĩ spũalibus & tꝑalibus uel ĩ spũa-
libus tm̃ has lr̃as cõcedere possit & dico & dixi. ꝙ nõ ar. de offi.
uica. c. cũ ĩ generali li. v. & ea q̃ sũt spetiali nota digna nõ ueĩũt ĩ
dispositiõe generali ff. de ĩiur̃. l. apud Labeonẽ §. hoc edem̃ ¶ Idẽ
putat Io. cal & Gas. in decretali nostra etiã si aliq̃ possit que reꝗ-
rant spetiale mãdatum etiã secuta clausula generali ar. eorum q̃
nota de ꝓcur. c. ulti. in glo. sed uũꝗd ad predicta li vi. & qd᷑ nota
de prebẽ. c. ii. e. li. in glo. ii. cũ suis remissionibus in cle fi. de ꝓcu.
Ex his infertur quid de legato an possit cõcedere huiusmodi in-
dulgẽtias & quot dieꝝ ¶ Et uidetur ꝙ nõ ꝗa hoc non ẽ expressũ
iure ergo. ii. q. v. consuluisti glosator noster & Osti. & oẽs tenẽt
ꝙ potest quia potest statuta ꝑpetua facere de offi. lega. c. ulti. ad
idem potest allegari de v̊. sig. ex ꝑte & c. suꝑ quibusdam ĩ §. fi. &
licet ista non multũ concludant tamẽ hoc puto ueꝝ quia maius
ĩperiũ hꝫ ceteris & suꝑ ceteros de elec. si abbatẽ li. vi & ĩdulgẽtiã
cõcedere cõpetit ratiõe iurisdictionis ut dcm̃ est ergo. hoc uoluit
glo. ĩ c. fi. de offi. le. & lau. in c. i. e. ti. & Inno. in c. ꝙ trãslationẽ
e. ti. & hoc tenet spec. in ti. de legato §. suꝑest in iii. colũpna v̊su
põt etiã indulgẽtias & in v̊su sequẽti dicit tamẽ ꝙ ꝓpter reuerẽtiã
concilii in hoc se debet legatus aliis prelatis conformare q̃si uelit
ꝙ iure legationis non possit uisi xl. dierũ dare indulgẽtiã & hoc
tutum est tenere ¶ Sed dubitari posset si legatus cõcedit simul ul᷑
seꝑatĩ cũ epõ xl. dies an erunt alii ab aliis quos cõcedit episcopus

puto q̄ legatus poterit xl. dies cōcedere ultra illos xl. dies epī uł archiepī q̄a ipē facit auctoritate pape & sedis aplīca illud dicitur facere ī his in q̄bus legatus h3 auctoritatē de offi.lega. c.q̄ trās/latiōe de sen.exco c.nuper & ī decretali nr̄a ī ti.nr̄o de pe.& re. Et spec. in ti. de legato. §.nūc ostendendū ū.legatus Sed ita ē q̄ si papa cōcederet xl. dies alii essent ab illis quos concederet epūs siue archiepūs ergo similiter & in illis quos cōcederet lagatus di/cēdū est ¶ Ex his infertur q̄d de inferioribus prelatis an possint saltem de cōsuetudine cōcedere has lr̄as indulgētiar̄ dubiū facit quia cōsuetudo dat iurisdictiō3 ix.q.iii.cō questus de offi.or.c. irrefragabili & c.duo simul & de offi. archipres.c.i.quod nota ī c.cū cōtingat de foro cōpet.& spetialiter facit c.accedētibus cum glo.sua de exces. prela in fi. ¶ In cōtrariū facit q̄a cōcessio taliū lr̄ar̄ uidet̄ q̄si mer̄ īperiū quod nō pōt prescriptiōe acquiri ꝫ tm̄ a lege ff.a iuris.o.iudi.l.i.de quo p Cy.C.de emācipat.l.i. ¶ Cō/trarium uidet̄ placere Io.an.& gascal.ī preall̄.c.cū cōtingat sup ūbo iurisdictiōe ꝫm opiō3 q̄ habet q̄ cōsuetudo pōt dare prelato iurisdictiō3 excōicādi quod uidet̄ cōir̄ approbari eadē rōe dicēd̄ de indulgētiis & de cōcessiōe har̄ lr̄ar̄ indulgētiar̄ ad idē quod nota.Osti. in c. cōquerēte de off.or. de cōsuetudine que esset in fo. pn̄iali.s.q̄ abbas uel prelatus posset cōfessiōes audire & dicit q̄ cōsuetudo excusat ¶ Sed cōtrariū uidet̄ quia talis cōsuetudo carere uidetur rōe ꝫm Io.cal.quia per eam uidet̄ disrūpi neruus ecclesie de cōsue. c.cū inter ¶ Itē hoc cōpedit epō igit̄ nō alteri inferiori de offi.ordi.c. qm̄ in plerisq̄ ¶ Itē ꝫm Inno & osti. ī c. cū cōtigat id q̄d dir̄ cōsuetudinē dare iurisdictiō3 ītelligēd̄ ē de modica iurisdictiōe nō enī posset cōsuetudo cōcedere īferiorib3 prelatis iurisdictiō3 deponēdi clericos & allegāt de elec.trāsmissā de cōsue.q̄nto nec obstat q̄d̄ dcm̄ ē q̄ cōsue.pōt dare ptātē excōi cādi q̄a etiā illo cōcesso ꝫm Io.cal aliud ē ī excōicatiōe q̄ pōt cō/petere īferiorib3 iur̄ & hōis pmissiōe sed hoc nō ē hōis īferioris a papa expresso uel tacito cōsensu q̄re possit distīgui īter prelatum hn̄tē iurisdictiō3 epālē uel q̄si & iste pōt prescribere ar.nota.ī cle. i.d̄ re ecc.nō alien̄.& prelatū nō hn̄tē iurisdictoi3 epālē uel q̄si & iste nō possit p̄scribere p̄mū tn̄ puto uerius q̄ nō possit p̄scribi

Nũquid autem si iste lr̃e indulgentiaꝝ excedant statutũ concilii ualeant saltem usqꝫ ad debitum numerũ glo. in c. cum exeo ĩ ti. nostro hoc ponit ad hoc facit illa questio an sententia pro parte ualeat & pro pte non de qua ii. q. vi. c. siquis ex pluribus c. placet de cõv. coniuga c. raynutius & raynaldus de testa. ¶ Et de iudice qui poterat pronũctiare sup x. tantũ & pnũctiauit super xx. an saltem in x teneat ii. q. vi. c. certa de re. iur̃. ea que fiunt a iudice & ĩ spec. de sñie prolati §. iuxta uersu Item est nulla rõe q̃ntitatis Et de debente habere procuratiõꝫ ad certũ numerũ & excedit an intra numerum debeatur ut in c. cũ ad quorũdam de exces. prela. glo. in c. i. xi. q. iii ¶ Itẽ de sentẽtia arbitrii de arbi. c. cũ tpe & ibi nota. Item de donationibus ut nota. xii. q. ii. si quos de suis xvi. q. ult. q̃sti. de prebẽ. dilectus cl i. de donat. c. aplĩce ¶ In qõe tñ proposita põt quis uidere argumenta pro & cõtra in regula utile li. vi. glo. formauit hanc questioꝫ in c. ulti e. ti. de pe. & remi ¶ Et uidetur uelle ꝙ saltim teneatur usqꝫ ad legittimũ numerũ tum quia ista est quedam donatio tum quia utile hoc est sepabile ab inutili & hoc placuit ibi archid᷑. Io. mo. ibi tenuit contrariũ .s. ꝙ in nullo ualeat glo. in c. cũ ex eo non firmat pedem & ibi dicit Io. an. & hodie statur illi decretali ultĩe de peni. & remis. in vi. quasi uellet ĩnuere ꝙ in nullo tenet & hanc opiõꝫ tenet Io. cal in decretali nostro de pe. & remis. & hanc puto ueram & habet locum regula quod potuit uoluit. c. cum super de offi. dele. ¶ Ad idem lr̃a decretalis nostre preall᷑. q̃ dicit ita tamẽ quasi aliter nõ possunt & sic eis aliter cõcedẽdi uel plus adẽpta est potestas ergo nõ ualeat tãq̃ factum ab eo qui non habet potestatem i. q. vii. c. dyabartum ¶ Alia motiua uide per predictos Io. mo. & archid᷑. in dicto c. ulti. de peni. & remis. li. vi. ¶ Octaua sequitur questio quibus huiusmodi indulgẽtie prosunt uel profitiunt Et uidetur ꝙ indulgentie nullis prosunt & eas cõcedere sit superuacuum Aut enĩ concesse intelliguntur in penitentibus & tunc est ĩpossibile ĩpenitentibus penam remitti xxiiii. q. iii. legatur de con. di. iiii baptismi uicem de pe. di. iii. sane cauendũ & c. nihil pdest Impenitẽtes enim retinẽt culpam & odiũ dei quibus obstãtibus impossibilis est remissio de peni. di. i. §. hoc idem & di. iii. irrisor

& di.iiii. ue eis & ideo dicit regula ꝙ peccati uenia non dat nisi correctis ut regula peccati de re.iur.li.vi. Aut cōcedūtur īdulgētie penitentibus & istis etiā nō ꝓsunt qa penitētibus dꝫ īponi pnīa ſm qualitatē & quātitatē culpe delicti xlvii.di. oīs ibi sicut exibuistis mēbra ur̃a seruire īmūditie & iniquitati ad iniquitatē ita nunc exibete mēbra ur̃a seruire iustitie in scīficatiōe & seqͣ tlēs estote ī fructu bonoꝝ operū q̄les fuistis duct ī actiōe uitioꝝ Et alibi legitur quāto tpe te errasse nosti tanto humiliare teipm̄ de pe.di.i.uide benignū dominū & apoc. xviii.q̄ntū glorificauit se & ī deliciis fuit tm̄ date ei tormētum & luctum & ſm modum delicti erit plagaꝝ modus deutro. xxv.de.pe. di.i. qa diuinitatis ymo alibi uidet īnui ꝙ ꝓductior debet esse pena q̄ delictū fuerit de pe.di.iii.c.pnīa & c.ꝓductior sed ꝑ istas indulgētias ista quātitas pene & qualitas q̄ debetur ymo quasi tota dicit remitti seu relaxari et eneruari ut in c. cū ex eo in ti. nr̃o ergo et ipī diuine iustitie nō cōgruūt cui diuine iustitie hūana se debet cōformare xi q.iii.tunc uera Confirma qa si deus sit miseritors tm̄ etiā ē iustus et cōseruat miāꝫ cū iustitia & miāꝫ ī iustitia et iustitiā ī mia opus enim miīe ē peccāti peccata dimittere sed oportet ut iustus misereat iuste ut dicit Augu.de pe.di.i ꝙ penitet & alibi non dimittet deus delictū culpe ī indecore iustitie de cō.di.iiii.baptismi uicē igit Papa īferior penam a superiore illatā tollere nō pōt xxi di.inferior de ma.& obe.cum īferior cle.ne romani de elec. facit opīo que habet ꝙ de pnīa īposita per papā īferior minuere nō pōt nec d īposita ꝑ epm̄ īferior dimīuere pōt qd placꝫ glo.ii. de sortile.c. ii.& facit quod nota.de accusa. cū p.in glo.ulti.de quo etiam nota. xxxiii. q. ii latorē xxvi.q.vi.c.tpa pēitudinis & ꝑ Io.an.in c. cū ex eo in ti nr̃o Sed deus q est superior pēitētē absoluendo a culpa mediante cordis cōtritiōe obligat & dimittit obligatū ad penā de pe.di.i Si peccatū & c.sicut primi & dixi s̄. in prima qōe huius xxx.qōis cū tractaui de diffinitiōe indulgētie ergo inferior a papa hanc dimittere nō pōt xxv.q.i.sunt qui dicunt cū c.sequenti Preterea satisfactio est pars pnīe ut q nō satisfacit nō dicat penitere de pe.di.i.tres sunt & c. nō sufficit & c.q̄ obrē & di. iii.c. quotā & c.ille rex unde q nō satisfacit si pōt

nō absoluit᷑ xxiiii. q.iii.si res nisi in baptismo de cō.di.iiii.sine pnīa ymo plus infertur ex predictis ꝙ nisi ꝑ scrā ecclesie peccata expiant᷑ xxxi.di.c.hec d᷑ coha cler̄ & mul᷑.c.urā ergo nō ꝑ aliud qd᷑ sit saltē mīus ipīs sacramētis uel inferius Vnde hēmus duas tabulas ut dixi ī prīcipio tractatus ad expiāda peccata baptismū & pnīaȝ de pe.di.i.c.ꝭa post naufragium de Sū. tri.c.i. ergo nō ꝑ īdulgētias q̄ nō sunt scrā sed sunt quid inferius ipīs sacramētis ¶ Preterea ptās ligandi & absoluēdi q̄ est data ministris non est tradita ad destruxioȝ de peni.di.vi. c.i. facit xxiiii. q.iii.non in ꝑpetnū & c. manet Sed hoc ad destructioȝ ecclesie ꝑtinet si satisfactio q̄ ad utilitatē nr̄aȝ introducta est tollitur & remittitur & eneruatur ¶ Itē nō legitur in canone biblie.i. ueteris testamēti nec in euāgelio.i.nono testamēto nec ī eplīs talem potātē cōcessā aplīs nec successoribus nec Petro nec Paulo uel aliis aplīs eas cōcessisse ergo quod nō est scōꝝ prīm.ii.q.v.cōsuluisti xxxi.q.i.c.ꝙ si dormierit c.ii.de transla.prela. ergo sequitur ꝙ tales īdulgētie cōcedi nō possunt uel saltem nō debēt ista argumēta faciūt etiā cōtra nouā qōȝ ī qua q̄ro ad quid ualēt & ad quid oꝑentur quia ꝑ superiora uidetur ꝙ ad nihil ualēt & ad nihil oꝑentur sed prius respōdeamus istis argumētis prīo sic itaqꝫ formalir̄ respondeo ad qōȝ q̄bus prosint dico ſm Osti.in rubrica de indulgentiis in §. q̄bus prosunt ꝙ ꝑsunt tātū subditis illius qui indulgētias dat & nō extraneis ut in c.ꝙ aūt ī ti nr̄o ¶ Et quātū ad hoc subditi intelligūtur subditi archiepī ne dū hii qui habitēt in sua dyocesi ꝭ ī tota sua prouītia ut ī decretali nostra de pe.& re. Vnde si diuse lr̄e epōꝝ legūtur in uno loco in q̄bus dicitur talis epūs facit talē indulgētiā & talis talē. Subditus enī uniuscuiusqꝫ epī tm̄ gaudȝ indulgentia sui epī ut nota in c.cum ex eo e.ti.nisi forte his qui cōfert hēat licētiā a suo iudice ꝙ tales indulgentie sibi ꝑsint ar.de foro cōpe c.significasti & nota. Osti ī Sū.de pe.& re.ī §.an ficte penitēti sub §.qd de operibus ṽsu ad hoc dicas & sequēti & uiuis ꝑsunt hee īdulgētie & theologi oēs tenēt & cānoniste has īdulgētias ualere et sic lr̄e indulgētiaꝝ prosunt c.cū ex eo et c.nr̄o.s.oīs utriusqꝫ d᷑.pe.et re.et cle.si dūm d᷑ reli.et uen̄.sanc.Et dicit Aug. ꝙ sacerdotes qui plus pn̄t proficere et cōfitētibus parcere quibus

remittũt remittit deus de pe.di.i.ꝙ penitet circa mediũ et ibi glo.
arguit ad remissiones q̄ fiunt ad põtes et lr̄e indulgẽtiaꝝ fieri pñt
& prosunt et hoc seruat ecclesia a tp̄e cuius inicii memoria nõ ē
in cõtrariũ et beatus Grego.q etiã fuit sanctus seruauit absurdꝰ
enim esset dicere totã ecclesiam errare nam dictum est Petro in
ꝑsona ecclesie ego pro te rogaui Petre ne defitiat fides tua Luce
xxii.xxi.di.in prin.de peni. di.ii. ¶ Si enim inqt c.maiores de
baptis.in prin.unde non possunt esse nulle xxiiii.q.i.loquitur &
hoc ꝓbatur ꝑ illud priuilegiũ Petro datum & successoribus
¶ Quodcunq ligaueris super terram.xxi.di.in prin.xxiiii.q.i.c.
quodcũq Itẽ ĩ exodi v.c.legitur de ãno iubileo ut nota.viii.di.ĩ
prĩcipio habet leuitici xxv.at quaꝝ remissionũ exẽplũ fiunt ãni
iubilei remissiones ut in extrauaganti q̄ incipit antiquoꝝ & iustifi-
cationes ueteris testamẽti q̄ fiebãt in anno iubileo de quibus etiã
dicitur de pe.di. i. qui dñi fuerũt figure haꝝ indulgẽtiaꝝ q̄ hodie
fiũt ꝑ romanã ecclesiã uel per habẽtes potestatẽ ab ea dico ergo
ꝙ indulgẽtie possũt cõcedi & ualẽt tm̄ corde cõtritis unde semꝑ
in priuilegiis in qbus tales indulgẽtie cõcedũtur semꝑ exprimitꝰ
uerbum penitẽtibus & cõfessis & bene cõtritis ꝓsunt igitur uiuis
penitẽtibus & cõtritis ¶ Sed surgit nunc incidẽs questio nũquid
defunctis prosint huiusmõi indulgẽtie utputa quis pro defũcto
uadit ad locũ ĩdulgẽtie aĩo sibi illã acquirendi ¶ Dic aut q̄rimus
de existẽte ĩ inferno & tũc ibi nulla est redẽptio ſm fidem nostrã
probat euãgeliũ quod hodie in ecclesia dei lectũ est.f.die xvi.qua
dragesime dꝰ Lazaro mẽdico & diuite sepulto in ĩferno ꝙ hodie
predicauit alter Paulus frater bernardinus fatiẽtis hac die altam
predicatioꝫ de inferno die xvi.marcii. M.cccc. xliii. in ciuitate
padue ĩ cimiterio sãcti Anthonii de padua cõfessoris existẽtibus
ergo in inferno indulgẽtie non ꝓsunt xiii.q.ii.in presenti in §.
ueꝝ cũ c.sequẽti de cõ.di.iiii.firmis ¶ Hii aũt qui sũt in celo nõ
indigẽt indulgẽtiis & pro talibus essent gratiarũ actiones c.cum
Marthe & ibi nota.de cele.mis.xiii.q.ii. tempus ¶ Fit ergo qõ dꝰ
existẽtibus in purgatorio & uidetꝰ ꝙ ĩdulgentie talibus ꝓsint qa
unus pro alio põt satisfacere ut dixi s̄.cum tractaui de penitẽtiis
cã qs ĩ adĩplendo pñia põt satisfacere pro alio c.licet cũ ibi nota.

Nota de anno Iubileo

per.glo. de uoto lxxxii.di. presbiter quod intelligo precedente cōtritiōe ſ indulgentia ad remiſſiōꝫ pene opant ut dixi.s̄. ergo unus ꝑ alio pōt īdulgētiā recipe ergo nō repugnat aliquid quare nō poſſit indulgētia recipi ꝑ exiſtētibus in purgatorio ¶ Cōfirmatur qa q̄ rōe ꝑ exiſtētibus ī purgatorio ualēt oratiōes ieiunia elymoſine & miſſe q̄ pro eis fiunt xiii.q. ii. in preſenti &. c.pro obeūtibus & c.aīe defūctoꝝ & c. tēpus & c. nō eſt de pe.di.vi.c. i.ergo ead' rōe debēt ualere iſte remiſſiōes nō enim miorē potātē hꝫ eccleſia ymo maiorem in cōferendo īdulgētias q̄ ī cōferendo defūctis orōēs & miſſas & alia diuina offitia ergo ſicut illa fiunt pro defūctis & eis ꝓſunt ita etiā & indulgētie Inno.in c.quod in te.ī ti.nr̄o tenet ꝙ indulgētie nō ꝓſunt exiſtētibus ī purgatorio quia tales mortui nō habēt iudices in terra ſed dei iuditio relicti ſunt ut xxiiii.q.ii.c.i.ſ illud c.loquit de dāpnatis ī inferno ſilr̄ c.e.cā & qōe c.nec quiſq̄ reſpōdet ad c.tēpus & c.aīe defunctoꝝ & ad c.ꝑ obeuntibus & ieiunia & orationes & elymoſine nō fiūt rōe fori uel iuriſdictionis ¶ Sed indulgētie ſic Et ſubdit Inno.ꝙ ſi aliqs uiſitet eccleſiam uel ꝑegrinat ꝑ defūcto in loco electo a prelato ꝙ plus ualet defūcto q̄ ſi alibi faceret ¶ Subdit etiā Inno. non negamus ꝙ ſi papa faceret qn ualeant defunctis Io.an.ī c. ꝙ aūt recitat uerba Inno. in v̄bo a nō ſuo iudice & tenet ipē in c. ꝙ aūt ꝙ indulgētie ꝓſunt defuctis & ſubdit ꝙ theologi dicūt ꝙ nō occurrit ratio quare eccleſia nō poſſit cōicare theſaurū ſuū mortuis ſicut uiuis huic opīoi fortiſſime obſtat qd' dicit eccleſiā nō hr̄e potātē niſi in exiſtēte ſnꝑ terrā ꝑ illud ¶ Quodcūq; ligaueris ſuꝑ terram.Et ſi legat eccleſiam ſoluiſſe uel ligaſſe ſepultos ut dicit Io.an. in c.a nobis cle. ii.de ſen exco ¶ Hugo cardinalis dicebat ꝙ hoc non hꝫ ueritatē quo ad uerā abſolutiōꝫ ul' ligamē Sed eſt quedā declaratio ar.xxv.di.c.q̄lis & ſi dicat ergo ſm hoc erūt inutilia ieiunia oratiōes miſſe & elymoſine contra id quod habetur in c.non extimemus xiii.q.ii.& c.aīe Rn̄t Io.an.in dcō c.a nobis ꝙ illud ī ſuffragiis eccleſie ꝑ que nō fit plena abſolutio ut nota de cele. miſ.cū Marthe in ulti.glo. ¶ Conſului alias ſuꝑ iſto facto ſuꝑ bulla quorūdā frm̄ ſancte Marie de la mercede d' catelonia querebat a me nūqd papa poſſit abſoluere aīas exn̄tes

in purgatorio & dicebā q̄ nō q̄a qualis hic quisq̄ egreditur talis in iuditio dei representat̄ ut dcō c. qualis & dcm̄ c. quodcūq̄ & c.a nobis ubi sub terra pōtas militātis ecclesie nō extēditur quo ad uerā absolutionē uel ligamē una tamē opīo habuit q̄ uiuēs p̄ existente in purgatorio indulgētiā possit obtinere quia quis pōt satisfacere pro alio ut dixi ītelligo precedēte cōtritiōe & hoc quo ad solutiōȝ debiti ſm archid̄ & fuit dcm̄ Petri hispani in c.pnīa de pe.di.iii & placuit Thome de aq̄no nō aūt quo ad excidendas cās peccatoꝝ q̄a illud oportet facere p̄ se penitēdo cū igit̄ īdulgētia opetur ad remissiōȝ pene quia indulgētia in materia p̄posita nihil aliud est nisi remissio pene tp̄alis debite pro peccatis actualibus penitētiū ut dixi in diffinitione pnīe facit decretalis nostra igitur unus potest pro alio indulgentias recipe & sic nil uidetur repugnare quo minus unus possit recipe indulgētias p̄ existēte in purgatorio & p̄ ista snīa facit solutio quam dat Io.an. ad c. a nobis de sen.exco.cū dicit q̄ absolutio facta p̄ ecclesiā militantē de mortuo est quedā declaratio absolutiōis facte a deo quam solutionē tenebat Hugo car. ſm osti.in dicto c.a nobis qui Hugo uolebat q̄ post mortē nō erat dare uerā absolutionē sed declaratiōȝ absolutiōis dei ¶ Et licet ista absolutio uideat̄ contradicere potāti pape tamē facit ad p̄positū q̄a eo ipō q̄ dispēsator istarum indulgētiaꝝ.s.uicarius xpi ipās expandit ex tali causa q̄ & uiuis ex potestate iurisdictiōali pōt ipse cōcedere xp̄us ipē p̄pter cuius sanctissima merita passionis indulgētie iste opant̄ absoluit de pe. di.i.uerbū & facit euāgeliū Iohānis in ii. domīca in aduentu Ego baptiso ī aqua medius aūt uestrū est qui baptisat.itaq̄ ecclīa fundit indulgētias medius aūt xp̄us opat̄ & soluit & Io. x. ecce agnus dei ecce q̄ tollit peccata mūdi de.cō.di.iiii.c.nemo tollit Alia solutio solet dari ad c.a nobis q̄ ibi v̄bū sup terra cōcernit p̄sonā ligantē ita auctoritas est intelligēda quodcūq̄ solueris sup terrā.i. q̄ diu fueris super terrā te aūt mortuo ad successores v̄tit̄ ista potestas xxi.di.c.in nouo & xxii. di . c.i ¶ Alia opinio super ista materia habetur & hāc tenet Gas.cal.hic ī decretali nostra & hāc opīoȝ ego teneo q̄ tales īdulgētie dircē non p̄sunt defunctis exn̄tibus in purgatorio ut.s. habeant oēm effectū idulgentie q̄

habēt uiui ex indulgentiis ¶ Sed indirecte tāq̄ suffragia oratiōes elymosine siue alia pia opa & s̄m hoc īdulgētie nō sunt inutiles & sic ꝓcedat c. aīe defunctoꝝ c. nō extimemus cū multis c. iii. q. ii. & nota Io. an. in dicto c. ꝙ aūt & in c. a nobis & ista suffragia ecclesie non inferūt plenā absolutionē ¶ Et aduertēdū ꝓut dicūt theologi ꝙ existētes in purgatorio cōicāt quodāmō cū uiatoribus & ecclesia militāte qa in penis siue penalitatibus cū cōprehēsoribus cū ecclesia triūphante cōicāt cū imposibilitate peccādi cū utrisq̄ cōicant in caritate ꝓbātur hec xxv. di. qualis xiii q. ii. c. in presenti xxiiii. q. iiii. c. hec aūt Ex his seqtur qa sunt in penalitatibus alieno auxilio īdigent ¶ Et qa sunt in caritate ab aliis pn̄t iuuari tamē nō possūt sibi assumere penā uolūtariā ꝑ quā citius admittātur ad satisfactiō3 & ꝑ cōsequēs ad uisionē beatoꝝ spūu3 & maiestatis diuine militās ergo ecclesia cōicare pōt ipōꝝ uiuoꝝ opa & merita & labores ¶ Sed quia ecclesia ī defunctis nō habet potestatē nō pōt ꝑ modū auctoritatis & potestatis ꝑ quā defūctus in purgatorio directe iuuetur ꝑ ipsas īdulgētias Sed quia īdirecte cū defunctis ecclesia militans habet caritatē pōt indirecte orādo deū pro eis elymosinas ieiunia & alia opa satisfactoria ꝓ eis prestando & sic per modum suffragii possunt iuuari a uiuis & per cōsequēs opa indulgētiaꝝ quas uiui accipiūt ꝓ defunctis adiuuāt defūctos & si nō directe tamē īdirecte cū ergo solus papa claues habeat thesauri ecclesie tā meritoꝝ xp̄i q̄ alioꝝ scōꝝ non uidetur dubitandū ꝙ licet non ꝑ uiam auctoritatis & potestatis quā hēat sup mortuos fiat remissio uirtute istaꝝ indulgētiaꝝ tamē ꝓpter efusionem istius thesauri indulgētie quā fecit ecclesia que ē sponsa xp̄i pro ipsis defunctis indulgētia hec habeatur pro tam lato & pingui suffragio ꝙ deus ex sua misericordia uellit remissionem penarū purgatorii cōcedere memor ꝙ claues huius sacratissimi thesauri cōmiserit uicario suo & ipse uicarius pro tam pia causa prout est redēptio captiuoꝝ apud infideles uiuentibus posset ipē per uiā auctoritatis & potestatis plenariam remissiō3 facere oīum peccatoꝝ & hec uidet̄ pia & laudabilis opīo fauorabil̄ & canōica salua semper determinatiōe papali & sacrosācte romane ecclesie
Et sit cōcluditur siue s̄m primā opīo3 siue s̄m s̄am ꝙ papa pōt

impartiri suffragia indulgentiarum modo de quo supra animabus existētibus in purgatorio consulo tamē ipsis uiuentibus quod propter hoc non desistant oīo bona opera elymosinas orationes ieiunia & missas facere pro defunctis nec tm̄ de indulgentiis cōfidant quod illa dimittant & expectent retributionē a deo qui diuidet oīa pia opera ī hoc seculo facta sm̄ suā piissimā misericordiā & piissimā mēsuram sm̄ nota. in c. quod aūt in ti. nr̄o & unicuiquam reddet sm̄ opera sua qui uēturus ē in fine seculi iudicare uiuos & mortuos & seculū per ignē c. i. de Sū. tri. & fide catho. Sed nūc reuertor ad nr̄am octauam qōnem a qua stilus noster progressus fuerat ubi cōclusi quod īdulgētie pn̄t concedi & ualent uiuētibus corde cōtritis & confessis Sed quia in contariū tunc deduxi fortia motiua ne illa intelligentiā tuā habeant offuscare respondeo. Et primo ad ultimū motiuū cū dixi quod non reperitur ī canone ueteris testamenti nec noui nec in eplīs talem potestatē cōcessam fuisse aplīs & successoribus dico cū tota ecclesia hoc seruat & Gregorius & sācti pr̄es teneāt absurdū esset & crudele dicere totā ecclesiā errare & errasse a tāto tp̄e cuius initii memoria nō est in cōtrariū dictū enim est Petro in psona totius ecclesie Ego pro te oraui ne deficiet fides tua ut supra allegaui. Sed hoc probatur per illud priuilegiū Petro cōcessum & successoribus. Quodcūque. ut etiā. s. allegaui iura Et si expresse harum īdulgētiarum facultas nō sit tāta in lege uel in euāgelio & eplīs tamē tacite īnuitur & probatur per illud quodcūque ligaueris. & allegaui etiā supra tex. ueteris testamēti in quo probatur de anno iubilei & firmiter credēti est aplōs et alios sanctos patres nō errasse xi di. quis nesciat xxiiii. q. i. loquitur. Ad primū R̄ntur quod in penitētibus non prosunt indulgētie ut dico ī prīo cōtrario sed cū prosequor in illo argumēto de penitentibus quibus debet īpōi pnīa sm̄ qualitatē & quātitatē culpe. prout ī illo ar. psequor fateor totū ar. uerum in quātū propter propriā suā satisfactionē deberēt penitētiam sibi impositā pro peccatis suis adimplere. Sed assumēdo diffinitiōnem quā supra ī principio huius tractatus īdulgentiarum formaui in qua dixi per recōpensationē de pena indebita iustorum. hoc declaratur & soluitur nā sicut ad diuinā iustitiā ptinet nullū malū fore īpunitū etiā quo ad mīmā eius culpā etiā si sit

ueniale xxv. di. §. criminis ita nec aliqđ bonū irremuneratū eē ut dixi ī prima pticula diffinitionis merita ergo sanctoꝝ & mortis xpī malū meū & illius purgant nec ipsum malū remanet īpūitū & merita mortis xpi & sanctornm non sunt irremunerata licet peccator nō puniatur actualiter cui remittit per īdulgētiā pena ergo mors xpī & sanctorū est satisfactoria ꝑ illa pnīa que mihi īposita est pro delicto & sic uicarius xpī habens claues huius sacratissimi sanguinis xpī & sanctoꝝ dispensat ꝙ illud quod unus non merebatur & iniuste sustinuit alteri tribuat & prosit ¶ Et si istam solutionē bene consideramus oīa argumenta ibi formata cessabunt que ulterius cā breuitatis non ꝓsequor de quoꝝ argumētoꝝ intellectu etiam aliquid hēbis in ix. q. principali Et si uis latius prosequi solutiōes ad ipsa argumēta uide quod dixi in illa particula diffinitionis sup uerbo debita ¶ Sed quoniā superius sepe dixi de clauibus huius sacratissimi thesauri ¶ Q uero q̄ sint iste claues & quot sūt claues & hec questio est preambulū ad ix. qō3 principalē ¶ Sed prius premitte ꝙ aliud ē donatio aliud redditio & aliud dispēsatio De dispēsatione Osti. in Sū. in fine tituli de remis. facit tractatū de dispēsationibus Donatio solū ē quid uolūtariū in donāte qualiscūq; sit accipiens de pe. di. iii. ille rex & ibi nota. Redditio respicit debitū seu obligationē in dāte & meritū ī recipiēte ¶ Vnde si reddis mihi decē q̄ tibi mūtuaui apparet debitū tuū siue obligatio & meritū meū quia mutuaui xxiii. q. i. c. quod debetur ¶ Dispensatio uero respicit uolūtariā mentem ī dispensante in clauibns ergo ecclesie hec oīa uel quādoq; alteꝝ istoꝝ cōcurrūt uel īcludūtur quō ītelligat. i. patebit ¶ In plurali ego sum locutus de clauibus nā prelatis ecclesie date sunt claues c. firmiter de Sū. tri. & fide catho ¶ S3 uidet supuacuū disputare saltē de claui fori pnīalis nā ī cōtritiōe deleuit deus pctm̄ & mūdauit peccatorem ut dixi in questione quibus & quot dictis igit sufficit ꝙ semel mundatus sit nam in mundato quid mundabit quasi dicam nihil ex quo mundatus est a deo qui opus impfciōis non nouit de batis. maiores §. ſ adhuc queritur ¶ Et sic uidetur ꝙ iste claues quas dominus tradidit sacerdotibus dicēs quoꝝ remiseritis peccata. nihil opentur unde Osti. in Summa. de re. in. §. i.

dicit ꝙ ſunt due claues una ē ſcīa diſcernēdi inter pctm̄ & pctm̄ altera ē poteſtas ligādi & ſoluēdi xx.di.§.i ¶ Et ex eo ꝙ dn̄s dixit claues in plurali in c.noua & c.fi. in ti.noſtro de remiſ.in dicto c.firmiter & ſepe cōtigit ꝙ unus habet unā clauē ſine altera puta pōtatē abſoluendi ſine ſcīa uel ſcīaꝫ ſine poteſtate tamē ſcīa non dicit̓ clauis niſi in illo qui habet poteſtatē & ſic ſm̄ iſtos ſacerdos ſimplex & ydeota licet poteſtatē habeat nō tamē poteſt abſoluere & ligare quia caret ſcientia ut in c.i.de cōſang.& affini.& in §.i. de peni. di. vi. ¶ Alii dicūt ꝙ nō eſt niſi una clauis tantū que eſt poteſtas ſiue iuriſdictio & hāc tenet glo.xx.di. in princi.in glo. Gratianus uidet̓ archid̓.ibi remittit ad Oſti.ī Sū.d̓ remiſſiōibus §.i. facit c.tāta eſt clauis de exceſ. prela ¶ Dicūtur tamen claues pluraliter propter plures eius effectus q̄ ſunt ligare ſoluere claudere & aperire ad inſtar clauis materialis ideoq̄ ī ſigulari & ī pl̓i dicitur in c. tāta ¶ Scientia autē clauis non eſt ſed neceſſaria eſt poteſtatem habenti ſicut lucerna in tenebris ambulanti ne alias cadat dicente domino ſi cecus cecum ducit . de eta.& quali.c.cū ſit ars artium & habetur Luce vi.c.Oſti in Sūma ubi ſupra dicit ꝙ due ſunt claues una quo ad poteſtatē ſpūaliū alia quo ad poteſtatem temporaliū c.per uenerabilē qui fi.ſint leg.circa medium uel ante finem Et per eundem oſti.in Sūma qui fil̓.ſint leg.in §. qualiter ēt a quo uerſu ergo quo ad maioritatem ¶ Vel due ſunt claues ſm̄ ipſum una exercendi diffiniēdi examinādi in iuditio dubio & per cenſuram eccleſiaſticam cohercēdi cuius exercitiū cōmittit eccleſia iuditibus ſuis q̄uis non ſint ſacerdotes de elec. tranſmiſſam c.a multis de eta. & quali. ¶ Alia eſt clauis audiēdi abſoluendi & cohercendi peccatores de plano & ſine ſtrepitu iuditii & reconſiliandi peccatores & hanc nō habet niſi ſacerdos ¶ Vel breuius una eſt fori contentioſi alia fori uoluntarii & penitentialis & has opiniones et claues recitat Gaſ. cal.in c.noſtro dico igitur cum Oſti .et Gaſ.ad propoſitum noſtrum aliquid addendo duas eſſe claues alia ſacramentalis alia iuriſdictionalis Prima eſt clauis ordinis et ea que competunt ratione ordinis nō poteſt exercere qui nō eſt ī ordine c.i.de Sū.tri.de cōſue.c.q̄nto & c.aq̄ de cōſe.ecc.uel alta.Secūda dicit̓ auctoritatis ul̓ dignitatis

uel iurisdictiōis et hāc cōsequitur quis per canonicā electionem & cōfirmatiōꝫ & institutiōꝫ siue aliā acqsitionē dignitatis mīsterii uel officii de elec. trāsmissā de ma. & obe. cum ecclesiis Claues uero ordīs sacramētalis hn̄t pōtatē exercēdi oꝑandi & mīstrādi ipsa scr̄a de pe. di. i. agite & c. fleat & eatenus q̄tenus sūt īstituta coꝝ tamē effectus nō ē ipsoꝝ habētiū potestatē nā ipsoꝝ effectus ē determinatus a deo ſm sensibilia elemēta reꝝ & v̄boꝝ seu formaꝝ ab ipso institutarum & in aliquibus ab ecclesia sp̄us sancti illustratione & aliter nō haberent effectū i. q. i. c. detrahe & c. firmissime de cele. mis. cū Marthe uersu distinguendū & ideo nec materia nec forma est in ipsoꝝ habentiū clauiū pōtatē q̄nymo si ꝑuerteret alteꝝ ipsoꝝ nō essent sacramēta nec aliq̄d ageret tl̄is ꝑuertēs in effectu de cō. di. iiii. in syno. et in dicto c. detrahe

¶ Claues uero dignitatis siue auctoritatis siue iurisdictionis ꝑtinēt cōferre benefitia iudicare suspēdere corrigere excōicare necnon indulgētias cōcedere et tocius necessarii officii misteriū exercere ista tamē divsimode se habēt. s. ſm plus et mīus q̄a unus maiorē pōtātē hꝫ q̄ alius. epūs q̄ abbas archiepūs q̄ epūs et sic de aliis

¶ Deus circa hanc nihil spetiale statuit sed totū in generali dispōe ecclesie & spetialiter ¶ Petri et successorum dispōi cōmisit per illud pasce oues meas de elec. significasti et per illud quodcūque ligaueris. hac potestate ipse papa offitia et ministeria inferiorū disponit et ordinat iura cōdit. in quibus tamē cōdēdis debēt cōcurrere illa que nota. iiii. di. erit aūt lex et sic ī dispōe rectoꝝ seu ꝑlatoꝝ et maxīe pape regimē eccl'ie dimisit d's nō determīando in genere uel in spē hoc uel illud ex quo infertur ꝙ licet spetialir̄ in canone biblie scriptū non sic pōtātē cōcedēdi indulgentias ad papā spectare et ad prelatos pertinere tamen ex predictis datam cognoscimus esse ¶ Vnde firmiter credēdū est apostolos et alios scōs p̄res nō errasse xi. di. q̄s nesciat xxiiii q. i. loq̄tur unde hanc pōtātē datā esse a xp̄o intellexerūt ap̄l'i et coꝝ īstitutiōe obseruatiōe et doctrīa ī successores cōtinuatā xi. di. ecclesiaꝝ c. cū marthe de cele. mis. post p̄rīci. Et sic ex īterpretatione et cōsuetudīe hoc recepit ecclesia quam ut dixi errare nephas ē credere fateor tn̄ ꝙ homo potest errare & erroneam legem condere & tunc eius lex

non est lex nec est tenēda ¶ Item si talis lex ecclesiam lederet uel destrueret xxv. di. sunt quidā & ꝓcedūt predicta tā circa spūalia tam circa tpalia uerū quia de tēporalibus minor est cura deo xv. q. i. §. itaqꝫ uersu animalia ¶ Quicquid prelati disponāt nō ꝓhibita iure & ꝑ cōsequens a papa q nō ligatur iuribus pōitiuis uidelicet & si errent illa dispensando talibus q̄libus nō deberent dūmodo capacibus nihilominus tenet & ratū est quod fit ad hoc xi. q. iii. §. sola cū c. se. usqꝫ ad finem questiōis xl. di. si papa & qđ ibi nota. xii. q. ii. non liceat pape c. proposuit de conces. preben. Vnde dicimus ꝙ instar sacrilegii est disputare de potestate pape xvii. qōe iiii. si quis in hoc genus §. sacrilegiū ¶ Sed aduerte tñ si erratum est per papā licet illud ligatū uel solutū sit in terra nō tamen ligatum uel solutū est in celis ¶ Quicquid ergo ligatum est in terris a sacerdotibus ligatū est in celis subaudi claue nō errante sm Osti. in Sūma de pe. & remis. §. i. uersu sed siue dicas glo. in c. nō est de uoto c. a nobis cl. ii. de sen. exco. sacerdotes aūt habēt hanc potestatem a domino dicente quoꝝ remiseritis pctā ¶ Nec obstat quod singulariter dictū est Petro tibi dabo claues regni celoꝝ qa sm Grego. sicut Petrus respondet unus ꝓ oībus sicut & ei responsum est & data est ei potestas uni pro omnibus Item quia illud fecit dominus ad denotandū ecclesie sue unitatē & ut Petrum caput omniū ostēderet ut patet xxiiii. q. i. loquitur &. c. quodcūqꝫ ¶ Et respōdeo nūc formaliter ad cōtrariū supra in principio qōis formatū ubi dixi supuacuū fore disputare de claui fori pīnalis dico igitur ꝙ & si solus deus dimittat peccatū tamen sacerdos offitiū suū exhibet penitētiā iniūgendo ¶ Vnde Ambrosius uerbū dei dimittit peccatū & sacerdos ē iudex đ pe. di. i. uerbū & ꝑ Osti. ubi supra dixi cū tractaui de penitentiis in qōe quot & quibus dictis & ꝑ Osti. in §. quibus & quot in §. illud uersu sacerdos & in ti. de remis. §. ad quid ualent uersu illud etiā cōsulimus & quibus sacerdotes remitunt remittit deus idē cum ueraciter ad deum conuersis peccata dimittunť sm Augu. ¶ Et quibus ipse deus ueraci cōuersiōe cōiūgiť idē scrm gr̄e dat deus etiā ꝑ malos ipsā uero gratiā nō nisi per se ipsū uel ꝑ scōs suos iō remissiōꝫ peccatoꝝ ꝑ ipm̄ facit uel ꝑ ipius colūbe mēbra qbus ayt

Si cui dimiseritis peccata. Hec nota. Osti.i. Sū.de remis.§.i.vsū dicendū est igitur remittit igit satisfactionē de peccatis sacerdos uel in totum uel in partē quo ad offensionem dei & ecclesie licet oneret se si incaute hoc faciat ut patet in his que nota. Osti.i Sū. de remis.§. quis possit & §.ad quid ualet uersu tu teneas & uersu fateor & uersu illud etiā cōsulimus satisfactionē uero priuatam remittere non pōt nam si peccator habeat unde satisfatiat non dimittitur peccatū nisi restituatur ablatum xiiii.q. vi.c.i Si uero nota paupertas eū excusaret sufficit contritio restitutionis quā facere non pōt sed alia pnīa est iniungēda Et aduerte ſm Osti.i Sūma de remis.§.i.iux finē ꝙ sacerdotes dicūtur ligare pluribus mōis uel soluere & sic claues exercere ¶ Aliquādo ligāt uel soluūt .i.ligatū uel absolutū ostendūt sicut patet in leprosis quos primo deus per se mūdauit & demū ad sacerdotes misit ꝑ quos ostēde. rentur mūdati esse ¶ Item in exemplo Lazari nam & si quo ad deū aliquis sit solutus non tamē quo ad ecclesiam nisi sacerdotis iuditio declaretur & ſm hoc declaretur illud Ambrosii q̄tūlibet mortui fetor sic abluetur oīs postq̄ sacrū mirre redolet unguētū & surgit defunctus & solui iubeatur uinculo adhuc in pctō est. ¶ Quādoq; ligāt sacerdotes cū satisfactioꝫ īponūt cōfitētibus uel soluūt tamen de ea aliquid dimittūt uel per eam purgatos ad sanctoꝝ cōmunioꝫ admittūt ¶ Vnde Leo xpūs hanc prepositis ecclesie tribuit potātem ut cōfitentibus pnīe satisfactioꝫ darent & eosdem salubri satisfactiōe purgatos ad sanctoꝝ cōionem per ianuam reconsiliatiōes admitterēt & hec ad potestatem clauium ptinēt ¶ Vnde Augu. frustrat claues ecclesie qui sine cōcilio sacerdotis penitētiā agit si sine oris cōfessione criminis īdulgentia īpetratur ¶ Quādoq; ligāt uel soluūt excōicando uel sniaꝫ relaxando per totū titulū de sen.exco xxiiii. q.i.c. quodcūq; ut sic dicas ligat Petrus aliq͂.s.ligatū eē ostēdēdo Soluit Petrus aliq͂.s. eū absolutū demōstrādo ligat Petrus usq; ad certū tēpus.s.pnīaꝫ iniūgēdo ad quā pagēdā ex quo sic ē iniūcta ligatus est peccator Soluit Petrus ipsam relaxādo siue remittendo.i.satisfactionem īiūctā nā solus deus peccata dimittit ut dcm̄ est Itē ligat Petrus excōicādo absoluit benefitiū absolutiōis īpēdēdo ſm Hugo car.

Et nota ꝙ triplex eſt iuditiũ ſm Oſti. in Sũma de remiſ.in fine primo dei quo deus mundat animam in contritione & hec duo ſequentia precedit tempore & dignitate Et enim hoc iuditium illius qui claudit & nemo aperit Aperit & nemo claudit ſm Ray Secundũ eſt iuditiũ Petri ſiue ſacerdotis in eccleſia militante de quo ſupra dictum eſt quõ tribus modis excõmũicet Tertium ẽ iuditiũ approbatiõis eccleſie.triũphãtis.ſ.celeſtis curie appbãtis in celũ abſolutionẽ uel ligationem eccleſie militantis factam in terra Vnde Grego.tũc uera eſt abſolutio preſidentis cũ eterni ſequitur iuditiũ iudicis xi.q.iii tunc uerã & Leo manet Petri priuilegiũ ſi iuſtitia & equitate fertur iuditiũ ut xxiiii. q.i. manet Poſtremo queſtio ad quatuor queſtiões quas ſupra formaui cũ poſui de diffinitiõe indulgentie Item cum poſui an pendeãt a iuriſdictione & quibus proſint Et cũ poſui de poteſtate clauium poſſes hic formare aliquas cõcluſiones quas hic ruminauit Gaſ. de cal.in decretali noſtra licet alio ordine & alio modo Prima ſit iſta ꝙ indulgentie conceſſe a prelatis eccleſie quibus hoc licet ſiue ꝑmittitur a iure ualent ad remiſſionem pene debite ꝓ pctĩs actualibus dũmodo rationabiliter cõcedantur probatur hoc ex diffinitione indulgentie quã ſupra poſui Item quia ſic ſeruatũ eſt ab eccleſia uniuerſali & ex priuilegio conceſſo Petro & in eius perſonam ſucceſſoribus & ex facultate que cõpetit capiti ea que ſunt corporis diſtribuendi Item ex nomine quia appellanť indulgẽtie .i. gratie Et ex hoc correlarie inferri poſſet ꝙ ſi qui prelati nõ recte ſm rationis & iuſtitie normã ĩdulgentias lagiãtur & ſic nõ in perſonã xpĩ.i.non ita diſpenſauit ſicut xpũs uel indulgentia eſt nulla Vel ſi eſt aliqua ipĩ tamẽ prelati peccant patet quia tũc clauis errat & ſic aperire nõ ualet xxiiii.q.i manet &c. non in perpetuũ patet etiam ex diffinitione data quia omẽs particule diffinitionis deberẽt concurrere cum diffinito xv.q.i.c merito queritur xxi.q.i.in principio Alia particula correlarii probatur quia fides ſubditi tãta eſſe poteſt ꝙ ad illam cõſequẽdã acceptatur a deo xv.q. ulti.c.fi.c. ueſtra de coha cleř & mul'.de con di. iiii.c. baptiſmi uicem Vnde abſolutus a putatiuo prelato licet prelatus peccet tamen ex fide confidens abſolutionem

meret̃ ut nota de elec. duđ in prima glo. de pres bi. nõ baptis. c. ii. & ꝓpter hoc forte dixit Ray. se nescire q̃ntũ iste ĩdulgetie opet̃ Secũda conclusio indulgentie alique diuersimode divsis possunt ualere & preter diuersitatem meritoꝝ pꝫ in ĩdulgentiis collatis ad opus indeterminatũ puta si papa cõcederet centũ dies ad fabricã ecclesie manus porrigẽtibus adiutrices qa ita gaudebit ĩdulgẽtiis dãs librã sicut dãs florenũ diues sicut paup̃ ¶ Itẽ si ĩdulgẽtia hꝫ ꝙ q ꝭm facultates a deo sibi collatas mãus porrexerit adiutrices & unus hẽat ĩ bõis centũ alius mille tm̃ merebit̃ habẽs mille si dat centũ q̃tũ habens cẽtũ si dat x. & ecõuerso ¶ Itẽ si indulgẽtia hꝫ ꝙ fundãs ecclesiã habeat centũ dies indulgentie ꝭ conferens ad fabricã gaudeat p̃te ꝭm facultates a deo sibi datas erit dare ꝙ dãs modicũ plus gaudebit q̃ dãs ducẽta puta qa minus habet ĩ bõis quo casu põderari debet cõditio ꝑsone & qualitas ¶ Itẽ familie & similes & hec declarant̃ ex uerbis antiquis que habent̃ c. ad liberãdũ de iuda cuius uerba põit ibi Osti. & Io. an. post eũ q oĩa q̃si ad lr̃aꝫ posuit Nicolaus papa ¶ Tertius ĩ lr̃is indulgentiarum cõcessaꝝ trãsfretãtibus ĩ subsidiũ terre sancte quaꝝ lr̃aꝝ uerba sunt hec ut eiusdem terre negotiũ eo libentius eoq̧ feruentius prosequi studeãt quo potiorem fructum ex uestris laboribus uos noueritis ꝑcepturos nos de oĩpotẽtis dei misericordia & beatoꝝ Petri & Pauli aplõꝝ eius auctoritate cõfessi & illa q̃ nobis licet indignis deos ligandi atq̧ soluendi contulit potestatem omĩbus qui uexillo domini. i. signo crucis uel cruce insigniti ꝑsonaliter propriis sũptibus in predicte terre subsidiũ proficisci curauerint ¶ Nota hoc uerbũ quia requirit actũ facti plenã suoꝝ peccatoꝝ de quibus ueraciter corde fuerint contriti ore cõfessi ueniã indulgemus & in retributionem iustorũ salutis eterne pollicemur augmentũ & huc usq̧ est primus casus bulle ĩdulgẽtiaꝝ Nicolai Secundus & tertius sequũtur ex uerbis sequentibus uidelicet eis aũt q̀bus in alienis expensis ĩtelligit Osti. cũ in propriis nõ p̃nt accedere ĩ ꝓpriis tamẽ ꝑsonis accesserĩt illuc Et illis simili᷑ q iux̃ facultatem & qualitatem suã puta nõ poterant mittere eq̃strem sed pedestrẽ & pedestrẽ miserũt personas ydoneas expẽsis ꝓpriis destinabũt q̃uis ipĩ ꝑsonaliter nõ uadãt plenã suoꝝ concedimus

ueniā peccatoꝝ Exponit tñ Osti. illud iux̄ facultatē & q̄litatē suā idest ſm ꝙ duceret & expenderet si ipē met iret Et pōt tollerari ista expositio ut differat a cāu sequēti ubi tātū sunt ꝑticipes Sed isti plenā cōsequūtur ueniā ꝓbat̄ de uoto magne uersu tibi ꝑ te Et ꝙ dicit ꝑsonas ydoneas ītellige ad pugnādū ſm qđ legitur & destinguit̄ de uoto in c. quod sup his ¶ Nā de aliis cōferentibus subsidiū uel auxiliū stati subdit postea in eisdem lr̄is ubi sequūt̄ quatuor casus operꝝ đ quibus nō in totū sed in ꝑte obtinēt̄ dicte indulgētie ¶ Vnde subditur in ipīs lr̄is huiusmodi quoq remis-siōis uolumus esse ꝑticipes iuxta quātitatē subsidii & deuotionis affectū eos qui licet nō iuxta facultates suas aliq̄ tamē siue aliq̄s ꝑsonas ī subsidiū dicte terre scē ꝓpriis sūptibus dēstinabāt Ecce unus casus simul secūdus & tertius & quartus uel de suis bonis contribuēt ad aliquas ꝑsonas destinandas necnō oēs qui ad sub-uētionē dicte terre de bonis eisdē aliqua ministrabūt ꝓut singul̄ fuerit dīna inspiratiōe suggestū aut aliter ad ꝓmotioꝫ presentis negocii cōsiliū uel auxiliū ipendāt oportuniū & in dicta etiā lr̄a exprimitur ſm Osti. ubi s̄. ꝙ papa Nicolaus etiam imptit̄ ī ꝑtem tlēs indulgētias predicātibus crucē xpi ¶ Et si fides ex predictis lr̄is q̄ndo plēa īdulgētia cōcedit̄ ī certis casibus & ī certis casibus non plena patet ergo ꝯclusio supradicta ꝑ uerba dicte bulle .s. ꝙ prelati possunt easdē indulgātias diuersimode cōcedere & pn̄t ualere & preter & ſm diuersitatē meritoꝝ Nā in primis casibus ī quibus dat papa plenā remisionem peccatoꝝ tamē opus ē subsi-diū & inequale & sic merita diuersa ab aliis casibus nam plus est trāsfretari in propria ꝑsona & suis suptibus q̄ in ꝓpria ꝑsona & sūptibus alienis & adhuc minus ē nō trāsfretare in ꝓpria ꝑsona & suis sumptibus mittere & tamē hii ꝑiter īdulgētias cōsequunt̄ Itē est possibile ꝙ eunti in ꝓpria ꝑsona & suis sūptibus minus īdulget̄ q̄a mīus peccauit ¶ Vnde patet ꝙ eadē īdulgētia īeq̄liter & p̄ter meritoꝝ diu̾sitatē eq̄lr̄ pōt ualere & predcā ꝓbat̄ đ. cōse di. iiii. c. neq̄q̄ v̄. plane ubi plane eadē gr̄a sp̄ualis q̄ in baptismo a credētibus eq̄lr̄ sumit̄ similr̄ ī cōvsiōe atq actus mō possmođ uel minuitur aut augetur & ī euāgelio datū semen eq̄liter semiat̄ Sed propter uarietatē terre aliud sumitur in multiformē copiam

uel tricesimum uel sexagesimum uel cētesimū exuberans cu-
mulatur ¶ Et ex ista cōclusione que sequitur ex predictis Osti.
in dicto c. ad liberādam de iudeis colligit correlaria. s. ꝙ paupes
facilius soluūtur q̄ diuites quia facilius faciunt quod possunt dūs
enim interrogat cor & nō manū ut xiiii. q. v. Si quid inuenisti
xv. q. vi. c. i. ¶ Item colligit sicut socii tpales quorum unus ponit
pecuniā & alius laborem siue personā lucrum ꝑticipāt tēporale
instit. pro soci. §. de illa Sic & spūales socii spūale lucrum s. plene
remissionis uel ꝑtem participare possunt ¶ Tertia conclusio ꝙ
indulgentie non sunt conferende nec conferuntur donatione
nec redditione sed ex dispensatione que mediam uiam tenet ut
patet in his que dicta sunt in diffinitione indulgentie in prima
parte siue in prima presuppositione ꝓbatur prima pars ꝙ non
conferuntur donatione quia dato opposito. i. dato ꝙ conferētur
donatione cōcessio indulgentiaꝝ mensurāda esset ex uoluntate
conferentis ut tātum ualeant q̄tū ualet eas ualere & illis quibus
uolet eas ualere ut sic esset donanti uel cōferenti eas pro ratione
uoluntas ¶ Ex quo etiam sequeretur istas indulgentias reuoca-
biliter & irreuocabiliter posse cōcedi & ratiōabilit̄ & irratiōabilit̄
posse cōcedi & eas rōnabiliter & irrationabiliter posse opari qđ ē
absurdū ¶ Item probatur sa pars ꝙ nec redditiōe quia cōcessio
indulgentiaꝝ ex ꝑte persone cui cōferuntur ex quibuscūꝙ caus
que circa ipsam cōcurrant non sunt debite nec ille cause reddūt
personam dignam aut indignam ad illas exigendas nec ut ex
merito recipiēdas quia nulla talis obligatio in suscipiēte precessit
xiiii. q. i. quod debetur ¶ Ex quo infertur ꝙ exhibitio muneris
uel labor non est causa illa causans licet possit esse cā impulsiua &
sine qua illa nō habetur & hoc est ꝑpter uoluntatē sic cōcedentis
alias enim si esset redditio hoc esset contra naturam indulgentie
q̄ sonat in gratiam ut lite pen. c. i. de priuile. dudū ii. q. i. §. ulti.
¶ Dico ergo ꝙ cōferūtur dispēsatiōe nam prelatus eas concedēdo
non debet se putare donatorem uel retributorē s dispensatorem
dicente Aplō. i. ad corinthe. iiii. c. in principio Sic uos existimet
homo ut ministros xpī & dispensatores ministerioꝝ dei hic iam
queritur inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur & loquit̄

de se in p̄sonā prelatoꝝ et ibi dicit glo. deus autor uos coadiuto-
res fecit unde nec maius nec minus arbitremur ¶ Unde canon
xliii. di. dispensatio et in eplā predicta c. iii. dispensatio est nobis
celestis seminis iniūcta ¶ Et ī sequēti ep̄la subsequit̄ dispēsatores
ministerioꝝ dei Et ibi glo. dicit ꝙ ſm modū cuiuscūꝗ ministeria
diuidimus aliter enim nō esset bonus dispēsator xii. q. i. dilectis-
simis ubi dominus non uult effundi simul opes sed dispensari
¶ Et ex hoc possit inferri correlariū ꝙ tantū boni dispensatores
bene possunt cōcedere indulgētias mali etiā cōcedūt sed nō bene
quātū ad se ipōs uide que dixi in quarta qōe principali quot aūt
debeant cōcurrere ad hoc ut indulgētie ualeāt dixi supra in ii. q.
principali ¶ Nona. fuit prīcipal' qō utrꝝ īdulgētie tātū ualēt q̄tū
sonāt uetus fuit querela ſm glo. in c. ꝙ aūt ī ti. nr̄o Quidam ꝙ
ualent tātū quo ad deū nō quo ad ecclesiā ¶ Quo ad deū qa si
quis sine mortali peccato decedat nō tamē acta ꝓ digna pēitētia
īposita ab ecclesia sibi de peccatis penā purgatorii minus sentiet
ꝑ modū remissiōis sibi facte in uita ista. i. si habet annū īdulgētie
tanto minus erit in purgatorio q̄to minus si per annum in hac
uita penituisset ſm Inno. ¶ Eccl'ia tamē uiuenti ob hoc debitam
satisfactionē nō relaxat & sic cōsidera penā quā īponit ecclesia
ꝓ peccato tp̄e cōfessionis & hanc non tollūt tl'es remissiōes & per
hoc nō relaxat debitā satisfactiōꝫ quod dicit Inno. equū & hoc
ē cōtra priuilegiū clauiū cōcessum Petro quod se ad celū & terrā
extendit ꝑ illud quodcunꝗ ligaueris. xxiiii. q. i. quodcūꝗ quod
priuilegiū cōcedit apte ipsi ecclesie etiā de pena quā quis meretur
in purgatorio ¶ Item si predicta opinio esset uera magis lederēt
hee indulgētie q̄ iuuarēt qa talē absolutū absoluerēt a pēa eccl'ie
& ad penas purgatorii reseruarent ¶ Itē cū sacerdos uel ecclesia
penā eternā cōmutet in tpalē q̄n iniūgit ſm sui arbitriū pn̄iaꝫ d'
pe. di. i. medicina cū duobus c. se. ergo similiter hāc cōmutatiōꝫ
facere pōt ꝑ benefitiū harꝝ indulgētiarꝝ qa nō est dare carētiam
potestatis ¶ Secūda opīo ꝙ ualēt quo ad ecclesiā sed tūc cū pctm̄
uel ꝑ cōtritiōꝫ uel per satisfactiōꝫ suffitienter punitū est ¶ Tunc
enim ꝙ ex suꝑhabūdāti ecclesia īposuit & quo ad deū & quo ad
ecclesiā oīo ꝑ tales remissiōes dimittit̄ hec nō est bona qa nimiū

uilificat thesaurū ecclesie si ita est ꝙ nō pōt recōpēsationem uel satisfactionē facere nisi de suphabundāti pnīa ¶ Tertia opīo ꝙ omnīo ut dātur profitiūt & quo ad deū & quo ad ecclesiā Sed q eas faciūt se onerāt tenēt enī elymosinis suis eas supplere alioqn grauiter inde ī purgatorio puniētur hec opīo nō est bona quia deus uon applicat ꝓpria merita que quādoqꝫ sunt modica ad recōpensationē pene ꝓ peccatis nec merita cōcedentis indulgentias hoc inducūt ne talia merita sufficiūt sed deus applicat thesauro ecclesie facit quod dixi supra in q̄stiōe an pariter bonus & malus iudulgētias cōcedere possit ¶ Quarta opīo est ꝙ ualēt tantū quo ad remissionē illius pnīe que neglienter est omissa hec opīo ē flā quia ex neglientia quis nō debet portare cōmodum ¶ Quinta opīo est ī dicto c. ꝙ aūt ꝙ hoc residet ī arbitrio iudicātis q si sibi uidetur iniūgit pnīaꝫ & cōcedit ꝙ eam per has remissiones uel ī totū uel in parte redimat quod si fecerit ut hic dicitur ualent remissiōes quo ad relaxatiōꝫ iniūcte pnīe alioqn nō dicit tamē glo. in c. ꝙ aūt ꝙ certū est ꝙ lꝫ nō ualeant ad relaxatiōꝫ iniūcte pnīe quo ad ecclesiam ualent tamen q̄ntū ad minorē penā peccati quo ad deū sicut alia bōa quo ad deū semp profitiūt quo ad penitētiā minuendā ī purgatorio ꝙ uerū est quādo remisa est pena eterna q̄ per cōfessionē & peccati cōtritionē remittit̄ ¶ Si uero nō sunt dimissa peccata non ꝓdest ꝓ tpali nā ꝓ quolibet peccato mortali īponitur pena ꝑpetua igitur ad temporalē non ꝓficiunt ¶ Vnde dicit glo. in. c. ꝙ aūt ꝙ si iudex iniūgit alicui septēnē pnīaꝫ & nō cōcedit ut possit redimere licet ipse uel alius generalis generalem facit remissionem ad pōtē uel alium locū qui ponti cōfert de suo quātitate pnīe sibi iīūcte quo ad ecclesiā nō diminuit & hec fuit opīo Alani & ex hoc infert glo. in c. ꝙ aūt ꝙ si pnīa imposita sit septēnis alicui datis septē denariis hēbit septē annos remissionis ualituros sibi precepto īponentis penitētiā nō tenetur licet non satisfecerit ecclesie pēitere nec ieiunare ex necessitate sed ex hōestate & si contēpneret peccaret mortaliter ꝓ cōtēptu debet enim semper dolere de peccato de pe. di. i. procliuior quia nescit an ei sint dimissa peccata uel non ar. c. ulti. de pur. ca. ibi. etiā & si simplex fuero ignoret aīa mea & iō dicebat Osti. ī c. ꝙ aūt ꝙ tutius

esset q̄ iste indulgētie reseruarētur usque in aliam uitā ¶ Io.an. re.pbat hāc opio3 in c. q̄ autē in uerbo predictas ubi dicit q̄ si q̄s uult uti indulgētia pape legati archiepi uel epi sui nō ē necessaria licentia sui .pprii sacerdotis quia dispositio3 superioris inferior nō pōt īpedire c. inotuit de elec. secus si uellet uti indulgentia nō sui iudicis bonū tamē est cōsiliū nō tamē est necessariū q̄ habeat spetialem licētiā sui sacerdotis sm Io. an. ubi. s̄. & ita intelligitur c. q̄ aūt sm Gas. cal. in decretali nr̄a hec opio cōtinet absurditatē & eēt decipe simplices ut q̄ plus posset simplex sacerdos q̄ epūs uel archiepūs & legatus Itē rō naturalis habet q̄ ea q̄ sunt cōia uniuersitati distribui pn̄t singulis de unitate siue de uniuersitate p eū qui preest singul' de uniuersitate xvi. q. vii. c. i Merita ergo xpī & sanctoꝝ sunt thesaurus ecclesie ex quibus surgit hec pōtas remittēdi penas peccatoribus debitas q thesaurus ad distribuēd' ē ī pōtate pape & eoꝝ quibus pmittit iō nulla auctoritas ptās ul' licētia cōfessoris requiritur & c. q̄ aūt loquit' quando quis non subditus cōcedentis uult gaudere indulgentia nō sui iudicis tūc hoc facit suus sacerdos ut gaudeat non tamen hoc casu puto q̄ gaudeat ut indulgētia tlīs nō subditus s gaudebit tāq̄ fatiēs opus piū & meritoriū & īterd' plus & interdū minus unde ualebunt sibi q̄ntū iuste arbitratus fuerit cōfessor sicut ualerēt alia pia opa īiuncta p pn̄iā p inde enī ē ac si saderdos dixisset uadas ad scm̄ Iacobum ul' dicas unū psalteriū uel tot diebus ieiunes q̄a si labor ille quo laboro p indulgētia habēda uel cōtributio est condigna satisfactio p peccatis meis ego q erā alias nō subidtus nec poterā gaudere īdulgētia liberor a pena mihi sm diuinā iustitiā debita alias si dictus labor uel cōtributio quā fatio uel quē patior p dcā indulgētia habēda in cāu dicti c. q̄ aūt nō est tātus uel tanta ut sm diuinā iustitiā sit cōmēsurabil' pēe delictoꝝ meoꝝ tūt ego nō sū tutus q̄ntū ad deū sm . Gas. ī decretali nr̄a q̄a clauis errat & ē tūc īdiscretus sacerdos ut nota. hic ī c. nr̄o & xi. q. iii. q̄m xxxiiii. q. iii. nō ī ppetuū d' pe. di. vi. q uult ī prīci. nō ergo illo cāu cōseq̄- mur remissio3 pene tāq̄ p īdulgētiā ḡtiose cōcessā alias sequeret' q̄ simplex sacerdos posset dare indulgētiā ut dixi s̄. in qōe. q̄s posset dare Dico ergo q̄ sine īiūctiōe alicuius cōfessoris īdulgētie

sui iudicis.i.pape archiepi uel epi sui ualēt q̄tū ad foꝝ dei & q̄tū ad foꝝ ecclesie ad remissioꝫ pene residue debite post contritionē cōfessioꝫ cōtritionē & absolutionē siue sit iniūcta siue nō Ratio aūt efficax q̄re ualeāt & ueritas ecclesie caritas ecclesie unitas corporis mistici in qua multi sci uiri superogauerūt ꝑ mēsurā & s. mēsurā suoꝝ delictoꝝ ut dixi. in prima qōe de diffinitiōe pnīe Nā hii sci uiri multas penas īiuste illatas patienter tollerauerunt multi martires penas maximas tulerūt quas pēas & iniurias non merebātur ¶ Itē orōes scōꝝ qui sunt in celo q cottidie ꝓ nobis & hac ecclesia orāt unde ecclesia cottidie deprecatur sanctos ꝓ se orare ut pꝫ ī letaniis & xiii.q.ii.c.aīe defunctoꝝ & maxīe Petrus & Paulus ¶ Vnde licet ut dicit predictus canō ꝙ licet pro oībus apud deū assidua effundat oīm sanctoꝝ orotio his tamen uerbis beatissimus Paulus ad Romanos cyrographo pollicet dicens testis est mihi deus cui seruio in spiritu meo ꝙ sine intermissione memoriā urī facio ī oratiōibus meis xxii.di.sacrosancta ꝑ quoꝝ scōꝝ orōes non nulloꝝ peccatoꝝ pene alias debite pñt expiari & absolutio īpetrari ipsoꝝ enim scōꝝ merita & orōes sunt tanta & tāte ꝙ forte pro oībus peccatis nr̄is possunt satisfacere ūde dicit canō credēdū ē & fidei pietas hoc expostulat credere ꝙ elymosine tocius ecclesie & orationes & opa iustitie & mīe succurrāt recognoscēti mortē suā ad cōfessionē uel cōuersionē idcoq; nēo digne penitere pōt quē non sustineat unitas ecclesie ioq; non petāt sacerdotes per aliq̄ culpā ab unitate ecclesie diuisos ¶ Iudas enim penitēs Mathei xxvii. qui iuit ad phariseos relinquēs aplōs nihil inuēit auxilii nisi augmētū desperatiōis dixerūt.enī quid ad nos tu uideris si peccasti tibi non tibi succeurrimus non peccata tua caritatiue suscipimus non cōportāda promittimus nec qualiter depones docemus ¶ Quid enī nobis & mīe q nec opa sequitur iustitie isset ad fratres isset ad illos qui orauerūt pro socro Petri febricitāte q cananeā īprobā mīe obtulerat Luce iiii. & Mathei v. Interrogasset pro se Petrū lacrimas effundētem Luce xxiii. & Mathei xxiii. non fugiss Mariā & Marthā Io.xv.q̄ uitā Lazaro īpetrarūt a dn̄o ¶ Hec habent de pe.di.vi.qui uult confiteri v̄su ideoq; nēo orationes ergo ecclesie & opa iustitie & mīe succurrūt

recognoscēti mortem suam & conuersionē multo magis meritū passionis mortis & effusionis sacratissimi sanguinis yhū xpī dn̄i nostri quod nedū in sacramētis uirtutē remissiōis peccatoꝝ opat̄ de cō.di.ii quia corpus & ī c.semel omnē satisfactionē nostram ad quā ꝑ oībus delictis nr̄is tenemur tollere potest atq̧ cōplecti ymo etiā minima sanguinis gutta esset suffitiens satisfacere deo pro oībus peccatis tocius mūdi unde se optulit hostiā ꝑ peccato de con.di.ii.nō oportet ergo hec effusio sanguinis & pēa īdebita mortis xpī suffitiens est & amplius satisfacere pro oībus peccatis ꝑpetratis & que unq̄ ꝑpetrabūtur & quecūq̧ possunt ꝑpetrari

¶ Modo ītelligis qs sit iste thesaurus ecclesie Si tibi hic rememores quod dixi in diffinitiōe indulgētie cū aūt possit satisfacere ꝑ alio ut dixi non miꝝ si hunc thesauꝝ in satisfactionē debite pene & mihi & illi. papa maxime qui habet claues & potestatē ligandi & soluēdi & epī cōicare possunt in remissiōꝫ hec enī merita & x p̄s & sācti opati sunt nō ꝑ uno tātū sed pro tota ecclesia sicut dicit Aplūs ad collocēn.prio c. Ego nūc gaudeo ī passiōibus ꝑ uobis & adīpleo q̄ desunt passioni xpī ī carne mea ꝑ corpe eius quod est ecclesia cuius ego factus sum mister ſm dispēsationē dei que mihi data est a uobis ¶ Hiis ergo q habēt hoꝝ meritoꝝ siue huiusmōi thesauri dispēsatiōꝫ pōt remittere p īdulgētias satisfactōꝫ pro penis peccātoꝝ debitā & hoc forte uoluit Ambrosius ī c.ille rex de pe.di.iii.ubi inquit peccatū donat̄.i.pena peccati remittit̄ p gratiā.i.per baptismū quia sine oī pena sunt dona baptismi de con.di.iii. sine & sic ex gr̄a ¶ Donari enim dicitur quod nullo iure cogēte donat̄.ff.de re.iur̄ l.donari deletur p sanguinē.i. per passionem christi .i. per has indulgentias que habent effectum per passionē christi tegitur per caritatem .i.per satisfactionem penitētialem & alia bona opera de pe.di. i. hiis potestatis in fine ibi qui agit penitentiam non solū lacrimis debet diluere peccatū sed etiam emendationibus operire & tegere delicta superiora ut non imputetur ei ad peccatum dico igit̄ ¶ Et cōcludo ꝙ īdulgētie tātum ualēt quantū sonant singulis in caritate positis tēdētibus ad finē ꝑ quo date sūt & ī illius finē secuta executiōe etiā si hoīes inequaliter operentur cum indeterminatū est opus puta manus

porrigētibus adiutrices nā tunc ꝯm qualitatem conferentis hoc
est ꝯm eius deuotionē & nō ꝯm facultates & subsidiū indulgētiā
cōsequitur Vnde illa uidua q̄ duo minuta posuit ī gazophilatio
eq̄ uel plus propter deuotionis offitiū meruit q̄ plura ponentes d
pe.di.i.c.i.xxiiii.q.i.c.odii.& xxxv.q.i.§.i. & glo.ī dicto c.odii
ponit uersu Affectū dantis pensat censura donantis Iupiter ut
centū thaurorꝝ sanguine fuso Sic capit nūmi thuris amore deus
¶ Facit ad predicta iii.q.vii .c.in grauibus de con.di.v. nō me-
diocriter si aūt opus est determinatū tūc planū etiā fortius tātū
ualent quantū sonant alias deciperet ecclesia fideles quod est ab-
surdū & erroneum ¶ Et per hoc destruitur illa opīo que uult ꝙ
ecclesia pia fraude decipit hoīes ut eos illiciat ad pia & opera ca-
ritatis & pietatis nā scribitur in Iob xxiii.c.nūquid deus indiget
mendatio ut pro eo loquamur dolos ad predicta facit xxii.q.ii.
c.nec artifitioso & c.nequis arbitretur Item Aplūs ad carinth.
xv.si inanis ē predicatio nostra īanis est fides nostra ergo qcūq
ī predicatiōe falsum dicit quantū est in se fidem euacuauit & p
cōsequēs mortaliter peccat ¶ Et ideo talis etiā pena falsitatis siue
falsitas ē oīo reprobāda ix.di.si ad sacras ¶ Vnde Augu.nullus
est ducēdus ad salutē operante mendatio xxii.q.ii. c.primū itaq
nec est uera illa opīo Ray.que dicit ꝙ hoīo mortalis nisi ei sit
diuinitus reuelatū ignorat quantū ualeat remissio quia ualet ꝯm
deuotionē penitētis & ipsorꝝ qui suffragantur meritorꝝ & numerꝝ
eorūdem & horꝝ mēsurā nemo scire potest de con.di.iiii.quis &
di.v.non mediocriter ¶ Dic ꝙ nullus scire pōt in spetie sed bene
in genere & ideo dicit Io.an.ꝙ ꝯm fidem penitētis & potestatem
remittentis plus & minus ualēt indulgentie & dicit ꝙ indulgētia
ualet ut sonat quia non refert quōcūq satisfaciant ecclesie quia q̄
ligat ecclesia ligatus est & q̄ soluit solutus est xxiiii.q.i.c.qd cūq
unde presupposita legittimate cōfessiōis & capacitate suscipientis
& cōtritiōe & potestate remittentis siue etiā cōcedētis idulgētiam
tm̄ ualēt q̄ntū sonāt ¶ Restat nūc respōdere ad quedam cōtraria
que uident urgere ad que tamē respondi in genere in viii. qōe ī
v.S3 nūc reuertor ad nostram octauā.q. q̄ argumēta sunt posita
ī pricipio octaue & faciūt eciā cōt nonā & declarabūt decimā

Ad primũ argumentũ cũ dicitur ꝙ non prosunt impenitẽtibus fateor quia uenia non datur nisi correcto xxiiii. q.i.legatur xi. q.iii. absit regula peccati de re. iur̃.li.vi. ¶ Sed ualent penitenti seu proponenti se corrigere & sic iam corde cõtrito si tamen hoc habeat forma indulgentie ad hoc xvii .q.i .§. si ergo ꝑ quod dico ꝙ ualent indulgentie que dantur ꝑ papam uel alios uere penitẽtibus & cõfessis uel qui erunt ĩ.octo dies tamẽ tunc ea gaudebit cũ sic erit contritus & confessus sic ergo penitens gaudet indulgẽtia & quia ſm qualitatem culpe debet penitẽtia impõi siue pẽa & hanc penam sibi remittere põt ecclesia per indulgẽtiam & tũc cõicando sibi merita sanctorũ & passionis xpĩ ecclesia intelligit pro ea satisfacere & per hoc iustitia simul cum misericordia cõseruatur quia prius est cõtritio que accedit ad iustitiam sequitur indulgentia que est ad ꝑtem misericordie ad id quod in eodem argumento tãgitur ꝙ productior debet esse pena q̃ culpa Rñtur ut nota. in dicto c. productior .§. quod uel intelligitur quãtũ ad penam originalis peccati uel quãtũ ad memoriam .§. quãdo ad memoriam uenit ad peccatũ semper debet hõ de eo dolere & sic tempe productiori erit pena uel quando pena non proportionat culpe in quãtitate uel qualitate ut tũc sit productior in quãtitate & sic ad mensuram iustitie deducatur ¶ Ad secũd' dico presuppossita opinione de qua ibi pro uera ꝙ in casu nostro ꝑ inferiorẽ non tollitur pena sed ei datur unde debitũ soluat ad quod ꝑ predictã penã superiori erat obligatus ¶ Itẽ põt dici ꝙ auctoritate iuris inferiori hoc ꝑmittitur de pe.di. i. mensuram & sic ipsius dei cõsensu qui dixit quodcũq3 ligaueris ¶ Ad tertiũ quod uidet urgere fateor ꝙ satisfactio ẽ ps.pñie & q nõ satisfacit nõ dir̃ penitere ꝟ dico qd' precedẽte cõtritiõe iste dicit satisfacere pro quo ecclesia satisfacit regula q ꝑ aliũ li.vi.facit qd' nota. de uoto l3 in glo. ii.lxxxii.di.presbiter Et dixi in q̃stiõe an per aliũ possit quis pñia3 agere ¶ Vnde licet doc. discrepent an unus possit pro alio satisfacere & de ieiunio uideãt opĩones cõtrarie & p3 ex predcĩs glo. & patet de pe.di.iii. c.pñia tñ ut ibi recitat archid'.& placet Thome & fuit opĩo Petri hispani satisfatio habet duo ĩ se primo pctõꝝ cãs excidere & illud est ĩ se ipso & istud nõ põt fieri ꝑ aliũ

Aliud est ipsa solutio debiti que rite potest fieri p aliũ & maxime in eo qui per se nõ põt ut est uidere in solutiõe iniurie seu debiti secularis instit. qui mo. tol. ob. §. i. l. soluere & l. solutionis ff. de soluc. precedẽte igitur recõsiliatiõe p quã peccator recõsiliatus ẽ deo & per quã se habilitauit ut p se alius possit satisfacere hee indulgentie soluũt illud debitũ ad quod quis tenebatur & solutum intelligitur qũocũq sit solutũ ff. de pigno. ac. l. solutũ §. soluta ff. de v. sig. l. satisfactionis uerbo ¶ Ad quartũ dico q iste ĩdulgẽtie nõ sunt ad destructiõ3 ecclesie nã p eas prebet magis cõt pctm̃ uitãdũ remediũ precedente tamẽ contritiõe ad quã disponi debet ut eis posset gaudere & cũ hac cõcurrit gr̃a gratũ fatiẽs quã meret ex hũilitate & ex pio ope necnõ ex assuefactiõe & cõtiũatiõe bonoꝝ operũ Et ex hiis magis & magis disponitur ad gratiã q̃re sequitur q ex se per indulgẽtiã non destruitur indulgẽtie caritas stat tamen q quis eam prauo põt dare affectu & praue suscipere & per hoc etiã negliere alia bona opa & satisfactiõ3 pnĩe iniũcts & hoc esset talibus pnitiosum & non corde contrito eas suscipere q̃ ppter cõsulẽdũ est eis qui indulgẽtias uolunt consequi ne ppter ab operibus pnĩe abstineant quãuis enim ex indulgẽtia redderet ĩmunes a pena tamẽ ex cõtẽptu possunt ligari xi. q. iii. §. cũ ergo xxiiii. q. iii. notãdũ de sen. excõ. tuas unde dicit canõ q neglĩa & superbia parit offensã & loquit de dircõ cõtẽpnẽte satisfacere de delicto de pe. di. i. c. predixerat & hoc etiam ne facilitas uenie incentiuũ prebeat delinquẽdi xxiii. q. iiii. ex iniusta de ui. & ho. cler c. ut clericoꝝ nõ ergo debet cõtepni pnĩa iniũcta uel satisfactio propter susceptionẽ indulgẽtie ¶ Item utiles etiam sunt quia hoĩes quãdoq in plus sunt debitores q̃ putãt de pe. di. i. Si enim inquit c. fi. de pur. ca. & ex hoc infertur quia nescit hõ an digne ad indulgentias uadit non enim est nimis in hiis indulgentiis confidendum & tantum ualeãt quantum sonant ¶ Si quis uero rite accedit ad eas tantum ualent quantum sonant nam prelati ecclesie possunt libere corpus christi conficere & dispensare quibus uoluut & quando uolunt & quantum uolunt de con. di. ii. tribus & c. in christo semel ergo indulgentias concedere tenet consequentia quia quod propter unũquodq tale & illud magis

v.di.ad eius uero c.latores de cle.exco.mi∫ter ¶ Sȝ ꝓpter corpus chri∫ti quod e∫t principale merita ∫anctoꝝ & alioꝝ acceptantur ex quibus con∫urgit facultas cōcedendi indulgētias nec enī eēnt merita ∫anctoꝝ ni∫i ꝓpter xpm̄ de pe.di.iiii.nō mediocriter alias e∫t v̄.∫ub §.∫i uis nec merita xpī ni∫i ratiōe memorie corpis xpī qui fuit liber a cōtagiōe originalis peccati iō dicitur Io. xi. Ecce agnus dei.de con.di.iiii.c.nemo tollit ¶ Tūc ultra cū i∫te indulgentie nō dentur ni∫i de the∫auro meritoꝝ xpī & ∫uoꝝ mēbroꝝ ꝑ illos q habēt pōtatē ipm̄ corpus xpī cōfitiēdi & cō∫ecrādi & di∫pē∫andi ∫equitur ꝙ libere per tales prelatos po∫∫unt cōcedi ∫icut uolunt & quantū uolunt & quibus uolūt & ∫ic ualebūt quātum ∫onant rite accedentibus ad eas ¶ Incontrarium tamē facit quia deus nō acceptat di∫pen∫atiōes eccle∫ie ni∫i ∫m iu∫titiam fiant de pe.di.i.qūo penitēt de pe.di.i.qui ∫celerate & ē expre∫∫um xxiiii. q.iii. non in perpetuū ¶ Sed prelati interdū indignis interdum inequalibus equaliter di∫pen∫ant & ∫ic nō ∫m iu∫titiam dei ergo ip∫e non ualent & per con∫equens non ∫m eorū uolūtatem ergo non tantum ualeat quantum ∫onant ¶ Et in hac que∫tione dubia multi multa dixerunt ut ∫uperius dixi in opinionibus quas tangit Bernardus in c. ꝙ autem in ti. no∫tro ¶ Sed concludo ꝙ tantum ualent quantnm ∫onant ∫i rite cōferantur & penitentibus uere & contritis ut ∫uperius dixi in hac que∫tione & que∫tiōe cum tractaui de diffinitione indulgentie ¶ Et uide que tetigi s̄. in conclu∫ionibus & correlariis formatis & uide que dixi in que∫tione que concurrere debeant ut ualeant indulgentie ubi dixi ꝙ tria debēt cōcurrere pietas ī finē ꝓpter ꝙ̄ dant caritas ꝯpans cui dant ∫eu habilitas ī recipiēte ¶ Tertiū auctoritas ī di∫pē∫ante ut ibi latius po∫ui ¶ Et ad illud quod dicitur ꝙ corpus chri∫ti e∫t principale re∫pectu cuius ∫urgunt indulgentie ∫ed prelati habent liberam pote∫tatem corpus chri∫ti di∫pen∫andi igitur.

¶ Dico ꝙ licet ∫acerdotes rite ∫m claues eccle∫ie ordinati de ¶ Suma trinitate. & fi.ca.c.firmiter §.una habentes debitam materiam ∫cilicet panes de frumento ut de con.di.ii.c. non oportet & c. cum omne & c.panis de altari et dicentes debitam formam de con.di.ii c. quia corpus c. cum Marthe de cele. mi∫∫e po∫∫unt

illud cōsecrare qn̄ uolūt licet nō debeāt nisi ieiuni de.cō.di.ii.c. scr̄a & quātum uolūt non tamē debent nisi quātū est necesse de con.di.ii. tribus gradibus ¶ Et quibus uolūt nō tamē debēt nisi dignis de cō.di.ii.panem cū tribus c.sequentibus ¶ Dico ergo ꝙ licet de penitētia absoluta quādo uolūt possunt cōsecrare & q̄tū uolunt & q̄bus uolunt dispensare & licet inter sacrifitia nullū sit maius & dignius de cō.di.ii.nihil tamē nō pōt quilibet sacerdos determinare ꝙ cuiq̧ suscipienti ualeāt & hoc est quod dixi supra ꝙ effectus nō est ī habētibus potestatē clauiū ymo hec absolutio pendet a deo unde non pōt facere sacerdos ꝙ prosit scelerato de con.di.ii. c.qui scelerate cum ii.c. sequentibus & sic licet habeāt ptātem super cōfessiōe & dispēsatione non tamē sup suo effectu ¶ Sed maiorē potestatē habēt prelati & ampliorem super effectu dispensatiōis indulgentiaꝝ dummō seruent supradicta ¶ Unde se habent sacramēta & indulgētia ut excedētia & excessa habent enim latiorem quia plus possunt arbitrari super penas peccatoꝝ & sic sup effectu indulgētiaꝝ de pe.di.i.c.mēsuram xxvi .q.ulti. c.hoc satis & c.tempa q̄ super effectu corporis xpī habēt enim ī illo strictiorē potestatē quia nisi dignis pn̄t cōtribuere hoc est illis qui ex proprio merito digni sunt.i.qui confessi & cōtriti debite cum proposito satisfatiendi sequēte postmodū satisfactiōe ꝓpria & isti sunt digni ad corpus xpī ¶ Sed si nō sequeretur propositū satisfatiendi post cōfessionem & cōtritiōꝫ ꝓpositū dico ex ꝓpriis meritis satisfatiēdi nō ex meritis alienis hic nō est diguns corpe xpī sed bene eēt dignus īdulgentia nā si q̄s in pctō mortali esset cōstitutus cōterit̄ cōfitet̄ nō recipit corpus xpī nec ex ꝓpriis meritis ītēdit satisfacere ꝓ pctō Sꝫ ex meritis xpī ꝓpter īdulgentias q̄s ꝓpōit acq̄rere ul̄ acq̄rit hic dir̄ dignus īdulgētia sic hn̄t se corpus xpī & īdulgētie sicut excedētia & excessa Ad formā igit̄ argumēti dicēd̄ ē ꝙ nō ē silis ptās in utriq̧ nec silis eaꝝ potestatū effectus Exēplū ī positiuis habeo pōtatē comedēdi & bibēdi ergo possū tm̄ bibere q̄tū comedere nō seq̄t̄ nec seq̄t̄ bibo ergo comedo bibi ergo tm̄ comedi Itē habeo pōtatē cōfitēdi corpus xpī Itē habeo potestatē cōcedendi īdulgētias ergo tm̄ possū ī uno sicut ī reliquo hoc nō seq̄t̄ Ad aliud q̄d̄ dir̄ ꝙ d̄s nō acceptat īdulgētias

nisi ꝺm iustitiam potest illud negari in indulgētiis uel dic ꝙ ista iustitia potest considerari dupliꝛ uno mō ꝺm iustitiam que est ex debito Alio modo ꝺm iustitiā que est ex fine Primā nō cōsiderat deus in indulgētiis ymo nec in cuiuscūq; salute nec ex quocunq; merito nostro qui nō ex operibus iustitie que fecimus nos dicit Paulus saluamur sed ex dei merito et misericordia de pe.di .i.si enim inquit ¶ Vnde indulgentie tā ex pte dei q̄ ecclesie fiūt ex gratia et merito thesauri ecclesie Alio modo potest considerari iustitia ex fine et ista bene cōsideratur in indulgentiis ex fine .s. ꝓpter quem dantur & si iste finis non cōsideratur non ualet indulgentia si uidelicet non fit propter opus piū & de ista iustitia loquiꝛ contrariū ¶ Et ad formam ar.pōt dici ꝙ licet in equalibus equaliter dispensetur ꝓpter hoc nō tollitur ipsa iustitia respectu finis ¶ Postremo ne aliq̄ fragmēta dubitatiōis circa hāc remaneāt materiam incidenter quero nūquid prosit indulgētia ei qui nō facit totum actum licet ꝑtem actus faciat ꝓ quo data ē īdulgētia & ꝑ eū non stat quo minus faciat uerbi grā cōcedūtur īdulgētie ut uere penitētibus & contritis cōferentibus tali loco pio decem concedatur indulgentia x.annoꝝ ¶ Titius uere penitēs uadit & uisitat deuote non tamē habet unde possit dare elymosinā illam & sic nō dat illa x uel nō oīa x.q̄a forte v.uel vi.nūquid gaudeat indulgētia Vel pono ꝙ desidero magno desiderio tpe iubilei ire romam nō possum quia nō habeo unde & mendicare erubesco uel pater uel uxor nō sinūt uel uado usq; prope romā ꝫ ex q̄dam causa non possum ultra progredi nunquid gaudeo indulgentia ¶ Arguitur ꝙ sic quia in bonis dicitur ꝙ uotum pro opere cōputatur de pe.di.i.magna & di. vi.in principio xxxv.q.vi.quod deo pari & maxime cum facultas deest uel īposibilitas adest ut dicit Gratianus de pe.di.i.Hiis auctoritatibus uersu Item uotū xxii.q.ii. Item prophetauit & c. sequenti Et regula cum stat per eum de re. iuꝛ .li. vi. Sed in casibus predictis non stat per eum igitur. ¶ Sed his non obstantibus ueritas est in oppositum quia īdulgētia ꝺm disponētis intentiōꝫ & formā eius operatur effectū suū ut probatū est Item remota causa propter quam aliquid fit cessat eius effectus Et remoto fine lxi .di.§.hiis oībus & c.nemo

c. & si x ps de iureiur & c. cũ cessante de appel. i. q. i. c. qđ p ne-
cessitate & q. vii. qđ p remedio Sꝫ i casibus predictis cessat finis
propter quem principaliter data est indulgẽtia. s. datio denarii &
actualis & effectualis uisitatio & hãc opinionẽ tenet Gas. cal. in
decretali nostra ¶ Ad cõtrariũ respõdet ꝙ nõ semp est illa regl'a
uera ut nota in dicto c. magna unde fallit. quãdo opus est facti
ut in c. i de eo qui mit. in causa rei seruan. unde uolens mar-
tirium pati & non patitur non habebit aureolã ut nota in dicto
c. magna Idem patet in penitente qui habet satisfacere qui licet
uelit satisfacrre & tamẽ nou satisfacit in hoc seculo tamẽ satisfa-
ciat in futuro licet enĩ ex cõtritiõe & cõfessiõe sit ei dimissa pctĩ
culpa & pena eterna nõ tamẽ tpalis de pe. di i. Si peccatũ adde &
di. vii. c. ulti. c. sup eo & c. in lrĩs de rapto. ¶ Sic & indulgẽtia nõ
habet suũ effectũ ex sua uolũtate nisi sequatur opus determiatũ
sm intẽtionẽ cõcedentis Sed quero de uisitãtibus quibus cõcedit
indulgẽtia centum dieꝝ non ea gaudebit ita ppinquus deuotus
sicut longinquus licet iste plus laboret & exponet in eundo ĩueĩ-
endo determinationẽ huius q. collige ex his que dixi in prima q.
cũ incepi tractare đ indulgẽtiis qõe prima in qua quero de diffi-
nitõe indulgẽtie ¶ Sed quero data est indulgẽtia cẽtũ dieꝝ uisitãti
ecclesiã & danti denariũ uisitãs dat duos uel tres denarios nũqd
habebit ducentos uel tricentos dies de indulgẽtiis puto ꝙ nou s
quãtũ ad ĩdulgẽtias illas tãtum habebit dãs denariũ quãtũ hẽbit
dãs quatuor uel quinꝙ nisi aliud exprimat in ea . s. ꝙ p sigulis
denariis gaudeãt indulgẽtiis cẽtũ dieꝝ tũc enim planũ est ¶ Verũ
tamẽ est ꝙ ille qui plus dat plus meret rõ predictoꝝ est quia ratio
cõcedentis indulgẽtias fuit tãtũ centũ dare uisitãti & offerenti lꝫ
pter illud quod plus datũ & erogatum est sibi reputatum a deo
ad meritum uite eterne nedum illud opus pium solum ualeat
ad has indugentias promerenđ & ad remissionem pene uel pe-
nitentie sed etiã ad meritũ uite eterne consequendũ & ideo papa
Nicolaus in predicta executoria crucis precepit predicatoribus
crucis quatenus ĩdulgentia que pro crucis susceptione efficaciter
pmittitur illis prosit nõ solũ ĩ remissioꝫ peccatoꝝ & ad ĩmũitates
priuilegiorum sed etiã copiosam mercedẽ q̃ illis prepat in celis

Vnde ĩplorat plenã ſuorꝝ peccaminũ ueniã Et ĩſuper pollicetur illis ſalutis eterne augmentũ Inſuper dubitatur quid ſiquis eadẽ die pluries uiſitat eccleſiam & dat ſingulis uicibus denarium nũquid tociens habebit indulgẽtias ¶ Et arguitur ꝙ ſic ſicut enĩ reiterans delictũ grauius peccat & maiorẽ penã meretur q̃ ſemel tantũ cõmittens vi.q.i.ymitare xxv.q.i.c.ii. & utrobiq; nam ſic ecõuerſo pluries uiſitans eccleſiam & dãs denariũ pluries ĩdulgentia gaudebit ¶ Vinc. ut refert Io.an in c. cũ ex eo in ti.nr̃o ꝙ ſic dũ durat tẽpus uel dies remiſſiõis quia nõ eſt ſolũ conceſſa indulgẽtia ꝓpter iter uel propter denariũ ſed ꝓpter remiſſionem eccleſie & que ſic remittendo ſe obligat orare pro illo ¶ Sit ergo diſcretus remiſſionẽ fatiens c.ꝙ aũt in ti. nr̃o & ſuperius dixi & ꝑ Guil in ſpec. e.ti.uerſu quid ſi eadẽ ubi addit ratiõ3 quia in beneficiis fieri debet larga interpretatio ď dona.cũ dilci de priuile. in his & c.olim idem ar.ĩ. e.c.ulti ¶ Dñs Io. cal.in c. cũ ex eo ĩ ti.noſtro ubi recitat beatum Thomã in q̃rto ſniarꝝ di.xx. q.iii. articulo ii.ubi cõcludit hoc eſſe uerũ ſi indulgẽtia ꝑhẽnis .i.ſine alicuius tꝑis determinatione ſecus quando ad determinatũ tẽpus datur .ſ.cũ dicitur quicũq; uadat ad talẽ eccleſiã uſq; ad tlẽ tẽpus uel quicũq; uadit die tali tũc intelligit ſemel tãtum dãs uel uadẽs cõſequi & hoc putat ũerius Gaſ.cal.ad hoc de fiľ.preſ bi.c.i.ĩ fie c.ii.e.ti in vi.& ď prebẽ.nõ põt ii.reſpõſo Et cũ iſta determĩatiõe ego trãſeo ¶ Vltimo q̃ro an religioſi poſſunt gaudere ĩdulgẽtiis uidetur ꝙ non q̃a nõ habẽt uelle uel nolle xii.q.i.nolo & c.non dicatis Item ipſi ſunt qui debent erogare de meritis ſuis ecclĩſie xvi.q.i.mõachus nõ docentis ergo ab aliis nõ debẽt eis ſuperogari ꝑ indulgẽtie cõſiſtunt de ſupererogatione meritorꝝ eccleſie ergo. Pretera mõachis nõ d3 ĩdi materia euagãdi xvi.q.i.placuit cl.i.& ii.c.q uere c.ii.ne cle.uľ mo.li vi ¶ Solutio dicẽď ꝙ tã religioſ q̃ ſecularibus ualẽt dũmõ ſit ĩ caritate & faciũt id qď reqrit ĩdulgẽtie diſpoſitio nõ enĩ mĩus ſũt adiuuabiles meritis aliorꝝ q̃ ſeculares alias ſeq̃ret ꝙ ex bono recipent malũ ac etiã dãpnũ q̃a religio bõa ẽ Itẽ q̃a etiã mõachus uľt bonũ religiõis & meritum religiõis põt plus mereri ut dict Inno ď uoto ſcripture & facit qď nota.xx.q.iiii. c.ii ¶ Et cũ dixi dũmõ ſint ĩ caritate ꝑ hoc in-

ferẽ ꝙ hoc debẽt facere ḋ licentia suoꝝ ṗlatoꝝ q̄m propter bonū obedientie illud qḋ uideret alias bonū dimittitur viii.q.i.si ergo de testa.c. religiosi i. respōso li.vi.& ꝑ hoc respōdet ad primum Itē dixi dūmō faciūt id quod requirit dispositio īdulgētie q̄a eo cessante nō gauderent ut dixi in ꝓxima q̄oē ¶ Vnde si īdulgētia requirit dationē denarii q̄a non habet ꝓpriū c.cū ad monasteriū de sta.monacho.& dicto c. nō dicatis Oportet etiā ꝙ de licentia prelati illud erroget ¶ Ad cōtrariū dicendū est ꝙ licet religiosi iter ꝑfectionis arripuerint ut dicit Gratianus xiiii.q.i.c.i.tamen nō sunt sine peccato de pe.di.i. Si enī iuquit & iō si ꝓpter pctm̄ aliqḋ cōmissum religiosus dignus est alicuius pene potest illam relaxari per indulgētiā nec est absurdū si ille q̄ sup erogat aliq̄n indiget ut eis superogeẽ de testa.cū in officiis ¶ Ad aliud dicēdū ꝙ propter indulgētias nō dꝫ religio dissolui magis enim ē bonū meritū religiosoꝝ q̄ remissionis q̄ fit per indulgētiā ¶ Vnde religiosus q̄ iret cā dissolutiōis religionis nō esset ī caritate & ꝓpter hoc nō mereretẽ nec eā cōsequereẽ ¶ Itē prelatus nō deberet dare licentiā tali accedēdi ad tales indulgētias cū ꝓpendat potius ḋ aīo dissolutionem & euagatiōꝫ q̄rentis q̄ indulgeutiam affectātis ¶ Decia & ultīa q̄ō principalis erat an dies indulgētiaꝝ sunt utiles pōe q̄a īdulgētia relaxat centū dies de iniūctis penitētiis dubitaẽ an isti dies sunt utiles uel cōtinui hoc est querere an ī istis diebus cōprehēdantur solū dies quibus habeo agere penitentiā uel etiā dies quibus non habeo agere penitētiam potest etiam intelligi q̄ō an solū indulgētia operetur in his qui sunt impediti agere pnīaꝫ uel circa illos qui non sunt impediti uł pone ꝙ usq̄ ad tres ānos singulis sextis feriis teneor ieiunare & habeo remissionē annalē an uero absolutus ero cum in anno siut nisi quinquaginta due sexteferie & per consequens plus uidetur habere de indulgentia & remissione q̄ expediret sibi Osti. dicit in c.cū ex eo in ti.nr̄o ꝙ quidam intelligunt dies esse utiles alii intelligūt ꝙ sunt continui ¶ Tertii dicunt ꝙ est sensus uerborum remitto tibi unum annum de penitentia .i. tantum minus puniaris in purgatorio q̄tū si uno anno cōtīuo egisset pnīaꝫ ī hoc seculo ¶ Subdit Osti. ꝙ isti dicūt ꝙ nō credūt ꝙ ꝑ has indulgentias generales mīus x.

unq̄ teneat agere penitētiam in hac uita & dicūt ꝙ hoc est satis equū ſm opinionem Inno .de quo tetigi in proxima questione principali s̄.p eundē Inno.ī c. ꝙ aūt s̄.e. Subdit etiā osti.ꝙ etiā credendū est ꝙ deus qui moderatur oīa uno pondere & mēsura sapīe xi.iuxta metā datam a prelato & īpositā ab eo plato dabit potius plus q̄ minus nec de hoc habet cōqueri qui minus habet ex quo ius suū recipit licet alteri plus detur nisi oculus suus neq̄ esset iux̄ illud Mathei xx.Aut nō possū d' meo facere quod uolo aut oculus tuus neq̄ est Accipe igit' quod tuū est & uade in pace Subdit etiā dictus Osti.in dicto c.cū ex eo sup uerbo pnīalis satisfactio enumerat ꝙ quot dies remittuntur dies de iniunctis penitētiis subtrahūtur ¶ Item sup uerbo xl. dies dicit de īiūctis penitentiis hoc notabis qa dies indulgētiaꝝ nō sunt cōtinui sed utiles qa cōputabūtur solū dies pnīales Subdit ꝙ aliud est q̄rere de diebus & aliud de annis quasi uelit ꝙ quando de diebus tunc utiles sunt quādo de annis tūc sunt cōtinui ¶ De ānis tamē dicit sicut & q̄les īiūcti sūt & sic remittant' Et ad ꝓbandū ꝙ dies sunt utiles inducunt absurdū qd' esset dicere Ego fatiā tibi īdulgētiā de diebus de quibus nō teneris ieiunare certe eēt fatuū ita dicere & ut cōpleam uerba Osti.que nō ponit Io. an.extense ī nouella in c. cū ex eo dicit notabiliter ꝙ si xl. dies iniuncti sunt ꝓ pnīa ut d' spōsa duoꝝ c.ii.c.ii.d' emp.& uēdi.hec opant' indulgētia ut illis diebus pnīā3 agere nō cogat' & hoc de indulgētiis dierū Sed statim querit quid de annis nūq d sint utiles uel cōtinui dicit ꝙ sicut & q̄les iniūcti sunt etiā remittūtur & dicit ꝙ illud ibi colligitur & de.homici.c. ii.de spōsa duoꝝ c.ii. lxxxii. di.c .fi.cum igitur nūq̄ iniungātur centum quia & dies domīci & alii festiui semper intelligūtur excepti c.ne quis & c.ieiunia ad finem xxvi. q.fi c.sacerdos & in eo ꝙ nota.de obseruа.ieiu.consilium relinquitur ſm Osti· in c.cum ex eo preall.ꝙ nūq̄ anni isti cōtinui sunt Sed tātum utiles.i.illi dies tātū de ānis qui in ipsis occurrūt ieiunabiles remittuntur ¶ Ex his concluditur ſm Osti.ꝙ productior est indulgentia dierū q̄ annorum hec uidetur humana & equa opinio quam sequitur Iohānes.an.in c.cū ex eo & mihi placet quo ad maiorem securitatē licet quo ad subtilitatem aliter

infra concludam ut ueritatem ¶ Ut tamen nihil omittam d. Gaſ. cal. filius Io. cal. in decretali noſtra dicit ſe bene nõ capere dicta Oſti. nã non omnes pnĩe ĩponuntur ieiunioꝝ ymo alñ ꝙ ſingulis diebus dicũt ter uel quater pater noſter uel pſalmos omnes uel certos uel ſingulis diebus uiſitent certũ locũ piũ uel ſingulis diebus paſcat pauperẽ uel certis diebus & ſic de ſimilibus ¶ Inter quas pnĩas alia grauior altera Item debet cõſiderari ꝙ lr̃e ĩdulgẽtiaꝝ non dicũt de penĩis ĩiunctis ieiunioꝝ ¶ Itẽ debet cõſiderari & patet ex predictis ꝙ indulgẽtia ualet eque quo ad pnĩas a iure ſicut ab homine in iunctas & ecõuerſo nec poteſt dari ratio diuerſitatis & maxĩe qa pnĩe hodie ĩiuncte & impoſite a iure ſunt arbitrarie de pe. di. i. menſurã xxvi. q. ulti. c. tempꝰ ¶ Item non occurrit rõ quare indulgẽtia nõ habeat ſuũ effectum quantũ ad penitentiam cõtinuam ſiue ſucceſſiuam ſicut ecõtra Ex quibus infertur ꝙ uniformiter ĩ penitẽtiis eneruãdis indulgẽtia opatur qđ ẽ ĩ hac materia. ſubtiliter aduertẽdũ Pono enĩ ꝙ qs ſolẽpnẽ penitentiam habet facere ſibi iniũctã quia fecit patricidium uel aliam grauiſſimam penitẽtiam ꝑ vii. annos alias per vi. annos hꝫ ſextam feriam ieiunare uel dicere tres orationes uel pater noſter uel ieiuuare uel unũ pſalmũ ¶ Et pone ꝙ danti denariũ uel accedenti ad eccleſiam dantur vii. anni de indulgentia nũqd eque quilibet iſtoꝝ erit liberatus per indulgentiam ¶ Dubitandum eſt per ea que dicta ſunt in prima queſtione cum incepi tractare de ĩdulgẽtiis in diffinitione indulgentie in ultima particula & in ſcḋa concluſione cum ſuis correlariis probatur tamẽ ſic quia uidetur hoc nimis penitẽtias uileſcere & eas eneruare & nimis prelatoꝝ ampliare poteſtatem poteſt ergo intelligi ſenſus indulgẽtie ꝙ is qui propter penitentiam ſibi iniũctam a iure uel ab homine nõ ĩpletam ſatiſfeciſſet ĩ purgatorio ꝑ annũ uel trienniũ. i. debuiſſet ſatiſfacere ſi in uita nõ habuiſſet talem indulgentiam illud tẽpus remittitur illi qui ad ĩdulgentiam accedit quia indulgetur ãnus uel triennium & per hoc pnĩa non contẽpnitur & pena debita ſm menſuram delicti addita mẽſuratur & forte hoc uoluit una opinio ſupra tacta poſt Oſti. nõ tamẽ eſt negãdũ qn etiam ſm cõſiderationem laboris & collatoris & meriti etiam ꝑ ĩdulgẽtias

totaliter possit eneruari pnīa iniūcta non neglecta ¶ Aduꝛte quia
Gas. de cal. in hoc bene dicit cū dicit ꝙ nō oēs pnīe ponūtur in
ieiuniis ergo si annus cōcedatur indulgētie de iniūctis penitētiis
si capimus annū indiuiduū & integrū ꝑut incipit cōtinuatiue a
principio usqꝫ ad finē ¶ Exemplū hac die habeo īdulgētiā unius
anni & hac die est mihi īposita pnīa ānualis ad ieiunādum certe
hoc respectu de necessitate annus est continuus non utilis ¶ Sed
intelligēdo ꝙ annus de iniunctis penitētiis indultus non habeat
continuū progressum sed solū dies anni quibus teneor ieiunare
cōputētur cum diebus quibus est mihi data indulgentia Tunc
indulgētia que est facta pro diebus quibus teneor ieiunare opaṫ
pro illis diebus nō aūt opatur pro illis diebus quibus non teneor
ieiunare & sic ex hoc uidetur melius dicendū ꝙ si loquimur in
pnīa ieiuniorū ānus datus de īdulgentiis sit utilis nō cōtinuus
¶ Exēplū habeo ieiunare oībus diebus ueneris usqꝫ ad tot dies ue-
neris q̄ dies ascendūt ad tricētos sexagīta sex quia in tot diebus
cōsistit totus annos datur mihi unus annus remissiōis de īiūctis
penitētiis certe uidetur ꝙ ab oībus illis ccc.lxvi. diebus sum ab-
solutus alias per ea que s̄. dicta sunt quia fatuum esset dicere ꝙ
mihi sit facta indulgētia ꝑ illis diebus quibus nō teneor ieiunare
& certe uilesceret thesaurus ecclesie qui ꝑ illo tꝑe quo nō teneor
ieiunare mihi daretur & hoc uideretur sine dubio quādo in lr̄is
indulgētiaꝝ diceretur de penīis iniūctis ieiunioꝝ ꝟ nō diciṫ cōiter
ita sed dicitur simpliciter ī illis de iniūctis penitētiis & ideo si daṫ
mihi penitētia ut singulis diebus dicam quatuor pater noster uł
tot psalmos uel uisitem certū locū uel pascā paupem . istud pōt
& dꝫ fieri singulis diebus uel ꝙ ꝑ totū unū ānū uel ānos singuł
diebus hoc faciā tūc q̄a oī die ꝑ totū ānū hoc possū facere & debeo
si daṫ mihi indulgētia unius āni & sic dies erūt cōtinui & utiles
ipsius indulgētie nō obstat quod allegatū est supius ꝑ dūm Gas.
cal. q̄ dicit uideṫ incōueniēs ꝙ siquis solēpnē pnīaꝫ hꝫ facere q̄a
fecit patricidiū uel aliud simile uel habet facere aliam grauissimā
pnīaꝫ ꝑ vii. annos ¶ Alius ꝑ vii. annos habet sextā feriā ieiunare
uel unū psalmū uel ter pater nr̄ dicere ꝙ eque unusquisqꝫ istorū
sit liberatus quia ipsemet Gaspar soluit cōtrariū remittēdo se ad

ea que dixi in prima questiõe cum incepi tractare de indulgẽtiis in diffinitiõe indulgentie in ultima ꝑticula in uerbo debitã & in uerbo ꝓ recõpensationem de pena indebita iustoꝝ ❡ Deus enim mediãte eius ministro iuste & misericorditer remittit per indulgentias non ex merito illius cui imposita est pnĩa quoniam non posset recte in hoc seculo ꝓmereri pro uno peccato mortali ❡ Sꝫ ꝓ tali peccatore deus acceptat pẽas ꝑ ĩpletis recõpẽsando & cõicãdo illi pẽas & passiões mortis sue & scõꝝ martirꝝ q̃s ipĩ indebite & ĩiuste receperũt & sic ex meritis illaꝝ penaꝝ indebitaꝝ xpõ & scĩs abstergimus pẽas ꝓ delictis nr̃is debite a sacerdotibus nobis ĩpositas qñ cõtriti & cõfessi tales ĩdulgẽtias ĩpetramus nec ex hoc nimis peĩtẽtie uilescunt quia uilitati hoc debet ascribi sed potius pretiositati sanguinis xpĩ recõditi in archiuis Scẽ romane ecclie Cuius sanguĩs minima gutta est sufficiẽs abstergere oĩa peccata mundi que unq̃ fcã sunt in preteritũ fiunt de presenti & fient in futuꝝ cũ ipẽ xpũs sit agnus dei ĩmaculatus qui tollit oĩa peccata mundi. ❡ Restat nouissime ut unde egressa est terminetur orõ in eodẽ iudeo uidelicet qui res penitus desperatas repare & cõsumere sue uirtutis magnitudine põt nã ut ayt Salamõ nõ ẽ sapĩa neqꝫ prudẽtia neqꝫ consiliũ cõtra dñm qnymo ƀm beatũ Grego. li. vi. moralium diuinũ iuditiũ cum uitatuꝛ timuerũt fratres ne Yoseph cõtra eos exardesceret sed hoc quod diuinitus dispositũ fuerat cauendo actum est ut eueniret humana igitur sapiẽtia in seipsa comprehensa est uolũtati dei unde qui intentiõi eius resistit intẽtioni eius militauit Restat ergo ut in cõtractis q̃ agimus uim & potentiam superne uolũtatis inquiramus cui animo etiã cogente debet prompte actio nostra deuote famulari & uere sui itineris ducem prosequi ne enim etiam uolens deseruiat si hoc superbiens declinat uolẽs igitur deseruire ac promereri ad aĩaꝝ salutẽ nõ sꝑbie in hoc luctuoso tremebũdo ac horrendo ac periculoso tractatu in quo fideliũ doctrina & eruditio esse potest ƀ iactaui cogitationes meas in dominum & redẽptorem nostrum yhesum christum qui per os Iohannis precepit agite penitentiã de peccatis uestris & me usqꝫ ad operis finẽ ex sua misericordia nutriuit fortificando atqꝫ fomentando nam ex ipso & in ipsum

& per ipsum sunt omnia. Cui honor & gloria potestas & imperium insecula seculorum. Completa per me Iacobum de zcochis de fararia iuris utriusq; doctorem padue in iure canoico ordinariam sedem occupantem.

Redidi abunde satis inuigilasse quo tempore eucaristie sacramētum couenientius assumat in cena domini uel i solēpnitate pascali. uerū cottidie cōtrarias despitio magistrorum iualescere opiniōes quasdā mortale pectm̄ asserētes si non cōmunicauerit fidelis in pasca resurrectiōis. Alias fore cōspitio ad salutē sufficere si tantū in cena domini assumatur. Nouissima habet opīo ppl'm fidelium sue deuotioni relinquendū sine trāsgressiōe peccati an in cena domini uel in resurrectiōis pascate uoluerit sacratissimi corpis cenam assumere. Nunc aūt pulsās ad hostiū pulsabo si forte clauis Moysi aperire dignetur ut me introducat rex i cellā suam in qua mihi supernū demonstret cōuiuiū in quo instruar celitus quādo & quo tempe de pane illo edam & de calice bibam: nec esuriam nec sitiam ieternum ut scribitur in euangelio ad samaritanam cui xpūs pollicitus ē aquā uiuam quā siquis biberit non siciet ineternū. Et licet puteus altus sit in quo aquam hauriā non habeam nisi ille porrigat qui dat omnibus affluenter & non improperat. Nō dubito quin idem qui sanctificauit nuptiarum cōuiuiū i cana galilee mihi capidem properet iter media mōtiū trāseuntē aquam fatiēs hauriri in gaudio de fontibus saluatoris cum qua non illotis manibus ad sacrum eucaristie cōuiuium me discumbere faciat. Hoc quippe sacrum conuiuium quinque ratiōibus institutū scribitur. Primo ut sit nobis magis memoria passionis christi per quam nos liberauit a seruitute dyaboli: & a carcere inferni iuxta id hoc facite i mei cōmemorationē ad Ro. x. & c. semel & c. de hac qdā hostia de cō. di. ii. Secūdo qa semp

debet eē parata medicia qa semp peccamus de cō.di.ii.si quotiēs
Tertio ut lignū uitę sit semp in medio paradisi .i. in cōsciētia &
caritate erga xpm Quarto ut xps nobis cottidie uiuat scraliter.
Quinto ut uero agno cottidie utamur q iudei ad uesperā con-
uertendi ęsurient ut in psalmo conuertantur ad uesperam Hec
colligūtur per Iohanem & Archid. de con.di.ii. semel & c.se &
c.cottidie unde uersus Clauditur hoc uase nri pia uictima pascę.
Viua salutaris semel in cruce semp in aris Nos terreas yhū tam
sacri corporis esu A uiciis mūda sacrati sanguinis unda Ad rē
descendēs memor sum sup xii.qōe precedētis tractatus capituli
oīs de pe.& re.casum unicū posuisse idubitabilē q d de monachis
glo.in c.& si non frequētius de cō. di.ii. dicit q in die cenę dōi
sumūt sacrū cōuiuiū. expressius hodie determiat i cle.ne i agro
de sta. mo.in §. sane ubi singulo mēse in prima domica cōicare
debēt & ibi glo.dicit honestū esse illā cle.dilatari ad oēs religiosos
& ita trāsiuit in couēz omniū religiosorū obseruātiū saltim d cēa
domini Aliū nūc addo casum de publice penitētibus qui pria die
qdragesimę de eccliā eiciūtur & eiecti tenētur p vii.ebedomadas
qa genus humanū pter lapsū primi pntis septē milibus dāpnāt
ānorz Et de forma eiectōis habet in cōcilio agātēn.l. dis.i capite.
& i die cene domi in eccliaz itroducūtur sacrū suscipientes scrm
& de forma introductiōis habetur ubi s Et duplex pōt eē genus
pęnitētiū aliqui sunt publice penitētes qui uoto religionis astricti
abnegātes semetipōs nudi nudā sequūt crucē & uili sacco.i.scili
tio induti pnīaz agunt de peccatis uel sine peccatis pter deum
patiunt & isti possunt appellari monachi & religiosi q sm uarias
patrū cōsecutiōes uariū habitū p scilitio & cucula portāt. Vnde
in ueteri testamento agentes pęnitentiā in cineribus sacco iduti
p sua salute deplorabāt put niniuitę fecerūt qbus p Ionā pphetā
ānūctiatū fuerat q adhuc.xl.dies & niniue subuerteret hii tamē
appellātur pęnitentes s nō solępniter Ceteri pęnitētes sunt non
religiosi nō clerici sed layci bōi q pter crimīa sua solēpnē assu-
mūt pęnitētiā ut dicto.c. in capite c.i.& c.quesitū de pe. & re.&
tales quinta feria introducuntur & cōmunicāt Hac die deus
creauit uolucres & pisces pisces in aquis reliquit uolucres i aēra

leuauit/iuxta illud magne deus potētię q̄ ex aq̄s .p̄ pisces cupidi auari & luxuriosi ītelligūtur/q in fluxu cupiditatis huius mūdi delectātur ¶ Volucres sūt sp̄uales/q ī sp̄ualē couersatioꝫ/qi ī aera eleuātur .Penitentes igit̄ in.v.feria introducūtur in eccliāꝫ/& q̄si segregati à malis & huius mūdi delitiis in cęlis aīo couersantur · Secūda rō de penitētibus p̄suadet/hac die/qa in fine v.etatis Io. baptista pniāꝫ predicauit & dn̄s uenit in mūdꝰ pctā absoluēs/ut in prima orone diurni in hac v.feria ¶ Tertia rō qa in hac.v.feria īstitutū est hoc sacr̄m/& dn̄s uetus testam̄ finiens/nouū īchoauit · dicēs accipite hic est calix noui testam̄ti.& est sacr̄m mię/qa x p̄s de sola mīa peccata tollit ¶ Quarta rō xp̄us ea die fuit captus & ligatus q̄ captura absolutioꝫ nostrā opata ē ¶ Quinta rō ea die xp̄us lauit pedes discipulorꝝ/ut effectus nostros lauet a peccatis/& tūc est plena absolutio/cū post lauacrū pedū .i. effectuū nostrorꝝ cōsciāꝫ nostrā mundamus/& iō cum isti penitētes p oēs priores ebdomadas peccata sua deplorauerint/die cenę dn̄i lauantur per assūptioꝫ sacri corpis ¶ Hii ergo duo casus excepti/uidet̄ firmare regulā in opposituꝫ/ꝯ cęteris laycis/ꝙ nō debeāt cōicare ī die cenę ꝟ in resurrectiōe p regulā glo.sup Rubrica de re.iur̄.li vi. Et qa oppōita iux̄ se pōita clarius elucescūt/iux̄ doctrinā philosophicā & instit.de libert.§.i.Cōfisus de auctoritate Io.an. in data vi.li. inquiētis/ꝙ ex flō scriptis cōmēdādū quia p ipā in uestigāda ueritatis uia aliis preparatur/Submittā primo ar.pro & cōtra/primū ē s̄ .pxīe tactū/ꝟo fa.c.oīs de pe.& remis ibi.adminus ī pasca · Et licet multis mōis sūmat̄ pasca ut ī. dicā/uidet̄ tamē īterpretatum de pasca resurrectiōis p c. et si iudeos de iudeis et p c.et si nō frequētius iūcto.c. in cęna de cō.di.ii ¶ Tertio quādo iura statuūt de cōione seculariū dicūt de pasca/non de cena .c.seculares de cō. di.ii .dicto c.oīs et c.et si iudeos ¶ Quarto est dictum Fabiani iūcto decreto sother/in c. et si nō frequētius et c. in cena preall̄. nā oli ī primitiua eccelesia pacta.i. īfinita cōsecratiōe sacerdotis oēs cōicabāt c.pacta de cō di.ii.Sic apl̄i statuerūt et scā romana ecclesia tenebat p decretū anacleti/qđ dixit Augu.nec laudo/nec uitupo c.cottidie de cō.di.ii./Sꝫ ꝑpter refrigescētē caritatē statutū ē ī natali ī pasca et pēthecostē/postea restrictū ad pasca/c.oīs pall̄.

Quinto arguitur a diuersitate ratiõis offitiorũ ecclesia in v.feria gaudet cãtãdo ĩ psona penitẽtiũ(in pricipio missę illius diei(nos aũt gloriari oportet(& sic tales penitẽtes gloriãtur ĩ dñm q pniaꝫ egerũt p totã q̃dragesimã & cãtatur cãtica leticię(preter alleluia quia gaudẽt ãgeli de cõu᷒siõe penitẽtiũ(In die uero resurrectiõis ecclesia cãtat in psona oĩum(iuxta illud(hęc dies q̃ fecit dñs & resurrexit . contẽplari ergo debẽt penitẽtes crucẽ xpi(cęteri ipsam resurrectiõꝫ(ergo layci cõicẽt in pasca(Sexto statutũ est p solẽpnitate pascę(& agni pascal᷒ esu ꝙ tribus p̃cedẽtibꝫ & tribus ul᷒.v. sequẽtibus diebus pasca penthecostẽ & natale dõi q̃bus oẽs hẽbãt cõicare(quilibꝫ ab ãplexibus etiã coniugalibus(deberet abstinere ut in cõcilio libertano(de cõ di.ii.oĩs(qd᷒ sũptũ est a Dauid qui cũ pueñ(suis aceptururs eẽt pães ppositiõis(ab Abymolech sacerdote dixit(Cõtinuimus ab heri nudius tertius(Septimo pasca nostrũ semp dꝫ ymolari die doĩco(sicut statuit Pius papa(& etiã Victor qui ppter hoc cõuocauit cõciliũ palestinũ(lꝫ tamen prius ead᷒ die celebraret(quia tamẽ quidã inde dubitabãt angelus dõi ad corroborandos eorũ aĩos(apparuit in habitu pastoris(hermeti doctori precipiens(ut pasca die dõico(ab oĩbus celebraretur. hęc habẽtur trãsũptie in c.nosce & ĩ c.celebritatẽ & c.se.de cõ.di.iii.(Octauo in exodo precepit dñs(ut aprilis inter mẽses primus haberetur(& celebrari dꝫ pasca(in lunatiõe aprilis(& agnus xiiii. die lunatiõis aprilis(qui est mẽsiũ primus(ſm iudeos(usq; ad uigesimã primã diẽ eiusdẽ mẽs .i.lunatiõis(q̃a ĩ illa lunatione est semp pasca usq; ad xxi.diem(& illud usq; stat inclusiue ſm.glo.in c. celebritatem (uult ergo Victor papa dicere(ꝙ pasca non dꝫ esse.ĩ.xiiii.diẽ lunationis april᷒(nec post. xxi.diẽ illius lunationis.Si ergo xiiii.dies lũatiõis april᷒ ẽ die doĩco ibi ẽ pasca iudeorũ & ĩ sequẽti domica est pasca nr̃m(& sic ĩ xxi.ſm glo.ẽ dcõ c.celebritatem(& Guil.i suo rõnali.diuinorũ offi.ĩ c.de festo pascę hęc lũatio quãdoq; ĩcipit in martio ſm Guil.ubi s.ſm ꝙ ecclĩa ãtiquitus celebrauit pasca cũ iudeis.xiiii.lũa primi mẽs(quocũq; die occurreret(ꝙ ritũ sancti patres in concilio liceno cassauerunt(statuentes ꝙ non solũ luna pascalis & mẽsis perquireretur(s etiã diem domicę resurrectionis obseruarent(& ideo extenderunt pasca.xiiii.die lunationis aprilis

Quibus diebus sit abstinẽdũ ab amplexu cõiugali.

Dauid accepturus panes ab abimelech dixit se [illegible] abstinuisse ab heri et nudius tertius.

Aprilis primus mẽsiũ secundum hebreos.

usq ad xxi. diem eiusdē lune / & sic dies dominicus / nō omitteret / & die resurrectionis domini pasca celebraretur / & hoc sm Guil. ubi s. ne ecclesia uideretur iudaizare / Secundo quia die domico datum est manna à dño / per quod significatur eucaristia. i. panis angelorum habens omne delectamentū et saporem suauitatis ut in exodo xvii. c. die vi. parent q inferant ut sit duplum eius quod inferre solebant p singulos dies / et hec ē dies ueneris sm hebreos / sm nos dies sabati ergo p die domico datum est manna sumere ergo debemus in die resurrectionis in qua est dies dominicus.

Nonū preceptū ē cōmedere agnū / die q accepta ē ueritas uite nre / s in die resurrectiōis incepit ueritas uite / quod pbatur / preceptū ē cōmedere agnū cū lactucis agrestibus / & ī azimis sinceritatis / & ueritatis / hoc ē puro affectu & ītellectu / hoc est ī ueritate / x ps eni mortē nram moriendo destruxit / & uitā resurgēdo repauit / ergo in die resurrectiōis parata est nobis uita. Decio psuadet triplex pasca / quod fecerūt iudei sm Guil. in. c. die festo pascali / primum ī ramasce / quod interpretaur cōmotio tynee per hoc significatur spiritualis transitus / de uitiis ad uirtutes / per tineam intelligitur pecm̄ qa sicut tinea īpceptibiliter destruit uestimētū ita pctm̄ aīaz. & qn̄ mouetur pctm̄ à nobis fit iste transitus. Secūdū pasca fuit celebratū ī syna / quod īterpretatur mēsura / p qd significat secūdū pasca spūale. s. trāsitus de uirtute in uirtutem / p quod restituitur hoī sua mēsura / ad celestia & tūc hō trāseūdo / de vtute in uirtutē accedit ad mensurā / ppter quam factus est / ut sit sotius angelorū. Tertium pasca fuit factū in galgale / quod īterpretatur reuelatio & id fit à nobis / quando transimus de mūdo ad patrem. i. ad celū ubi reuelantur nobis / q nūc credimus. Primum pasca xpūs nō celebrauit quia peccatum non fecit / nec inuentus est dolus in ore eius / nō celebrauit secūdū quia datus fuit ei spūs / non ad mēsurā à tempore sue natiuitatis. Tertium pasca celebrauit christus per resurrectionem suam / & de prio pascate non est multū gaudiū nec de sc̄o / s de tertio loquitur Aplūs ī epistola solēpnitatis huius diei pascalis / fratres si consurrexistis cum xpō / que sursum sunt querite / ubi x ps est in domino deo suo / ad collocē. iii. mortui eni estis uobis / ut iam non uobis sed domino uiuatis sic dicit Aplūs

uiuo ego uiuit uero ĩ me xp̄us/uita aūt ur̄a abscōdita est in deo qa nō dū apparet qd futuri estis. Sꝫ cū apparuerit xp̄us uita ur̄a .i. cū resurrexeritis/apparebitis cū ipō in gloria/cōsequens igit̄ & necessariū uidet̄/ut cū tūc xp̄us resurrexerit ĩ doīca resurrectiōis uita nr̄a/nos etiā uiuamus/& resurgamus/ꝑ assuptiōꝫ uitę nr̄ę.i. xpī & corpis & sanguīs eius/quod est uita nostra celestis & sup̄na Xi.hoc est sacr̄m noue legis/q̄ lex à resurrectiōe sumpsit exordiū/& ex isto sacr̄o/efficimur noua ꝓgenies/tāq̄ filii adoptionis ꝑ resurrectiōꝫ xpī/ergo potius in pasca resurrectiōis sumat̄ lumē hoc enim.i.uitā effudit in filios adoptiōis/ut hētur in prefatione illius diei Xii.filiī facit per gloriā dōicę resurrectiōis efficimur noua xpī ꝓgenies & familia/iux̄ id quod dicitur in collecta misse eiusdē diei resurrectiōis/ubi loq̄t̄ māifeste de renatis ꝑ baptismū pnię/deus qui hāc sacratissimā noctē gloria domīcę resurrectiōis illustras/cōserua in noua familię tuę ꝓgenie/spm̄ adoptiōis quē dedisti/naturale igit̄ est ꝙ xp̄us post uitā & sic post resurrectionē faciat sibi filios adoptiōis/non post mortē/ideo sumimus christū resurgentē/nō ut in sepulcro iacentē/quia sumimus ipius corpus ut uiuamus cū xpō/nō ut moriamur cū eo Xiii.oēs septem dies pasce incipiēdo à domīca hn̄tur ꝓ una die/& semp in eis cātatur hęc dies quā fecit domiuus. & in prefatiōe te quidē oī tempe sed in hoc potissimū diem gloriosius te predicare.& in eis semp agit̄ de resurrectiōe/ad ostendendū ꝙ per septē dōa sp̄us sancti ꝑueīt ad resurrectionem/uel quia in tota uita nostra/quę per septē dies currit/debemus anhelare/ad gloriā resurrectiōis ꝭm Guili in c.ꝭ prima septimana pascalis tempis Sic & pasca ĩ ueteri testamēto ꝑ septē dies celebrabat̄ & genofegia appellabat̄ .i.uisio tabernaculorū/q̄cunq̄ enī hac die facimus ideo facere debemus ut in celo tabernacula nostra figamus/qd̄ erit ꝑ gloriā ĩmortalitatis quam gloriā speramus & firmiter credimus. c.i. de Sū.tri. Sic cū xpō resurgamus per assuptiōꝫ sacri corporis.& sic illud sacrū corpus refert̄ ad resurrectiōꝫ ĩ q̄ tūc resurgimus ergo tūc ē cōicād̄ Xiiii. ꝓ exēplo resurrectiōis & uitę assūit uera xpī caro/& sanguis/pāis eī iste ē pāis uitę d̄ cō.di.ii nō iste pāis & Augu.ad yrenēi i c.x ps de.cō.di.ii xp̄us panis ē/de quo q̄ māducat uiuit ĩeternū Io.vi.c.

pāis q̄ꝫ dabo ei caro mea ē p mūdi uita c.qm̄ caro de cō.di.ii.ubi dr̄ ꝙ caro q̄ mortua ē pctō.i.nr̄a caro unita ē mūdo.i.carni xpī & ꝙ nō est de corpe xpī nō uiuet de spū xpī/unde Augu.ubi s̄. trāsūptiue in c. qui māducāt de cō. di.ii. qui māducāt & bibunt xpm̄ uitā maducāt/ māducare est refici bibere/& uiuire ergo nō ꝑpter mortē ꝫ uitam bibimus & ibi Ambro. in li. de sacramētis trāsūptiue in c.reuera de cō.di.ii.& in exodo xvi.c. quicūq̄ māducauerit nō morietur ī ęteruū ¶Xv.adducit auctoritas Guil.i rōnali in c.nūc de diurno offitio ī collecta diei resurrectiōis ubi ostēdit qs sit resurrectiōis & mortis effectus/qm̄ effectus ē opatio ianuę regni celestis/& docemur intrare ianuā ī epl̄a illius diei resurrectiōis ad corinth.v. c. expurgate uetus fermētū .i.abicite uetustatē à uobis & v.feria est finis uetustatis .i.ueteris legis sicut estis azimi.i.eē debetis p baptismū & pniā3/q̄re etenī pasca nr̄m ymolatus est xpūs/q̄si dicat coctus est agnus & patus/uenite epulemur qui agnus est xpūs.xpūs enim est pasca nostrū .i. agnus pascalis & festum pascale/quia per ipsum & ab ipso & ad ipsum deuenimus triplici modo de quo s̄.nō in fermento ueteri/nec in fermento malitię.i. male uolūtatis & nequitię & prauę ītelligētię ꝫ in azimis sinceritatis & ueritatis .i acenso affectu & purificato ītellectu & sinceritate caritatis/ꝫ resurrectio xpī ē nobis trāsitus ad uitā ergo potius illa die cōicandū est ¶Xvi.in graduali solēpnitatis illius diei resurrectiōis/ecclesia cātat hęc dies quā fecit dn̄s & dies resurrectiōs est dies natiuitatis & ęternitatis nostrę Et hāc diem festiuitas resurrectiōis īchoat ideo recte dicit hęc dies quā fecit dominus/quę dies cum est in aurora uel ascēsu/notat/diem salutis & gratię/dū est in meridie notat diem ęternitatis & glorię Et hęc dies decliuium non sentit/ideo solempnitas ista uesperas non habet ꝫm Guilhelmum in c. nunc de diurno offitio in fi. ī offitio diei resurrectiōis ¶Vnde sumēdū solēpnitatē pascatis p tertio pascate/qd̄ fuit factum in galgale/quod celebrauit xpūs p resurrectiō3 suā/et qd̄ etiā nos celebramus post xiiii.lūā ꝑmi mēs ut dicit Guil.ī c.d̄ festo pascali/illud pasca fit à nobis qn̄ trāsimus d̄ mūdo ad pr̄m & sic a amorte qa eramus obnoxii ꝑpter pctā ꝑmi pn̄tis ad celū.i.ad xpm̄ q per resurrectiō3 suā aperuit nobis

ianuā regni celorꝝ & de tali pascate ē nobis magnū gaudiū de.i. uero & ſo nō eſt multū gaudiū. Vnde ii.regū vii.c.nō glorietur accinctus eq̄ ſicut diſcīctus merito ꝑ talem trāſitū tertium ꝑ quē transimus ad xpm̄ .i. ſacrū corpus cātat eccleſia hęc dies q̄ fecit dn̄s ¶ Xvii. facit auctoritas theologorꝝ. Thōę de aqno ī iii.ꝑte ſui oꝑis.qōe lxxxviii .arti.x.in qōe illa an cottidie licitū ſit cōicare tenet ꝙ ſemel in anno ad minus in paſca de quo paſcate nō declarat ſꝫ allegat decretū Inno.tercii in c.oīs quod ſi intelligitur de paſcate reſurrectiōis qō eſt clara Sꝫ mgr̄ Bonauētura ī libro vii q.ii.nil aliud ſentit nec apit de quo paſcate Idē Richardus ī xiii. diſ.in qōe vi. principali Idē Laudulfus diſ. x.q.iiii.qui oēs dicūt ad minus in paſcate is in dubiis tutior uia ē eligēda .c.iuuenis de ſpō ſignificaſti de hōicid' ¶ Xix.benefacit ꝗ.i.xx. diſ.ubi īdubitāntibus ſacrę ſcripturę & īterpretatiōibus & expoſitiōibus dicta Augu.Iero.& aliorꝝ theologorꝝ ſtatutis ſūmorꝝ pōtificū preferūt ſa.qd' nota. Bu.in c.certificauit de ſepul.i ¶ Vltio minime ſunt mutāda q̄ longā īterpretatiōꝫ habuerūt l. minime ff.de legi.& l. ſi de interpretatiōe e.ti ¶ Nūc uero.ī cōtrariā ꝑtē arguit ſuperius dcm̄ eſt ꝙ religioſi & penitētes cōicāt in cena dōi ¶ Sed inducere diuſitatē inter religioſos & aliquos laycos penitētes & ceteros eſt tymor cōfuſiōis fidei & ſuſpitio ſcādali & maxīe cū in ꝑmitiua eccleſia in hoc ſcr̄o oēs cōueniebāt & clerici & layci c. pacta cum duobus ſe.de.cō di.ii ¶ Secūdo eſt regula iur.ꝙ lex noua nō corrigit ātiq̄ niſi ī caſibus q̄bus ſpāliter cauet ſꝫ c̄.& ſi nō frequētius dicit ꝙ ſi nō frequētius faciat ī āno ſaltī faciet ī natali & paſca dn̄i & pēthecoſtē Sꝫ pōamus ꝙ ꝑ totū āni circulū ſingul' diebꝫ fecerit qd' adhuc hodie qs poſſꝫ adhibitis debitis circūſtātiis dcō c.pacta uſꝙ ad c.ī cēa dōi obmiſit tn̄ illis tribꝫ diebus uel ꝑpter reuerētiā corpis uel q̄a ꝑ ill' tribꝫ diebꝫ reputauit ſe īdignū dici uidet̄ poſſe ſatiſfactū eē ecclię q̄a ſufficiebat ter ī āno & hodie ſeml' tn̄ ad minus in paſca ridiculoſum eſſet dicere ꝙ per totū annū cōicauerit & non illis tribus diebus ꝙ nō ſatiſfeciſſet eccleſię & tamen plus & non minus diceretur feciſſe ¶ Tertio quociens quis cadit totiēs debet ſumere medicinam & quotiens chriſti ſanguis ſumitur & in ora fidelium effunditur in remiſſionem peccatorꝝ ſumitur

c.si quotiēs d° cō.di.ii.& sic semp debeo suscipe medicinā si semp pecco igitur si āte pasca resurrectiōis ut in cēa dōi sūpsi mediciā3 qa prius peccaui nec inter cenā & pasca peccaui non ē necesse in pasca sumere medicinā Et si nō sūpsit qn̄ peccauit & in cena dōi neglexit ad mius assumat ī pasca resurrectiōis c. oīs de pe.& re. Quarto adduco tex.ī c.& si nō frequētius qd' ē aduerbiū cōpatiuū & presupōit positm̄ quod ē frequēter nā in primitiua ecclīa frequētius fatiebat q cottidie faciebat dcō c.pacta & c.cottidie d° cō.di.ii. Secundū mediū tēpus frequētius fatiebat q oībus diebus dōicis faciebat in qbus Augu.ortat sumed' fore & hoc appellat frequētius c.et si nō frequētius postea statutū ē q̄ frequēter ut ibi qd' ē qn̄ in natali pasca & pēthecostē Si ergo oībus diebus dōicis fecit & exceptis hiis tribus diebus frequētius fecit & sic uidr̄ satis fecisse qa q plus fecit etiā minus fecisse uir l.cū furti ff.de ī litem iuran.l.plus cautiōis ff.de re.iur̄. Et si dicat frequētius dir̄ fecisse q singul' diebus āni fecit inclus etiā illis tribus diebus p c. pacta & c. cottidie negat referendo v̄bū frequētius ad capitulū cottdie post principiū cū loqtur de diebus dōicis & couēientius refertur ad īmediate p̄cedētia ar.nr̄o in c.ii.reqris de app.l.si suus pluriu cler' i. Quinto adduco c.in cēa ubi Sother papa reprehendit illos q negligebāt illa die sumere sacr̄m eo quia illa die a fidelibus recipiebat & usus ecclīasticus demōstrabat.usus igit ecclīasticus multū opatur qa p lege seruatur i.dis.mos ē & sic cōsuetudo xi. di.in hiis c.fi.de cōsue.S3 usq̄ ī hodiernā diē tal' mos ē suatus & minime sunt mutāda q̄ lōgā interpretiō3 habuerūt l.mime.ff.d' legi.& mos iste & ritus rōne fundatur qa in memoriā mortis & passiōis xpī ergo. Sexto adduco tex. in c.oīs de pe.& re.in v̄bo admīus ī pasca qd' v̄bū ē termīus p̄ptorius & ultīa meta statuta a lege & termīus ad q̄ si igitur āte pasca suscipiat magis satisfacit edicto quia q̄ pluris ē utiq̄ tanti est dicta l.cū furti & l.plus cautionis & regula quod pluris ē de re.iuris in vi. Vnde dici solet in puerbiis donati Si non potes mihi dare denarium ad minus comoda bisātium est nomen dimīutiuū denarii & sic qui recipit ī pasca eucaristīā dimīutie facit l3 hodie satisfactiue faciat & debiti redditiue Vii.oīs xpī actio ē nr̄a īstructio c. significasti de

elec.c.passus vsu ecce de con.di.ii.§ xps hac die cene cōicauit & hac die sacrm̄ hoc īstituit & ē cōueniēs ut eius īstructiō3 seqmur unde cēa dn̄i ī q̄tuor ē ꝑuilegiata qa ī ea peitētes ī ecclīa recipiūt ad cōionem ¶ Secūdo qa ī ea nouū testm̄ īcepit & uetus termiatū fuerat ¶ Tertio qa ī ea fit olei cōsecratio Quarto qa ī ea fuit īstitutū hoc sacrm̄ & instituēs sacrm̄ sūpsit ut daret nobis exēplū & pricipiū noue legis. ergo illa die ad hoc significād' dēmus cōuenientius assumere c.ī cēa de cō.di.ii.ubi usus ecclesiasticus hoc apꝓbat & ad hoc significand' ecclesiastici & religiosi assumūt ergo nobis laycis denegād' nō ē qa illa die cene agnus ymolat' ad uesperā de cuius sanguīe ūterqꝫ postis & supliminare domus linit' ex quo significat' qꝫ de sanguīe agni.i.xpi q unctus dir̄ supliminare nr̄m .i.aia3 q̄ ē supliminare nr̄m ad xpm̄ linire debemus p assūptiō3 sacri corpis ut p sil'e ꝓbat Guil.in rōnali in hac v.feria in c.iiii.loco notād' ē Viii.adduco tex.ī exodo xxvii.c.& hētur ī deutro.decīa lūa accipietis agnū ymolabit' enī agnus xiiii.luna i.xiiii.die ꝑmi mēs.i.april'.ad uespa3 & dūs ead' hora cū discipul' agnū mādu cās ubi legalis pasce decreta cōpleuit Mistice x.lūa dr̄ qa pplūs ysraheliticus x.plaga egressus est de egipto uēit enim yhūs x.lūa .i.x.die primi mēs an̄ vi. dies pasce & sic p v.diē an̄qꝫ patere' ut eēt ī domibus iudeoꝝ sicut erat preceptū ī exodo ut ait Guil. in c.de dōica ī ramispalmaꝝ ¶ Nono adduco c.q passus & §.ecce pall'. ubi unicū corpus xpi sūimus ut sil' oēs unā fidē unā spem unāqꝫ sil' caritatē oēs teneamus qꝫ ut euidētius demōstretur cōuēiēs ē ut īter nos & ecclīasticos nō notet ritus dr̄e X.tlē sacrm̄ sūitur ī memoriā passiōis nō resurrectōis c.cū frāgit' de cō.di.ii. cū frāgit' hostia dū sanguis ī ora fideliū de calice effundit' Quid aliud q̄ dōici corpis ī cruce ymolatio eiusqꝫ sāguīs effusio designat' ē dcm̄ Prosꝑi ī li.sn̄iaꝝ xi.facit Luce ii.ad Ro.xv.trāsūptie d' cō.di.ii.c.scriptura quotiēscūqꝫ calicē sūimus ī cōmemoratiō3 dn̄i & eius passiōis sumimus & id quod cōstat deum fecisse faciamus & dūs nos facere exēplo & magisterio docuit Math.xxvi. ¶ Xii signū cōueniēter precedit signatū c.signū & c.spes & c.sacrifitiū de cō.di.ii.c.cū Marthe §.ex eo de cele misse cū ergo xps p tale sacrm̄ quod instituit significaret mortem suā tūc īmediate.

subsecuturã couenietius uidetur sumẽdũ in cẽa cũ mors xpĩ tãq̃ dolorosa per tale sacrm̃ initiata sit iuxta uerbũ euãgelii quotiescũq̃ hoc feceritis ĩ meã cõmemorațioꝫ mortẽ domĩ annũctiabitis donec ueniat & cẽa domĩ denotat passioꝫ nõ gaudiũ resurrectio gaudiũ.iuxta illud hec dies q̃ fecit dũs ¶ Xiii.c.fa.quia corpus dẽ cõ di.ii.qa corpus assũptũ ablaturus erat ab oculis & allaturus ad sydera.necessariũ erat die cene sacrm̃ corpis & sanguinis nobis cõsecraret & cõsecratũ sumeret & usum sumẽdi doceret ergo couenientius est ut diem in scoĩs obseruemus &. ꝓpter hoc usus assumẽdi in cena domĩ cõmẽdatur ¶ Xiiii.in dubiis tutior uia est eligenda c. iuuenis de spõ.& c. significasti de hõicid.ꝟ preuẽtio tpis semp uidetur securior ar. c. potuit de locato & semp nocuit paratis bõis differre ꝓpter pericula occurrẽtia c.i. de custo.euca. & c.sane de cele.misse & in psal.qui habitat in adiutorio qs ergo anticipãdo se ponit in tuto & tardãdo se põit in dubio ergo melius est in cena q̃ in pasca ¶ Xv.adducit c.in xpõ semel de con. di.ii.& Augu. sup psalmo xxviii.ubi ad recordatioꝫ mortis xpĩ una est hostia & Ambrosius ĩ epl'a ad hebreos una est hostia qa semel oblatus hoc aũt sacrifitiũ exemplũ est illius & sic est signũ oblatiõis & mortis nõ resurrectionis ergo in cena sumatur ubi mors significatur & non resurrectio ¶ Xvi.fa. dictũ Augu.in libro de tri. quia morte domĩ liberati sumus huius rei memores comedendo & potãdo que pro nobis oblata sunt significamus

Vltio institutio huius sacramẽti fuit finis ueteris legis & pricipiũ noue ut inquit Guil. in tractu de sabbato scõ in c.iii. loco circa lectiões & ĩ oratiõe & cãtica exprimũtur scr̃a ecclĩe & synagoge iõ sacerdos orat dicẽs deus q ad celebrãdũ pascale sacrm̃ utriusq̃ testamẽti pagiã ĩstruis.si sumeret ĩ resurrectiõe significaretur ĩstructio nõ de ueteri ꝟ de nouo ergo conuenietius fuit ĩ cena qa fuit finis ueteris & pricipiũ noui testamẽti ut significet de utroq̃ testamẽto fidelẽ debere istrui ideo subiũgit ibi ĩ oratiõe da nobis intelligere p miaꝫ tuam ut pceptiõe presentiũ munerum firma sit expectatio futuroꝝ in qbus uerbis denotãtur spũalia & tpalia uetus testamẽtũ ꝓmittebat tẽporalia nouũ nero spũalia & eterna Hiis argumẽtis pro & cõtra expeditis premitto q̃ pasca est grecũ

nomē qđ hebrayce dir̄ phaſe qđ īterpretaṫ latīe trāſitus̄ ſm Bedā nō enim diciṫ paſca a paſſiōe ex eo ꝙ paſſim grece latīe diciṫ pati Sed diciṫ a trāſitu & hoc prīo ſm hyſtoriā ex eo ꝙ extermīator angelus uidens ſanguinē in foribus yſrahelitaꝝ ꝑtranſiuit nec eos ꝑcuſſit & populus ex egipto trāſiuit.i.exiuit terciaq̧ die mare rubrū pretereūdo ¶ Secūdo dir̄ paſca ſm allegoriā quia hoc tēpe eccleſia trāſit per baptiſmū ab infidelitate ad fidē Tertio ſm tropologiā quoniā hoc tp̄e tranſimus per cōtritionē ad confeſſionē & ſic a uiciis ad uirtutē & de pnīa ad eucariſtiam ſm Guil.ī c.đ feſto paſcali Quarto ſm intellectū anagoycū quia hoc tp̄e x p̄s tranſiuit de mortalitate ad īmortalitatem & facit nos trāſire ut in euangelio cū uidiſſet xp̄us ꝙ ueniſſet hora q̄ trāſiret de mūdo ad patrem Et nomīamus hāc diem ſm Guil.greco uocabulo nō ebrayco licet lingua ebrayca dignior ſit tāq̄ mater primo ne uideamur iudeyzare ſo ne imitemur quoſdā hereticos dicentes euāgeliū ſine cerimōialibus nō ſufficere ad ſalutē.tertio utimur greco & nō latino uocabulo qm̄ greca lingua antiquitus rome & in ytalia tante fuit auctoritatis ut nō ſolū dies ſolēpnes grecis nōibus nuncuparenṫ ut paſca penthecoſten epiphania ueꝝ etiā dignitates ep̄us archiep̄us & patriarhca & ſilēs ab eiſdē grecis lrīs denōiarentur dixit tamē Yſiderus ꝙ paſce uocabulū nō grecū ſ hebraycū eſt & refeṫ Guil.Inno.in quodā ſuo ſermone dixiſſe ꝙ hebrayce paſca diciṫ a phaſe qđ ē trāſitus grece uocaṫ a phaſin. quod ē paſſio Augu. dicit ꝙ nomē paſca per diuinā diſpoſitiōꝫ cōpactū eſt ex hoc nōie greco phaſin quod eſt paſſio & hebreo phaſe quod ē trāſitus hoc enī duo cōueniūt in hoc nōie paſca tā ſm ſignificatiōꝫ q̄ ſm uocē ſm ſignificatiōꝫ qm̄ in paſſiōe xp̄i eius fuit trāſitus ſm uocē qm̄ paſca unde merito hoc nomeu hꝫ intellectū utriuſq̧ nōis & eſt latinū ut ſic ex duabus linguis fiat tertia.ſ. latina & ſm Guil.hoc nomē paſca eſt tertie decliationis ut dicatur paſca paſcatis Vocatur etiā paſca ſm ipſum ipā dies reſurrectionis & etiam dominica in ramiſpalmarum uſque ad octauā paſcatis qa dōica ipſa. īdutus fuit agnus.i.xp̄us q ī quīta feria.i.in cēa domī ymolari debebat ueꝝ tn̄ dicit Guil. ſm uulgi opiōꝫ dōica in ramiſpalmaꝝ dir̄ paſca floridū v.feria.i.dies cene

dit̃ phase olim tñ ꝓprie ſm ipſum uocabatur paſca dies illa in
qua agnus ymolabatur & ſic quĩta feria Et pondero uerbũ ꝓprie
hodie uero tũc ſm coñeꝫ loquelã paſca dicitur ipſa dies ſolẽpnis.
anthonomaſice ſolẽpnitas ſolẽpnitatũ q͞a ceteras nobilitate añce-
dit ornant̃ ecclĩe ſigna oĩa letitie demõſtrãt̃ & ſm cõſuetudinẽ
nihil qd̃ nõ ſit benedictũ cõmedere debemus & alibi a ſacerdote
agnus benedicit̃ ad repreſẽtãd̃ ꝙ dñs ꝑ Moyſẽ pplm̃ agnũ cõme
dere iuſſit in figura huius ſacramẽti uentura qd̃ fuit yhũs xpũs
cuius ſanguĩe oĩa primogẽita de mũdo ſibi redemit & angelo in
nocte illa oĩa primogeĩta ĩ egypto pcuciẽte populũ ſuũ ſaluauit
agni ſanguĩe prenotatũ Singulis igit̃ modois d̃ q͞bus s̃.paſca ſu
mamus ſatis ꝓprie ad cenã dñi ꝓportionat̃ ſicut ád paſcatis ſo-
lẽpnitatẽ aut ergo q̃rimus de ſolẽpnitatẽ offitioꝝ d̃ letitia & gau-
dio ecclĩe & ympnis angelicis & de plauſu & ſolẽpnitate omniũ
xpĩanoꝝ talis dies dominicus ab ecclĩa termĩatur ꝑ c.noſce de cõ.
di.iii.& appellat̃ ſolempnitas ſolẽpnitatũ & huiuſmõi ſolẽpnitate
oẽs dies domĩci dicũtur octaue ſm Guil. ĩ ſuo rõnali ĩ ꝓhemio
ſeptime ptis Quo aũt ad ipſius agni paſcalis.i. xpĩ aſſũptionẽ
cẽa dñi & dies reſurrectiõis ſũt dies cõueniẽtes ut alteꝝ unuſq͞ſq͞
eligat ſm ſuã deuotiõꝫ Vnde ſumendo paſca ſm interpretatiõꝫ
Bede & hyſtoriã ꝓ tranſitu quo pplũs ex egipto trãſiuit & mare
rubꝝ preteriit & de captiuitate ad libertatẽ deduxit uel ex eo ꝙ
extermĩator angelus domos trãſiuit hebreoꝝ cõueĩt paſca ad ce-
nã domĩ in q̃ x p̃s tranſiuit de ueteri lege ad nouã ꝑ ueterẽ ſerui
eramus peccati.ꝑ nouũ trãſimus ad libertatẽ cõuenit etiã paſca ꝑ
allegoriã ad cenã domini q͞a ꝑ tale paſca trãſimus d̃ ĩfidelitate &
inobediẽtia primi pñtis ad fidẽ huius ſacramẽti Cõuenit etiã per
tropologiã q͞a per cõfeſſiõꝫ & cõtritiõꝫ trãſimus ad ſacramentũ
eucariſtie Cõuenit etiã ſm ſenſum anagoicũ quia ĩ cẽa domini
tranſiuit chriſtus.i.incepit tranſire a mortalitate ad ĩmortalitatẽ
Vel ſm intellectum Inno.in ſuo ſermone conuenit quinte ferie
quia tũc tranſiuit propitius ad ſuam paſſionem Vel ſm Augu.
quia in paſſione domini fuit tranſitus & ĩ hoc uerbo paſca con-
uenit tranſitus & paſſio & ſic tranſitus ad paſſionẽ merito cena
domini proprie appellatur a paſca in quo tale ſacramẽtũ ſumere

possumus & ecclesie satisfatimus etiā nō cōicādo die resurrecti-
onis nec ī tali sacramēto rquirit tex. expressus exprimēs de pasca
resurrectiōis Verꝝ quia corpus xpī uerꝝ sumi pōt duplici respcū
eo qa mors xpī nihil proficeret nisi eēt resurrectio aut p meritū
sue passiōis plāgamus mortē domini nūctiantes & tūc corde cū
xpō crucifigimur & hoc respectu cōuenienter recipimus ī cena
domini Aut non habētes respectū principaliter ad mortem dn̄i
non uolētes crucifigi corde cū xpō plāgendo mortē & passiōem
letamur xpm̄ surrexisse a mortuis ac ipsum resurgētem q paulo
ante mortuus fuerat deuote & cū gaudio suscipiamus & sincero
letemur affectu sumētes ipm̄ cantando hec dies quam fecit dn̄s
Nec digne possunt cātare de resurrectiōe nisi memores sint etiā
de passione & ideo ecclesia gaudendo & letando per totā octauā
pascatis ī offitiis unde qui ī cena domini sumit passiōꝫ prīcipalīr
cōmemorat in pascate spectās futurꝝ gaudiū resurrectiōis Qui
uero in pascate sūmit principaliter cōmemorat resurrectionem
gaudens de gaudio resurrectionis iam perfecto dolens de tempe
passionis iam preterite Non contendāt ergo sūmentes hoc diuso
respectu quia nec Centurio nec Zacheus inuicem cōtēderūt nec
litigauerūt nec inter se cōtrarii fuerūt nec inter se quisqꝫ eorum
altero se proposuit Luce xix. & vii. cū ille Zacheus dominū suū
in domo suscepit. i. xpm̄ letans & gaudēs Cēturio dixit domine
non sum dignus. ambo saluatorē honorificātes quāuis nō uno
mō ambo tamē de peccatis misericordiam consecuti sunt iō ad
hoc ualet exodi xvi. & sapientie vi. trāsumptiue in c. cottidie de
con. di. ii. & ſm Augu. manna in deserto per quā figuratur xpī
corpus ſm ꝓpriam uolūtatem in ore cuiusqꝫ sapiebat fatiat ergo
hoc unusqsqꝫ ex fide sua qd' pie crediderit eē fatiēd' dcō c. cottidie
facit ergo ī cēa uł ī pasca ſm ꝓpriā uolūtatē significatiōꝫ ad hoc
īduces tex. segii. pape de cō. di. ii. triforme corpus dn̄i in tres ptes
diuidit ps missa in calicē corpus xpī qd' iā resurrexit demōstrat
ps comesta ābulātē adhuc sup terrā ps in altari usqꝫ ad finē misse
remanēs corpus ī sepulcro demōstrat & corpa nr̄a usqꝫ ad finē se-
culi ī sepulcro manebūt diuso igit respcū sūmi pōt & ī cena & ī
pascate resurrectiōis ad hoc facit dcm̄ Augu. ī quodā sermōe sup

Iohāne vi .c. transumptiue in c. īmutat domus de cō. di ii. man. ducatur xpūs ut mortuos uiuificet . manducatur xpūs & uiuit transūptiue in c. quid sit sanguis de cō. di. ii. hinc ergo pēsemus q̄le sit hoc sacrifitiū quod ꝑ absolutiōe nostra passioꝫ unigeniti filii semp ymitaē demōstrāt igitur iste auctoritates ꝙ ī assumēdo cōtēplari possumus & mortē & resurrectioꝫ nec ab re sn̄ia beati Thōe & alioꝝ mḡroꝝ in qōe de cottidiana corpis assūptione non fuit repugnās sed cōcordās cū Zacheo & Centuriōe nā ipsum obmittēs sumere cottidie ꝓpter reuerētiā & q̄a se indignū reputat meretur Si uero cottidie sumendo ꝓuocatur in eo desideriū xpī hūilitas & deuotio cottidie assumendo meretꝰ ¶Si uero cottidie sumēdo meretur & uterq̄ dat gloriā deo & qui mādu cat cū reuerētia & q̄ ex reuerētia obmittit ita in ꝓpōito qui sumit ī cena respectu de quo s̄. q̄ ī resurrectiōe diuerso respectu & p̄mo bene facit qui in cena & in pascate melius facit quia cōplectitur utrūq̄ respectu prout aliq̄ religiosi faciūt si tamē alterā diem dimittit sentio ꝙ nō peccat per c. oīs de pe. & re. debet tamē q̄ ī cēa sūpsit se sp̄ualiter preparare ut oīo dignus sit assumere. i. esse in tali statu ꝙ die resurrectiōis si uellet posset assumere & sp̄ualiter comedere unde dicit Augu. qui paras uētrem & dentē crede & manducasti unusquisq̄ ergo sentiet in se s̄m uarias circūstātias quid utilius quid deuotius quid reuerētius quid humilius in se sentiat . Si in cena illū laudo. si in pascate illū nō dāpno. si ī utroq̄ illū extollo dico tamē q̄d in me sentio aliq̄n suscepi in cēa dōi tenens magis ecclesie cōuenire & scripture ꝓpter ratiōes in s̄a argumentatiōe allatas uolens ymitari actiōes xpī & institutiōis sacramēti in suo tp̄e ut queādmodū illa die finiuit uetus testamētū & īcepit nouū ita illa die ꝑ cōfessioꝫ & sacri corporis assūptioꝫ ueniā peccatorū obtineā uetustatē exuam & ꝑ emūdationē cordis effitiar nouus hō & ꝓpter reuerētiā passiōis in eius cōtēplatioꝫ hō facilius reuertitur ad cor q̄ expectare ad resurrectioꝫ q̄ tota est plena gaudio & tūc q̄si īcipit sollicitudo cure familiaris detractio a cōtēplatiōe passiōis ī q̄ hō ꝑ totā p̄cedētē septimanā se & ī se & ī xpm̄ debuit cōtēplasse ideo tucius uidetꝰ ꝓuenire q̄ tardare propter īcogitata īpedimēta & sollicitudīes tēporales q̄ de facili possunt occurrere

prout unusquisque de facili potuit fuisse exptus S3 postea cōsiderās quod die cene dñi fit sermo de corpe xpi. & de eius miracul' de qbus in cle. si doīnū de reliquiis & uene. sāc. sensi me magis habilitatū humiliatū & cōtritū ac edificatū ad eucaristiā in resurrectione domī uel studio camerati uel predicatorꝝ doctrina merito aliqñ differre uolui ad resurrectiōis diē. ī q̄ memor fui & resurrectiōis & passiōis & cōsciētie ac deuotiōi mee repui satisfactū nō ea distuli rōne ut magis putauissē cōuēire illa die & magis satisfacere ecclesie q̄ in cēa domini & īter cōfessiōꝫ & eucaristiā tutū ē aliqd' interuallum precedere ut magis ac magis pctā plāgi possint ante cōmuniōꝫ cū ipm̄ corpus uerꝝ solū dari debeat uere penitētibus & cōfessis c. quod in te de pe. & re. eo maxime quia cōmūiter in ipā ebdomada sācta cōcurrūt ut plurimū ad pnīaꝫ peccatores & multū confert post absolutiōꝫ sacerdotis recogitare dies suos dinumerare peccata plāgere & pnīaꝫ agere & tūc quecūque bona in statu gratie facta ad omnē suū effectū ꝓficiunt ad salutē c. quod quidā c. oīs de pe. & re. & tūc recipimus fructū pnīe qui fructus est eucaristia domini quādo cōmedimus & recipimus crucifixū nostrū ut cum eo uiuamus ut ī c. deuotā & c. que xpō xxvii. q. i. Alius quidē aliud in se sentire posset ut ſm uarias negotiorꝝ suorꝝ circūstantias utilius & deuotius posset in dieꝫ cene suscipere & pasca cū reuerentia obmittere corde tamē credere iuxta illud crede & manducasti & si utraque die sibi cōsolat faciēdum ex merito passiouis & ex gaudio resurrectionis hunc summe cōmendo dūmodo quod exterius ostendit intrinsecus gerat ymo si cottidie fieret ſm tempus primitiue ecclesie perfectius reputarem quod tamē non seruatur propter refrigescentem in nobis caritatem c. peracta usque ad capitulū ī cena de cō di. ii. Verū opinabar ecclīaꝫ in die cene multū occupari tum ꝓpter reconciliatiōꝫ penitētiū & eucaristiam illis tribuendam ex rationibus de quibus in argumentis superioris partis. tū etiā ex occupatiōe omniū religiōsorꝝ & clericorū qui illa die ex consuetudine conicant sibi eucaristiā tum ex olei cōsecratiōe & circa offitium circa mandatum circa lotionem pedū circa planctum passionis xpi qui p tres dies stetit in sepulcro per quos etiā nos debemus lacrimis īsudare cū ꝓpter

nostra crimina passus sit ꝫm Guil. in tractatu quinte ferie in c.
notādū aūt ꝙ ecclesia luget tribus diedus & iō cū ritus multorū
fideliū esset in cena domī cōicare c. in cena ꝑpter dictas occupa-
tiōs ecclesie forte ī diē resurrectiōis tm̄ sacr̄m populis ē dilatum
nō tn̄ oībus nisi uolētibus differre & tūc diuidēdo onera facilius
& in cena aliquos ad cōionē recipiendo aliquos in resurrectione
oībus fidelibus satiffaciat ecclesia & sic nō notabitur diuersitas
ritus inter ecclesiasticos & seculares & hoc lōgam cōsuetudinem
cognoscimus habuisse & mīme sunt mūtāda q̄ lōgā inter ꝑtatiōꝫ
habuerūt l. minime .ff. de legi. & papa scit & tollerat hāc cōsue-
tudinē ergo ꝓ lege seruanda est i. di. consuetudo. xi di. in hiis &
in hiis que de sui natura bona sunt talis tollerētia dispēsatiōꝫ in-
ducit ar. nōꝶ a cōtrario tn̄ ꝫsu in c. dudū de preben. secus si in se
mala essent quia tūc tolerātia nō inducit dispēsatiōꝫ ut nota. glo.
in c. inter opa de spon. & aliud est dissimulare ut ibi ī meretritio
aliud tollerare ut in eucaristia maxime quia uerbū pasca & nōīe
& re cōprehēdit cenā domini & resurrectiōꝫ ut superius multis
ratiōibus demōstraui ¶ Vnum tamē obiectū uidet obstare ꝙ c.
oīs intelligatur de pasca resurrectiōis per c. in cena iūcto c. & si
nō freqnētius quia ibi diuisificatur pasca a cena domī quo ad eu-
caristiam ꝓbat etiam c. & si iudeos de iudeis ꝙ c. oīs intelligatur
de pasca resurrectiōs Sed istud plēe & multipliciter soluitur prīo
Sother papa in c. in cena notat dr̄aꝫ inter pasca & cenā ad ꝓbād
solū ecclesiasticū usum qui erat ꝙ etiā si cōicassent tribus diebus
de quibus in c. & si nō frequētius aliqui nō debebāt abstinere eo
ꝙ in cena dōī usus ecclesiasticus hoc obseruabat assumere. Alias
aūt cū uerbū pasca sit uerbū generale ꝑpter significata & sensū
q̄druplicē de quo s̄. Inno. in c. oīs uti uoluit tali v̄bo ꝓportiona-
bili ad utrunq; pasca alias dixisset pasca resurrectionis Vel aliter
si capimus in c. oīs pro pasca resurrectionis uerbū ad minus &
uerbū saltim tollit cōtrariū. pasca enim est terminus ꝑemptorius
& usq; ad illum diem quādocūq; suscipiat satisfacit ecclesie c. uero
et si iudeos hoc modo ītelligēdo solutū remanet quia pōt ītelligi
de pascate resurrectionis termīatiue ut s̄. ꝓxīe nec ibi sunt uerba
dispositiā ꝫ narratiua referētia se ad facti cōtigētiā Ad hāc snīaꝫ

pondero tria tpra in assumptiōe huius sacramēti. frequētius fre-
quenter & minus frequēter olī ī primitīa ecclesia singulis diebus
sumebat c. pacta usqꝫ ad c. cottidie & hoc dicebat frequētius Item
sigulis diebus dōicis c. cottidie post principiū referēdo c. & si nō
frequētius ad c. precedēs cū dicit de diebus domīcis et sic qui su-
mebat diebus domīcis licet nō cottidie dicebatur facere frequē-
tius frequenter autem medio tempore dicebatur facere in natali
pasca et penthecosten et in cena domini faciebat c. et si non fre-
quētius et c. in cena Minus frequenter facit ſm tempus instātis
ecclesie qui ad minus in pasca in c. oīs de pe. & re ¶ Sed qs dixerit
qui frequētius facit uel frequēter nō aūt minus frequēter ꝙ non
satisfacit ecclesie certe nullus Pono ergo ꝙ qs cōicauerit oībus
diebus domīcis c. cottidie. uel natali et penthecostē et in cena dñi
non tamē in pascate in quo ad minus dicit facere certe dicā hūc
satisfecisse qa plus fecit ergo et mīus l. cū furti preall'. et in l. plus
cautionis Preterea et aliter īduco c. et si nō frequētius ter ī āno.
Sed dubitat quid de cēa dicit Sother papa ꝙ a qbusdā pceptio
eucaristie negligit qm̄ eadē die ꝙ ab oībus fidelibus pcipienda sit
ecclesiasticus usus demostrat q̄si dicat qa eccliasticus usus demo-
strat et qdā hoc negligūt tales negligētes ī cena sumētes tamē in
pasca natali et penthecostē frequēter dicūt facere et nō frequētius
ue℞ post hec tpra ꝓpter refrigescētē caritatē homines negligebāt
omī tpe et ideo edictū factū est ꝓpter negligētes ut ad minus in
pasca q terminus est pemtorius et ultima meta tpis nō formalis et
substātialis ſ finalis. i. ꝙ non est de substātia et forma ꝙ ī die re-
surrectionis faciat si ante fecit ¶ Sed si non fecit ante ut in natali
uel pēthecostē uel ī cēa tūc dico ꝙ pasca resurrectionis ē terminus
substātialis formal' et finalis ut satisfatiet ecclesie alias incurreret
penā c. oīs et hoc ualde demulcet Et uerbū pasca in c. oīs ita ītel-
ligendo potest sumi pro pascate resurrectionis et non pro cena
dñi et hoc ꝓpter glo. ī c. in cēa reprehēditur cū dicit oli sic mō nō
qd' monachi seruāt sufficit allegare instātiam cōtra illā glo. i. q. i.
sicut urgeri nā uidemus ꝙ multi et innumerabiles layci sumūt
in cena domī et sic non tātū monachi seruāt ¶ Postremo si uellē
respōdere argumētis unius ptis uiderer adhereri alteri pti cū s̄. cō

cluserim pro utraq; pte ut sit in electione catholicoꝝ uel in cena
uel ĩ resurrectiōe ṝcipe Veꝝ ut hec catholica opĩo uerior appareat
Ad primũ ar. prime ptis dico ꝙ exceptio firmat regulã. ibi non
excipit de penitẽtibus ut alii excludãt. ẜ. pricipaliter ibi penitẽtiũ
recōciliatiōi diẽ statuere uoluit ecclesia loco quoꝝ hodie cō phẽ-
dũtur oẽs religiosi ymo tex. in c. in cena appbat usum qui erat
ꝙ oẽs cōicarent in cena & sic alii nō excludũtur nec in illo c. in
capite pōitur regula generalis negatia de aliis Ad secũd' & tertiũ
satis patet solutio siliter ad qrtum cũ declaraui intellectũ c. & si
nō frequẽtius cũ c. in cena Ad quintũ ecclesia gloriat' in officiis
v. ferie ĩ psona penitẽtiũ .i. pricipaliter Sed etiã gloriat' in ecclĩa
in psona alioꝝ cōuersoꝝ qa sup uno peccatore cōuerso magnũ
gaudiũ est ĩ celis & cũ dicitur ꝙ layci debẽt cōtẽplari resurrectiōƷ
ẽ ueꝝ quãdo nō possũt cōtẽplari passiōƷ & sic ẜm divsũ respectũ
diuersa die sumere debent. penitẽtes uero unico respectu debent
.s. passiōis iō ipĩ in cena tm̃ sumunt Ad vi. & vii. loquitur de
solẽpnitatẽ offitioꝝ pasce resurrectiōis Similiter ad viii. respōdet
ꝙ cũ ibi dicit' ꝙ die dōico datum est mãna . dic ꝙ ẜm iudeos erat
dies ueneris nō sabbati Ad nonũ dic ꝙ v. feria fuit finis ueteris
legis & principiũ noue & sic in v. feria principiata est uita nostra
quia christus moriendo mortem nostram destruxit & sic in
morte destructa est mors nostra ergo ibi incipit uita & resur-
gẽdo uitã repauit. i. cōfirmauit quacũq; die ergo sumat' sumit' ĩ
signũ uite nostre repate & mortis destructe Decimũ argumẽtũ
pōt trahi ad utranq; ptem & potius ad cenã qm̃ secũdũ pasca a
nobis celebrat' p assũptiōƷ corpis ubi nō est tm̃ gaudiũ sicut in
pascate qd' nō habet in se tristitiã qd' declarat' in fine illius ar.
Ad xi. nō est ueꝝ ꝙ noua lex simpliciter a resurrectiōe sumpsit
exordiũ ẜ ab ipã morte piter & a resurrectiōe Vnde hoc sacrm̃
institutũ in v. feria fuit finis ueteris & principiũ noue iux̃ illud
hic sanguis noui testamẽti . & facti sumus noua pgenies cũ esse-
mus in antiqua & dãpnataƷ ex antiqui hostis inuidia redẽpti per
mortẽ & passiōƷ xpĩ ergo ĩ meritũ passiōis possumus ipm̃ sumere
in v. feria ad gloriã resurrectiōis in pascate & p hoc soluit' xii. ar.
qa sumere possumus ut moriamur cũ xpō & uiuamus piter cũ

illo & cū dic̄ post mortē adoptiōis filios nō fieri loqt̄ argumētū d̄ adoptiōe naturali & carnali Secus d̄ spūali q̄ a morte xpi sūpsit exordiū Ad Xiii. non est uerū ꝙ per totā ebdomadā pascatis agitur in offitiis de resurrectiōe tantū ẜ ymo pariter de morte & resurrectiōe ¶ Ad xiiii. nr̄m uiuere est ꝑpter mortē xpi q̄ mortē nostrā moriendo destruxit ¶ Ad xv. resurrectio xpi est nobis trāsitus ad uitā .i. ad patriam celestē ꝙ̄ trāsitum xpūs celebrauit transeundo ad patrem nos aūt loquimur de secūdo trāsitu quod denotamus ꝑ assumptiōꝫ sacri corꝑis & similiter loqtur xvi. ar. de tertio trāsitu ut uerba ibi demōstrāt uel loquit̄ utrūq̄ꝫ .s. precedēs ar. & istud ē de solēpnitate offitioꝝ pascaliū ar. xvii. de auctoritatibus theologoꝝ nihil ē oēs se fundāt sup c. oīs & pōderāt uerbum pasca & nō uerbū minus ¶ Xviii. tollitur quia illa uia nō est tutior ut colligo in uno ar. alterius ꝑtis ¶ Xix. loquitnr d̄ de īterpretatiōibus & expoītiōibus sacre pagīe unde ī illis dūmō non tāgant determīatiōes ecclesie nōnulloꝝ pōtificū cōstitutis Augu. Iero. atq̄ꝫ alioꝝ ti. actatoꝝ dicta uidentur esse preferenda Secus in his in quibus requirit̄ ne dū sciētia ẜ etiā potās ac clauiū auctoritas in ligādo & soluēdo & puniēdo quia tūc statur determinationi ecclesie de qua in c. oīs Itē nec auctoritates mg̃rorū sacre pagine cōtrariantur superiori determīationi ¶ Vltimū ar. facit pro utraq̄ꝫ ꝑte quia coīs cōsuetudo derelinq̄d unūquēq̄ꝫ suo iuditio uel in cena uel in pascate ¶ Cōtraria nota. ar. alterius ꝑtis nō r̄pugnāt ymo persuadent ꝙ non inducatur diuūsitas ritus īter clericos & laycos pēitētes & nō penitētes ¶ Vnde oīa illa ar. concludūt pro decisiōe superius facta & si aliqua motiua huius ꝑtis cōcludūt potius ad cenā solue ꝙ loquūtur quādo altero repsēctu .s. passiōis ul̄ mortis uellet & posset assumere iō dicimus ꝙ sacerdotes cōicant in saguine quia parati esse debent potius ꝑ xpō ad effusiōꝫ sanguinis sui q̄ layci ut dixi ī qōe xiii. tractatus super c. oīs in sortē domī sunt uocati xxi. di. cleros inoleuit inde cōsuetudo q̄a religiosi & sacerdotes cōsueuerūt cōicare in cena ar. c. in capite l. di. & glo. in c. & si nō frequentius Cetera argumēta que potius cōcludūt ad cenā ꝑ distīctiōꝫ cōcordātur habito respectu ad diuersum modū sumēdi & licet discipuli instructi fuerunt in

cena de usu sumendi non tamẽ ad illam diem ex precepto domĩ
necessitati dixit xp̃s quotiẽs hoc feceritis nõ dixit hac diẽ ar .de
tutiori uia licet posset esse tutior non est sub precepto necessario
ar.c .omnis nec post confessionem & absolutionẽ sacerdotis est
periculũ in mora usq̧ ad diem resurrectionis dũmodo se inter
cõfessionem & eucaristiam non permittat peccato coinquinari·
Ad xv.argu.hoc sacramentũ nõ est tantũ signũ mortis xpĩ sed
etiam resurrectiõis iuxta id quotienscunq̧ hoc feceritis ĩ meam
cõmemoratioꝫ mortem domini nũctiabitis donec ueniet & sic
resurget sumẽs ergo cõtẽplari põt mortem tantũ & assumat ĩ cẽa
aut quando uenit & resurrexit & assumet in pascate aut habet
utrunq̧ respectum & sumatur utraq̧ die ¶ Ad xvi.ꝙ morte dõi
liberati sumus ueꝝ est a dyabolica seruitute sed per resurrectiõꝫ
habilitati ad ianuã paradisi c. maiores de bap.§.cũ ergo nisi enĩ
xp̃s surrexisset & uenisset hora trãseundi ad patrẽ sempꝰ eramus
filii dãpnationis eternaliter in inferno dãpnati sumẽs ergo ĩ cena
cõtemplari põt liberationem nostram per trãsitum post mortem
xpĩ ad inferna & tunc iuste suscipit sacramentũ cõtẽplari potest
etiã ianuam nobis patefactũ per resurrectioꝫ & tũc licite suscipit
ĩ pascate diuerso ergo respectu sumẽdo nõ existimo ecclesiasticũ
usum dãpnãdũ de cena uel de pascate ¶ Ad ultimũ respõdetur
ꝙ non potest quis instrui de nouo testamẽto nisi ĩstruatur etiam
de ueteri unde de utriusq̧ testamẽti pagĩa instructus remanet q
hoc sacramẽtum sumit uel ĩ cena uel in pascate qa fuit finis ue-
teris legis cũ per mortem xpĩ consumata fuerint oĩa iuxta illud
dominicũ uerbũ in cruce dictũ cõsumatũ est fuit etiã principiũ
legis noue ꝑ q̃ fci sumus noua cõspersio Sumẽs ipm̃ corpus sũit
ĩstitutioꝫ ueteris & noui testamẽti qđ ꝓbať in dicta or̃one deus
qui ad celebrãdũ pascale sacr̃m utriusq̧ testemẽti pagina instruis
ex quo ipm̃ sacr̃m hꝫ figurã & essentiã utriusq̧ testamẽti nõ cõsi-
deramus diẽ assũptionis sacramẽti ꝟ ipm̃ sacr̃m quacũq̧ ergo die
sũimus ẽ ueꝝ & significatiuũ sacr̃m cujus ꝑceptione in presenti
seculo per miãꝫ suam nobis sit firma & certa expectatio futuroꝝ
ac illo celesti cõuiuio cũ angelis saturemur iux̃ illud panẽ ãgeloꝝ
mãdacauit hõ quo quidã assũpto non esuriamus ĩ eternũ amen

VLTIMO ut cunctis pateat ueritas suprascriptę questionis di-
sputatę adduco decisionē sanctissimi nostri papę Eugenii papę
quarti scribentis epistolam huius tenoris uidelicet

DILECTE FILI. Sal & ap. ben. fidedigna relatiōe pcepimus
in ciuitate Licii non paruam per hec tempora excitatam fuisse
cōmotionē de die debitę pceptiōis sacratissimi corporis domini
nostri yhū xpī & ꝙ per aliquos religiosos sit affirmatū non cō-
municaret actualiter in die resurrectionis dominice mortaliter
peccare & si in die Iouis sancta & aliis quibuscūq; diebus .ī. ānū
pluries & frequentatis uicibus cōicassent quod piis auribus ē au-
dire molestū. Recolimus alias per quodā nostrū breue scripsisse
uenerabili nostro episcopo liciensi ꝙ intelligebamus satisfactum
esse si pauloante uel paulopost diē resurrectiōis quis cōmūicaret.
Mirati sumus ꝙ postmodum noua cōuersia reuixerit sed ini-
micus hō super seminauit zizania. Nos igitur cupientes purgatū
triticum ī orreū domini cōgregare & in utilibus cōtentionibus
finem dare attendentes iuxta doctrinā sancti Augu. ꝙ solēt cir-
cūstantię scripturaꝝ illuminare substantiā ueritatis & nō solum
adiacētia sed etiā precedētia & subsequētia uerba sunt cōsiderāda
prudēti: Cum dicat canon ecclesię. Oīs utriusq; sexus fidel. saltem
semel in anno confiteantur & .ī. suscipientes ad minus in pasca
reuerenter eucaristię sacramentū & sequitur nisi de ppriis sacer-
dotibus consilia ob aliq̄ rationabilem causam ad tempus ab eius
pceptiōe duxerit abstinendū dicimus expresse nō esse intētionis
legislatoris aīas illaqueare fidelium sub culpa mortali ad cōicād
precise ī die resurrectiōis sed terminū statuisse ad pasca cū dicit
semel ī anno & infra ad minus in pasca nisi, mens enim magis
q̄ uerboꝝ sonus est attēdēda discrete ītelligimus itaq; optīo iure
satisfactū esse canoni si in ebdomada sancta uel .ī. octauā pascę
resurrectiōis dōicę secū meliorē dispō3 cōscientie & actiō3 mentis
deuotiōe fidelē preparatiōe debita sanctū eucaristię pignus acci-
piūt & cū dūo pasca celebrāt ad salutē & huic snię omēs uolumus
acqescere q̄re deuotiōi tue cōmittimus ut pdcā ubi oportere ītel-
ligas ppl'is nota facias. Datū Ro. apud scm̄ Petrū sub ānulo nr̄o
secreto die viii. Iulii. M.cccc.xlvi. pōtificatus nr̄i.

¶REVERENDE. magr̄ uidi allegātia dctā illius uenerabil' doc. doī Frācisci mansueti q̄ cōsulit tenēdū eē illud qđ ē tutius & aīe fauorabilius c. iuuenis de spō. & iō petat licētia generalis a suo perrochiali de audiēdo missam alibi ¶ Verꝝ de stricto iure posset multū dubitari q̄a ibi supplēdo uerbū statuimus uel decernimus īportat iuris necessitatē c. statuimus de ma. & obe. c. decernimus de iudic. Et qui nō paret statuto ul' decreto sup̄ioris peccat mortaliter c. ii. de ma. & obē xiiii. q. i. c. qđ. precipitur doc. in . c. nam cōcupiscentiā de cōsti. & hētur in li. iii regū ii. c. ad mētē licet nō ad lrā₃ ¶ In contrariū facit quia exquo lex nō est recepta in obseruātiam trāsgressores nō peccant mortaliter nec penā īcurrūt iiii. di. deniq₃ vsu hec & si est glo. ii. in c. ii. de treu & pa. multa pn̄t ad hoc allegari Preterea c. ut dōicis loquit' de illo p̄rochiano qui uellet alibi audire missam ī cōteptū ꝑpter q̄ꝫ conteptū q̄s obligat ad mortale etiā si materia subiecta esset consultoria & nō de sui natura preceptiua nec necessitatiua glo. est singularis in c. q̄s aūt x. di. iō a cōtrario sensu illius c. ut dōicis si nō faciat ī cotemptū non peccaret ¶ Et in dubio quis non presumitur facere in contemptum quia in dubio non presumitur quis delinquere tamē si interrogatus nullam causam assignat nisi quia nō plus cōsiderauit tunc dicit' cotemnpnere debuit enim querere ab aliis quod ipē ignorauit quia iuris ignorātia non excusat ut ī regula iuris ignorantia in vi. ¶ Itē dicit Osti. in c. ut dominicis q̄ꝫ presumitur contemptus nisi perrochianus licentiam habeat uel iustam causam ostendit ut quia perrochialis sacerdos esset symoniacus manifestus in benefitio uel occultus in ordine uel alter notorius fornicator ꝰm nota. ī c. uestra de choha. cleri. & mul'. c. cum nō liceat de iureiur. cū similibus ¶ Verꝝ in hoc passu dicerem q̄ꝫ in ciuitatibus in quibus unusquisque cōfluit ad mendicantes apud quos illis diebus habetur copia missarum & sic uidetur consuetudine ammodo introductum qua consuetudine presupposita puto tales perrochianos alibi missam audientes non peccare

¶ Cōmunis enim consuetudo etiam si esset erronea antequam declaretur per superiorē talis error habet excusare a peccato & sic a pena quia cōmunis error excusat a pena glo. ī c. unico de postu.

prela.li.vi.ubi dič ꝙ pena nõ d3 dari ei q̄ cõi iuditio nõ peccauit ff.ad macedo.l.iii.xxvii.q.i.c.de uiduis c.fi.c.ii.de transla.prela. v̄.fi.ibi maiorũ secutus errorem facit glo.in cle.uolẽtes de hereti. in v̄ ex tũc ubi cõstitutio non ligat ignorãtes quo ad peccatũ ¶ Cũ ergo cõiter hoĩes rõe tal' cõsuetudinis putãt se excusatos dico eos nõ peccare Ver℞ si cõtra facerẽt ex ĩaduertẽtia nec haberent mẽtem ad talẽ cõsuetudinẽ ego dicerẽ eos peccare quia uiderẽtur ex cõtẽptu facere nõ uirtute cõsuetudinis nec ꝑ talẽ cõsuetudinẽ puto diuinũ cultũ diminui dũmõ alias ĩ perrochiis nõ dimittãť diuina offitia consueta c.ex pte de cõstit. cũ ad hoc de cleri. non residẽ. ¶ Verũtamẽ ego cõsidero ꝙ in ciuitatibus & maxĩe ĩ ista ꝙ oẽs perrochiales sacerdotes habent capellas & altaria in ecclesia cathedrali q̄ de necessitate tenẽtur deseruire ĩ ecclesia cathedrali in qua satis tempestiue in mane celebrantur diuina offitia ¶ Ex quo contingit ꝙ perrochiales sacerdotes prius uolũt celebrare in sua ecclesia & postea accedere ad cathedralẽ & cõmuniter pplũs diebus solẽpnibus ĩ mane libẽter quiescit maxĩe qui manualibus operibus ꝑ totã septimanã se dedit iõ forte ista causa excusaret populũ a cõtẽptu q̄a in perrochiis nõ celebrãtur misse hora tertiar℞ sed ualde tempestiue & horis singulis ĩ cõuẽtualibus ecclesiis misse in illis diebus celebrãtur ¶ Consulõ tamen ꝙ si ecclesia est pauper ꝙ oblationes offerat in ecclesia seu loco oblationũ aliq̄d offerat cũ cõsuetudo sit generalis ꝙ diebus solẽpnibus uacuus q̄s non accedat ad altare domĩ ¶ Et si uult cautius & securius agere cessante causa legittima petat licentiã a perrochiali suo.

¶ LEX noua nõ corrigt antiquã nisi in casibusi n q̄bus spetialiter cauetur de correctiõe antiq̄ legis hec ẽ regula iuř firma ideo reuerẽde magř nõ moueat uos glo.in c.oĩs ĩ v̄.ad minus cũ allegat c.& si nõ frequẽtius q̄a per illã glo.& supradictã regulam magis moueor ad opĩo3 meam c.& si nõ frequẽtius dicit Et si non frequentius in anno nõ fecerit faciat saltẽ in pascate pẽthecosten & natale ¶ Sed pono ꝑ cõstanti ꝙ cottidie fecerit quod fieri potest c.cottidie de cõ.di.vi.non tñ dictis tribus diebus puto satisfcm̃ ecclĩe ꝑ c.cottidie uľ saltẽ q̄ñ cadit sufficit accipe medicinã3 corpis ut ibi ĩ c.sequẽti q̄d' ĩcipit Si quotiẽs S3 q̄m nec cottidie nec dieb3

dñicis nec quādo qs cadebat accipiebat eucaristie sacrm̄ Fabiañus ī c. & si nō frequētius .i. nec cottidie nec diebus domīcis nec qñ cadit statuit ut homines cōicent saltē in pasca pēthecostē & natali postea dubitatū est de cena domini dicitur ī c. in cēa domini ꝙ a quibusdam in cena domini negligitur qm̄ eadem die ab oībus fidelibus pcipienda sit ecclesiasticus usus demōstrat quasi reprehendat illos qui abstinent in cena domini eo quia a fidelibus illa die recipitur & sic mens illorum iurium est si non pcipit cottidie uel diebus dominicis saltem in pasca natale & penthecosten Sed quid si in cena & non in pasca tex. in c. in cena hoc non repbat nec glo· ibi bene dicit cum dicit sed hodie monachi quia hodie etiā layci & laycoꝝ usus habet ꝙ papa scit & tollerat Cum igitur concilium generale in c. omnis dicat ad minus in pasca non corrigit legē antiquam quia quod non mutatur quare stare phibetur lex ergo antiqua dicit ꝙ saltem his tribus diebus si non cottidie uel dominicis diebus uel quando cadit de cena domini nō prohibet ergo lex noua nō prohibet & si non fecit dictis diebus ad minus faciat ī pascate Si igitur dicit ad mīus igitur plus fecit qui cottidie fecit uel diebus dominicis uel quādo cecidit nec de cena domini reprobatur sed approbatur in c. in cena.

PERSEPISSIME enim in diuersis mundi partibus accidit & preserti almanie ut alique uille filiales tā remota puta duobus miliarib3 a mr̄ice baptismali ue ecclesia distāt ut dū puuli īfrutes matris aluū exiūt ī uillis ꝙ talibus nascātur adeo uehemēter debiles sauciatiq3 existunt ut uix ymo minime absq3 mortis piculo ad matricē ecclesiasticā ut baptizētur afferri possunt Cōspitiētes itaq3 layci ac uetule tale necessitatē imminere & ne puuli predcī in eternū perirentur formaui debitā rectāq3 materiā ab ecclesia traditā conseruantes puulos aut infantes baptisantes dicendo in his uerbis Ny. ego te baptiso iu nomīe patris & filii & spūs sācti rectāq3 materiā ab ecclesia traditā cōseruātes puta aquā quid iur̄

QVERITVR prīo utrum iste puulus sit baptizatus caracter queādmodum ceteris in anima inpressus sit sic ꝙ opus non sit ut rebaptizētur S3 uerba & orationes & unctiones ī pectore & inter

ſcapulas ſancto oleo & criſmate ī uertice que ante baptiſmū ſoliti fieri debeant nam etiam neceſſitate ꝗ ex inſtitutione eccleſie ſic obmiſſa nūc caute ſuppleri debeant Aut ne tali ceſſante neceſſitate ipſius īnfirmitatis tales paruuli reſtituti ſunt ſanitati debeāt obaptizari cum cauſa ceſſante ceſſat effectus baptiſmatis.

SVPER iſtis dubiis ſequitur conſiliū famoſiſſimū utriuſq; iuris doctoris domini.dñi. Iacobi de zochis de ferraia iura conōica ordinarie legentis.

IN domini noſtri Yhū xpī nomie & Marie uirginis & utriuſq; Iacobi Reſpōdetur ꝙ quēadmodū certis iſtis puulis imprimitur caracter baptiſmi ꝓbatur ī c.i.de Sū tri.& fi.ca.&.ī.§.ſacramētū uero baptiſmi quod ad dei inuocatiōꝫ & ī diuidue trinitatis uidelicet pr̄is & f.&.ſ.ſ. cōſecratur in aqua tam puulus ꝙ̄ adultus in forma eccleſie a quocūq; rite collatum fuerit ꝓficit ad ſalutē & propter uerbū quocūq; oēs doctores & glo. intelligunt a muliere etiam uel layco etiā ab infidele ī caſu neceſſitatis de muliere ꝓbatur in concilio cortagiñ de conſe.di.iiii. mulier De layco probatur per Auguſtinum ad fortunatūm in c.in neceſſitate De pagano & iudeo probat ibi Yſiderus & Nicolaus in c. romanus & in c.a quodā de cō.di.iiii.i.q.i.ꝙ quidām & c.dedit. baptiſmū uideas in hiis omnibus probatur ꝙ imminente articulo neceſſitatis & periculo mortis predicti poſſunt baptizare adeo ꝙ talis baptiſmus proficit ad ſalutē dicto §.ſacramentum ergo caracter imprimitur in anima c. maiores de baptiſmo Item queritur & in cle i.de Sū. tri.adeo ꝙ non eſt opus ymo nequaꝙ̄ rebaptiſari debēt c.i. & per to.de ſacra.non iterādis Nām in ſuperiori caſu fuerit uerū ſacramentum ergo non iterandum & ſufficit ꝙ matrone etiā in arte ſua ꝓpoſuiſti iurauit & e. cauſa de ꝓbati. Nec obſtat c.cū ceſſāte de ap.c.& ſi.xpūs de iureiur. ꝙ ex quo puulus nō eſt mortuus appet ꝙ nō fuit ī piculo & ueritate cōpata ceſſat fictio c.ueritate & c.ſi cōſuetudinē & c.q cōtēta viii.di. Reſpōdet ꝙ ſufficit apparēter cauſā & piculū mortis ſubfuiſſe piclm̄ uel forte ſi puulus fuiſſet lꝫ retro appareat p nullū euaſiſſe piculū uel forte ſi puulus fuiſſet delatus ad matricem etiāꝫ mortuus fuiſſet

Vnde iura nō ponderant mortem subsecutam ipsum baptismū sed pōderāt mortis periculum tempore mortis Vnde licet deueniat ad casū a quo ualid' nō potuisset habere pricipiū sufficit ꝙ legittime factum sit regula factum legittime de re. iur̄ li. vi. & nota.i.. c. placet de cōue. cōiuga in.c.ii . de eo qui dux.ī. matri. & l.pluribus §.i.de uer.ob & per Dy.& Bar.i l.si gaudentius ff. de contrahen.empti ¶ Verba autē que nō ueniunt ad baptismi substātiam & cetera prout est cathezitatio salis impositio & unctiones de quibus de sacra unc. c.i.& per glo . in c.i de baptismo oratiōes unctio in pectore inter scapulas oleo sancto & crismate in uertice hec obmissa suppleri debent non tamen reiterabitur baptismus ſ mentem & uerba Osti.in c. i.d̄ baptismo & d. car. flor.ibi in ii.opo & in ix. q.

¶ Explicit famosum utile atq; altum.c. ¶ Omnis utriusq; sexus de peni. & remis. disputatum ac repetitū per famosum ac excellētē iuris utriusq; doctorem dominum Iacobū de zochis de ferraria in gignasio patauino ordinariam sedem benemerito occupantē

¶ BAR.DE Valdezochio Patauus. F.F.
Martinus de septem arboribus. Prutenus.
M. CCCC. LXXII. die xxviii. Iullii. .F.

Qui nō pōt quod facilius, & leuius est, non pōt id quod est difficilius, & grauius l. qui indignus. ff. de excusa. c. pro illorum de pren. excō.

Quilibet mortaliter peccans dicitur peccare in spiritum sanctum; & hoc est large accipiendo, ut glo. in c. hæc blasphemia de pe. di. i.

Citato dal Panzer N.° 9622 2 fol. 127. rig. 30.

35